

Gemeente Wuustwezel

Gemeentelijk Milieubeleidsplan 2012 – 2016

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1: INLEIDING	4
A. MILIEUBELEIDSPLANNING: ALGEMEEN JURIDISCH KADER	4
B. MILIEUBELEIDSPLANNING OP VERSCHILLENDE NIVEAUS	4
B.1. GEWESTELIJK MILIEUBELEIDSPLAN	4
B.2. PROVINCIAAL MILIEUBELEIDSPLAN	5
B.3. GEMEENTELIJK MILIEUBELEIDSPLAN	5
HOOFDSTUK 2: SITUERING EN KORTE SCHETS VAN DE GEMEENTE	11
A. POSITIE VAN DE GEMEENTE IN DE REGIO	11
A.1. LIGGING VAN DE GEMEENTE	11
A.2. SITUERING VAN DE GEMEENTE BINNEN DE NOORDERKEMPEN	11
A.3. BESTAANDE RUIMTELIJKE STRUCTUUR OP MACRONIVEAU	12
B. ENKELE RUIMTELIJKE KENMERKEN OP GEMEENTELIJK NIVEAU	13
HOOFDSTUK 3: INSTRUMENTARIUM	22
ALGEMENE INLEIDING	22
A. GEMEENTELIJKE DIENSTEN	22
A.1. MILIEUDIENST	22
A.2. CENTRAAL MELDPUNT VOOR MILIEUKLACHTEN	24
A.3. SYSTEMATISCH OVERLEG MILIEUHANDHAVENDE EN MILIEUKLACHTEN BEHANDELENDE DIENSTEN	24
B. HANDHAVING	25
C. MILIEU MANAGEMENT INFORMATIE SYSTEEM	26
D. GEMEENTELIJKE ADVIESRAAD VOOR MILIEU EN NATUUR	28
E. GEMEENTELIJK MILIEUBELEID	29
F. DUURZAAMHEIDAMBTENAAR	30
G. MILIEUBAROMETER	31
H. INTERNE MILIEUZORG	33
I. INTEGRATIE OP GEMEENTELIJK VLAK	35
J. SAMENWERKINGSVERBANDEN	36
K. PARTICIPATIE	40
HOOFDSTUK 4: AFVAL	44
ALGEMENE INLEIDING	44
A. AFVALPREVENTIE EN HERGEBRUIK	44
B. SELECTIEVE INZAMELING EN RESTAFVAL	47
C. ILLEGAAL ONTWIJKGEDRAG	53
HOOFDSTUK 5: MILIEUVERANTWOORD PRODUCTGEBRUIK	56
ALGEMENE INLEIDING	56
A. IMPLEMENTATIE BINNEN DE EIGEN DIENSTEN	56
B. SENSIBILISATIE	60
HOOFDSTUK 6: WATER	62
ALGEMENE INLEIDING	62
A. PESTICIDENREDUCTIE EN RATIONEEL WATERGEBRUIK	62
B. DEELBEKKENBEHEERPLANNEN	64
B.1. INTEGRAAL WATERBEHEER	64
C. GRONDWATER EN OPPERVLAKTEWATER	67
C.1. OPPERVLAKTEWATER.....	67
C.2. GRONDWATER	75
C.3. WATERBODEMS	80
C.4. DUURZAAM WATERGEBRUIK.....	82
HOOFDSTUK 7: HINDER	84
ALGEMENE INLEIDING	84

A. DIGITAAL OPVOLGEN VAN MILIEUKLACHTEN	87
B. SENSIBILISATIE	88
C. DOORLICHTEN VAN DE HINDERKLACHTEN	88
HOOFDSTUK 8: ENERGIE.....	96
ALGEMENE INLEIDING	96
A. IMPLEMENTATIE VAN DE ENERGIEPRESTATIEREGELGEVING	96
B. UITVOEREN VAN EEN ENERGIEBOEKHOUDING EN HET OPSTELLEN VAN ENERGIEPRESTATIECERTIFICATEN.....	97
C. SENSIBILISATIE EN DE STIMULATIE VAN KLEINE ENERGIEBESPARENDE MAATREGELEN.....	98
D. AANKOOP VAN EEN MINIMUM PERCENTAGE AAN GROENE STROOM	101
E. OPLEIDING ENERGIE.....	101
F. DUURZAME ENERGIESCAN (DE-SCAN).....	102
G. ENERGIE-EFFICIËNTIE BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN.....	103
H. LAGER ENERGIEVERBRUIK	104
I. REG IN BESTAANDE GEBOUWEN.....	105
HOOFDSTUK 9: MOBILITEIT	108
ALGEMENE INLEIDING	108
A. SENSIBILISATIE	108
B. GEMEENTELIJKE BEGELEIDINGSCOMMISSIE	109
C. STIMULEREN MILIEUVRIENDELIJK RIJGEDRAG.....	113
D. LUCHTVERONTREINIGING DOOR VERKEER	113
E. MILIEUHINDERLIJKE VOERTUIGEN	114
F. BEDRIJFSVERVOERSPLANNEN VAN DE GEMEENTE.....	115
HOOFDSTUK 10: NATUUR.....	117
ALGEMENE INLEIDING	117
A. BERMBEHEER.....	117
B. STREEKEIGEN SOORTEN	119
C. CODE GOEDE NATUURPRAKTIJK	121
D. SUBSIDIEREGLEMENT	122
E. VORMING.....	123
F. DEELNAME DAG VAN HET PARK.....	123
G. GEMEENTELIJK NATUURONTWIKKELINGSPLAN (GNOP)	124
HOOFDSTUK 11: BODEM	135
ALGEMENE INLEIDING	135
A. BODEMSANERINGDESKUNDIGE EN TOP'S	135
B. VLAAMSE BODEMBELEID.....	137
HOOFDSTUK 12: DUURZAME ONTWIKKELING.....	140
ALGEMENE INLEIDING	140
A. SENSIBILISATIE	143
B. DE GEMEENTE ORGANISEERT OF STIMULEERT PARTICIPATIEVE EN SENSIBILISERENDE INITIATIEVEN EN PROJECTEN IN VERBAND MET EDUCATIE VOOR DUURZAME ONTWIKKELING.....	144
C. DE GEMEENTE STIMULEERT OF ONDERSTEUNT DUURZAAM BOUWEN EN WONEN	144
D. DE GEMEENTE STIMULEERT OF ONDERSTEUNT HET MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN	146
E. DE GEMEENTE STIMULEERT OF ONDERSTEUNT INITIATIEVEN MET BETREKKING TOT DUURZAME ONTWIKKELING IN EEN NOORD-ZUIDCONTEXT.....	146
BIJLAGEN	148
BIJLAGE 1: OVERWEGINGDOCUMENT	149
BIJLAGE 2: SAMENVATTENDE ACTIELIJST.....	150
BIJLAGE 3: GEBRUIKTE AFKORTINGEN.....	186

Hoofdstuk 1: Inleiding

A. Milieubeleidsplanning: algemeen juridisch kader

In het decreet van 5.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) (B.S. 3 juni 1995) wordt o.m. inhoud gegeven aan de milieubeleidsplanning op 3 verschillende niveaus: Vlaams, provinciaal en gemeentelijk.

Dit decreet maakte milieubeleidsplanning echter enkel verplicht voor het Vlaamse Gewest.

Aangezien milieubeleidsplanning pas zin heeft wanneer dit op meerdere niveaus gebeurt, werden de provinciale en lokale overheden wel aangemoedigd ook aan milieubeleidsplanning te doen in het kader van het provinciaal en gemeentelijk convenant. Convenanten zijn vrijwillige overeenkomsten met wederzijdse verplichtingen voor de betrokken partijen.

Het uitvoeringsbesluit van 14.06.2002 betreffende de provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplanning en de milieuraad (B.S. 8 augustus 2002) heeft milieubeleidsplanning op provinciaal en gemeentelijk niveau verplicht gemaakt.

Via een wijziging van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid (d.d. 28.04.2006 – B.S. 14.06.2006), en het bijhorende uitvoeringsbesluit (d.d. 30.03.2007 - B.S. 18.05. 2007, wordt milieubeleidsplanning voor provincies en gemeenten opnieuw een vrijwillige keuze. De milieubeleidsplanning wordt afgestemd op de legislatuurperiode. Het opstellen van een milieujaarprogramma (waarin jaarlijks wordt gerapporteerd over de uitvoering van het milieubeleidsplan) is ook niet meer wettelijk verplicht.

B. Milieubeleidsplanning op verschillende niveaus

B.1. Gewestelijk milieubeleidsplan

Het DABM bepaalt dat de Vlaamse overheid om de vijf jaar een milieubeleidsplan moet opstellen. Het milieubeleidsplan 1997 – 2001 was het eerste gewestelijke milieubeleidsplan in de rij. Dit milieubeleidsplan werd verlengd voor het jaar 2002. Het daaropvolgende milieubeleidsplan (MINA - plan 3) was oorspronkelijk bedoeld voor de periode 2003 – 2007. De Vlaamse Regering keurde op 21 december 2007 de tekst goed voor de verlenging tot 2010 en de actualisatie van het Vlaamse Milieubeleidsplan 2003 – 2007. Met deze verlenging werd de cyclus van de milieubeleidsplanning en de Vlaamse regeercyclus op elkaar afgestemd.

Het MINA – plan 3 is uitgegaan van een thematische aanpak (verdroging, vermessing, ...), een gebiedsgericht beleid, actorenbeleid en geïntegreerd overheidsbeleid. Het plan bevat ook een actieplan en aanvullend en/of bundelend 41 projecten, waarin een aantal prioritaire maatregelen zijn opgenomen.

Sinds 2011 is het nieuwe Vlaamse milieubeleidsplan, MINA – plan 4, van kracht.

Dit milieubeleidsplan bepaalt de hoofdlijnen van het milieubeleid van het Vlaamse Gewest en van de lokale besturen voor de volgende 5 jaren. Het omvat naast kortetermijn- ook langetermijndoelstellingen met concrete maatregelen om de beoogde resultaten te bereiken.

De bepalingen van het gewestelijk milieubeleidsplan zijn indicatief, behoudens de bepalingen van het actieplan die door de Vlaamse regering als bindend zijn aangeduid.

Deze bepalingen zijn bindend voor de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake milieu.

Het bindend karakter van het gewestelijk milieubeleidsplan is op niveau van de doelstellingen gelegd. De doelstellingen zijn ook zoveel mogelijk meetbaar en opvolgbaar geformuleerd. Het bindend karakter van de doelstellingen betekent niet dat rechtsonderhorigen hiermee rechtstreeks gevat zijn door deze doelstellingen. Voor de gedecentraliseerde overheden betekent dit concreet dat de bindende plandoelstellingen de richting aangeven van het milieubeleid dat door hen wordt gevoerd, maar dat de Vlaamse overheid moet instaan voor de vertaling van de vooropgestelde doelstellingen naar uitvoeringsinstrumenten zoals wetgeving.

Voor de uitvoering van het gewestelijk milieubeleidsplan wordt er jaarlijks een milieujaarprogramma opgesteld door de Vlaamse regering. Dit milieujaarprogramma geeft aan welk deel van het milieubeleidsplan jaarlijks wordt uitgevoerd en bevat eventueel het financieel plan dat bij het jaarlijkse begrotingsvoorstel van de regering wordt gevoegd.

B.2. Provinciaal milieubeleidsplan

Het provinciaal milieubeleidsplan geeft op het niveau van de provincie nadere uitwerking aan het gewestelijk milieubeleidsplan. Het provinciaal milieubeleidsplan vult het gewestelijk milieubeleidsplan aan, zij het binnen de perken van de provinciale bevoegdheden. Het provinciaal milieubeleidsplan mag echter niet afwijken van de bindende bepalingen van het gewestelijk milieubeleidsplan.

De bepalingen van het provinciaal milieubeleidsplan zijn indicatief, behoudens de bepalingen van het actieplan die door de provincieraad als bindend zijn aangeduid.

Deze bepalingen zijn bindend voor de provincie, voor de gemeenten op haar grondgebied en voor haar instellingen.

De provincie Antwerpen heeft haar provinciaal milieubeleidsplan 2008-2012 goedgekeurd op 18.12.2008.

B.3. Gemeentelijk milieubeleidsplan

Het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid en het uitvoeringsbesluit werden gewijzigd in 2006. Hierdoor zijn de gemeenten niet langer verplicht om over een GMBP te beschikken. Indien de gemeente wel werkt met een GMBP, dan moet volgens het gewijzigde decreet het plan beginnen het jaar na het begin van een nieuwe gemeentelijke legislatuur en moet het een periode van 6 jaar overspannen.

Het huidige milieubeleidsplan van de gemeente Wuustwezel loopt van 2006 tot 2011.

B.3.a. Convenanten/Samenwerkingsovereenkomst

Convenant 1991-1996

Om het gemeentelijk milieubeleid van overheidswege te ondersteunen, werd in de loop van 1991 aan de gemeenten het eerste gemeentelijk milieuconvenant voorgelegd. De meeste Vlaamse gemeenten hebben het convenant, dat een looptijd had van 1.01.1991 t.e.m. 31.12.1996, onderschreven. Ook de gemeente Wuustwezel heeft hierop ingetekend.

In de overeenkomst werden aan de gemeenten diverse verplichtingen opgelegd, welke financieel ondersteund werden door het Vlaamse gewest.

Convenant 1997-1999

Einde 1996 werd een nieuw convenant ter goedkeuring aan de gemeenten voorgelegd. Ze bestond uit een basisovereenkomst en 8 opties, welke facultatief door de gemeenten konden onderschreven worden.

Volgende opties konden hierbij worden ondertekend: Ook dit convenant heeft de gemeente Wuustwezel ondertekend, meer bepaald voor de volgende opties:

- Optie 1: gemeentelijke MINA-beleidsplan;
- Optie 2: milieu-inventaris;
- Optie 3: Vlaams Milieudatabank;
- Optie 4: preventie en selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen;
- Optie 5: kringloopcentra;
- Optie 6: uitvoering GNOP;
- Optie 7: duurzaam gemeentelijk beleid;
- Optie 8: MiNa-werkers.

De gemeente ondertekende optie 1, 4, 5 en 6.

Bovendien werden drie nieuwe opties aan het convenant 1997-1999 toegevoegd:

- Optie 9: Vlaanderen proper;
- Optie 10: geïntegreerd rioleringsbeleid;
- Optie 11: geluidsactieplan.

waarvan de gemeente optie 9 ondertekende.

De opmaak van het gemeentelijk MINA-beleidsplan was opgenomen in optie 1. De gemeente die optie 1 onderschreef, verbond er zich toe een gemeentelijk milieubeleidsplan vast te stellen conform de bepalingen van het decreet van 5.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Het Vlaamse gewest voorzag hiervoor een subsidie van 400.000 Bef. (Omgerekend: € 10.000)

Dit eerste milieubeleidsplan van de gemeente Wuustwezel werd opgemaakt voor de planperiode 2000 – 2004.

Convenant 2000-2001

Einde 1999 hebben de gemeenten de teksten van het gemeentelijke milieuconvenant 2000-2001 ontvangen. Dit convenant was in hoofdzaak een verlenging van het vorige convenant met hier en daar wat aanpassingen en verfijningen. Zo werd optie 9 Vlaanderen Proper in het nieuwe milieuconvenant opgeheven. Het convenant 2000-2001 bestond dus uit een basisovereenkomst en 10 opties, welke facultatief door de gemeenten konden onderschreven worden.

Volgende opties waren opgenomen in het convenant 2000 -2001:

- Optie 1: gemeentelijk MINA-beleidsplan;
- Optie 2: milieu-inventaris;
- Optie 3: Vlaams Milieudatabank;
- Optie 4: preventie en selectieve inzameling;
- Optie 5: kringloopcentra;
- Optie 6: uitvoering GNOP;
- Optie 7: duurzaam gemeentelijk beleid;
- Optie 8: gemeentelijke MiNa-werkers;
- Optie 9: ..... (was opgeheven);
- Optie 10: geïntegreerd rioleringsbeleid;
- Optie 11: geluidsactieplan.

De gemeente ondertekende optie 1, 4, 5 en 6.

Samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 / 2005-2007

Op 19.12.2001 werd de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en de gemeenten goedgekeurd. Deze overeenkomst had initieel betrekking op de periode 1.01.2002 t.e.m. 31.12.2004, maar werd verlengd tot 31.12.2007.

De verbintenissen van de gemeenten zijn onderverdeeld in een instrumentarium en volgende 8 clusters:

- Vaste stoffen;
- Water;
- Natuurlijke entiteiten;
- Hinder;
- Mobiliteit;
- Energie;
- Burgers en doelgroepen;
- Gebiedsgericht beleid.

Zowel het instrumentarium als de 8 clusters zijn op hun beurt onderverdeeld in 3 ambitieniveaus (behalve de cluster gebiedsgericht beleid: enkel ambitieniveau 3).

Voor de periode 2002-2004 tekende Wuustwezel in voor het instrumentarium op niveau 1, en wat de betreft de clusters op volgende niveaus:

Cluster	Ingetekend	Ambitieniveau		
		1	2	3
1. vaste stoffen	X	X		
2. water	X	X		
3. natuurlijke entiteiten	X	X		
4. hinder	X	X		
facultatieve optie 1		n.v.t.		
facultatieve optie 2		n.v.t.		
5. mobiliteit	X	X		
6. energie	X	X		
7. burgers en doelgroepen	X	X		
8. gebiedsgericht beleid				
duurzaamheidsambtenaar	X			

Voor de periode 2005-2007 tekende de gemeente voor het instrumentarium in op niveau 2 en voor de andere clusters als volgt:

Cluster	Ingetekend	Ambitieniveau		
		1	2	3
1. vaste stoffen	X	X		
2. water	X	X	X	
3. natuurlijke entiteiten	X	X	X	
4. hinder	X	X		
facultatieve optie 1	X	n.v.t.		
facultatieve optie 2	X	n.v.t.		
5. mobiliteit	X	X	X	
6. energie	X	X	X	
7. burgers en doelgroepen		n.v.t.		
8. gebiedsgericht beleid		n.v.t.		
duurzaamheidsambtenaar	X	X	X	

De opmaak van het milieubeleidsplan vormt een onderdeel van het instrumentarium.

Het instrumentarium bepaalt dat op uiterlijk 31.12.2004 een ontwerp milieubeleidsplan ter advisering aan het Vlaamse Gewest moet worden voorgelegd. Tegen 1.05.2005 moest de definitieve tekst aan het Vlaamse Gewest worden bezorgd. Het tweede milieubeleidsplan van de gemeente Wuustwezel had een looptijd 2006 – 2010. Op de gemeenteraad van 06.12.2010 is een verlenging van het gemeentelijk milieubeleidsplan goedgekeurd. Hierdoor is de looptijd verlengd tot en met 31.12.2011.

Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013

Aangezien de samenwerkingsovereenkomst 2005 – 2007 teneinde liep op 31.12.2007, werd een nieuwe overeenkomst opgemaakt. Op 21.12.2007 heeft de Vlaamse regering haar goedkeuring gehecht aan de definitieve teksten van de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst. Deze nieuwe overeenkomst loopt van 1.01.2008 tot 31.12.2013.

Om tegemoet te komen aan een aantal beperkingen van de huidige overeenkomst, werd de vorm en structuur van de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst aangepast. Clusters werden vervangen door thema's. In plaats van in te tekenen op niveau 1,2 of 3 onderschrijft men nu een basis- en/of onderscheidingsniveau en kan men projecten indienen.

De rapportering gebeurt via het milieujaarprogramma. In de regel moeten er geen documenten allerhande als bijlage toegevoegd worden. De beoordeling gebeurt in 1 ronde met eventueel een aanvullend terreinbezoek en/of schriftelijke opvraag van bijkomende informatie.

Op 7 april 2008 ondertekende de gemeenteraad de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008 – 2013 op basisniveau (en onderscheidingsniveau). Op 28 april 2008 tekende de gemeenteraad in op het projectniveau. De gemeente wenst de samenwerkingsovereenkomst te blijven onderschrijven, althans indien de visie ervan in de lijn blijft van de gemeentelijke visie m.b.t. het milieubeleid.

Voor de opmaak van een milieubeleidsplan kan de gemeente binnen de huidige samenwerkingsovereenkomst 3 punten verdienen voor het onderscheidingsniveau. Dit milieubeleidsplan is het derde milieubeleidsplan van de gemeente en dekt de planperiode 2006-2011.

B.3.b. Het decreet van 5.04.1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (B.S. 3 juni 1995) en haar uitvoeringsbesluiten

Het gemeentelijk milieubeleidsplan geeft op niveau van de gemeente nadere uitwerking aan het gewestelijk milieubeleidsplan en aan het provinciaal milieubeleidsplan. Binnen de perken van haar bevoegdheden kan het gemeentelijk milieubeleidsplan deze plannen ook aanvullen. Het mag er echter niet strijdig mee zijn.

De bepalingen van het gemeentelijk milieubeleidsplan zijn indicatief, behoudens de bepalingen van het actieplan die door de gemeenteraad als bindend zijn aangeduid.

Deze bepalingen zijn bindend voor de gemeente en voor de instellingen die eronder ressorteren.

Het decreet van 5.04.1995 voorziet de opmaak van een actieplan als onderdeel van het gemeentelijk milieubeleidsplan en bepaalt de procedure tot opmaak van het gemeentelijk milieubeleidsplan:

Actieplan

Het gemeentelijk milieubeleidsplan omvat een actieplan dat tenminste uit het volgende bestaat:

- De in de betrokken periode beoogde kwaliteit van de onderscheiden onderdelen van het milieu met name de vooropgestelde milieukwaliteitsnormen en de termijnen waarbinnen ze dienen te worden bereikt.
- De aanduiding van de gebieden waarin de kwaliteit van het milieu of van een of meer onderdelen daarvan bijzondere beschermings- of beheersmaatregelen behoeft.
- De daartoe vereiste beperking van milieubelasting, sanering of herstel van het milieu.
- De maatregelen, de middelen en de termijnen die worden vooropgesteld om deze doelstellingen te bereiken, evenals de prioriteiten die daarbij gelden.

Concreet betekent dit dat de gemeente in het plan moet schrijven wat ze wil bereiken (doelstellingen), op welke plaatsen en hoe dit moet gebeuren.

De gemeenteraad kan bepalingen van het actieplan bindend verklaren, de overige bepalingen zijn indicatief.

Procedure

De procedure voor de opmaak van het gemeentelijk milieubeleidsplan is nauwkeurig omschreven in het decreet.

1. Het college van burgemeester en schepenen stelt een ontwerpplan op, waarbij reeds de meest belanghebbende overheidsorganen, instellingen en privaatrechtelijke organisaties worden betrokken.
2. Na de vaststelling van het ontwerpplan door het schepencollege wordt het openbaar onderzoek voorbereid en de aanvangsdatum bepaald. Het openbaar onderzoek duurt zestig dagen.

3. Na de vaststelling van het ontwerpplan en voor de opening van het openbaar onderzoek wordt het ontwerpplan bekendgemaakt en meegedeeld. De bekendmaking gebeurt door aanplakking en aankondiging in minimum twee dagen/of weekbladen waarvan één met regionaal karakter.
Het ontwerpplan wordt meegedeeld aan de Vlaamse regering, de gemeenteraadsleden, de administraties vertegenwoordigd in de provinciale milieuvergunningscommissie, de bestendige deputatie van de provincieraad en de door het schepencollege aangeduide adviesorganen of organisaties.
4. Tijdens het openbaar onderzoek kunnen schriftelijke opmerkingen worden bezorgd aan het college van burgemeester en schepenen.
Tijdens het openbaar onderzoek brengen de in punt 3 bedoelde instellingen, organen of organisaties een met redenen omkleed advies uit.
De bestendige deputatie onderzoekt het ontwerpplan in het bijzonder op haar verenigbaarheid met het gewestelijk en provinciaal milieubeleidsplan. Daarnaast waakt ze over de coördinatie van de diverse gemeentelijke milieubeleidsplannen in de provincie.
5. Binnen zestig dagen na het verstrijken van de inzageperiode (d.w.z. 120 dagen na de opening van het openbaar onderzoek) onderzoekt de gemeenteraad de ingediende adviezen en opmerkingen en stelt zij het plan vast in een met redenen omkleed besluit, waarin ze in het algemeen vermeldt wat ze omtrent deze adviezen en opmerkingen heeft overwogen.
6. Na de vaststelling van het plan wordt het in twee exemplaren ter kennis gebracht van de in punt 3 bedoelde instanties. Het plan wordt ter inzage gelegd in de gemeente. Het wordt bekendgemaakt door aanplakking.
7. De bestendige deputatie kan binnen drie maanden, nadat het plan ter kennis werd gebracht, de bepalingen van het plan die in strijd zijn met de bindende bepalingen van het gewestelijk of provinciaal milieubeleidsplan vernietigen.

Opbouw plan

In dit milieubeleidsplan werd geopteerd voor de structuur van de samenwerkingsovereenkomst.

Binnen elke opdeling die in dit plan aan bod komt, wordt, indien relevant, eerst een algemene inleiding van het onderwerp gegeven.

Daarna komt de actuele toestand waarbij de meest recente gegevens worden verwerkt. De actuele toestand wordt gevolgd door een algemene visie over het onderwerp. Het is immers de bedoeling in dit milieubeleidsplan per onderwerp een visie te bepalen die het gemeentelijk milieubeleid de volgende jaren zal sturen.

Vervolgens worden de knelpunten gedestilleerd en aan deze knelpunten worden acties verbonden. In dit milieubeleidsplan worden niet alle acties opgesomd die de gemeente de komende jaren zal realiseren. Het is immers de bedoeling dat, op basis van de visie uit het milieubeleidsplan, de acties jaarlijks, via het milieujaarprogramma, verder worden geconcretiseerd.

In het milieujaarprogramma wordt tevens de uitvoering van de acties beschreven via de rapportering en wordt de visie verder uitgewerkt en geactualiseerd.

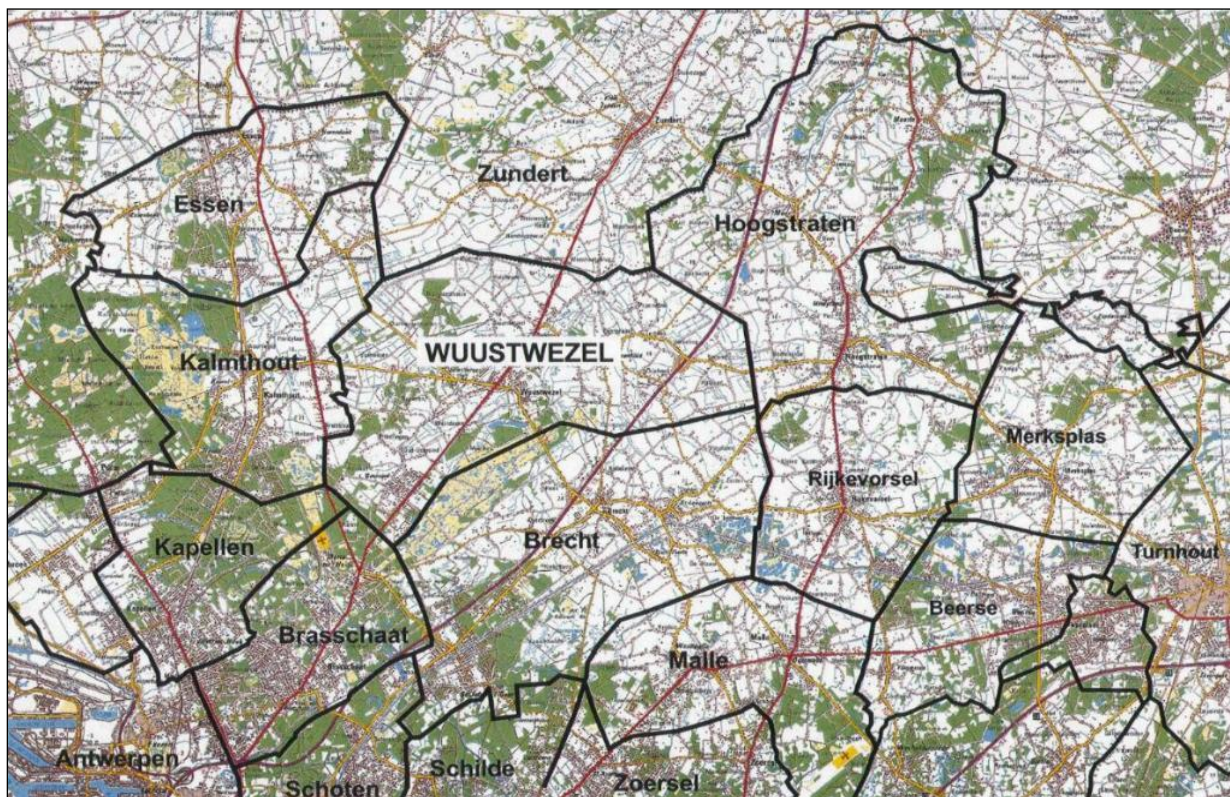
Hoofdstuk 2: Situering en korte schets van de gemeente

A. Positie van de gemeente in de regio

A.1. Ligging van de gemeente

Wuustwezel is een uitgestrekte landelijke gemeente in het noordwesten van de provincie Antwerpen. In het noorden grenst de gemeente aan Nederland (gemeente Zundert), in het oosten aan Hoogstraten, in het zuiden aan Brecht en in het westen aan Brasschaat, Kapellen en Kalmthout.

Wuustwezel bestaat uit 3 dorpskernen (Wuustwezel in het centrum van de gemeente, Gooreind zuidwestelijk en Loenhout oostelijk hiervan) en 2 gehuchten (Braken en Sterbos). De gemeente wordt in twee stukken gedeeld door de Bredabaan, terwijl verder oostelijk, tussen Loenhout en Hoogstraten, de autoweg E19 en daaraan gekoppeld de HSL, de gemeente van zuid naar noord doorsnijdt.

Figuur 1: Ligging van de gemeente

A.2. Situering van de gemeente binnen de Noorderkempen

Wuustwezel behoort tot de Noorderkempen, één van de hoofdruimten van de provincie Antwerpen die in het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA) worden onderscheiden. De regio Noorderkempen vormt, samen met het westen van de Nederlandse provincie Noord-Brabant, de open ruimte tussen de Vlaamse Ruit en Randstad Holland. De cuesta¹ van de Noorderkempen vormt hierbij een duidelijke grens.

¹ Cuesta is een asymmetrische berg of heuvel waarbij de helling naar de ene zijde toe is steiler dan de helling 180 graden daarop.

De Noorderkempen zelf bestaat uit drie deelruimten: de “open Kempen”, “het natuurlijk grensgebied” en “het Turnhoutse”. Wuustwezel behoort tot de westelijke deelruimte “open Kempen”. Hier overheerst de open ruimte en is de bebouwing geconcentreerd in de woonkernen. De landbouwfunctie is dominant waarbij grondgebonden activiteiten ruimtelijk blijven overheersen tegenover de dynamische niet-grondgebonden intensieve veeteelt, die geconcentreerd is in het noordelijk deel.

De relatie met Nederland uit zich in het doorzetten van de open ruimte aan weerszijden van de grens. Het is een waardevol agrarisch gebied met waardevolle natuurlijke elementen.

A.3. Bestaande ruimtelijke structuur op macroniveau

De grenzen van de gemeente komen veelal niet overeen met natuurlijke grenzen. Enkel de zuidelijke grens met Brecht (Groot Schietveld) kan als natuurlijke grens worden beschouwd. Daarentegen is de landsgrens met Nederland voor het grootste gedeelte geen natuurlijke grens. Het gebied van de open Kempen is immers een letterlijk open gebied in het noorden van de provincie, waartoe ook Essen en Hoogstraten behoren. De open ruimte loopt gewoon door in Nederland tot voorbij de Noord-Brabantse steden (Breda-Tilburg). De - voor een belangrijk deel grondgebonden - landbouwfunctie overheerst en heeft een belangrijke economische betekenis voor de provincie.

Ten oosten van de gemeente ligt Hoogstraten, welke kleine stad een concentratie van stedelijke functies kent. Rondom Hoogstraten bevindt zich een gebied voor glastuinbouw dat doorloopt in het oosten van de gemeente Wuustwezel.

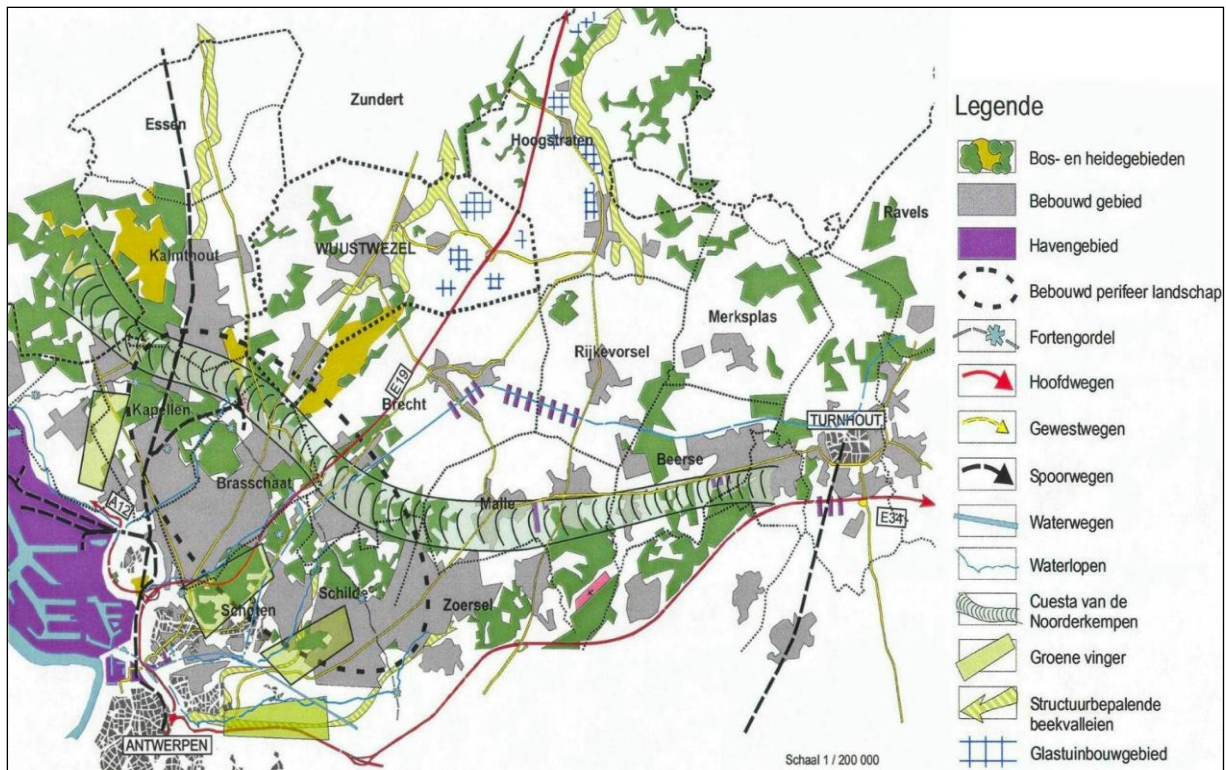
Enkele heide- en bosgebieden komen verspreid voor en vormen een netwerk van verspreide natuurlijke gebieden. De zuidelijke grens met de gemeente Brecht wordt grotendeels ingenomen door het natuurreservaat Groot Schietveld.

Het gebied ten zuidwesten van de gemeente Wuustwezel (Brasschaat en Kapellen) wordt - in tegenstelling tot de open Kempen - gekenmerkt door residentieel wonen in grote groenstructuren, grootschalige kleinhandel en bovenlokale voorzieningen rondom historische dorpskernen. Deze structuren staan in relatie tot de grootstad Antwerpen en behoren dan ook tot een gans andere deelruimte volgens de indeling van het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen (RSPA), namelijk het bebouwd perifeer landschap.

De nederzettingen in de gemeente Wuustwezel zijn geconcentreerde kernen, die soms verbonden zijn door linten, veelal ontstaan door boerderijen die langs oude wegstructuren zijn gebouwd. Deze lintbebouwing is op sommige plaatsen nadrukkelijk in het open landschap aanwezig.

De E19 is een doorgaande verbinding naar de Randstad en de Noord-Brabantse steden. De spoorverbinding voor de hoge snelheidstrein (HST) is een grote infrastructurele ingreep, die evenwijdig aan de E19 loopt en deze infrastructurele bundel nog versterkt.

Figuur 2: Bestaande ruimtelijke macrostructuur

B. Enkele ruimtelijke kenmerken op gemeentelijk niveau

Recente ontstaansgeschiedenis

Wuustwezel is een Kempische plattelandsgemeente die in 1977 gefusioneerd is met het landelijke Loenhout. Daarbij werd het dorp Achterbroek, dat voordien opgesplitst was tussen Kalmthout en Wuustwezel, toegevoegd aan de gemeente Kalmthout. De totale oppervlakte van de gemeente Wuustwezel beslaat nu 8.943 ha.

Groengebieden en beekvalleien

In de gemeente komen tal van groengebieden voor.

De zuidelijke groengebieden zijn grotendeels onderdeel van het natuurreservaat Groot Schietveld (bos en heide) dat zich deels op het grondgebied van de gemeente bevindt en deels op dat van de gemeente Brecht.

Ten zuiden van de dorpskern van Gooreind zijn nog restanten van het bijna volledig verkavelde Goed van Koch.

Het gemeentebos De Kuyck situeert zich tussen Noordheuvel en De Bleken en Sterbos en ligt in het centrum van de reeks van bossen en bosjes in de omgeving. Het grenst aan Noordheuvel, het bos in eigendom van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verder in het zuidwesten van de gemeente liggen uitgestrekte bossen in en rond Bosduin.

Ten oosten van het gehucht Sterbos ligt het bos Molenheide. Ook hier bevindt zich verblijfsrecreatie. Het bos Molenheide is minder geïsoleerd gelegen. In de nabijheid treffen we het domein Sterbos aan, dat ontstaan is na de ontginning van de heide. De dreven van dit domein vormen een uitgestrekte, volgroeide drevenstructuur en lopen in een stervorm naar het kasteel toe. Het Sterbos in het noordwesten heeft een uitgestrekte, volgroeide drevenstructuur en vertegenwoordigt een ander belangrijk groengebied dat voor het grootste gedeelte uit bos bestaat. Enkele percelen hiervan, die op het gewestplan als bos zijn ingekleurd, bestaan uit weiland.

Het Sterbos loopt in het noorden over in het bos- en weilandgebied Bruinleegtheide. Ten westen van het gehucht Sterbos ligt het Pastoorsbos. De tussenliggende gebieden staan onder druk van verblijfsrecreatie (deels permanent bewoond). Verder naar de gemeentegrens met Kalmthout liggen de bossen van Wolfsheuvel.

Ten noordoosten van het centrum van Loenhout bevindt zich het Molenbos. Het Molenbos ligt vlak tegen de dorpskern en niet in de onmiddellijke nabijheid van andere bos- of natuurgebieden. Ten zuiden van de kern Loenhout, aangrenzend aan het Groot Schietveld, ligt wel het bos 'tussen Heieind en Stapelheide' (gemengd bos).

In het noorden van Wuustwezel bevindt zich het gemeentebos Huisheuvel. Het ligt vrij geïsoleerd in landbouwgebied. Langs de zuidkant vormt het een geheel met enkele bossen langs de Huisheuvelstraat. In het omgevende gebied heeft in de 70-er jaren een ruilverkaveling plaatsgevonden en ten noordwesten ligt een waterwingebied.

En tussen de wijken Hofakker en Achterbrug in het centrum van Wuustwezel bevindt zich het gemeentebos Hofakker. Het Hofakker ligt in de buurt van waardevolle natuurgebieden zoals 'De Vloeikens' en 'Het Groot Schietveld' en vormt zo een belangrijke groene schakel in de gemeente Wuustwezel. Het militair domein 'Groot Schietveld' vormt een natuureservaat van 1.800 ha dat zich uitstrekt over de gemeenten Wuustwezel, Brasschaat en Brecht en bestaat overwegend uit bos en heide. Het vormt samen met de omgevende bossen van Kloosterbos, het OCMW-bos, het Uilenbos, Achterbrug, de Vloeikens en Stapelheide één groot complex van bossen, heide en vennen.

Voor de bossen de Kuyck, Hofakker, Molenbos, Molenheide en Huisheuvel is er een bosbeheersplan in opmaak.

Ten oosten van de kern van Wuustwezel zijn er nog enkele natuurgebieden (Achterbrug en Vloeikens) en het park met het kasteel van Wuustwezel, terwijl er binnen de kern nog enkele parkjes en voetbalvelden aanwezig zijn.

Ten noordwesten van de dorpskern van Loenhout ligt het kasteel van Loenhout met park en enkele kleinere bospercelen.

De gemeente wordt bovendien doorsneden door een aantal beeksystemen, dat alle van het zuiden naar het noorden vloeien. Het systeem Kleine Beek – Grote Beek – Kleine Aa is hiervan het belangrijkste. De bovenlopen van deze beken hebben echter weinig uitgesproken beekvalleien. In samenwerking met het Regionaal Landschap de Voorkepen is er een project rond landschapsbehoud en –opwaardering in de vallei van de Kleine Beek.

Woongebieden

De bebouwing is voornamelijk rond de historische kernen van Loenhout, Wuustwezel en Gooreind en rond de gehuchten Sterbos en Braken "gegroeid". Lintbebouwing komt voor langsheen enkele belangrijke verbindingswegen: tussen Wuustwezel en Gooreind (Akkerveken, Westdoorn en Kleinenberg), tussen Wuustwezel en Sterbos (Kalmthoutsesteenweg, Kruisweg, Baan en St. Willebrordusstraat), tussen Braken en de Nederlandse grens (Bredabaan) en tussen Loenhout en Braken (Wuustwezelseweg).

Daarnaast valt de aanwezigheid van uitgestrekte bebouwing (verblijfsrecreatieve bungalows en caravans) op in groengebieden in het westen van de gemeente (Bleken en rond de Duinenstraat) en ten zuiden van Gooreind.

Voor de rest beperkt de woonbebouwing zich tot de aanwezigheid van landbouwbedrijven die verspreid over de ganse oppervlakte van de gemeente voorkomen. Dit is vooral het geval in de noordelijke helft van de gemeente.

De gemeente Wuustwezel heeft drie woonkernen: Wuustwezel, Loenhout en Gooreind. Deze historische kernen zijn ontstaan vanuit landbouwnederzettingen. Functioneel en hiërarchisch is er een zekere afstemming tussen de kernen:

- Kleuter-/lager onderwijs in elke kern;
- Hoofdzetel van de openbare bibliotheek in Wuustwezel, uitleenposten in de andere centra;
- Overheidsdiensten (gemeentehuis, politie, brandweer) geconcentreerd in Wuustwezel.

Ruimtelijk vormen de drie kernen ieder een eigen entiteit in het landschap. Daarnaast komen, buiten de dorpskernen nog twee gehuchten (Braken en Sterbos) en bebouwingsclusters, lintbebouwing, verspreide bebouwing en weekendzones voor.

Wuustwezel

Wuustwezel is een compacte kern gelegen op het kruispunt van de Kalmthoutsesteenweg en de Bredabaan. Door het aantal voorzieningen en diensten vormt deze kern het centrum van de gemeente. Binnen het centrum zijn nog grote open plekken, die nu nog ondermeer voor sport worden gebruikt.

Loenhout

Loenhout is gelegen langs de Wuustwezelsesteenweg/St. Lenaartseweg in het landbouwgebied tussen de Bredabaan en de autosnelweg E19. Deze kern is nog de meest landelijke binnen de gemeente. Het voorzieningenapparaat is gericht op dagelijkse behoeften. Ook binnen deze kern zijn nog open plekken (vooral weiland).

Gooreind

Gooreind is gelegen langs de Bredabaan in het zuiden van de gemeente. In vergelijking met de andere kernen is het stratenpatroon van deze kern vrij rechtlijnig. Ook hier zijn nog enkele open plekken in het woongebied.

De gehuchten Braken en Sterbos

Braken en Sterbos zijn gehuchten die niet aansluiten bij een kern.

Braken is gelegen aan de Bredabaan op de kruising met de Loenhoutsesteenweg. Een verkaveling is gerealiseerd in het woonuitbreidingsgebied tussen de Bredabaan en Tereik. Een kleuter- en een lagere school, gelegen in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut, is aanwezig. Ten noorden van Braken, eveneens langs de Bredabaan, ligt de KMO-zone Grens.

Sterbos ligt rond de Nieuwmoersesteenweg en de Kalmthoutsesteenweg. Het is een vrij recente parochie. Ook hier is een verkaveling (aan de Nieuwendijk) gerealiseerd en is een kleuter-/lagere school aanwezig in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut. Ten zuiden van het gehucht is er een KMO-zone gerealiseerd.

Woonclusters en lintbebouwing

Daarnaast kunnen nog enkele woonclusters onderscheiden worden, waar woningen en boerderijen vlak bij elkaar zijn gelegen. Deze zijn: Terbeek (ten oosten van Loenhout) en Westdoorn (als verdichting van de lintbebouwing Akkerveken - Westdoorn - Kleinenberg - Brekelen tussen Wuustwezel en Gooreind).

Lintbebouwing met een open tot zeer open structuur treft men aan bij:

- Baan en Kruisweg (ten westen van Wuustwezel);
- Noordheuvel - Kruisstraat (op de gemeentegrens met Kalmthout, ten westen van Gooreind) en Noordheuvel (ten westen van Gooreind);
- Neervenweg - Heieindweg, Brechtseweg, Tommelbergweg en Sint - Lenaartseweg ten zuiden van Loenhout;
- Popendonkseweg ten noorden van Loenhout.

Meestal zijn deze lintbebouwingen ontstaan uit lintvormige concentraties van voormalige boerderijen. Opvallend is dat het merendeel van deze lintbebouwing in Wuustwezel niet is bestemd als woongebied met landelijk karakter in het gewestplan, maar is opgenomen in het agrarisch gebied.

Verspreide bebouwing

Verder treft men nog, verspreid over het agrarisch landschap, talrijke hoeves en woningen en bedrijfsgebouwen van tuinders aan, waarvan de meeste nog als agrarisch bedrijf met woning van de land- en tuinbouwer functioneren. Wanneer de agrarische activiteiten echter stoppen, worden de bedrijfsgebouwen en de woningen echter zonevreemd. Deze zijn vooral geconcentreerd in het landelijk gebied rond Loenhout en ten noorden van Wuustwezel. De concentratie ervan is veel minder sterk in de bosrijke gedeelten van Wuustwezel, d.w.z. in de noordwestelijke en zuidwestelijke delen van de gemeente.

Weekendzones

Ruimtelijke situering

Vooraf tijdens de 60-er en 70-er jaren werden tientallen weekendverblijven opgericht in de westelijke helft van Wuustwezel, voor het merendeel in naaldbossen, een kleiner deel op aanleunende (arme) landbouwgronden. De gebieden waarin weekendverblijven zijn gesitueerd vormen een ruimtelijk relatief samenhangend geheel in het landschap. Ze zijn gelegen in gebied voor verblijfsrecreatie, landschappelijk waardevol gebied, agrarisch gebied en natuurgebied.

Weekendzones in gebied voor verblijfsrecreatie

Binnen de gemeente Wuustwezel zijn er drie weekendzones te onderscheiden op het gewestplan.

1. Bleken

Bleken is gelegen ten zuiden van de Kalmthoutsesteenweg en bestaat uit een aantal kleinere gebiedjes met weekendverblijven. Het gebied is 108 ha groot met honderden weekendverblijven. De bebouwing varieert van caravans en kleine houten chalets tot kleine bakstenen huizen en chalets en grote woningen. De belangrijkste wegen doorheen het gebied zijn de Duinenstraat, Bleken en Ertboringenweg (verharde wegen). De weekendverblijven worden ontsloten door deels verharde, deels zandwegen.

2. Molenheide

Molenheide is gelegen ten noorden van de Nieuwmoersesteenweg. Het gebied is 8 ha groot. Langs de Molenheide staan enkele grote bakstenen woningen (er zijn er nog in aanbouw). De weekendverblijven aan de Uilendreef, Pimpeldreef en Koekoeksdreef zijn caravans en houten chalets (en enkele kleine stenen woningen). De weekendverblijven zijn meestal ontsloten door zandwegen.

3. Hoge Heide

Hoge Heide grenst aan het Groot Schietveld en aan camping Keienvan. Het gebied is 13 ha groot. Camping Keienvan is een belangrijke recreatieve trekker, die gelegen is aan een natuurlijk ven tussen de bossen. De bebouwing varieert van kleine caravans en chalets tot grote bakstenen woningen met alle comfort. De zone is toegankelijk vanaf de Fazantendreef. De verblijven worden ontsloten door een zandweg.

Weekendzones niet gelegen in gebied voor verblijfsrecreatie

Naast de bovenvermelde drie op het gewestplan aangegeven zones voor verblijfsrecreatie komen er in Wuustwezel nog enkele zones voor waar er een concentratie is van weekendverblijven, en die niet in gebied voor verblijfsrecreatie liggen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat verreweg het grootste gedeelte van de hiernavolgende zones met weekendverblijven al bestond vooraleer het gewestplan werd opgemaakt.

1. Huisheuvelstraat - Polderstraat:

Ten zuiden van het containerpark bevindt zich een niet volgens het gewestplan aangegeven zone voor weekendrecreatie, die in agrarisch gebied ligt. Er staan 10 verblijven, veelal caravans of houten chalets.

2. Everdijkruis - Fazantendreef

Dit is een kleine zone die gelegen is tussen de Bredabaan en de Fazantendreef. De zone is gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Het terrein is bebost, met ca. 15 weekendverblijven. Het leunt deels aan bij Hoge Heide. De toegankelijkheid van het terrein kan verbeterd worden.

3. Zondreef - Slangerit - Hazendreef

Deze vrij grote zone grenst aan Bleken en is gelegen tussen de Witgoorsebaan en de Duinenstraat. Er zijn ca. 50 tweede verblijven (caravans en chalets), hoofdzakelijk gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

4. Akker - Grasmussendreef

Deze zone ligt ten zuiden van Bleken. De zone heeft op het gewestplan de bestemming agrarisch en natuurgebied (de Grasmussendreef is gedeeltelijk in een zone voor verblijfsrecreatie gelegen). Er zijn 15 tweede verblijven, hoofdzakelijk caravans en houten chalets.

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Een deel van de weekendzone in Wuustwezel maakt deel uit van een proefproject van de provincie i.v.m. de aanpak van weekendzones. Hiervoor is er een provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan (PRUP) opgemaakt. Dit PRUP is in openbaar onderzoek geweest van 11 januari 2011 tot en met 11 april 2011. Momenteel is de provincie bezig de resultaten van dit openbaar onderzoek te verwerken en tot een definitief PRUP te komen. De uitleg die hieronder staat is dan ook op basis van het ontwerp PRUP, zoals dat in openbaar onderzoek is geweest dit voorjaar.

Het studiegebied in Wuustwezel betreft een groep van 4 clusters langsheen de Duinenstraat:

- Cluster 3: Bleke Heide a
- Cluster 4: Bleke Heide b
- Cluster 5: Bleke Heide c
- Cluster 6: Bleke Heide d

Figuur 3: Voorstel weekendzone Wuustwezel

De clusters C3, C4 en C5 zijn te typeren als een sterk verkaveld boscomplex met matige tot hoge graad van ontbossing en vertuining. Gelet de omvang van de clustergroep en het hoge aandeel permanente bewoning komt de clustergroep grotendeels in aanmerking voor een bestemming van de woonfunctie. In deze clusters stellen zich vanuit de kwetsbaarheid van de plek voor natuur, water of landbouw dan ook weinig problemen.

Voor de clusters wordt gestreefd naar een versterking van (bestaand) bos en de verweving ervan met wonen. Dit zal vorm krijgen door de uitbouw van een fijnmazig bosraster in combinatie met zowel een lage bouwdensiteit, als beperking van de ontbosbare oppervlakte in functie van gebouwen en verharding.

Het aantal onbebouwde percelen blijft zo veel mogelijk gevrijwaard door het opleggen van een verkavelingsverbod en van een hoge minimale perceelsgrootte om nog te kunnen bouwen.

Er zullen ook verordenende stedenbouwkundige voorschriften komen. Deze voorschriften geven aan welke de bestemming, de inrichting en/of het beheer is voor de corresponderende bestemmingszone. Op basis van het ruimtelijk programma wordt het plangebied onderverdeeld in twee zones:

1. **Specifiek woongebied met bosrijk karakter** omvat de zone waar de bestaande woonfunctie wordt bestendigd. Om het 'bosrijk karakter' maximaal te bestendigen:
  - Worden geen nieuwe verkavelingen meer toegelaten en wordt een minimale perceelsgrootte opgelegd voor nieuwbouw;
  - Worden het toelaatbaar bouwvolume en de ontbosbare oppervlakte beperkt tot respectievelijk 550m³ en 100m²;
  - Mogen er geen nieuwe wegen bijkomen en mag voor bestaande wegen enkele granulaat verharding gebruikt worden;
  - Wordt een fijnmazig bosraster ontwikkeld.
2. **Zone voor bos en ontwikkeling van natuurlijk landschap.** De bosstructuur wordt er bestendigd en versterkt.

Cluster C6 daarentegen is te typeren als kleinschalig weide- en boscomplex met een matige graad van bebouwing. Mede gelet de huidige bestemming als natuurgebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied is, bestaat deze cluster voor de helft nog uit onbebouwde percelen en betreffen de fragmentarisch bebouwde percelen bijna uitsluitend percelen met kleine, oudere constructies.

Gelet het streven naar verweving landbouwnatuurbos en bosversterking in de Afbakening van de gewenste natuurlijke en agrarische structuur Noorderkempen – deelruimte “Open Kempen – westelijk gebied”, is het niet wenselijk de bebouwing in deze cluster verder te laten toenemen.

Bovendien is de cluster zonevreemd en grotendeels onvergund.

De cluster op termijn laten uitdoven in functie van landschapsherstel/versterking als kleinschalig weide- en boscomplex lijkt de meest aangewezen optie.

De cluster 6 zal worden opgedeeld in twee zones:

1. **Natuurgebied.** De bosstructuur wordt er bestendig en versterkt.
2. **Landschappelijk waardevol agrarisch gebied.** Het landschappelijk karakter als kleinschalig weide- en boscomplex wordt bestendig.

Het gemeentebestuur staat niet volledig achter de hierboven vermelde visie van het provinciebestuur. Het gemeentebestuur heeft dan ook een aantal bemerkingen opgesteld en bezorgd aan het provinciebestuur gedurende het openbaar onderzoek.

Agrarische gebieden en KMO-zones

Agrarische gebieden

Het grootste gedeelte van het gemeentelijk grondoppervlak is agrarisch gebied. Vooral het gebied ten noorden van de Kalmthoutsesteenweg (baan Wuustwezel - Achterbroek) en het bijna volledige grondgebied van de deelgemeente Loenhout worden in beslag genomen door grote percelen weiland en akkers. De weilanden en akkers ten zuiden en zuidwesten van Sterbos hebben een kleinere perceelsstructuur.

In het noorden en oosten van de gemeente (ten noorden, oosten en zuiden van Loenhout) bevindt zich een concentratie van glastuinbouw, die aansluit op het glastuinbouwgebied van Hoogstraten.

KMO-zones

Zware industrie is niet aanwezig binnen de gemeente. Er zijn wel een 8-tal KMO-gebieden aanwezig, met name:

1. KMO-zone Wuustwezelseweg en Verbrand Hofstraat in Loenhout;
2. Bouwbedrijf Vanvelthoven in Loenhout;
3. Melkerij Loenhout was vroeger een KMO-zone totdat de activiteit is stopgezet vanaf 31.12.2005. Nu is dit een woongebied geworden;
4. Melkerij Wuustwezel;
5. KMO-zone Sterbos;
6. KMO-zone Kampweg;
7. KMO-zone Bredabaan - Gooreind;
8. Vestiging Fluxys in Loenhout. Zij maken gebruik van poreuze ondergrondse lagen om aardgas te stockeren;
9. KMO-zone “Grens”.

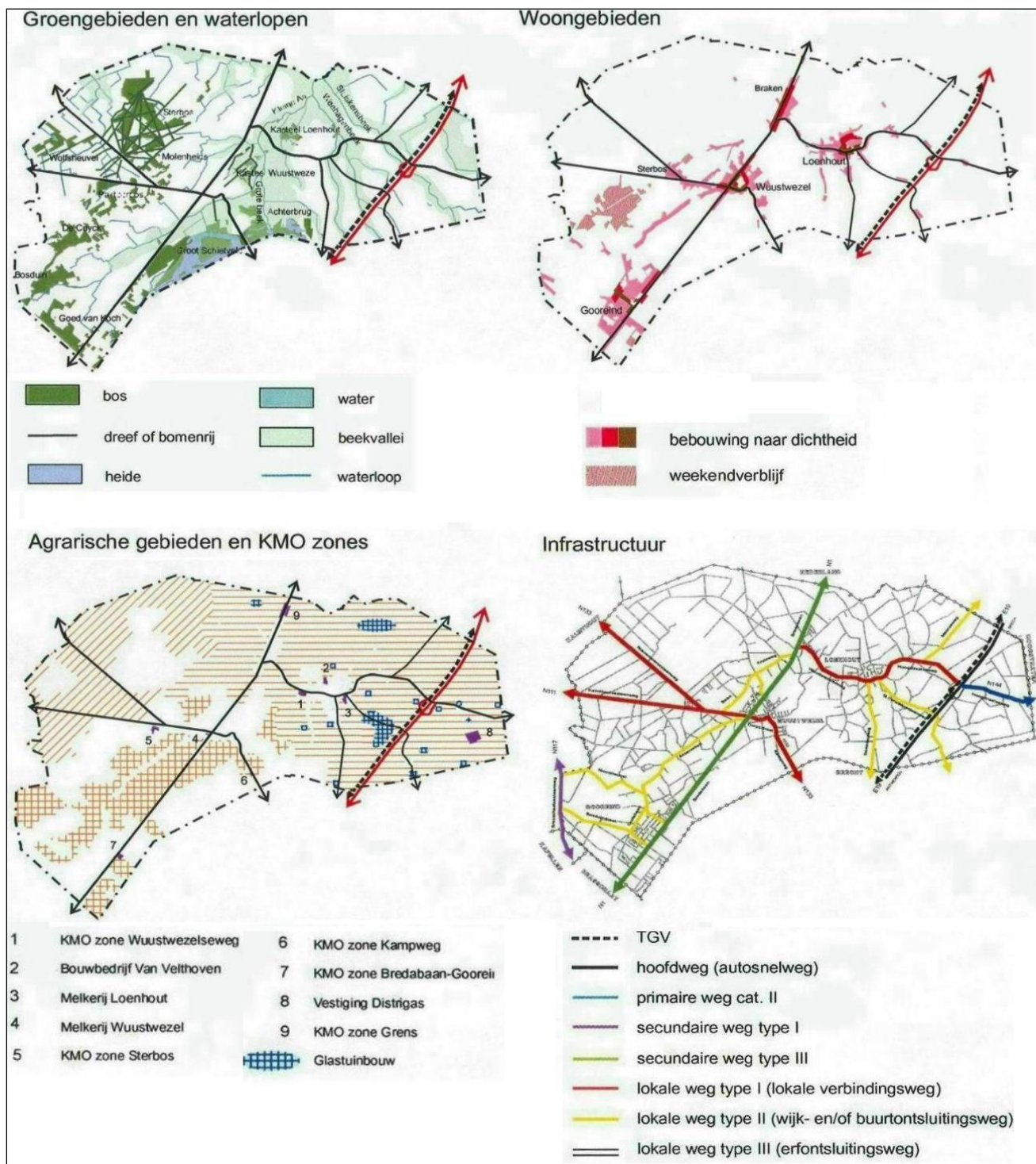
Infrastructuur

De gemeente wordt van zuid naar noord doorkruist door de E19 (A1), een verkeersas van internationaal belang (verbinding Randstad, Antwerpen, Brussel) die in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) als hoofdweg (behorend tot het Trans-European Network) is geselecteerd. Op het grondgebied van de gemeente Brecht ligt het afrittencomplex. Voor een oprit dient men naar het op- en afrittencomplex nabij Sint-Job In 't Goor te gaan.

De verbinding met de buurgemeenten wordt verzorgd door een aantal gewestwegen:

- N1: Bredabaan: Antwerpen - Brasschaat - Gooreind - Wuustwezel - Nederland; geselecteerd in het RSPA als secundaire weg type III en belangrijke fiets- en openbaar-voersas, met lokale en bovenlokale verbindingfuncties
- N111: Wuustwezel - Kalmthout - Stabroek geselecteerd in het RSPA als secundaire weg type III
- N117: St. Job - Maria ter Heide - Achterbroek - Essen, geselecteerd in het RSPA als secundaire weg type I
- N133: Essen - Wuustwezel - Brecht - Malle, lokale verbindingsweg
- N144: Wuustwezel - Hoogstraten; gedeelte tot aan de E19: lokale verbindingsweg; gedeelte vanaf de E19 tot Hoogstraten: primaire weg categorie II.

Verder zijn er nog een aantal gemeentewegen van lokaal belang als gebiedsontsluitingsweg, nl. de Duinenstraat, Bosduinstraat, Oude Baan/Grotstraat/Akerveken/Westdoorn/Kleinenberg, Brechtseweg en Meerseweg. Tenslotte vervolledigen nog vele lokale wegen tussen de kernen en woonstraten in de kernen het wegennet.

Figuur 4: Ruimtelijke kenmerken op gemeentelijk niveau

Totale Oppervlakte: 8.943 ha.

Aantal inwoners: 19.371 (op 1 januari 2011).

Bevolkingsdichtheid (aantal inwoners per km²): 216,61.

Leefruimte per inwoner (aantal m² per inwoner): 4.616,70.

Hoofdstuk 3: Instrumentarium

Algemene Inleiding

De gemeente ontwikkelt de nodige instrumenten voor het uitvoeren van een duurzaam, lokaal milieubeleid. Aandachtspunten hierbij zijn de organisatie van de gemeentelijke diensten, handhaving, inspraak en de ontwikkeling van een Milieu Management Informatie Systeem. Verder wordt ook de opbouw van capaciteit gestimuleerd en het planmatig werken.

A. Gemeentelijke diensten

A.1. Milieudienst

a. Inleiding

Met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 engageert de gemeente zich om haar gemeentelijke diensten dusdanig te organiseren dat ze in staat is de taken uit te voeren die te maken hebben met:

- Milieu- en natuurklachtenbehandeling;
- Natuurbehoud;
- Ecologisch bermbeheer;
- Integraal waterbeleid;
- Toezicht op en verlening van adviezen in verband met milieu- en natuurvergunningen;
- Afvalbeheer;
- Milieubeleidplanning;
- Medewerking aan milieu- en natuuracties van Gewestelijke of provinciale besturen;
- Sensibilisering en educatie rond natuur-, milieu- en duurzaamheidthema's en bijscholing i.v.m. hierboven vermelde thema's;
- Andere verplichtingen uit de milieu- en natuurwetgeving;
- Andere verplichtingen uit de samenwerkingsovereenkomst.

Om de bovenstaande bepalingen te kunnen naleven beschikt de gemeente over gemeentelijk personeel (duurzaamheidsambtenaar, groenambtenaar en milieudienst) dat de gemeente ondersteunt bij het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

De gemeente kan ook een beroep doen op MiNa-werkers². Deze worden ingezet in het kader van water en afval. Meer uitleg volgt bij de desbetreffende thema's.

b. Stand van zaken

De eerstelijns milieuzorg wordt verzorgd door 4 personeelsleden van de dienst Ruimtelijke Ordening/Milieu/Wonen.

Naam medewerker	Functie	Aanstellingsniveau	% VTE bezig met gemeentelijk milieu- en natuurbeleid
Mariska Raeymakers	Duurzaamheidsambtenaar	B	100%
Wilfried Pockelé	Groenambtenaar	C	100%
Marleen Brosens	Administratief medewerker	C	50%
Nick Schrijvers	Administratief medewerker	C	50%

² Milieu- en natuurwerkers; gemeentelijke personeelsleden of externen die worden ingeschakeld bij de uitvoering van het milieu- en natuurbeleid van de gemeente.

A.1.b.1. Milieudienst.

De milieudienst staat in voor de administratieve uitwerking van dossiers betreffende ruimtelijke ordening, milieuaanvragen, bouw- en regularisatieaanvragen, stedenbouwkundige attesten, principeaanvragen verkavelingen, bouwovertradingen, overwelvingen baangrachten en geklasseerde waterlopen.

Deze taak bestaat onder meer uit:

- Het verzorgen van de administratie betreffende deze dossiers.
- Het voorbereiden van de dossiers voor het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad, en ook het uitvoeren en doorgeven van de ter zake door vernoemde instanties genomen besluiten.
- Het klasment en het archief van de dienst bijhouden.
- Het bijhouden van statistische gegevens.

Een statutair milieuambtenaar is voorzien in het personeelsbehoefteplan.

A.1.b.2. Groendienst.

De groendienst staat in voor de administratieve uitwerking van dossiers betreffende groenaanleg in de gemeente, huisvuil, ...

Deze taak bestaat onder meer uit:

- Het verzorgen van alle administratie van de dossiers betreffende kapaanvragen, heraanleg en aankopen voor parken en plantsoenen, schade-eisen i.v.m. boombeschadigingen, advies over het vellen van bomen op openbaar domein, het opmaken van groenontwerpen.
- Het bijwonen en opmaken van het verslag van de vergaderingen van de opvolgingscommissie van het GNOP en informatievergaderingen naar de bevolking toe betreffende nieuwe aanplantingen.
- Het uitwerken van allerlei acties zoals: Bloem van een Gemeente, Actie Groene Lente, Dag van het Park, Plant een Boom, ...
- De contactpersoon voor het melden van sluikstorten en dit samen met de duurzaamheidsambtenaar.
- Het uitwerken van dossiers met betrekking tot het thema Natuur van de Samenwerkingsovereenkomst en/of andere aanverwante aangelegenheden. (actiepunten GNOP, klachtenregister, ...)

A.1.b.3. Duurzaamheidsambtenaar.

Voor de taakomschrijving wordt verwezen naar F. Duurzaamheidsambtenaar.

c. Visie

De communicatie tussen de verschillende diensten wordt voortgezet en verbeterd.

d. Knelpunten

Bepaalde domeinen zoals mobiliteit, energie en hinder betreffen een zeer complexe materie, zodat specialisatie vereist is. De aanwezige ambtenaren zijn zo zwaar belast met allerlei taken dat ze over te weinig tijd beschikken om zich te (kunnen) specialiseren.

e. Acties

1. Structureel overleg creëren tussen de diensten rond verschillende thema's.
2. Aanwerven van een statutair milieuambtenaar.

A.2. Centraal meldpunt voor milieuklachten

a. Inleiding

De gemeente dient te beschikken over een centraal meldpunt voor milieuklachten en communiceert hierover aan de burgers.

b. Stand van zaken

De gemeente beschikt over een centraal meldpunt voor milieuklachten. Tijdens de kantooruren kunnen de burgers steeds terecht bij de groendienst via email (groen@wuustwezel.be of duurzaam@wuustwezel.be), telefoon (03/690.46.24 of 03.690.46.37) of aan de balie.

Burgers kunnen ook terecht op het centraal telefoonnummer 03/690.46.77. Tijdens de kantooruren komt men terecht op de groendienst en na de kantooruren (of bij afwezigheid) kan men een boodschap inspreken op het antwoordapparaat. De boodschap op het antwoordapparaat vermeldt ook het telefoonnummer van de lokale politie, waar men ook na de kantooruren terecht kan met dringende milieuklachten. Hierover werden afspraken gemaakt met de lokale politie.

De communicatie over dit centraal meldpunt gebeurt via het gemeentelijk infoblad en de gemeentelijke website.

Er werden afspraken gemaakt met de lokale politie in verband met de uitwisseling van gegevens over milieuklachten. De politie bezorgt de gegevens van milieuklachten die bij hen zijn binnengekomen, aan de duurzaamheidsambtenaar. Zij neemt de klachten op in MKROS.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel wenst de huidige werking verder te zetten en te bestendigen.

d. Knelpunten

De politie bezorgt één maal per jaar een overzicht van de klachten aan de duurzaamheidsambtenaar.

e. Acties

Het systeem werkt goed. Daardoor zijn er geen acties voorzien.

A.3 Systematisch overleg milieuhandhavende en milieuklachten behandelende diensten

a. Inleiding

De samenwerkingsovereenkomst voorziet systematisch overleg binnen de gemeente tussen de verschillende diensten die belast zijn met de handhaving van milieuhinder en de behandeling van milieuklachten. In de eerste plaats dient dit overleg te gebeuren tussen de milieu- en groendienst en de politiedienst en/of politiezone.

Dit overleg moet leiden tot de optimalisatie van de samenwerking tussen de verschillende milieuklachten behandelende diensten. Hiertoe wordt de opvolging van milieuklachten centraal beheerd of informatie in voldoende mate uitgewisseld, zodat elke klacht door de gepaste dienst wordt opgevolgd en behandeld. De behandelende dienst houdt de andere diensten op de hoogte van de verdere behandeling van de milieuklacht.

b. Stand van zaken

De controle van vergunningen, klachten e.a. wordt steeds uitgevoerd in samenwerking met de Politie Zone Grens. Problemen worden samen met de gemeente opgelost. Bij overtredingen maakt de politie proces-verbaal op.

Jaarlijks is er overleg tussen de burgemeester, de schepenen van leefmilieu, de duurzaamheidsambtenaar en de politie. Van dit overleg wordt steeds een verslag bijgehouden. Er worden naast enkele heikele punten ook dossiers besproken die al langer lopen. Vaak vloeien hieruit acties voort, al dan niet gezamenlijk.

c. Visie

De goede samenwerking tussen de milieuadministratie en de politie is een essentiële pijler van het milieuhandhavingsbeleid.

d. Knelpunten

- Het klachtensysteem van de politie is nog niet gelinkt aan het MKROS-systeem, waardoor klachten later ingegeven kunnen worden.
- Hinder is een complexe materie en hangt steeds samen met een subjectieve beleving. Deze problematiek vraagt ook een zekere specialisatie van het personeel.

e. Acties

3. Het klachtensysteem van de politie zal op termijn gelinkt worden aan het MKROS - systeem.

B. Handhaving

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel dient te beschikken over een persoon met een Vlarem - bekwaamheidsbewijs. Deze persoon controleert de als hinderlijk ingedeelde inrichtingen van tweede en derde klasse.

Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met een Vlarem - bekwaamheidsbewijs, kan de gemeente een overeenkomst afsluiten met de politiezone, waarin een samenwerking wordt afgesproken. Deze samenwerkingsovereenkomst omvat:

- De taakverdeling en de wijze van samenwerking.
- De middelen die voor de uitoefening van het toezicht ter beschikking worden gesteld.
- De opmaak van een lijst waarin de toezichtacties op milieuovertredingen worden beschreven.
- Het aanduiden van een aanspreekpunt per gemeente voor de milieuovertredingen.
- De bemiddelingsrol die de gemeente opneemt.

De gemeente dient steekproefsgewijs controles uit te voeren op klasse 2- en 3-inrichtingen. Bij hinderproblemen, als dusdanig na controle omschreven en al dan niet veroorzaakt door hinderlijke inrichtingen, moet de gemeente optreden als lokaal bemiddelaar. Ook het vaststellen van overtredingen van natuurvergunningen en vrije velddelicten behoren tot de toezichtstaken van de gemeente.

Op 1 mei 2009 is het nieuwe handhavingdecreet in werking getreden. De toezichthouders hebben hierin uitgebreide toezichtstaken en – mogelijkheden.

Het addendum handhaving werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 23 juli 2010 n.a.l.v. het Milieuhandhavingsdecreet en –besluit. Omwille van o.m. praktische problemen bij de implementatie van het addendum, wordt de uitvoering ervan tot nader bericht opgeschort.

In overeenstemming met het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord materiaalgebruik en afvalbeheer in de bouw kan de gemeente een actie uitvoeren rond de opvolging en controle van sloopwerken i.k.v. selectief slopen.

b. Stand van zaken

Omdat de gemeente momenteel niet beschikt over een persoon met Vlarem-bekwaamheidsbewijs, werd een samenwerkingsprotocol afgesloten met de Lokale Politiezone Grens. Dit protocol regelt de samenwerking en de taakverdeling tussen gemeentelijke ambtenaren en politieambtenaren bij de behandeling van milieuklachten en ambtshalve vastgestelde milieuovertredingen. Op 9 december 2005 werd dit samenwerkingsprotocol ondertekend. Het samenwerkingsprotocol bevat de bovenvermelde punten.

I.k.v. het samenwerkingsprotocol voert de politie, naast het opvolgen van binnengekomen klachten rond milieu, ook preventieve controles uit.

Voor het aanwerven van een handhavingambtenaar i.k.v. het handhavingdecreet doet de gemeente ook beroep op de intercommunale IGEAN Milieu & Veiligheid. Samen met 20 andere gemeenten binnen het werkingsgebied van IGEAN Milieu & Veiligheid zullen er 2 intergemeentelijke toezichthouders zijn die maximaal voltijds ingezet worden en 6 gemeentelijke toezichthouders die voor 10% van hun tijd intergemeentelijk ingezet worden.

De samenwerking met IGEAN Milieu & Veiligheid is goedgekeurd op de gemeenteraad dd. 2 mei 2011.

c. Visie

Toezicht op de naleving van de wettelijke verplichtingen blijft belangrijk. De goede samenwerking met de politiediensten en IGEAN Milieu & Veiligheid moet worden verder gezet.

Er zal worden nagegaan hoe we het meest efficiënt op een structurele wijze kunnen optreden.

d. Knelpunten

Een gelijklopend beleid (uniform reglement) binnen de Politiezone Grens dient te worden nagestreefd.

Er wordt ook vooral uitsluitend toezicht uitgeoefend op basis van klachten. Preventieve controles zijn soms moeilijk uit te voeren. Al doet de gemeente en de politie erg haar best door jaarlijks een zone aan te duiden waarbinnen bedrijven preventief worden gecontroleerd.

e. Acties

4. De samenwerking met de politie bestendigen.
5. De samenwerking met IGEAN Milieu & Veiligheid verder uitwerken en bestendigen.
6. Op een actieve manier blijven zoeken naar zones waarbinnen bedrijven preventief gecontroleerd kunnen worden.

C. Milieu Management Informatie Systeem

a. Inleiding

Het Vlaamse Gewest gebruikt voor het beheer en het ter beschikking stellen van milieu-informatie een Milieu Management Informatie systeem (MMIS).

Via dit MMIS worden alle beschikbare en relevante milieugegevens van alle milieuoverheidsinstellingen via internet raadpleegbaar gesteld.

De gemeente dient m.b.t. het MMIS een bijdrage te leveren tot volgende databanken:

- Digitaal loket van de samenwerkingsovereenkomst;
- Jaarlijkse inventaris van de gebruikte hoeveelheid bestrijdingsmiddelen in het kader van het pesticidenreductieprogramma;
- Milieuvergunningendatabank;
- Het Milieuklachten, - registratie, en -opvolgingssysteem (MKROS) voor de invoer en de dossieropvolging van milieuklachten;
- Gemeentelijke inventaris van risicogronden;
- Energieprestatiedatabank.

b. Stand van zaken

Alle personen werkend op de dienst Ruimtelijke Ordening/Wonen, op één administratieve kracht na, beschikken over een internetaansluiting.

- Digitaal loket van de samenwerkingsovereenkomst:
Deze is op dit moment nog niet actief, maar van zodra deze actief is, zal deze worden ingevuld.
- Jaarlijkse inventaris van de gebruikte hoeveelheid bestrijdingsmiddelen in het kader van het pesticidenreductieprogramma:
Vanaf 2009 wordt dit ingevuld in de pesticidendatabank via de website www.zonderisgezonder.be. Voordien werden deze gegevens bijgehouden in een tabel.
- Milieuvergunningendatabank:
Deze wordt ingevuld door de dienst Ruimtelijke Ordening.
- Het Milieuklachten, - registratie, en -opvolgingssysteem (MKROS) voor de invoer en de dossieropvolging van milieuklachten:
Het MKROS is een webtoepassing om milieuklachten te registreren en op een efficiënte en vlotte manier te behandelen.
Door het bestuur werd beslist om de milieudienst, technische dienst, groendienst, lokale politie en het gemeentebestuur van de gemeente op het MKROS aan te sluiten.
Vanaf 2006 worden klachten ingevoerd in MKROS.
- Gemeentelijke inventaris van risicogronden:
Deze wordt ingevuld door de dienst Ruimtelijke Ordening.
- Energieprestatiedatabank:
Deze wordt maandelijks ingevuld door de dienst Ruimtelijke Ordening.

c. Visie

De gemeente wil de komende jaren de nodige opvolging in de databanken blijven voortzetten.

d. Knelpunten

Het zou een meerwaarde zijn voor de gemeente als ze ook de vergunningen kan raadplegen die door de provincie en het Vlaamse Gewest worden afgeleverd.

De gemeentelijke databanken blijven louter interne opvolgingssystemen tot ze kunnen gelinkt worden aan de Vlaamse databank.

Het inputten van databanken vergt veel tijd, maar is noodzakelijk om te kunnen rapporteren.

e. Acties

7. De gemeente Wuustwezel blijft de gegevens verder invoeren in de databanken die online zijn.

D. Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur

a. Inleiding

De MiNa-raad brengt advies uit over het ontwerp van het gemeentelijk milieubeleidsplan en meer in het algemeen kan zij advies uitbrengen over elk milieu- of natuurdossier dat op de gemeente wordt behandeld. Zij doet dit hetzij op verzoek van het college van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad, hetzij op verzoek van de bevoegde schepenen van leefmilieu, hetzij op eigen initiatief. Tevens kan zij andere acties uitvoeren op niet dwingend verzoek of uit eigen beweging.

Deze MiNa-raad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijk debat met betrekking tot dit gemeentelijke milieu- en natuurbeleid.

De samenwerkingsovereenkomst stelt aan de organisatie van de MiNa-raad specifieke eisen m.b.t. de samenstelling, de werking, de statuten, de bevoegdheden, de procedure van adviesvraag en –verlening, de ondersteuning en de samenwerking met andere adviesraden. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst dient de MiNa-raad jaarlijks een verslag op te maken waarin ze rapporteert over haar werking.

Door het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst op het onderscheidingsniveau dient de gemeente Wuustwezel ten minste één open MiNa-raad te houden.

b. Stand van zaken

In de gemeente Wuustwezel is er sinds 1992 een MiNa-raad actief. De gemeentelijke MiNa-raad, een erkend adviesorgaan samengesteld uit enerzijds vertegenwoordigers van lokale milieu- en natuurverenigingen en anderzijds uit vertegenwoordigers van alle maatschappelijke geledingen, brengt advies uit over het gemeentelijk milieujaarprogramma, over het gemeentelijk milieubeleidsplan, de begroting en over de gemeentelijke beslissingen die een invloed hebben op de algemene milieukwaliteit.

De vergaderingen worden goed voorbereid. Indien nodig wordt een deskundige uitgenodigd om toelichting te geven bij de technische dossiers. De leden worden geïnformeerd en er wordt gediscussieerd over het milieu- en natuurbeleid in de gemeente. De vragen en opmerkingen worden opgevolgd.

Naast de adviserende taak, kan de MiNa-raad op eigen initiatief of in samenwerking met de gemeente en/of verenigingen activiteiten, ter bescherming of ter verbetering van het leefmilieu, organiseren.

Reglementen:

Op 16 maart 2004 werden de huidige statuten, het huishoudelijk reglement en afsprakennota goedgekeurd door de gemeentelijke MiNa-raad. Op 29 maart 2004 werden deze reglementen goedgekeurd door de gemeenteraad.

Agenda en verslag GR:

Er is ruimte voor agendapunten van het schepencollege, de hogere overheid, milieuvergunningen als ook voor punten aangebracht door leden van de MiNa-raad zelf. Alleen die stukken die betrekking hebben tot het uitbrengen van een advies worden overgemaakt aan de leden. Het bestuur is van mening dat het nodige gedaan dient te worden om de papierberg niet te helpen vergroten.

Ook wordt er volop gebruik gemaakt van de website www.milieuraad.be/wuustwezel. Hierop wordt de agenda van de volgende vergadering vermeldt, worden eventuele benodigde documenten verdeeld en men kan hier ook het verslag van de voorgaande vergaderingen terug vinden. De secretaris, de duurzaamheidsambtenaar, plaatst de nodige documenten, waaronder ook het milieujaarprogramma, het milieubeleidsplan, ... , op de website.

Ondersteuning:

Om de werking van de gemeentelijke MiNa-raad te stimuleren en te ondersteunen wordt er jaarlijks een bedrag van 500 euro in de begroting voorzien en wordt er een verzekering afgesloten voor de leden van de MiNa-raad. Daarnaast wordt ook gratis een lokaal ter beschikking gesteld. Het secretariaat wordt waargenomen door de gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar.

Activiteiten:

- Behaagactie:
De MiNa-raad ondersteunt de jaarlijkse Behaagactie (Behaag ... natuurlijk).
- Actie 'Met belgerinkel naar de winkel':
De MiNa-raad ondersteunt de jaarlijkse actie 'Met belgerinkel naar de winkel'.

c. Visie

De gemeente wil de werking van de MiNa-raad in de komende jaren nog verder optimaliseren. De gemeente zal de raad blijven beschouwen als een volwaardig en belangrijk adviesorgaan.

d. Knelpunten

- De leden van de MiNa-raad agenderen soms eerder concrete problemen uit de persoonlijke leefomgeving.
- Voor de leden van de MiNa-raad is het niet altijd evident om lijvige documenten door te nemen binnen de officiële termijnen.

e. Acties

8. De gemeente blijft streven naar een optimale werking van de MiNa-raad.
9. Het gemeentebestuur zal de haar opgelegde termijnen blijven respecteren i.v.m. het bezorgen van dossiers.
10. Om zo min mogelijk zaken te agenderen uit persoonlijke sfeer op de MiNa-raad wordt er aan de leden gevraagd om de aangegeven agendapunten beter te omkaderen.
11. De gemeente Wuustwezel organiseert minstens één keer per jaar een open milieuraad.

E. Gemeentelijk milieubeleid

a. Inleiding

Indien in het algemeen beleidsplan geen substantieel en herkenbaar luik "leefmilieu" werd voorzien, en indien geen gemeentelijk milieubeleidsplan werd opgesteld, dient een visienota "Leefmilieu" te worden opgesteld.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel beschikt over een beleidsplan met een luik "Leefmilieu". Dit beleidsplan werd goedgekeurd op de gemeenteraad van 5 november 2007 en is geldig tot 2012.

Daarnaast beschikt de gemeente over een gemeentelijk milieubeleidsplan.

Voor de uitvoering van het milieubeleidsplan wordt er jaarlijks een milieujaarprogramma opgesteld door de gemeente. Dit milieujaarprogramma bevat een verslag van het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid van het afgelopen jaar en een planning voor het volgende jaar. Het bevat een overzicht van de concrete acties om de doelstellingen te behalen. Het milieujaarprogramma is het centrale opvolgingsdocument voor de samenwerkingsovereenkomst. De rapportering over de uitvoering ervan gebeurt via het milieujaarprogramma.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel wenst te blijven werken aan milieubeleidplanning.

d. Knelpunten

De gemeente beschikt niet altijd over voldoende mogelijkheden en middelen.

e. Acties

12. De gemeente zorgt voor de opmaak van een milieubeleidsplan.
13. De gemeente zal verder jaarlijks een milieujaarprogramma opstellen.
14. Bij het opstellen van de strategische meerjarenplanning en de beleidsnota zal het milieu- en natuurbeleid een aandachtspunt zijn.

F. Duurzaamheidsambtenaar

a. Inleiding

In de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 wordt het inzetten van een duurzaamheidsambtenaar voorzien. Voor de gemeenten die het basisniveau ondertekenen van het instrumentarium is dit facultatief. De gemeente, die het onderscheidingsniveau van het instrumentarium heeft onderschreven, is verplicht een duurzaamheidsambtenaar in te zetten.

De duurzaamheidsambtenaar heeft volgend takenpakket:

- Ervoor zorgen dat de principes die met duurzame ontwikkeling te maken hebben, voldoende worden geïmplementeerd in het gemeentelijke milieubeleid.
- Oog hebben voor integratie tussen de verschillende onderdelen van deze overeenkomst en tussen de diverse beleidsdomeinen.
- Het nodige overleg opstarten en opvolgen tussen verschillende diensten.
- Het aanspreekpunt zijn binnen de gemeente met betrekking tot duurzaam lokaal milieubeleid.
- Instaan voor communicatie, informatie, sensibilisatie en educatie m.b.t. deze overeenkomst en duurzame ontwikkeling.
- Het actieplan opvolgen voor de realisatie van een intern milieuzorgsysteem, onder meer met betrekking tot het gemeentelijk energiebeleid.
- Acties organiseren en coördineren.

b. Stand van zaken

De gemeente heeft sinds 1 oktober 2003 een duurzaamheidsambtenaar in dienst. De duurzaamheidsambtenaar is ingeschaald op niveau B. De gemeente Wuustwezel tekende in 2008 opnieuw in voor de samenwerkingsovereenkomst 2008 – 2013. Hierdoor blijft de duurzaamheidsambtenaar minimaal in dienst tot het einde van de looptijd van de samenwerkingsovereenkomst. Momenteel wordt deze functie uitgeoefend door Mariska Raeymakers.

Zij is in hoofdzaak verantwoordelijk voor de implementatie, het voeren en uitbouwen van een duurzaam gemeentelijk milieubeleid, inclusief sensibilisering.

Meer specifiek zorgt zij voor:

- De correcte uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst voor wat betreft de aspecten m.b.t. duurzame ontwikkeling.
- De stimulatie van de integratie van de principes van duurzame ontwikkeling in het gemeentelijk beleid en de werking van de gemeentelijke diensten.
- De coördinatie en stimulatie van dienstoverschrijdend overleg in het kader van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst.
- De screening en aanpassing van gemeentelijke reglementen, infrastructuur, typebestekken, e.d. in functie van duurzame criteria.

- De verzorging en coördinatie van communicatie, educatie en sensibilisering t.o.v. de gemeentelijke diensten, specifieke doelgroepen en bevolking.
- De opmaak van actieplannen en de concrete uitvoering ervan.
- De uitbouw van een intern milieuzorgsysteem.

Zij voerde al diverse acties uit rond o.a. interne milieuzorg, energiegebruik en -zorg, afval, mobiliteit en milieuverantwoord productgebruik. Ook de milieubarometer werd door haar opgesteld. Deze acties worden verder in dit plan nader besproken.

c. Visie

De gemeenten wenst de taken van duurzaamheidsambtenaar als structurele functie in te bouwen binnen het gemeentelijke organigram. De duurzaamheidsambtenaar zal duurzame ontwikkeling opvolgen en stimuleren binnen het gemeentebestuur.

d. Knelpunten

Duurzame ontwikkeling heeft betrekking op vele domeinen, maar vele diensten hebben nog niet de reflex om beslissingen te toetsen aan de criteria van duurzame ontwikkeling.

e. Acties

15. Andere diensten en het college aanzetten om de principes van duurzame ontwikkeling mee te nemen in de gemeentelijke besluitvorming.

G. Milieubarometer

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel heeft het onderscheidingsniveau van het instrumentarium onderschreven. Hierbij dient de duurzaamheidsambtenaar de toestand van het milieu op te volgen aan de hand van een milieubarometer.

De milieubarometer bestaat uit een set van minimum 15 milieu-indicatoren (vrij te kiezen door de gemeente) die in een gestandaardiseerd indicatorenfiche worden opgenomen.

De milieubarometer vormt een leer- en communicatie-instrument bestemd voor al diegenen die bij het duurzaam gemeentelijk milieubeleid zijn betrokken.

Het toont jaarlijks via de geselecteerde milieu-indicatoren de evoluties van de actoren en factoren van het gemeentelijk beleid en geeft input voor planning en beleidsprogramma's, zodat het duurzaam milieubeleid beter onderbouwd wordt.

b. Stand van zaken

De milieubarometer werd in 2006, in overeenstemming met de richtlijnen van de samenwerkingsovereenkomst, opgemaakt door de duurzaamheidsambtenaar.

Volgende indicatoren, gekozen in samenspraak met het college van burgemeester en schepenen en de MiNa-raad, werden in de milieubarometer opgenomen:

Nr.	Naam Indicator	Geeft informatie over?	Thema
1	Papierverbruik per jaar		MVP
2	Hoeveelheid gebruikte bestrijdingsmiddelen door gemeentelijke diensten		WA
3	Totaal waterverbruik door de gemeentelijke diensten		WA
4	Opwaartse lichtstroom voor de gemeentelijke gebouwen	Lichthinder door de gemeente.	EN, HI
5	Jaarlijkse uitgaven fiets- en ecovergoeding gemeentepersoneel	Verplaatsingsgedrag personeel.	MO
6	Totaal elektriciteitsverbruik door de gemeentelijke diensten		EN
7	Totaal gasverbruik door de gemeentelijke diensten		EN
8	Hoeveelheid totaal huishoudelijk afval		AF
9	Hoeveelheid niet-recupereerbaar huishoudelijk afval per inwoner per jaar		AF
10	Gewichtspercentage selectief ingezameld huishoudelijk afval per inwoner	Bereidheid van de inwoners om afval selectief aan te bieden.	AF
11	Aantal gemelde sluikstorten	Hoeveel afval is gesluikstort en daarbij de discipline om het afval op de juiste plaats te deponeren.	AF, HI
12	Hoeveelheid ingezameld afval voor hergebruik		AF
13	Zuiveringsgraad huishoudelijk afvalwater	Aantal inwoners waarvan het afvalwater wordt gezuiverd.	WA
14A	Kwaliteit van het oppervlaktewater: biologische kwaliteit		WA
14B	Kwaliteit van het oppervlaktewater: zuurstofhuishouding		WA
15	Leidingwaterverbruik per aangesloten inwoner		WA
16	Totaal bosareaal	Hoeveelheid bos.	NA
17	Aantal klachten geluid		HI
18	Aantal dagen met goede luchtkwaliteit	Luchtkwaliteit op jaarbasis.	HI
19	Register verontreinigde bodems	Gekende bodemverontreiniging.	HI, BO
20	Huishoudelijk elektriciteitsverbruik per aangesloten inwoner		EN
21	Huishoudelijk gasverbruik per aangesloten inwoner		EN
22	Aantal scholen die deelnemen aan MOS		DO
23	Evolutie van de veestapel		DO
24	Nitraatgehalte in de meetplaatsen van het MAP-meetnet	Overschrijdingen van de nitraatnorm van 50 mg/l.	DO, BO
25	Totaal areaal goedgekeurde beheersovereenkomsten		NA

De MiNa-raad wordt op regelmatige basis betrokken bij de evaluatie van de milieubarometer.

Het startjaar werd gehanteerd als eerste meting (nulmeting) voor de gekozen indicatoren. Jaarlijks worden de evoluties in kaart gebracht. De milieubarometer is te raadplegen via de website van de gemeente en via de website www.milieuraad.be/wuustwezel.

c. Visie

De gemeente blijft werken aan de opmaak/aanpassing van de milieubarometer om de evoluties waar te nemen in het leefmilieu van Wuustwezel.

d. Knelpunten

Representatieve cijfergegevens zijn niet altijd beschikbaar binnen de gemeente en andere gegevens zijn vaak subjectief.

e. Acties

16. De gemeente zal jaarlijks de milieubarometer opmaken en de trends opvolgen. De resultaten kunnen dienen om het beleid te ondersteunen en eventueel aan te passen.

H. Interne milieuzorg

a. Inleiding

Dankzij “aan interne milieuzorg doen” wordt een vernieuwde manier van denken en handelen geïntroduceerd, gericht op de verbetering van de milieukwaliteit, door uit eigen beweging de milieubelasting af te bouwen.

De organisatorische, administratieve en technische voorzieningen die hiervoor nodig zijn, zullen samengebracht worden en strategisch op elkaar afgestemd worden in een intern milieuzorgsysteem.

Interne milieuzorg houdt meer in dan het uitvoeren van losstaande initiatieven.

Een goede planning is noodzakelijk om te weten waar men best eerst mee begint, op welk vlak er nog verbeterd kan worden en welke vorderingen men maakt.

De gemeente voert intern actieve en passieve sensibilisatie om het interne milieuzorgsysteem binnen de eigen diensten te implementeren en op te volgen.

Met interne milieuzorg (IMZ) wil het gemeentebestuur de medewerkers van de gemeente ertoe aanzetten om aandacht te hebben voor duurzame ontwikkeling en het milieu tijdens de uitvoering van hun taak. De IMZ spitst zich toe op afvalpreventie, recyclage en het gebruik van milieuvriendelijke producten, uitgebreid met de thema's energie, water en mobiliteit. De gemeente wil in de eerste plaats een lagere milieubelasting nastreven. Daarom zijn een aantal concrete doelstellingen geformuleerd:

- Vermindering van het papierverbruik;
- Vermindering van het verpakkingsafval;
- Verbetering van de selectieve inzameling van afvalstoffen;
- Stijging van het aandeel milieuvriendelijke producten;
- Daling van het energieverbruik;
- Daling van het waterverbruik;
- Bevorderen van alternatieve vervoerswijzen.

b. Stand van zaken

In verband met afvalpreventie zijn er een aantal belangrijkste knelpunten binnen de gemeentediensten:

- Hoog energiegebruik;
- Hoog papierverbruik;
- Afvalproductie.

De 'werkgroep IMZ' bestaande uit de gemeentesecretaris, de groenambtenaar en de duurzaamheidsambtenaar coördineert alle acties betreffende interne milieuzorg, en volgt ze op. De maatregelen en aandachtspunten worden aan het personeel meegedeeld. Vaak wordt er ingespeeld op sensibilisatieacties die naar de bevolking toe georganiseerd worden.

De interne milieuzorg werd uitgewerkt voor volgende thema's:

Afval	Verpakkingsafval (brooddoos, ...) Papierbesparing + recyclagepapier Correct sorteren Hergebruik Milieuvriendelijk schoonmaken
Water	Melden van defecten en lekken (ook via energie- en waterboekhouding) Milieuvriendelijk schoonmaken
Mobiliteit	Gebruik dienstfietsen Fiets- en ecovergoeding Actie "week van de zachte weggebruiker"
Energie	Tips voor energiebesparing (milieunieuwsbrief) Vervanging gloeilampen door spaarlampen Energieboekhouding + energiezorgsysteem

Er wordt werk gemaakt van een gestructureerd communicatiebeleid naar het eigen personeel en naar de burgers toe. De gemeente wil de bevolking aansporen om het voorbeeld van de gemeentediensten te volgen. Daarom is communicatie over de IMZ erg belangrijk. De burger wordt op regelmatige basis op de hoogte gehouden van de vorderingen die gemaakt worden. Dit gebeurt via het gemeentelijk informatieblad en via een infostandje.

Ook binnen de eigen diensten is communicatie belangrijk. Het personeel wordt op de hoogte gehouden van vorderingen en wordt gestimuleerd om eigen ideeën i.v.m. IMZ in te brengen. In het personeelsblad verschijnen af en toe tips en maatregelen i.v.m. IMZ. Het administratief personeel wordt ook op de hoogte gehouden via een (elektronische) nieuwsbrief Interne Milieuzorg. Voor de communicatie naar het eigen personeel wordt ook gebruik gemaakt van affiches (b.v. voor sorteerregels, OVAM affiche 'tijd voor een kopiepauze', ...).

De duurzaamheidsambtenaar is de belangrijkste communicatielink in het overleg naar de verschillende doelgroepen. Voor het eigen personeel gebeurt dit vooral door vergaderingen te houden rond milieuthema's met de betrokken personeelsleden en (in mindere mate) via het ambtelijk overleg.

De duurzaamheidsambtenaar is het centraal aanspreekpunt voor de interne milieuzorg, bij haar kunnen personeelsleden terecht met vragen, opmerkingen en suggesties over duurzame IMZ-maatregelen. Deze suggesties zullen besproken worden door de werkgroep IMZ en indien mogelijk zal met deze opmerkingen en suggesties rekening gehouden worden bij de verdere uitwerking van IMZ-maatregelen.

Naar de andere doelgroepen toe wordt de IMZ teruggekoppeld via de milieuraad, waarin vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen zetelen.

c. Visie

Interne milieuzorg beperkt zich niet tot de gemeentelijke administratie. Om de betrokkenheid van alle personeelsleden te vergroten is een goede communicatie van essentieel belang. Personeelsleden krijgen de mogelijkheid om eigen initiatieven of ideeën aan te brengen.

De gemeente staat in voor interne milieuzorg. De voorbeeldfunctie van de gemeente is erg belangrijk. Het implementeren van duurzame handelingen op het niveau van alle diensten en bij het beheer van gemeentelijke eigendommen is voor de gemeente de rode draad bij de realisatie van IMZ.

d. Aandachtspunten/knelpunten

De verspreiding van IMZ naar alle diensten wordt nagestreefd.

e. Acties

17. Bij elke beleidsmaatregel oog hebben voor het aspect milieuzorg.
18. Alternatieve vervoersmiddelen promoten bij het eigen gemeentelijk personeel als alternatief voor het gebruik van de auto.
19. Het fietsbeleid verder zetten.
20. Milieuverantwoord productgebruik verder implementeren.
21. Energiegebruik en watergebruik verder rationaliseren.
22. Afval binnen de eigen diensten verder terugdringen.

I. Integratie op gemeentelijk vlak

a. Inleiding

De gemeente heeft de Samenwerkingsovereenkomst ondertekend en dient bijgevolg te werken aan een geïntegreerd duurzaam lokaal milieubeleid.

Hiertoe moet er binnen de gemeente ambtelijk overleg worden georganiseerd waarbij wordt gestreefd naar:

- Een maximale afstemming tussen het milieubeleid en de andere beleidsplanningsprocessen (zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit).
- De coördinatie van de opmaak en de uitvoering van het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan.
- De communicatie van het lokale milieubeleid, en dit zowel naar de gemeentelijke diensten, als naar de doelgroepen en de bevolking toe.

b. Stand van zaken

Voor verschillende dossiers wordt verregaand samengewerkt met andere gemeentelijke diensten, waaronder:

- De groendienst voor de actie Behaag Natuurlijk;
- De technische dienst voor o.m. de ophaling van zwerfvuil, integraal waterbeheer, groenvoorzieningen bij straataanleg, pesticidenreductie (uitvoering reductieplan), energieboekhouding...;
- De uitleendienst voor sensibilisatieacties zoals zwerfvuilopruimacties (bv. ZAPPA-actie);
- De dienst cultuur voor sensibilisatieacties (bv. kunsttentoonstelling met thema KLE's);
- De vormingsdienst voor sensibilisatieacties (o.a. de week van de zwakke weggebruiker);
- De lokale politie voor ondermeer klachtenbehandeling en toezicht;
- De informatieambtenaar voor sensibilisatieacties, overbrengen van milieu-informatie, ...

De samenwerking verloopt via:

- Het technisch overleg tussen technische dienst en de groen- en milieudienst.
- De ad hoc vergaderingen tussen de betrokken diensten.
- Het ambtelijk overlegorgaan.

Er werd een Ambtelijk Overleg (AO) opgestart in 2003. Aan dit Ambtelijk overleg nemen leden van verschillende diensten deel:

- Hoofd technische dienst;
- Hoofd dienst grondgebiedzaken;
- Gemeentesecretaris (landbouw, mobiliteit, ...);
- duurzaamheidsambtenaar;
- Groenambtenaar.

c. Visie

Voor een efficiënt milieubeleid is het essentieel dat het milieubewustzijn geïntegreerd is in de werking van de verschillende diensten. Een regelmatig overleg tussen verschillende diensten is daarbij noodzakelijk.

De gemeente wil de integratie verder uitwerken.

d. Aandachtspunten/knelpunten

Milieubewustzijn dringt moeilijk door bij een aantal gemeentediensten.

e. Acties

23. De integratie op gemeentelijk vlak verder uitbouwen.

J. Samenwerkingsverbanden

a. Stand van zaken

J.a.1. IGEAN milieu & veiligheid

De gemeente is aangesloten bij de milieudienst van IGEAN milieu & veiligheid. Zij geeft de gemeentelijke milieudienst advies voor onder meer:

- Juridisch-technische ondersteuning betreffende milieu en natuur;
- Juridische ondersteuning in verband met de handhaving van de milieuwetgeving;
- Toelichting van de gemeentelijke MiNa-raad;
- Begeleiden bij de opmaak van het gemeentelijk milieubeleidsplan;
- Opmaak afvalpreventieplan;
- Organisatie van de selectieve afvalinzameling.

De gemeente betaalt hiervoor een bijdrage per inwoner van 63,16 euro per inwoner.

J.a.2. Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid

De gemeente doet beroep op de eerstelijns milieuzorg van de Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid (voorheen het Provinciaal Instituut voor Hygiëne). Het provinciebestuur en de gemeente hebben een samenwerkingsovereenkomst waardoor de gemeente kan rekenen op een ondersteuning bij het milieu -en natuurbeleid.

Via de Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid kan de gemeentelijke milieudienst ondersteuning krijgen bij allerlei vragen en problemen rond milieu, natuur en duurzame ontwikkeling. Daarnaast kan er, tegen door het provinciebestuur gesubsidieerde tarieven, beroep worden gedaan op het milieulabo van de Dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid.

De gemeente betaalt hiervoor een financiële vergoeding van 0,05 euro per inwoner en 0,07 euro per hectare.

J.a.3. TANDEM

De Vlaamse Gemeenschap sloot een samenwerkingsovereenkomst af met Bond Beter Leefmilieu om gemeenten vanuit de milieuverenigingen bij te staan voor hun duurzaam lokaal milieubeleid. Bond Beter Leefmilieu werkte daarvoor samen met Ecolife, Velt, Vibe, CVN, WWF en Natuurpunt en later ook met Dialoog en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen. Deze negen milieu- en natuurverenigingen stimuleren en begeleiden op allerlei manieren de samenwerking tussen lokale verenigingen en besturen bij de uitwerking van hun duurzaam lokaal milieubeleid. Vanaf 2012 zal Tandem niet meer bestaan.

J.a.4. SLA 21

De Vlaamse Gemeenschap sloot een samenwerkingsovereenkomst met VODO (Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling) om naast duurzaam lokaal milieubeleid ook Noord-Zuid, sociale en culturele thema's in het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid te integreren. In het kader van VODO werd een Steunpunt Lokale Agenda 21 opgericht dat lokale stakeholders ondersteunt bij het opstarten van een eigen Lokale Agenda 21-proces. Doelstelling van het SLA 21 is het uitwerken van een ngo-actieplan voor Vlaanderen over hoe rond Lokale Agenda 21 kan gewerkt worden en samenwerking tussen lokale besturen en ngo's te stimuleren.

J.a.5. LOGO Antwerpen

De gemeente is lid van LOGO Antwerpen. LOGO staat voor Lokaal GezondheidsOverleg: per regio van ongeveer 300.000 inwoners is door de Vlaamse Overheid een LOGO opgericht. Het LOGO werkt samen met bestaande organisaties en gezondheidswerkers op een efficiënte en gecoördineerde manier aan gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Deze regio bestaat uit de gemeenten: Mortsel, Hove, Boechout, Edegem, Kontich, Lint, Borsbeek, Zwijndrecht, Wommelgem, Brasschaat, Brecht, Essen, Kalmthout, Kapellen, Malle, Ranst, Schilde, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wuustwezel, Zandhoven en Zoersel. Daarnaast behoren de stad Antwerpen en haar districten (Borgerhout, Ekeren, Deurne, Hoboken, Wilrijk, Merksem, Berchem en Berendrecht - Zandvliet - Lillo) en wijken (Luchtbal en Schoonbroek - Rozemaai) ook tot Logo Antwerpen.

Logo (LOkaal GezondheidsOverleg) Antwerpen is een regionaal samenwerkingsverband tussen gemeente- en OCMW-besturen, huisartsenkringen, gezondheidsorganisaties, socioculturele en welzijnsorganisaties en deskundigen. Samen coördineren ze hun activiteiten betreffende ziektepreventie en gezondheidsbevordering.

Het Logo werkt mee aan de realisatie van de Vlaamse en lokale doelstellingen door overleg, informatie en coördinatie.

- **Overleg:** het Logo organiseert, coördineert en stimuleert (inter)sectoraal overleg en draagt zo bij tot de vorming van een netwerk tussen verschillende organisaties en gezondheidswerkers.
- **Informatie:** het Logo informeert, sensibiliseert, begeleidt en ondersteunt partners bij het opzetten van een actie, een project of een gezond beleid. We bieden suggesties, tips, een overzicht van beschikbare materialen..., zodat onze partners zelf hun plan kunnen trekken.
- **Coördinatie:** het Logo coördineert regionale projecten. Lokale partners zijn organisator of trekker, het Logo zorgt voor een regionale uitstraling.

Inhoudelijk wordt er gewerkt aan de zes Vlaamse gezondheidsdoelstellingen: Infectieziekten en vaccinatie, borstkankeropsporing, tabak - alcohol - drugs, ongevallen in de privésfeer, voeding en depressie en zelfdoding.

Deze gezondheidsdoelstellingen kunnen volgens onderzoeksgegevens een grote bijdrage leveren aan de volksgezondheid. Daarom probeert het LOGO gezond gedrag te stimuleren (zoals een verandering van eetgewoonten) en maakt het de bevolking ervan bewust, dat zij zelf iets kan doen om ziekten te voorkomen (zoals zich laten vaccineren en onderzoeken naar borstkanker). Naast het ingrijpen op gedrag tracht het LOGO ook een invloed te hebben op omgevingsfactoren die ziekte en gezondheid veroorzaken, of die de gezonde keuze de gemakkelijkste maken.

Het LOGO-aanbod omvat naast netwerkvorming, coördinatie en ondersteuning van initiatieven voor gezondheidsbevordering en ziektepreventie, ook een rol als documentatiecentrum (informatie, adressen, ...) en een medische milieukundige werking.

Om de LOGO-werking te ondersteunen en te begeleiden is een multidisciplinair team aangesteld. Aan het LOGO-team werd een medisch milieukundige (MMK) toegevoegd. De MMK houdt zich bezig met de wisselwerking tussen milieu en gezondheid en is voor dit thema dan ook een aanspreekpunt voor de gemeenten.

Het contactadres van LOGO Antwerpen is Consciencestraat 41, 2018 Antwerpen. Telefonisch te bereiken op het nummer 03/605.15.82 of per mail op info@logoantwerpen.be. Website: www.logoantwerpen.be. MMK: ilse.dewaele@logoantwerpen.be.

De gemeente werkt samen met LOGO op het gebied van milieu & gezondheid.

J.a.6. Natuurpunt Antwerpen Noord

Het werkterrein van Natuurpunt Antwerpen Noord omvat de regio Antwerpen en de omliggende (deel)gemeenten die daar ten noorden van liggen. Ieder van deze (deel)gemeenten heeft een eigen lokale werking:

De kern Wuustwezel is ontstaan uit de lokale milieuvereniging 'Groen Gooreind vzw'. Groen Gooreind begon haar samenwerking met Natuurpunt in 2001. Om enige invloed op het beleid mogelijk te maken werd ervoor gekozen om deel uit te maken van een nationale natuurvereniging.

De belangrijkste activiteit is de jaarlijkse plantendag in Gooreind, ter promotie van vogel-, bijen-, vlinder- en mensenvriendelijke planten in de tuin. Ook de tuinwandelingen komen al enkele jaren terug.

Het gemeentebestuur wil de ontwikkeling van kleine landschapselementen ondersteunen door samen met Natuurpunt Wuustwezel pakketten bestaande uit streekeigen groen te verkopen via de actie Behaag...Natuurlijk. De gemeente Wuustwezel heeft hiervoor een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Natuurpunt Wuustwezel, waarin een taakverdeling wordt afgesproken.

Inwoners kunnen pakketten met streekeigen groen bestellen. Deze actie richt zich tot huishoudens met een tuin. De gemeente voert promotie, vervult een loketfunctie en geeft bestellingen door aan Natuurpunt. De gemeente verleent ook logistieke steun. Vanuit Natuurpunt en de MINA-raad werken een aantal vrijwilligers de actie mee uit.

J.a.7. Regionaal Landschap de Voorkempen.

Een regionaal landschap is een streek met belangrijke natuur- en landschapswaarden, kenmerkend voor de streek.

Het is ook een samenwerkingsverband tussen overheden en doelgroepen. Er wordt gewerkt aan het behoud en het verbeteren van het landschap en het vergroten van het draagvlak voor natuur- en landschapszorg.

Het Regionaal Landschap de Voorkempen (RL de Voorkempen) is opgericht op 26 mei 2008 en bestaat uit Provincie Antwerpen, 15 gemeenten en 42 verenigingen. De deelnemende gemeenten zijn: Antwerpen, Brasschaat, Brecht, Kalmthout, Kapellen, Malle, Ramst, Schilde, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven en Zoersel.

Zij werken onder andere rond bijen, natuur, water, ...

J.a. 8. Kempens Landschap.

De vzw Kempens Landschap is een landschapsvereniging in de zuiverste zin van het woord. Haar doelstelling is het veiligstellen van het zo typische Kempense landschap door gericht gebieden aan te kopen of in beheer te nemen en te beschermen. Het uiteindelijk objectief is om een dusdanige schaalgrootte van het totale areaal beschermd landschap te bereiken, dat een volwaardig landschappelijk kader wordt gecreëerd. Alleen dan kan sprake zijn van een integraal beheer van het Kempens landschappelijk erfgoed en daarmee van optimale kansen voor een duurzame ontwikkeling van natuur- en cultuurwaarden, landbouw en recreatie. In november 1997 richtten de provinciale en gemeentelijke instanties in de provincie Antwerpen de vzw Kempens Landschap op.

Het doel is de verwerving, bescherming, valorisatie en het gebeurlijk herstel van leefmilieu, landschap, natuur- en cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen en inzonderheid de instandhouding, het beheer, de ontsluiting en publieksgerichte openstelling van open monumenten in haar bezit.

J.a. 9. Leader MarkAante Kempen.

Leader-gebied MarkAante Kempen is gesitueerd in het noorden van de provincie Antwerpen. Het Leader-gebied wordt gevormd door 10 Noordkempische gemeenten: Arendonk, Baarle-Hertog, Hoogstraten, Merksplas, Ravels, Rijkevorsel, Brecht (excl. St.-Job), Essen, Kalmthout en Wuustwezel. De totale oppervlakte van het gebied bedraagt 635,36km², waarvan 9,57% (60,78km²) niet ruraal is. Het Leader-gebied MarkAante Kempen telt iets minder dan 140.000 inwoners.

De missie van Leader MarkAante Kempen is het valoriseren van het 'menselijk kapitaal' in al zijn diversiteit. De doelstellingen van de MarkAante Kempen zijn in een notendop:

- Ondernemers, zowel agrarische als rurale, leren omgaan met de omgeving waarin ze werken. (maatschappelijk verantwoord en gebiedsgericht).
- Bewoners betrekken bij het waarderen en ontwikkelen van de landschappelijke kwaliteit van het gebied.
- Bewoners en actoren betrekken bij het verhogen van de leefbaarheid in de dorpen en in het gebied.
- Het verbeteren van de kennis over het platteland bij bewoners en bezoekers, in het bijzonder over dit plattelandsgebied.
- Bewoners en actoren leren het culturele en levend erfgoed te waarderen.
- Ontwikkelen van gebiedsgerelateerde toeristische producten en diensten.
- Ontwikkelen van intermediaire dienstverlening.

J.a.10. Bekkenssecretariaat – Maas en Benedenscheldebekken.

De gemeente zit in de deelbekken Maas en Benedenscheldebekken. Een bekkenssecretariaat staat in voor de dagelijkse werking van het bekken. Het secretariaat bestaat minstens uit de bekkencoördinator, een planningsverantwoordelijke en per provincie een personeelslid van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. De voornaamste taken van het bekkenssecretariaat zijn het voorbereiden van het bekkenbeheerplan, van het bekkenvoortgangsrapport en van alle andere taken van het bekkenbestuur.

J.a.11. Pidpa – HidroRio.

HidroRio is onderdeel van Pidpa. HidroRio staat in voor rioleringsbeheer. In deze samenwerkingsvorm neemt Pidpa het beheer en de exploitatie van het gemeentelijk rioleringsnet over. In overleg met de gemeente brengt HidroRio het rioleringsstelsel in kaart. Samen bouwen we het rioleringsnet verder uit. HidroRio investeert en zorgt voor het onderhoud van de riolering en de huisaansluitingen, inclusief interventies en permanentie. Daarnaast beheren wij een deel van het grachtenstelsel, nl. dat deel dat gebruikt wordt voor regenwaterafvoer. Wij reinigen bovendien de straatkolken, onderhouden en exploiteren de pompstations en de kleinschalige waterzuiveringsinstallaties. Daarnaast staan zij in Wuustwezel ook in voor de aankoop, aanleg en onderhoud van IBA's in de rode clusters.

b. Visie

De gemeente is van plan de komende jaren de huidige samenwerkingsverbanden voort te zetten en nieuwe samenwerkingsverbanden te onderzoeken binnen de milieu- en natuursector.

c. Acties

24. Het voortzetten en evalueren van de samenwerkingsverbanden met:

- a. IGEAN Milieu & Veiligheid;
- b. Provinciaal Instituut voor Hygiëne;
- c. TANDEM;
- d. SLA 21;
- e. LOGO Antwerpen;
- f. Natuurpunt Antwerpen Noord;
- g. Regionaal Landschap de Voorkempen;
- h. Kempens Landschap;
- i. Leader MarkAante Kempen.

K. Participatie

a. Inleiding

Gemeenten die de Samenwerkingsovereenkomst ondertekenen, engageren zich tot het voeren van een participatief milieu- en natuurbelid. Dit is een beleid waarbij burgers en maatschappelijke doelgroepen worden betrokken bij het plannen, uitvoeren en evalueren van het lokale leefmilieubeleid. Participatie leidt tot een beter beleid.

De milieuraad kan vaststellen dat (bepaalde) vergaderingen van de milieuraad toegankelijk zijn voor iedere inwoner en daarvoor een algemene oproep lanceren. In dit geval spreken we van een 'open' milieuraad of participatieraad. De inwoner die gebruik maakt van dit open karakter van de milieuraad, neemt deel aan de vergaderingen als niet-stemgerechtigd lid.

Naast de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur stimuleert de gemeente bijkomende participatiekanalen met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbelid, bijvoorbeeld door het organiseren van wijkvergaderingen, het afsluiten van wijkcontracten, ondersteunen van partnerships rond lokaal duurzaam milieubeleid (publiekprivate samenwerking, vb. met ngo's), uitbouw van milieuhuizen of –winkels, enz. De gemeente ondersteunt deze initiatieven ook financieel.

b. Stand van zaken

De gemeente organiseert minstens twee maal per jaar een 'open' milieuraad.

Ondersteuningsreglement infosessies milieu & duurzame ontwikkeling

Met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbelid heeft de gemeente in 2004 al een ondersteuningsreglement opgemaakt voor infosessies rond milieu en duurzame ontwikkeling (GR 28.06.2004). Verenigingen die een activiteit organiseren rond het thema milieu en/of duurzame ontwikkeling kunnen hiervoor ondersteuning aanvragen bij het gemeentebestuur.

Deze ondersteuning bestaat uit:

- Advies bij het zoeken van een onderwerp;
- Advies bij het zoeken van een spreker;
- Logistieke ondersteuning;
- Het gratis ter beschikking stellen van een zaal;
- Een financiële tussenkomst in de kosten voor de spreker.

K.b.1. Doelgroepenwerking

K.b.1.1. Doelgroepenwerking burgers

In de gemeente bestaat er een vrij sterke doelgroepenwerking. Er wordt constant samengewerkt met:

- Scholen;
- Verenigingen (sport, jeugd, milieu ...);
- Burgers (ouderenadviesraad, ...);
- Middenstanders, zelfstandigen en KMO (lokale economie).

Dit betekent dan ook dat er verschillende formele en informele kanalen bestaan om concrete projecten of acties met de doelgroepen uit te werken.

De duurzaamheidsambtenaar is het aanspreekpunt voor de burger wat betreft duurzame ontwikkeling en de Samenwerkingsovereenkomst.

K.b.1.2. Doelgroepenwerking scholen

Er is een nauwe samenwerking aanwezig tussen de gemeente en de scholen. Via het scholenoverleg (LOOP) en via e-mail worden de scholen op de hoogte gehouden van mogelijke ondersteuning vanuit de gemeente en IGEAN. De ondersteuning richt zich op afvalpreventie op school, maar ook andere thema's kwamen (beperkt) aan bod. Voor de communicatie in de scholen zelf kunnen de scholen rekenen op folders, handleidingen, documentatie, toelichtingen op vergaderingen, ... De duurzaamheidsambtenaar fungeert als aanspreekpunt voor de scholen wat betreft duurzame ontwikkeling en milieuzorg.

Verschillende Wuustwezelse scholen nemen deel aan het project MOS (Milieuzorg op school). MOS helpt scholen om een eigen milieuzorgsysteem uit te bouwen. Kinderen en jongeren werken samen met het schoolpersoneel aan verscheidene milieuthema's en een duurzame school. De hele school werkt mee: vooral kinderen en jongeren, maar ook directie, onderwijzend, administratief, onderhoudspersoneel en ouders. In de lessen, op schoolniveau en in de schoolomgeving maakt de groep werk van natuur- en milieuvriendelijk gedrag. Een belangrijk doel van het project is namelijk dat kinderen en jongeren de vereiste bekwaamheid opdoen om als toekomstige burgers zelf verantwoordelijkheid op te nemen voor een milieuvriendelijke en duurzame samenleving.

Scholen die deelnemen aan MOS dienen een milieubeleidsverklaring in. Dat is een officiële verklaring van de directie van de school of vestigingsplaats. Daarin bevestigt de school dat ze in het project stapt en dus op een educatieve manier aan milieuzorg wil werken. Scholen die een milieubeleidsverklaring hebben ondertekend, kunnen meedingen naar een eerste, tweede of derde logo. Het logo is een kwaliteitslabel dat aangeeft dat de school in een educatief proces stapt, systematisch acties organiseert en volgehouden inspanningen levert om zoveel mogelijk schoolleden voor milieuzorg te sensibiliseren.

9 Wuustwezelse scholen nemen deel aan MOS:

- GLS De Wissel
- VBS Sterbos
- BS Achter d'Hoven
- KS 't Scholeke
- BuBaO Berkenbeek
- GLS 't Blokje
- GVLS Baloen
- B.U.S.O. Berkenbeek
- Stella Matutina-Instituut

K.b.1.3. Doelgroepenwerking verenigingen

De gemeente heeft een goede traditie op het vlak van samenwerking met allerlei verenigingen (sport, jeugd, cultuur, ...). De verenigingen zijn ook vertegenwoordigd in de verschillende gemeentelijke adviesraden. De samenwerking met de verenigingen i.v.m. milieu en duurzame ontwikkeling verloopt vnl. via de gemeentelijke milieuraad.

De communicatie met de verenigingen verloopt vooral via mailing, via overleg in adviesraden, via rechtstreeks contact en via het gemeentelijk informatieblad.

Er wordt publiciteit gemaakt rond het subsidiereglement voor infosessies milieu & duurzame ontwikkeling zodat meer verenigingen hiervan gebruik zullen maken.

K.b.2. Communicatie binnen opstarten en ondersteunen van IMZ

Terugkoppeling en voorbeeldfunctie

In opvolging van bovenstaande actie wordt er werk gemaakt van een gestructureerd communicatiebeleid naar het eigen personeel en naar de burgers toe. De gemeente wil de bevolking aansporen om het voorbeeld van de gemeentendiensten te volgen. Daarom is communicatie over de IMZ erg belangrijk. De burger wordt op regelmatige basis op de hoogte gehouden van gemaakte vorderingen en bereikte mijlpalen via het gemeentelijk informatieblad.

Ook binnen de eigen diensten is communicatie belangrijk. Het personeel wordt op de hoogte gehouden van vorderingen en wordt gestimuleerd om eigen ideeën i.v.m. IMZ in te brengen. In het personeelsblad verschijnen af en toe tips en maatregelen i.v.m. IMZ en ook is er een elektronische nieuwsbrief Interne Milieuzorg voor het administratief personeel.

De duurzaamheidsambtenaar is de belangrijkste communicatielink in het overleg naar de verschillende doelgroepen. Voor het eigen personeel gebeurt dit vooral door vergaderingen te houden rond milieuthema's met de betrokken personeelsleden. Naar de andere doelgroepen toe wordt de IMZ teruggekoppeld via de milieuraad, waarin vertegenwoordigers van verschillende doelgroepen zetelen.

K.b.2.5. Inspraak

De georganiseerde inspraak: gemeentelijke adviesraden.

In Wuustwezel zijn er verschillende adviesraden die advies geven aan het gemeentebestuur over verschillende bestuursmateries. Zo is er de gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening, een cultuurraad, een jeugdraad, een sportraad, een ouderenadviesraad, een raad voor gezondheid en welzijn, een gemeentelijke landbouwcommissie, een mondiale raad en een milieu- en natuurraad. In deze raden zitten afgevaardigden van het verenigingsleven en geïnteresseerden.

De projectgerichte inspraak

Deze inspraak wordt georganiseerd naar aanleiding van een project, zoals de heraanleg van een straat, de inrichting van een plantsoentje in een straat, ...

De buurtbewoners krijgen dan de mogelijkheid om op een vergadering de plannen in te kijken en hun mening hierover te geven.

Het bestuur houdt daar dan rekening mee in de mate van het mogelijke.

De meldingskaart

De meldingskaart wordt gebruikt om defecten aan openbare verlichting, riolering, slechte staat van voet- of fietspaden, lawaaioverlast enz. te melden aan het gemeentebestuur.

Men krijgt binnen de twee weken een antwoord waarin gemeld wordt op welke manier het probleem aangepakt zal worden.

Men vindt de meldingskaart twee maal per jaar in het gemeentelijk informatieblad en op de gemeentelijke website.

c. Visie

De huidige participatiekanalen zullen onderhouden en indien nodig geoptimaliseerd worden.

d. Aandachtspunten/knelpunten

De website wordt verder uitgewerkt als leidraad bij de eerstelijnsmilieuzorg.

e. Acties

25. Herbekijken/optimaliseren van het subsidiereglement voor infosessies milieu en duurzame ontwikkeling.
26. Burgers en verenigingen op regelmatige tijdstippen informeren over gemeentelijke beslissingen.
27. Infomomenten organiseren voor eigen diensten, inwoners, verenigingen en specifieke doelgroepen (bvb. senioren, tuiniers,...) rond verschillende thema's i.v.m. milieu.
28. Informatie verspreiden rond de bestaande subsidiereglementen via artikels, folders.
29. Contact met scholen en verenigingen onderhouden en intensifiëren, hen op de hoogte houden van acties en hen proberen hierin te betrekken.
30. Inwoners aanzetten om milieuvriendelijk te handelen (minder - of geen - pesticiden gebruiken, restafval beperken, ...). De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld en communiceert regelmatig haar werking.

Hoofdstuk 4: Afval

Algemene Inleiding

De gemeente werkt, samen met de hogere overheid, mee aan de uitvoering van het Vlaamse afvalstoffenbeleid binnen de eigen gemeentelijke diensten. Daarnaast onderneemt en ondersteunt de gemeente initiatieven voor de inwoners die duurzame gedragsveranderingen bewerkstelligen. De gemeente streeft hierbij naar een coherent afvalstoffenbeleid met aandacht voor afvalpreventie, hergebruik, selectieve inzameling, voorkomen van illegaal ontwijkgedrag, evenals handhaving.

A. Afvalpreventie en hergebruik

a. Inleiding

Het begrip "afval" wordt als volgt omschreven: "elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".

Het belangrijkste doel in het afvalstoffenbeleid is het voorkomen van afvalstoffen (preventie). De afvalstoffen die ontstaan, dienen zoveel mogelijk te worden gerecupereerd (recyclage, compostering). Afvalstoffen die niet voorkomen of gerecupereerd kunnen worden, dienen op de meest milieuvriendelijke manier te worden verwijderd, waarbij verbranding (met energierecuperatie) van afval de voorkeur verdient boven storten. Dit alles volgens de Ladder van Lansink.

De gemeente Wuustwezel dient voor het thema afval volgende acties te ondernemen om te voldoen aan het basisniveau:

- Aanbieden van compostvaten voor thuiscomposteren tegen gereduceerde prijs.
- Aanbieden van antireclamestickers en sensibiliseren.
- Hergebruik van afvalstoffen stimuleren door samenwerking met een erkend kringloopcentrum.
- Een passieve sensibilisatieactie voeren om afvalpreventie te stimuleren voor minstens 1 afvalstof.

Daarnaast kan de gemeente ook nog volgende acties en maatregelen uitvoeren:

- De gemeente ondersteunt de compostmeesterwerking in haar gemeente in overeenstemming met het vigerende Uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen.
- De gemeente richt een demonstratieplaats thuiscomposteren in en ondersteunt de uitbating.
- De gemeente voert een actieve sensibilisatieactie uit om afvalpreventie te stimuleren voor minstens 1 afvalstof.
- De gemeente stelt een reglement herbruikbare luiers op en voert dit uit.
- De gemeente stelt een reglement afvalarme evenementen op en voert dit uit.
- De gemeente voert een brooddozen- of drinkbussenactie uit.
- De gemeente voert een afvalarm winkelen campagne uit.
- De gemeente stimuleert het gebruik van herbruikbare bekertjes.

b. Stand van zaken

Doelgroepwerking in eigen diensten

Voor de eigen diensten wordt de drank in glazen flessen aangekocht. Daarnaast werkt men ook met een waterkaraf waaruit water uit de kraan wordt geschonken. Op de drankkarren wordt ook de suiker in bulk aangeboden. De gemeente beschikt ook niet over drankautomaten. Plastic bekertjes worden ook niet gebruikt. De verschillende afvalstoffen worden selectief opgehaald. Iedereen heeft de mogelijkheid om zijn of haar GFT⁺, PMD, papier en glas selectief in te zamelen.

Doelgroepwerking inwoners

De gemeente stelt sinds 1990 compostvaten met beluchtingstok en compostbakken ter beschikking van de inwoners. De verkoop verloopt via de groendienst. De kostprijs bedraagt € 7,50 voor een compostvat, € 2,50 voor een beluchtingstok en € 24,50 voor een compostbak. (Dit is 50% van de normale verkoopprijs). Er zijn in 2010 25 compostvaten en 79 compostbakken verkocht. Met behulp van de compostvaten verwerkt de burger zijn eigen huis-, tuin-, en keukenafval.

De compostcursus wordt in samenwerking met VLACO en IGEAN gegeven en is gratis. De deelnemers aan de compostcursus kunnen participeren in de gemeentelijke compostmeesterwerking en kunnen ook een verdere opleiding tot compostmeester volgen.

De milieu- en groendienst van Wuustwezel ondersteunt ook de compostmeesterwerking van de gemeente om het thuiscomposteren te bevorderen. De gemeente heeft 3 actieve compostmeesters die tijdens de compostmaand een standje bemannen tijdens een gemeentelijk gebeuren. De compostmeesters informeerden de bezoekers over het composteren in een vat of in een bak, over het gebruik van bladeren, snippers of grasmaaisel als mulchmateriaal, over het gebruik van mulchmaaiers, over het verwerken van snoeihout in vlechtwerken en houtwallen, over wormen en kippen en nog veel meer. Twee maal per jaar vergaderen de compostmeesters om hun werking te evalueren en te plannen. De compostmeesters zijn steeds in de mogelijkheid om cursussen van OVAM e.d. te volgen.

Daarnaast organiseert sinds 2002 de milieu- en groendienst jaarlijks een kippenactie. De burgers kunnen kiezen uit 2 verschillende kleuren kippen die speciaal gekozen zijn in functie van het verwerken van veel GFT⁺. Jaarlijks worden er zo'n 215 kippen verkocht.

De inwoners van Wuustwezel worden langs verschillende kanalen geïnformeerd over afvalpreventie: de gemeentelijke infokanalen, de afvalkalender, de dag van de compostmeesters .... Wuustwezel verspreidt en werkt mee aan de afvalkrant van IGEAN rond afvalpreventie. Regelmatig wordt in deze afvalkrant een gemeentelijk artikel geplaatst. In juni wordt de dag van de compostmeester extra belicht.

Inwoners kunnen aan het onthaal gratis antireclamestickers afhalen.

De gemeente heeft sinds 30 maart 1998 een samenwerkingsovereenkomst met de kringloopwinkel De Cirkel van Enter vzw voor de inzameling van herbruikbare goederen. In 2009 is er een kringloopwinkel op het grondgebied van de gemeente Wuustwezel geopend, zodat de inwoners nu ook in de eigen gemeente terecht kunnen.

Sinds 1 januari 2008 krijgt het kringloopcentrum een tonnagevergoeding van 0,15 €/kg vanwege de gemeente. Het kringloopcentrum De Cirkel haalt volgende goederen gratis en op afspraak op: meubelen in goede staat, kledij, huishoudtoestellen, hifi ... , speelgoed, boeken..., tuingerief, huisraad en allerlei...

Sinds oktober 2007 wordt het gebruik van herbruikbare luiers in de gemeente gestimuleerd via een subsidiereglement. Er wordt een premie gegeven voor de aankoop van de herbruikbare luiers en de bijhorende benodigdheden. Hieraan wordt de nodige bekendheid gegeven in het infoblad, de website en tijdens lokale evenementen. Er wordt weinig gebruik gemaakt van deze subsidie.

De gemeente stelt tegen betaling bodemverbeteraar, afkomstig van verhakseld groenafval, ter beschikking van de bevolking.

Al vele jaren wordt de actie “Bloem van een Gemeente” georganiseerd. In 2004 werd een nieuwe categorie ‘De ecologische siertuin’ ingevoerd. Voor deze categorie wordt er bij de beoordeling rekening gehouden met de volgende aspecten:

- Het tuinieren zonder bestrijdingsmiddelen.
- Welke biologische producten er worden gebruikt.
- Of er streekeigen planten worden gebruikt.
- Of er in de tuin aan afvalpreventie wordt gedaan (composteren, snoeiarme aanleg, gebruik van bodembedekkers, enz....).

Doelgroepwerking in scholen

Elke lagere school kon een gratis compostvat krijgen van de gemeente. De compostmeesters van de gemeente gaan regelmatig langs ter ondersteuning.

Er wordt zowel naar scholen als naar verenigingen toe gewerkt om afval selectief in te zamelen.

Gemeentelijke scholen mogen onder bepaalde voorwaarden gratis gebruik maken van het containerpark.

Met ingang van 1 januari 2009 wordt een gemeentelijke retributie geheven voor het vervoer van afval naar containerpark of stortplaats voor verenigingen met zetel gevestigd in Wuustwezel. Hiervoor wordt een bedrag per uur aangerekend afhankelijk gemaakt van het ingezette gemeentelijk personeel en gemeentelijk materiaal (vrachtwagen, ...). Ook worden de kosten van het containerpark of de stortplaats doorgerekend.

De gemeente heeft drinkfonteintjes aangekocht via IGEAN (gesubsidieerd door OVAM). Deze drinkfonteintjes zijn geplaatst bij de geïnteresseerde Wuustwezelse scholen.

Een aantal klassen van verschillende Wuustwezelse scholen bracht een bezoek aan het containerpark. Hierbij kregen ze een uitleg over waarom selecteren zo belangrijk is en hoe de verwerking van de verschillende fracties gebeurt.

Actie koekendozen: Alle leerlingen van het eerste leerjaar van de Wuustwezelse basisscholen krijgen bij het begin van elk nieuw schooljaar een koekendoos van het gemeentebestuur. De koekendozen worden uitgedeeld in de klassen door de schepen van Leefmilieu en de duurzaamheidsambtenaar. De kinderen krijgen een uitleg over waarom en hoe ze de koekendozen moeten gebruiken. De koekendozen dragen het opschrift: ‘Ik draag zorg voor het milieu in Wuustwezel’. Ook worden de leerlingen aangespoord om fruit te eten, zodat ze minder verpakkingsafval produceren.

c. Visie

De komende jaren zal het gemeentebestuur sterk blijven werken rond afvalpreventie. In combinatie daarmee zal de gemeente het principe ‘de vervuiler betaalt’ verder uitwerken in haar dienstverlening, zodat zowel de totale hoeveelheid afval als het aandeel niet recupereerbaar afval in de komende jaren verder zullen dalen.

d. Knelpunten

Het vinden van compostmeesters blijft moeilijk, daar dit alles draait op vrijwilligers.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

1. Het hergebruik en composteren van tuinafval verder stimuleren door:
  - a. Het aanbieden van compostvaten en –bakken aan een verminderde, gesubsidieerde, prijs;
  - b. Het verkopen van kippen;
  - c. Het ondersteunen van de compostmeesters;
  - d. Het verspreiden van informatie: brochures, artikels, infosessies organiseren, ...
2. Antireclamestickers verder blijven uitdelen.

3. Samenwerken met de middenstand rond afvalarm winkelen.
4. De bevoegde overheid ondersteunen en aanmoedigen in het opzetten en uitwerken van acties m.b.t. afvalpreventie.
5. De compostmeesterwerking bestendigen, en waar mogelijk, intensifiëren.
6. In verband met de hoeveelheid restafval haar ambitie verhogen en nagaan welke maatregelen zij dient te treffen om haar ambitie te kunnen vervullen.
7. Verderzetten en uitbreiden van de compostmeesterwerking door het volgen van bijscholingscursussen, demonstraties door de compostmeesters, promotie van compostvaten via het gemeentelijk infoblad, uitbouwen van de demoplaats, ...
8. Het verspreiden van informatie: brochures, artikels, infosessies organiseren.
9. Verenigingen en scholen ondersteunen en aanmoedigen bij het opzetten en uitwerken van acties m.b.t. afvalpreventie, antireclamestickers verder blijven uitdelen, het gebruik van herbruikbare bekertjes stimuleren.
10. Aan leerlingen van de lagere scholen in Wuustwezel de mogelijkheid blijven aanbieden om drinkbussen te kopen aan een verlaagd tarief.
11. Aan leerlingen van de eerste leerjaren van de lagere scholen in Wuustwezel een koekendoos blijven aanbieden.
12. Trachten om met de bedrijven het bedrijfsafval terug te dringen. Er zullen onderhandelingen plaatsvinden met de plaatselijke zelfstandigen met het oog op afvalvermindering en de KMO's zullen ondersteund en gemotiveerd worden om interne milieuzorg toe te passen.

B. Selectieve inzameling en restafval

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel dient voor het basisniveau van het thema afval volgende acties te ondernemen i.v.m. de selectieve inzameling en restafval:

- Het uitbouwen van de selectieve inzameling door het uitbaten van een vergund containerpark in overeenstemming met het minimum uitbatingvoorwaarden van het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen (eigen containerpark of overeenkomst met naburige gemeente).
- De selectieve inzameling van GFT⁺ of groenafval, papier en karton, glas, PMD, KGA en grofvuil voorzien in overeenstemming met de minimale inzamelvoorwaarden opgelegd door het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.
- De selectieve inzameling aanbieden van hechtgebonden asbesthoudend afval op het containerpark in overeenstemming met de minimale inzamelvoorwaarden opgelegd door het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.
- Sensibiliseringsacties organiseren over de inzameling van bestrijdingsmiddelen van burgers binnen het kader van de selectieve inzameling van KGA.
- Het verwerken van het bermmaaisel in een vergunde inrichting in overeenstemming met het VLAREA.
- Passief sensibiliseren over selectief slopen en sorteren aan de bron in overeenstemming met het Uitvoeringsplan Milieuverantwoord materiaalgebruik en afvalbeheer in de bouw.

De acties zouden er moeten toe leiden dat de hoeveelheid restafval daalt tot max. 150 kg/ inwoner. Wanneer de gemeente een reductie realiseert van de hoeveelheid restafval tot 165 kg per inwoner kan zij hiervoor in het kader van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 1 punt krijgen. Het realiseren van een restafvalproductie van 150 kg per inwoner of minder, levert de gemeente 3 punten op.

In het kader van het behalen van het onderscheidingsniveau kan de gemeente onderstaande acties realiseren:

- De gemeente sluit een overeenkomst met een of meerdere erkende overbrengers in verband met de inzameling van textielafval op haar grondgebied.
- De gemeente laat de ruimingspecie, die niet voldoet aan de voorwaarden voor hergebruik, verwerken in een vergunde inrichting en toont dit aan met verwerkingsattesten.
- De gemeente stelt een bermbeheersplan op met minstens een luik "afval" waarin de afvoer en verwerking van het bermmaaisel duidelijk omschreven worden.
- De gemeente rapporteert aan de OVAM de afgevoerde hoeveelheden bedrijfsafvalstoffen afkomstig van de eigen gemeentelijke diensten, in het bijzonder bermmaaisel, ruimingspecie, veegvuil, steenpuin, grond en rioolkolkenlib.
- De gemeente richt een centrale inzamelplaats in voor dierlijk afval afkomstig van particulieren en zorgt voor de uitbating ervan.
- De gemeente sensibiliseert de bedrijven gevestigd in de gemeente over de sorteerverplichtingen voor bedrijfsafvalstoffen.
- De gemeente aanvaardt de gesorteerde vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen op het containerpark onder marktconforme voorwaarden.
- De gemeente organiseert de selectieve inzameling van wegwerpluiers in overeenstemming met de bepalingen van het vigerende Uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen en voert het luierafval af voor recyclage.
- De gemeente sensibiliseert de inwoners om hen beter te laten sorteren. Nadien worden er eventueel controles uitgevoerd.

N.a.l.v. een studie, uitgevoerd in opdracht van OVAM in 2008, is gebleken dat geen van de bestaande verwerkingswijzen voor afvalluiers op ecologisch en economisch vlak beter scoort dan de afvalluiers in te zamelen en te verwerken samen met het restafval. Daarom organiseert de gemeente momenteel, op aanbeveling van OVAM, geen afzonderlijke inzameling van afvalluiers.

b. Stand van zaken

Inzamelfrequentie van de afvalfracties:

In het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2008 - 2012 wordt een opsomming gegeven van de fracties die afzonderlijk moeten worden ingezameld in de gemeente. Ook de frequentie en de wijze van inzameling van de verschillende fracties worden bepaald.

In de gemeente Wuustwezel verloopt de inzameling als volgt:

Fractie	Frequentie	Opmerking
KGA	6x per jaar	Op vooraf bepaalde data en tijdstippen op verschillende locaties via de chemokar + op containerpark.
Glas	Via glasbollen	(Kleurscheiding: gekleurd en wit, 1 op 1.000 inwoners) In totaal 34; 17 wit en 17 gekleurd.
Restafval	Tweewekelijkse ophaling huis-aan-huis	In grijze vuilzakken met het gemeentelijk logo.
GFT ⁺	Tweewekelijkse ophaling huis-aan-huis (mei t.e.m. september wekelijks)	Groene containers. Formaten: 40L, 120L en 240L.
Grof groenafval	Op afspraak huis-aan-huis	
Grofvuil	Vier maal per jaar	Vooraf door te geven wat en hoeveel inwoner aanbiedt (max. 3m ³). Tegen betaling.
Papier en karton	Maandelijks ophaling huis-aan-huis	Privéophaler
PMD	Tweewekelijkse ophaling huis-aan-huis	Blauwe PMD-zakken
Oude metalen en AEEA	2x per jaar	Gratis en op afroep.

Het containerpark is opgestart in november 1991 en is gelegen aan de Polderstraat 68 te Wuustwezel. De laatste milieuvergunning is afgeleverd op 10 augustus 2006 en deze is geldig tot 10 augustus 2026.

Samen met de gemeente Kalmthout en IGEAN milieu & veiligheid werd de beslissing genomen om een gezamenlijke uitbating van het containerpark te verwezenlijken. Op die manier kunnen de inwoners van de gemeente Kalmthout op het containerpark in Wuustwezel terecht en de inwoners van de gemeente Wuustwezel op het nieuwe containerpark op het industrieterrein Bosduin te Kalmthout. Dit geldt ook voor de mensen met een tweede verblijf op het grondgebied van één van beide gemeenten. Dit is vooral voor de inwoners van Gooreind een aanzienlijk voordeel, want het containerpark te Kalmthout ligt voor hen veel dichterbij dan het containerpark te Wuustwezel. Vanaf 1 januari 2010 is het beheer van het containerpark in Wuustwezel en Kalmthout overgedragen aan IGEAN milieu & veiligheid. In 2010 zijn er 16.366 bezoekers geweest op het containerpark van Wuustwezel.

Ook het DIFTAR-systeem is nog verder doorgevoerd. In plaats van nog te werken met schattingen, werkt men nu met een weegbrug. Op deze manier kan nog beter en nauwkeuriger worden verrekend wat de inwoners aan afval naar het containerpark brengen. Het DIFTAR-systeem in één van haar puurste vormen.

Op het containerpark kan men terecht met volgende fracties:

€ 0,20/kg

Grofvuil (niet selectief)
Gemengd bouw- en sloopafval
Grond
Asbesthoudend afval (jaarlijkse vrijstelling van 1.000kg per adres)

€ 0,01/kg

Zuiver steenpuin
Beton
Cellenbeton en kalkplaten
Hout
Boomstronken
Groenafval (jaarlijkse vrijstelling van 300kg per adres)
Vlak glas

Gratis

Papier en karton
PMD
Glazen flessen en borden
Metalen (schroot)
Harde kunststoffen
AEEA
Herbruikbare goederen
KGA
Autobanden (geen vrachtwagen- of tractorbanden)
Piepschuim
Zuivere plastic folie
Plastic bloempotjes en plantentrays
Textiel

De inwoner kan de kostprijs betalen door middel van muntgeld of via een betaalkaart.

Sinds 2010 heeft de gemeente in samenwerking met de gemeente Brecht, Essen en Kalmthout een project opgestart in verband met het inzamelen van medisch afval bij landbouwers. De landbouwers kunnen nu op het containerpark tegen betaling een speciaal vat verkrijgen, waarin ze het medisch afval van hun landbouwbedrijf kunnen steken. Tijdens vaste periodes, 3x per jaar, kunnen de landbouwers deze vaten dan terug afgeven op het containerpark. Het medisch afval zal dan op een correcte wijze worden afgevoerd en behandeld. Hiervan krijgen zij dan ook de nodige bewijsstukken.

Daarnaast kunnen landbouwers ook 2 keer per jaar op het containerpark terecht voor het binnenbrengen van hun landbouwplastic.

De data voor de inzameling van bovenstaande afvalstoffen wordt via de gemeentelijke informatiekanaalen bekend gemaakt.

Vanaf 1 januari 2008 werd gestart met een nieuw retributiereglement voor het inzamelen van restafval en GFT⁺. Hierdoor wordt voor restafval en GFT betaald per lediging via een sticker die bevestigd wordt aan de container of via de aankoop van betalende afvalzakken met het logo van het gemeentebestuur. Het grof vuil en grof tuinafval wordt enkel nog op afroep opgehaald en mits betaling van een forfaitair bedrag en een bedrag per m³ (grof vuil) of per gewicht (grof tuinafval). Om dit nieuwe reglement bekend te maken bij de bevolking, werd een hele informatiecampagne opgezet. De campagne werd na een jaar geëvalueerd. De heikele punten werden besproken en opgelost.

Vanaf december 2008 kunnen de inwoners van Wuustwezel in het containerpark apart hun harde plastics aanleveren. De inwoners werden over deze verandering op het containerpark geïnformeerd door artikels in het informatieblad en de afvalkrant.

In de herfst wordt op verschillende locaties in de gemeente een bladkorf geplaatst waar de inwoners de bladeren van de bomen op het openbaar domein in kunnen deponeren. Deze worden leeggemaakt door een gemeentelijk georganiseerde ophaalronde.

Op het grondgebied van Wuustwezel zijn er 5 instanties werkzaam die textiel ophalen. Zij doen dit door middel van containers die verspreid staan opgesteld in de gemeente of via huis-aan-huisinzameling. De bedrijven die textielcontainers willen plaatsen in de gemeente moeten in eerste instantie erkend zijn door OVAM. Bovendien moeten ze ook nog beschikken over een overeenkomst met het gemeentebestuur.

KMO's en zelfstandige ondernemers mogen gebruik maken van gemeentelijke kanalen voor de inzameling van afval, indien het bedrijfsafval gelijkgesteld is met huishoudelijk afval. Afvalstoffen vergelijkbaar met huishoudelijk afval zijn afvalstoffen die qua aard, samenstelling en hoeveelheid te vergelijken zijn met huishoudelijk afval. Indien dit niet het geval is, moeten zij zelf contracten afsluiten met privéophalers.

De bedrijfsafvalstoffen vermeld in art. 5.2.2.1 van het Vlarea (klein gevaarlijk afval van vergelijkbare bedrijfsmatige oorsprong; glasafval; papier- en kartonafvalstoffen; afval van plantaardige en dierlijke oliën en vetten; groenafval; textielafval; afgedankte elektrische en elektronische apparatuur; afvalbanden; steenachtige fracties van bouw- en sloopafval; afgewerkte olie; gevaarlijke afvalstoffen; asbestcementhoudende afvalstoffen; afgedankte apparatuur en recipiënten die ozonafbrekende stoffen of gefluoreerde broeikasgassen bevatten; afval landbouwfolies) moeten gescheiden worden aangeboden en afzonderlijk worden gehouden van het restafval bij de ophaling of inzameling. Op het gemeentelijk containerpark is er de mogelijkheid om asbesthoudend afval in te zamelen. Er is hiervoor jaarlijks per gezin een vrijstelling van 1.000kg voorzien om zo de drempel te verlagen.

Artsen en geneeskundige praktijken dienen conform de wetgeving zelf een selectieve inzameling te organiseren. De tandartsen organiseren zelf de ophaling en verwerking van amalgaam en de apothekers aanvaarden vervallen medicijnen.

De gemeente laat de ruimingspecie, die niet voldoet aan de voorwaarden voor hergebruik, verwerken in een vergunde inrichting en toont dit aan met verwerkingsattesten.

De gemeente beschikt over een bermbeheersplan en volgt dit bermbeheersplan strikt op. Het bermmaaisel wordt door de gemeentelijke jumbo afgevoerd naar de composteringssite van IGEAN milieu & veiligheid in Brecht.

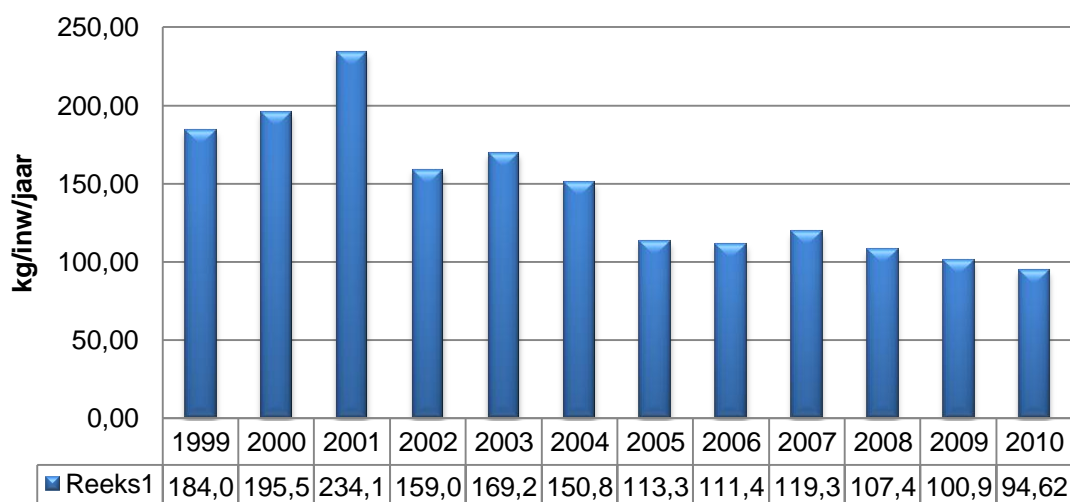
De gemeente rapporteert aan de OVAM de afgevoerde hoeveelheden bedrijfsafvalstoffen afkomstig van de eigen gemeentelijke diensten, in het bijzonder bermmaaisel, ruimingspecie, veegvuil, steenpuin, grond en rioolkolkenlib.

Personen met een handicap die leiden aan incontinentie kunnen een subsidie bekomen van 25 euro per jaar mits voorlegging van een attest van de geneesheer.

Overzicht van de ingezamelde hoeveelheden van 1997 tot en met 2010

Door het invoeren van het DIFTAR-systeem in 2007 werd er gestreefd naar een sterke daling van de hoeveelheid restafval aangeboden door de inwoners van Wuustwezel. De doelstelling voor Vlaanderen om maximum 150 kg per inwoner restafval op te halen was voor de gemeente Wuustwezel een absoluut minimum. Uiteindelijk is Wuustwezel in 2010 gestrand op 94,62 kg restafval per inwoner/jaar (huis-aan-huis ophaling restafval + grof vuilresidu van huis-aan-huis ophaling + grof vuil containerpark). In dit cijfer zit het sorteeresidu van PMD nog niet verwerkt. Dit is een daling van 64% t.o.v. 1997.

Hoeveelheid niet-recupereerbaar afval

Inzameling binnen de gemeentelijke diensten

Bij de gemeentelijke administratieve diensten worden de volgende fracties apart ingezameld: PMD, glas, KGA, oud papier, GFT⁺ en restafval.

Het restafval, het PMD en het GFT⁺ worden “aan huis” opgehaald door een erkende ophaler. Het papier & karton wordt verzameld in de kelder van het gemeentehuis en wordt maandelijks afgevoerd naar het containerpark.

De eigen bedrijfsafvalstoffen worden gesorteerd en weggebracht naar het containerpark. Van daaruit worden de verschillende fracties opgehaald door erkende ophalers. Afgewerkte olie wordt door de technische dienst naar het containerpark gebracht. Houtafval, vlak glas, KGA, grof vuil, AEEA, enz. worden gesorteerd en naar het containerpark gebracht. Grote hoeveelheden steenpuin worden rechtstreeks naar REVABO afgevoerd, waar het gemalen wordt. Kleinere hoeveelheden worden eerst naar het containerpark overgebracht van waaruit dit ook overgebracht wordt naar REVABO.

Doelgroepwerking in scholen

De gemeente is aangesloten bij het scholenproject van FOST Plus. Dit betekent dat aan de scholen PMD-containers en papier en karton bakjes ter beschikking worden gesteld om de desbetreffende fracties selectief in te zamelen. FOST Plus voorziet de scholen ook van educatiemateriaal m.b.t. verpakkingsafval.

In 2003 werden alle scholen uitgenodigd op een kennismakingsvergadering in samenwerking met MOS-school. Er zijn tot nu toe 9 scholen, waarvan 7 lagere scholen en 2 middelbare scholen.

c. Visie

Wanneer er nieuwe mogelijkheden met betrekking tot selectieve inzameling worden gecreëerd, zal de gemeente telkens onderzoeken of dit binnen het Wuustwezelse afvalbeleid zou kunnen kaderen.

De komende jaren zal het gemeentebestuur intens blijven werken rond afvalpreventie. In combinatie daarmee zal de gemeente het principe “de vervuiler betaalt” verder uitwerken in haar dienstverlening, zodat zowel de totale hoeveelheid afval als het aandeel niet recupereerbaar afval in de komende jaren verder dalen.

Het bepalen van de prijs die inwoners moeten betalen voor de afvalinzameling en – verwerking is een element van duurzaam beleid. Het principe van “de vervuiler betaalt” wordt op een evenwichtige wijze verder doorgevoerd. De kostprijs moet de mensen bewust maken van het afvalprobleem én hen aanzetten tot milieubewust aankopen en selectief inzamelen. De prijs moet verder ook in verhouding staan tot de dienstverlening.

d. Knelpunten

- Er wordt een enorme hoeveelheid GFT⁺ ingezameld. Deze fractie bestaat vooral uit tuinafval.
- Vaak sorteren de inwoners onvoldoende en plaatsen een restafvalzak buiten met daarin ook andere afvalstoffen zoals GFT⁺.
- Een deel van de gemeentelijke afvalstoffen zijn het gevolg van manifestaties en dergelijke.
- Bedrijfsafvalstoffen worden soms als huishoudelijke afvalstoffen aangeboden.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

13. De sorteeregels van de diverse fracties op regelmatige tijdstippen aan de burgers meedelen en dit op een voor iedereen verstaanbare wijze. Na de sensibilisatie volgt de controle.
14. Steeds voldoende vuilbakjes voorzien in de straten.
15. Onderzoeken nieuwe mogelijkheden m.b.t. selectieve inzameling.
16. Verdere uitwerking van een DIFTAR-systeem, zowel voor restafval als voor GFT met aanrekening van de kosten op basis van gewicht, frequentie van aanbieden en gebruiksrecht. Dit alles met als uitgangspunt “de vervuiler betaalt”.
17. Evoluëren van afval- naar materialenbeheer.

C. Illegaal ontwijkgedrag

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel maakt aanspraak op een financiële ondersteuning van de OVAM voor het opruimen van achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen, zoals gedefinieerd in het VLAREA. Deze partijen moeten het voorwerp zijn van een proces-verbaal, opgemaakt op basis van artikel 12 van het Afvalstoffendecreet door een toezichhoudende ambtenaar in overeenstemming met artikel 54 van hetzelfde decreet.

In de samenwerkingsovereenkomst worden de verplichtingen hiertoe bepaald voor zowel de gemeente als de Vlaamse Overheid.

Volgende acties en maatregelen ter voorkoming van illegaal ontwijkgedrag worden in de samenwerkingsovereenkomst voorgesteld op onderscheidingsniveau:

- De gemeente organiseert een zwerfvuilopruimactie op haar grondgebied binnen het kader van “in de vuilbak”.
- De gemeente stelt voor het eigen grondgebied een doordacht beleid op voor het plaatsen en het beheer van straatvuilbakjes en voert dit uit.
- De gemeente registreert en rapporteert gedetailleerd aan de OVAM de afgevoerde hoeveelheden van alle afvalstoffen die behoren tot het gemeentevuil, zoals zwerfvuil, afval uit alle straatvuilbakjes, sluikstorten, straat- en veegvuil, e.d.
- De gemeente organiseert en registreert regelmatig controles om illegaal ontwijkgedrag, zoals sluikstorten en sluikverbranden, op te sporen.
- De gemeente voert controleacties uit om ervoor te zorgen dat alle gezinnen hun huisvuil meegeven aan de door de gemeente aangestelde ophaaldienst.

b. Stand van zaken

Achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen worden door de gemeente opgeruimd overeenkomstig de procedure die is voorzien in de samenwerkingsovereenkomst.

Zwerfvuilactie

De gemeente organiseert zelf een zwerfvuilactie in samenwerking met de middelbare school Stella Matutina. Er werd ongeveer 500 kg zwerfvuil opgehaald door onze vrijwilligers. In het gemeentelijk infoblad verscheen een artikel met een verslag over de actie. De inwoners werden hierin ook opgeroepen om het zwerfvuilprobleem mee te helpen verminderen.

Opruimen zwerfvuil

De gemeente werkt met MiNa-werkers. Zij helpen met het opruimen van zwerfvuil. Het kleine zwerfvuil wordt door hen opgeruimd. Indien het gaat om groot zwerfvuil, zullen zij de technische dienst verwittigen, zodat de technische diensten dit kunnen opruimen met het benodigde materiaal.

Onderhoud van het openbaar domein

Met het Vlaams Gewest is een contract afgesloten waarbij de gemeente de gewestwegen (Bredabaan, Kalmthoutse Steenweg, Kampweg, Dorpsstraat, Nieuwmoerse Steenweg, Kapelstraat, Stoffezandstraat, Wuustwezelseweg) in de centra van onze gemeente netjes zal houden. Dit houdt onder meer het volgende: in 14-daags onderhoud van de aanplantingen, snoeien van struiken, wekelijks maaien van het gras, ledigen van de straatkolken, ruimen van het zwerfvuil, wassen van de verkeersborden, vegen van de fietspaden.

Belastingsreglement op het ophalen van sluikstort

Op 3 december 2007 is er een belastingsreglement goedgekeurd door de gemeenteraad op het ophalen van sluikstorten. Hierin wordt vermeldt wat de kostprijs is voor het ophalen van sluikstort. De minimumbelasting voor het ophalen van sluikstorten bedraagt 125 euro. Via de gemeentelijke informatiekanalen wordt het centraal meldpunt voor de melding van sluikstorten bekendgemaakt.

Verkeerd aanbieden van afvalstoffen of andere vormen van illegaal ontwijkgedrag.

In de Afvalkrant, in het gemeentelijk infoblad en op de website wordt de nodige informatie gegeven over het aanbieden van afval, stickers met informatie over het gebruik, ... Dit wordt op regelmatige basis herhaald en als er gemerkt wordt dat er met een bepaalde afvalstof een "probleem" is, dan wordt deze afvalstof extra in de kijker gezet.

Sensibiliseringsacties

Illegaal ontwijkgedrag wordt structureel tegengegaan met sensibiliseringsacties rond sluikstorten, sluikstoken, preventie van zwerfvuil, verkeerd aanbieden van afvalstoffen of andere vormen van illegaal ontwijkgedrag.

Er wordt getracht om sluikstorten steeds binnen 24 uur na melding op te ruimen. Dit heeft een dubbele functie. Ten eerste verdwijnt het snel uit het straatbeeld en heeft het niet meer de mogelijkheid om ander sluikstort aan te trekken, want sluikstort trekt sluikstort aan. Daarnaast geven we als gemeente ook het signaal dat we het sluikstorten serieus nemen en hopen dat de inwoners dit ook doen, zodat er een grotere sociale controle komt.

De scholen krijgen de nodige logistieke ondersteuning bij hun zwerfvuilacties.

Doordacht beleid voor het plaatsen en het beheer van straatvuilbakjes

Wuustwezel heeft op haar grondgebied een 190-tal straatvuilbakjes staan. Deze worden op regelmatige basis leeggemaakt.

Een aantal vuilnisbakjes in de gemeente heeft te lijden onder sluikestorten. Rond de vuilbakjes ligt vaak ook heel wat afval. In 2008 heeft het gemeentebestuur, op voorstel van Natuurpunt en met steun van de MiNa-raad, besloten om een pilootproject van beperkte omvang uit te werken. Op een tiental locaties werden de vuilnisbakjes weggenomen en werd een sensibiliseringsbordje geplaatst. Op dit bordje wordt gevraagd aan de voorbijgangers om hun verpakkingsafval mee naar huis te nemen en zo de gemeente mee proper te houden.

In 2009 is het project voortgezet. Uit het evaluatieverslag blijkt dat dit project een positieve beoordeling krijgt. Op de meeste plaatsen is het dus niet nodig om de vuilnisbakjes terug te plaatsen op één uitzondering na. Er is beslist om dit project voort te zetten in 2010. Aan de technische dienst werd opdracht gegeven het project nauwkeurig te blijven opvolgen en ook aan Aralea (beschutte werkplaats die ook instaat voor onderhoud) werd gevraagd om bij te houden wat er opgeruimd wordt in de buurt van de weggenomen vuilnisbakjes. Na verdere evaluatie zal bekeken worden op welke plaatsen in de gemeente dit project kan uitgebreid worden.

Het plaatsen van hondenpoepbuizen

In 2009 zijn er op verschillende locaties hondenpoepbuizen geplaatst. Er is een folder opgemaakt en verspreid via de normale kanalen, zodat de inwoners op de hoogte zijn van de locaties.

Opening hondenloopweide “De Noordheuvel”

Op 16 mei 2009 is de hondenloopweide “De Noordheuvel” geopend. Er is een folder opgemaakt die verspreid is via de normale kanalen. Er is ook een bewegwijzering naar de hondenloopweide aangebracht.

De gemeente ondersteunt de school in hun educatieve week rond afval.

c. Visie

De gemeente streeft ernaar om het openbaar domein een net uitzicht te bezorgen. De jeugd-, wijk- en milieuverenigingen zullen betrokken worden bij zwerfvuilacties.

Bij ernstige hinder (sluikestorten) kan geopteerd worden voor sensibiliserende/ waarschuwende borden op de plaatsen waar de zwerfvuilproblematiek zich voordoet.

Burgers die inbreuken (beginnend sluikestort!) vaststellen, moeten weten dat zij dit kunnen melden aan de milieudienst of aan hun wijkagent. Dezelfde maatregelen gelden i.v.m. de verbranding van afval.

Het probleem van het zwerfvuil wordt als zeer storend beschouwd, en is moeilijk te bestrijden. Er dient rekening te worden gehouden met het probleem van het zwerfvuil en er dienen maatregelen te worden genomen om het sluikestorten te ontmoedigen. Elke maatregel zal worden beoordeeld op haalbaarheid, efficiëntie en effectiviteit.

d. Knelpunten

- Het is moeilijk om een sluikestorter te betrappen.
- Illegaal ontwijkgedrag is een moeilijk in te dijken fenomeen.
- Openbare vuilbakken en glasbakken worden gebruikt om huisvuil te storten.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

18. Creatief zoeken naar een systeem waarbij de bevolking actief wordt betrokken bij het oplossen van de problematiek van zwerfvuil;
19. De bevolking sensibiliseren i.v.m. de nadelige effecten op het leefmilieu en de mens van het verbranden van afval;
20. Het probleem van sluikestorten verder prioritair blijven aanpakken;
21. De opruiming van zwerfvuil door het inzetten van straatvegers, eventueel via MiNa-werkers. (ARALEA).

Hoofdstuk 5: Milieuverantwoord productgebruik

Algemene Inleiding

De gemeente Wuustwezel verbindt zich ertoe mee te werken aan de uitvoering van het Vlaamse beleid rond milieuverantwoord productgebruik binnen de eigen gemeentelijke diensten. Onder milieuverantwoord productbeleid wordt verstaan: “het efficiënt inzetten van producten en een keuze voor producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop (van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase). Dit betekent dat er gestreefd wordt naar de beperking van de uitputting van grondstoffen, van de milieuschade van de productie, het gebruik en de verwerking na gebruik.” Daarnaast onderneemt de gemeente ook initiatieven voor de inwoners.

A. Implementatie binnen de eigen diensten

a. Inleiding

Om te voldoen aan het basisniveau dient de gemeente, in de werking van de eigen gemeentelijke diensten, het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout te implementeren. De gemeente neemt hiertoe standaard in elk bestek voor de aankoop van hout en houtproducten het standaard bestekvoorschrift duurzaam geëxploiteerd hout van de Vlaamse Overheid op. De gemeente neemt ook het gebruik van gekeurd breekpuin op in de bestekken.

Om te voldoen aan het onderscheidingsniveau kan de gemeente kiezen uit volgende acties en maatregelen:

- De gemeente gebruikt compost met Vlaco-label of gelijkwaardig.
- De gemeente gebruikt gekeurd breekpuin ter vervanging van nieuwe materialen.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde materialen uit gerecycleerde kunststoffen.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde kantoormaterialen.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde cateringproducten.
- De gemeente gebruikt biologische producten.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde houtverduurzamingsmiddelen.
- De gemeente gebruikt milieuverantwoorde verven en vernissen.
- De gemeente gebruikt producten uit erkende kringloopcentra.

b. Stand van zaken

In de gemeentelijke diensten zijn reeds initiatieven genomen ter bevordering van het duurzaam gebruik van grondstoffen, het gebruik van milieuvriendelijke producten en de vermindering van de afvalproductie, namelijk:

- De gemeente implementeert het gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout en COPRO gekeurd breekpuin in de werking van de gemeentelijke diensten.
- De gemeente neemt standaard in elk bestek voor de aankoop van hout en houtproducten het standaardbestekvoorschrift duurzaam geëxploiteerd hout op.
- De gemeente neemt ook het gebruik van gekeurd breekpuin op in de bestekken

Er is een inventaris opgemaakt van het gebruikte kantoormateriaal. Bij het uitschrijven van het nieuwe bestek voor de aankoop van kantoormateriaal zijn er op basis van de beschikbare productinformatie en voorbeeldbestekken een aantal ecologische criteria toegevoegd. Het gemeentebestuur maakt gebruik van PEFC-gelabeld papier.

De personeelsleden worden jaarlijks geïnformeerd over hun papierverbruik. Dit verbruik wordt steeds vergeleken met het verbruik van de vorige jaren. Dit via de milieubarometer.

Melk en frisdranken worden aangekocht in statiegeldflessen. Koffie wordt gezet met papieren filters (niet met plasticen filters) en wordt gekocht met een Fair Trade - label.

Er worden duurzame borden, bestek, tassen e.d. gebruikt.

De milieu- en groendienst geven advies bij het bestek voor de aankoop van schoonmaakproducten. Hierin zijn op basis van de informatie van de milieukoopwijzer, de producttest en het handboek voor groene overheidsaankopen een aantal strenge ecologische criteria opgenomen. Sinds 2005 wordt in de gemeentelijke diensten gebruik gemaakt van producten van o.a. Ecopower voor het onderhoud van de gebouwen. De duurzaamheidsambtenaar volgt de vergaderingen tussen het schoonmaakpersoneel en de vertegenwoordigers van de schoonmaakfirma.

Ecover heeft een namiddag opleiding gegeven aan het schoonmaakpersoneel. Zowel theoretische, principiële als praktische thema's werden besproken. Telkens nieuw schoonmaakpersoneel start, worden de basisprincipes via ervaringsuitwisseling tussen het schoonmaakpersoneel doorgegeven.

In de gemeentelijke plantsoenen wordt compost en verhakseld hout gebruikt.

Waar mogelijk wordt al het snoeihout ter plaatse verkleind en gebruikt als mulching. Hierdoor wordt transport vermeden en bovendien moet het gras tussen deze bomen niet meer met de bosmaaier worden gemaaid.

De gemeente koopt sinds enkele jaren zo goed als uitsluitend watergedragen verf en lakken.

De verfproducenten zijn gebonden aan strengere productnormen voor verven in verband met VOS.

b.1. Duurzaam geëxploiteerd hout

Waar mogelijk worden zitbanken / picknicktafels aangekocht/vervaardigd uit FSC-gelabeld hout³.

Bij gemeentelijke projecten wordt nagegaan of het mogelijk is om gebruik te maken van hout met FSC-label (of equivalent). Hierbij wordt steeds rekening gehouden worden met de beschikbaarheid van de houtsoort, de technische haalbaarheid en de kostprijs. In elk bestek voor aankoop van hout en houtproducten wordt opgelegd dat duurzaam geëxploiteerd hout (FSC of gelijkwaardig) gebruikt moet worden. In 2010 is er voor het waterconserveringsproject gebruikt gemaakt van FSC-gelabeld hout voor de damwandplanken aan de stuw. Daarnaast is er bij de constructiewerken van het verbouwen van de toiletten op GLS Klim Op gebruik gemaakt van hout met FSC-label. Ook voor de gevelbekleding is gebruik gemaakt van FSC-gelabeld hout. In GLS De Wissel zijn er in de kleedkamer zitbanken geplaatst vervaardigd uit FSC-hout. Voor het nieuwe podium in GC Kadans is er gebruik gemaakt van FSC-gelabeld hout. En voor het Poort naar het Platteland werd FSC-gelabeld hout gebruikt.

b.2. Compost

Door de gemeentelijke groendienst wordt gebruik gemaakt van compost. Het compost komt van de groencomposteringsinstallatie van intercommunale IGEAN en heeft een VLACO⁴-certificaat.

---

³ FSC: Forest Stewardship Council. FSC-gelabeld hout, is hout afkomstig uit bossen die op een verantwoorde manier worden beheerd en onafhankelijk gecertificeerd volgens de regels van het Forest Stewardship Council.

⁴ VLACO-compost is een kwalitatief hoogstaande bodemverbeteraar met gekende en gecontroleerde eigenschappen inzake organische stof gehalte, rijpheidsgraad en andere kenmerken.

b.3. Mulching

Hakselhout wordt gebruikt door de eigen diensten en wordt indien niet nodig voor eigen diensten aangeboden aan de inwoners van de gemeenten en wordt gewonnen van eigen snoeiwerkzaamheden.

b.4. Breekpuin

Door de gemeentelijke bouwdienst wordt er al enkele jaren gebruik gemaakt van breekpuin. Dit breekpuin is afkomstig van steenpuin (containerpark) dat door een vergunde inrichting (REVABO) wordt gemalen en dat een COPRO⁵-keuring heeft. Het wordt o.a. toegepast voor ophoging bij aanleg van een nieuwe weg, ...

b.5. Kantoormaterialen en – onderhoud

Alle schermen zijn tegenwoordig LCD-schermen. Deze verbruiken 2 tot 10 maal minder energie dan oudere computerschermen

Op alle gemeentelijke diensten wordt er sinds januari 2004 gebruik gemaakt van milieuvriendelijk FSC-gelabeld papier om te printen, kopiëren, faxen.

b.6. Cateringproducten

Door het gemeentebestuur wordt er voor de gemeentelijke recepties drank (wijn en fruitsap) retourflessen aangekocht bij de plaatselijke Wereldwinkel. Het water dat wordt geconsumeerd bij vergaderingen wordt eveneens in retourflessen aangekocht. Tijdens de gemeenteraad en het schepencollege wordt ook gebruik gemaakt van waterkaraffen met kraantjeswater.

De suiker wordt niet meer in individuele verpakkingen aangekocht. Er wordt losse suiker aangekocht die in suikerpotten verdeeld wordt.

Het gebruik van een brooddoos wordt sterk gestimuleerd bij het personeel.

b.7. Schoonmaakmiddelen

De veiligheidsfiches van alle schoonmaakmiddelen werden verzameld in 1 kaft. Deze kan door al het poetspersoneel worden ingekeken. Deze veiligheidsfiches bevatten ook beperkte informatie over de milieuvriendelijkheid van de producten. De meeste schoonmaakmiddelen die gebruikt worden binnen de gemeentelijke diensten zijn relatief milieuvriendelijk.

In het kader van de verdere vorming en opleiding van onze personeelsleden werden er cursussen aangeboden die onder de noemer van milieuzorg geplaatst kunnen worden. Een deel van het schoonmaakpersoneel volgde al een cursus 'milieuvriendelijke schoonmaaktechnieken'. Tijdens de personeelsvergaderingen met al het gemeentelijk schoonmaakpersoneel wordt stilgestaan bij milieuvriendelijk schoonmaken en worden tips onderling uitgewisseld.

b8. Materialen voor tuin- en groenaanleg, onderhoud en meubilair

Speeltuigen en tuinmeubilair uit gerecycleerde kunststoffen

Er werden een aantal speeltuigen aangekocht vervaardigd uit gerecycleerde kunststoffen.

Houtverduurzamingsmiddelen

Het gebruik van chemische houtverduurzamingsmiddelen wordt vermeden waar dat nuttig en praktisch haalbaar is.

---

⁵ De Coprocificering is een kwaliteitskeuring van niet-verontreinigde puingranulaten door de onafhankelijke instelling vzw Controle Producten (of Copro). De keuring heeft een wettelijke basis : alle inerte granulaten en asfaltgranulaten die men wenst te laten hergebruiken moeten overeenkomstig het Vlarea gekeurd worden door de vzw Copro.

Verven

De gemeente streeft ernaar om waar mogelijk de schilderwerken in gemeentegebouwen uit te voeren met verven die arm zijn aan koolwaterstofaromaten.

Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van watergedragen verven, vervolgens high-solids en pas in laatste instantie solventrijke verven.

c. Visie

De gemeente streeft ernaar om op korte termijn het gebruik van duurzame en milieuverantwoorde producten te bestendigen en verder uit te werken.

Bij het afleveren van een verkavelingvergunning wordt door het gemeentebestuur aan de verkavelaar de verplichting opgelegd om de straten aan te planten. De gemeente zal als bijkomende verplichting opleggen dat de verkavelaar gebruik maakt van boompalen uit FSC-gelabeld hout.

Er zal nagegaan worden bij welke projecten het mogelijk is om gebruik te maken van hout met FSC-label (of equivalent). Hierbij zal rekening gehouden worden met de beschikbaarheid van de houtsoort, de technische haalbaarheid en de kostprijs.

Er zal nagegaan worden bij welke projecten het mogelijk is om gebruik te maken van hout met FSC-label (of equivalent). Hierbij zal rekening gehouden worden met de beschikbaarheid van de houtsoort, de technische haalbaarheid en de kostprijs. Het gebruik van FSC-hout promoten bij de aanleg van beschoeiingen, speeltuinen, parkeerpaaltjes e.d.

Door de gemeentelijke groendienst wordt gebruik gemaakt van compost met VLACO-certificaat.

Hakselhout van eigen snoeiwerkzaamheden wordt ter beschikking gesteld van de eigen bevolking.

Door de gemeentelijke bouwdienst wordt er breekpuin met COPRO-keuring gebruikt.

Milieuvriendelijke kantoormaterialen aanschaffen waar mogelijk.

Het gebruik van milieuvriendelijke cateringproducten verder uitbreiden.

Bij de aankoop van nieuwe schoonmaakproducten zal gestreefd worden naar de aankoop van milieuvriendelijkere schoonmaakproducten. Dit zal in overleg met het schoonmaakpersoneel gebeuren.

Het gebruik van solventhoudende stoffen binnen de gemeente zoveel mogelijk inperken (white spirit, thinners, lijmen, verven en vernissen, solventhoudende kuis- en reinigingsproducten, enz.).

d. Knelpunten

Het is niet eenvoudig de gewoontes van mensen en gemeentediensten te veranderen.

e. Acties

1. Bij de aankoop van nieuwe producten zal de aankoopwijzer van de BBL (Bond Beter Leefmilieu) worden geraadpleegd (www.milieukoopwijzer.be) of de producttest van OVAM (www.ovam.be/producttest).
2. De sensibilisering van de bevolking wordt voorgezet. De gemeente communiceert haar milieuvriendelijke toepassingen naar de bevolking.
3. De gemeente zal het gebruik van FSC-hout trachten standaard te gebruiken in gemeentelijke werken en op te leggen aan aannemers. Ook wordt het gebruik van chemische houtverduurzamingsmiddelen vermeden.
4. De gemeente zal het gebruik van COPRO gekeurd breekpuin bestendigen.

5. De gemeente gaat ervoor zorgen dat de ecologische criteria die zijn opgenomen in het bestek ook daadwerkelijk nageleefd worden.
6. Met betrekking tot cateringproducten zal verder gegaan worden op de ingeslagen weg, d.w.z. bestaande criteria behouden en waar mogelijk nog verbeteren.
7. De gemeente zal het gebruik van milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen bestendigen.
8. De gemeente zal, indien er zich problemen voordoen bij het gebruik van milieuverantwoord schoonmaakmiddelen deze problemen oplossen.
9. De gemeente zal het personeel goed informeren en opleiden. De gemeente tracht het papierverbruik te beperken.
10. De gemeente wil het gebruik van bestrijdingsmiddelen gefaseerd afbouwen volgens het reductieprogramma.
11. De gemeente zal het gebruik van VLACO-compost voortzetten.
12. De gemeente zal hakselhout blijven aanbieden aan de bevolking.
13. Met betrekking tot kantoomaterialen zal verder gegaan worden op de ingeslagen weg, d.w.z. bestaande ecologische criteria behouden en waar mogelijk nog verbeteren.
14. De gemeente zal voor verven en vernissen informatiesessies houden voor het personeel en hen aanzetten om meer verantwoorde producten te gebruiken.
15. De sensibilisering van de bevolking wordt voorgezet. De gemeente communiceert haar milieuvriendelijke toepassingen naar de bevolking.
16. De risico-evaluatie van alle chemische onkruidbestrijdingsmiddelen wordt opgevolgd en waar nodig geactualiseerd.
17. De inventaris van alle bestrijdingsmiddelen m.b.t. de oppervlakte en al toegepaste alternatieve bestrijdingsmethoden wordt verfijnd. Waar mogelijk wordt overgeschakeld op alternatieve bestrijdingsmiddelen.

B. Sensibilisatie

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel moet een passieve sensibilisatie voeren over het milieuverantwoord productgebruik van één of meer van de volgende producten: duurzaam geëxploiteerd hout, compost, breekpuin, materialen uit gerecycleerde kunststoffen, kantoomaterialen, cateringproducten, biologische producten, schoonmaakmiddelen, verven en vernissen.

Om te voldoen aan het onderscheidingsniveau kan de gemeente kiezen uit volgende acties en maatregelen:

- De gemeente voert een actieve sensibilisatie over het milieuverantwoord productgebruik van een of meerdere van de volgende producten: duurzaam geëxploiteerd hout, compost, breekpuin, materialen uit gerecycleerde kunststoffen, kantoomaterialen, cateringproducten, biologische producten, schoonmaakmiddelen, houtverduurzamingsmiddelen, verven en vernissen.
- De gemeente stimuleert via actieve sensibilisatie het milieuverantwoord materiaalgebruik voor meerdere producten bij de bouw of renovatie van gebouwen.
- De gemeente stimuleert via actieve sensibilisatie het milieuverantwoord productgebruik van cateringproducten en biologische producten bij (groot)keukens in instellingen zoals scholen, rusthuizen, ziekenhuizen, OCMW's en andere sociale centra.
- De gemeente stimuleert bij de uitvoering van de gemeentelijke werken met duurzaam geëxploiteerd hout de aannemers/onderaannemers/leveranciers om een Chain of Custody⁶ certificering aan te vragen.

---

⁶ Chain of Custody : Hiermee kan het hout stap voor stap worden gevolgd, van boom tot eindproduct. Iedere stap die het hout heeft doorgemaakt kan worden geïdentificeerd.

b. Stand van zaken

De afvalkalender en brochures die door de milieu- en groendienst worden gepubliceerd, zijn op gerecycleerd papier gedrukt om het goede voorbeeld te geven aan de bevolking.

Jaarlijks verschijnen in het informatieblad artikels over milieuverantwoorde producten.

Compost kan worden afgehaald bij de composteringsinstallatie van IGEAN milieu & veiligheid in Brecht.

De gemeente heeft samen met Essen, Kalmthout en Brecht de “Ecowijzer” uitgegeven. Hierin kan men als consument verkooppunten van lokale, biologische, eerlijke en duurzame producten terugvinden.

c. Visie

De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldrol te vervullen wat betreft milieuverantwoord productgebruik. Deze voorbeeldfunctie werkt tevens sensibiliserend naar de inwoners.

d. Knelpunten

- Het is niet eenvoudig om oude gewoontes te wijzigen.
- De burgers nemen nog te weinig ecologische criteria in overweging bij de keuze van hun aankopen.

e. Acties

18. Zelf het goede voorbeeld gevend, door o.a. het aankopen van FSC-gelabeld hout, sensibiliseert de gemeente de bevolking over milieuverantwoord productgebruik.
19. Kringlooptuinen: mensen blijvend informeren en sensibiliseren over de mogelijkheid tot afvalarm tuinieren.
20. De gemeente wenst de inwoners van Wuustwezel beter kennis te laten maken met milieuverantwoorde cateringproducten. Vaak weten burgers niet wat de term “fair trade” of “bio” dekt.
21. De gemeente wenst alle brochures te laten drukken op milieuvriendelijk papier.

Hoofdstuk 6: Water

Algemene Inleiding

De gemeente heeft er zich toe verbonden minstens de doelstellingen en beginselen (artikel 5 en 6) van het decreet integraal waterbeleid en de doelstellingen van het pesticidenreductiedecreet en haar uitvoeringsbesluit te onderschrijven.

De gemeente dient acties uit te voeren per deelbekken waar de gemeente deel van uit maakt en dit in samenwerking met de andere waterbeheerders.

Onder een deelbekken wordt verstaan: “een onderdeel van een bekken of deelstroomgebied, bestaande uit een of meer subhydrografische zones (VHA-zones).”

In het deelbekkenbeheerplan wordt het integraal waterbeleid op lokaal niveau vorm gegeven. Het is vooral op het deelbekkenniveau dat van de gemeente een grote inzet wordt verwacht.

Bij alle ingrepen aan onbevaarbare waterlopen (2^e en 3^e categorie en waterlopen van de oude atlas) dient machtiging van de bestendige deputatie bekomen te worden.

Voor de uitvoering van acties in verband met onbevaarbare waterlopen dient er steeds overleg gepleegd te worden met de verantwoordelijke waterloopbeheerders (2^e categorie: provincie; 3^e categorie: gemeente).

A. Pesticidenreductie en rationeel watergebruik

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel engageert zich om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen. Ze voert hiertoe een risico-evaluatie uit zoals bepaald in het uitvoeringsbesluiten van 14 juli 2004 en 19 december 2008. Dit gebeurt aan de hand van de lijst met gedoogde producten die de Vlaamse Overheid jaarlijks aanpast en publiceert op www.zonderisgezonder.be. Restanten van niet-gedoogde producten mag men opgebruiken tot maximum één jaar, nadat deze de eerste keer als niet-gedoogd werden geklasseerd.

De gemeente Wuustwezel past ook de pesticidentoets toe. De pesticidentoets is verankerd via het uitvoeringsbesluit van 19 december 2008. De pesticidentoets wordt aanzien als een checklist bij het doorvoeren van een (her)aanleg of omvorming van het openbaar domein, zodat deze gebeurt met het oog op onkruidpreventie of een efficiëntere bestrijding toelaat met niet-chemische methoden.

De gemeente Wuustwezel voert ook een passieve sensibilisatieactie uit met betrekking tot rationeel watergebruik en/of bestrijdingsmiddelen.

b. Stand van zaken

Het besluit beschrijft de inhoud van het derde actieprogramma. De indeling van de openbare ruimte in drie locatietypes staat centraal in dit actieprogramma:

- Type 1 locaties zijn die locaties waar al een nulgebruik wordt toegepast.
- Type 2 locaties lijken goed op type 1 en worden vanaf 1 juli 2009 zonder chemische bestrijdingsmiddelen beheerd.
- Bij Type 3 locaties is een nulgebruik pas haalbaar na een herinrichting van het terrein. Voor die locaties gebeurt de omvorming aan de hand van de pesticidentoets.

Op 1 juli 2009 trad het derde actieprogramma in werking. Sinds die datum is ook de toepassing van de pesticidentoets verplicht voor locaties van type 3. Het derde actieprogramma moet niet overgemaakt worden aan de VMM, maar kan wel opgevraagd worden.

De gemeente opteert voor een stapsgewijze afbouw naar een nulgebruik. In dit geval moet tegen uiterlijk 31 december 2014 voldaan zijn aan de doelstellingen van het decreet. Het tweede actieprogramma, het zgn. planningsdocument C, bevat de acties om te komen tot een nulgebruik in 2008 voor een representatieve deelzone van minstens 20% van het volledig areaal van de gemeente. In deze deelzone gebruikt de groendienst vanaf 1 januari 2005 in principe geen pesticiden meer in groenzones. Het centrum van Loenhout werd gekozen als deelgebied (college van burgemeester en schepenen dd. 9 februari 2004). In het deelgebied Loenhout wordt een oppervlakte van ongeveer 3,2 ha beheerd door de gemeente. De oppervlakte van het deelgebied bedraagt ongeveer 25% van de totale oppervlakte. In dit deelgebied bevinden zich een begraafplaats, enkele sportvelden, een speeltuin, een school, openbaar groen, verhardingen, ... Dit deelgebied kan beschouwd worden als een representatieve staal van de te beheren oppervlakten. In het overige deel van de gemeente wordt er nog een beperkte hoeveelheid bestrijdingsmiddelen gebruikt. Al deze producten worden gedoogd volgens de lijst op www.zonderisgezonder.be.

Door het schepencollege dd. 15 maart 2004 werd de duurzaamheidsambtenaar aangesteld als nieuwe coördinator pesticidenreductie.

Bij het vegen van de straten wordt er extra aandacht geschonken aan het verwijderen van zandophoping in goten en parkeervakken, waardoor onkruidgroei preventief mee bestreden wordt.

De pesticidentoets is operationeel vanaf 2009. Wanneer er nieuwe plantvakken dienen opgeplant te worden, wordt er steeds gekozen voor goede bodembedekkers met extensief onderhoud, zodat onkruid weinig kans krijgt.

In overleg met de technische diensten, de groendienst en andere externe betrokken diensten (beschutte werkplaats) werd het gebruik van onkruidverdelgers in plantsoenen en verharde oppervlakten verder teruggedrongen in het kader van het reductieplan bestrijdingsmiddelen. In 2010 werd er voor de bestrijding van onkruiden enkel nog gebruik gemaakt van Zapper en Roundup Ultra (allebei producten met glyfosaat), omdat deze producten minder schadelijk zijn voor het milieu. In de toekomst zal de gemeente het gebruik van glyfosaat afbouwen n.a.l.v. de studie van Greenpeace. De gemeente werkt hard aan het behalen van het nulgebruik tegen 2015. Zij zoekt hierbij uitgebreid naar alternatieven betreffende onkruidbestrijding. Een voorbeeld hiervan is de aankoop van de veegwagen, waardoor er minder bestrijdingsmiddelen gebruikt kunnen worden.

Bij het bestrijden van ongedierte bv. processierupsen, vliegen, vlooiën, ratten, enz...., wordt er zoveel mogelijk beroep gedaan op gespecialiseerd personeel. Bij de bestrijding ervan wordt gevraagd om, in de mate van het mogelijke, gebruik te maken van de minst schadelijke producten (bv. Eikenprocessierupsen: bestrijden via een bacteriepreparaat of branden).

Aan de bevolking wordt gratis rattenvergif aangeboden. Deze is af te halen aan de dienst onthaal.

Landbouwers kunnen beheersovereenkomsten afsluiten met de Vlaamse Landmaatschappij voor perceelsrandenbeheer. De beheerpakketten voor perceelsrandenbeheer mikken op een verbetering van de milieukwaliteit door ervoor te zorgen dat minder bestrijdingsmiddelen en voedingsstoffen in waterlopen, heggen, houtkanten, houtwallen of holle wegen terechtkomen.

In het gemeentelijk informatieblad vinden de bewoners regelmatig praktische watertips. Ook worden er folders in het folderrek van de milieu- en groendienst voorzien.

De gemeente beschikt over een subsidiereglement voor de aanleg van hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen. Enkel bestaande woningen die geen verplichting i.v.m. hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen opgelegd gekregen hebben, komen hiervoor in aanmerking. In het kader van de samenwerkingsovereenkomst subsidieert het Vlaamse gewest de particulier voor een maximum bedrag van € 250. De gemeente betaalt eerst maximum € 500 en daarna recupereert ze € 250 van het Vlaamse Gewest. Deze subsidieregeling wordt bekendgemaakt in het infoblad en via folders in het folderrek op de milieu- en groendienst.

De gemeente Wuustwezel verleent ook milieusubsidies voor het aanleggen van een groendak.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel engageert zich verder om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen en de burgers hierover te informeren.

Gebruik van zuiver zand bij aanleg van o.a. voetpaden (vermijden van zaden in gebruikt zand), alsook controle op breedte van voegen, scherpe hoeken en plaatsen waar onkruiden overvloedig de kans krijgen te wortelen.

Ter compensatie van de vermindering van het herbicidegebruik kan een veegwagen met onkruidborstel worden gehuurd om het onkruid in en langs de straatgoten te verwijderen.

De gemeente zal de nodige inspanningen leveren ter bescherming van de bovenste grondwaterlaag tegen verdroging.

d. Knelpunten

Het is niet altijd even gemakkelijk om de burgers aan te zetten om minder pesticiden te gebruiken. Het is vaak een snelle oplossing voor hun onkruidproblemen.

e. Acties

1. Door motivatie en informeren van de medewerkers kan het gebruik van onkruidverdelgers nog drastisch worden verminderd.
2. De gemeente gaat verder met 1,5 VTE MiNa-werker die als doel heeft om het onkruid pesticidenvrij te verwijderen in Loenhout.
3. De pesticidentoets blijft opgenomen in de bestekken van openbare werken.
4. De gemeente zal de bevolking sensibiliseren voor het gebruik van regenwater als volwaardig alternatief van een grondwaterwinning.
5. De gemeente gaat de aanleg van infiltratievoorzieningen en doorlatende verharding promoten/opleggen.
6. De gemeente blijft sensibiliseren m.b.t. integraal waterbeleid, met name het belang van sterfgrachten, waterlopen, beken, gebruik milieubesparende schoonmaakproducten, biodiversiteit, rationeel watergebruik, infiltratievoorzieningen, gescheiden afvoer, ...

B. Deelbekkenbeheerplannen

B.1. Integraal waterbeheer

a. Inleiding

Het beleid is vastgelegd in de deelbekkenbeheerplannen. De plannen werden opgemaakt en zullen uitgevoerd worden. Voor het thema Water worden daarom geen acties voorzien in dit MBP.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel is betrokken bij het waterbeheer van 4 deelbekkens: Weerijs, Beneden Schijn, Mark, en Kleine Aa.

Om een nieuw waterbeleid in Vlaanderen te realiseren, heeft het decreet betreffende het integraal waterbeleid (2003) nieuwe structuren en bijhorende plannen in het leven geroepen. Naast een Vlaamse waterbeleidsnota, waarin de algemene krachtlijnen van het integraal waterbeleid voor Vlaanderen worden uitgewerkt, zijn er op verschillende niveaus waterbeheerplannen opgemaakt.

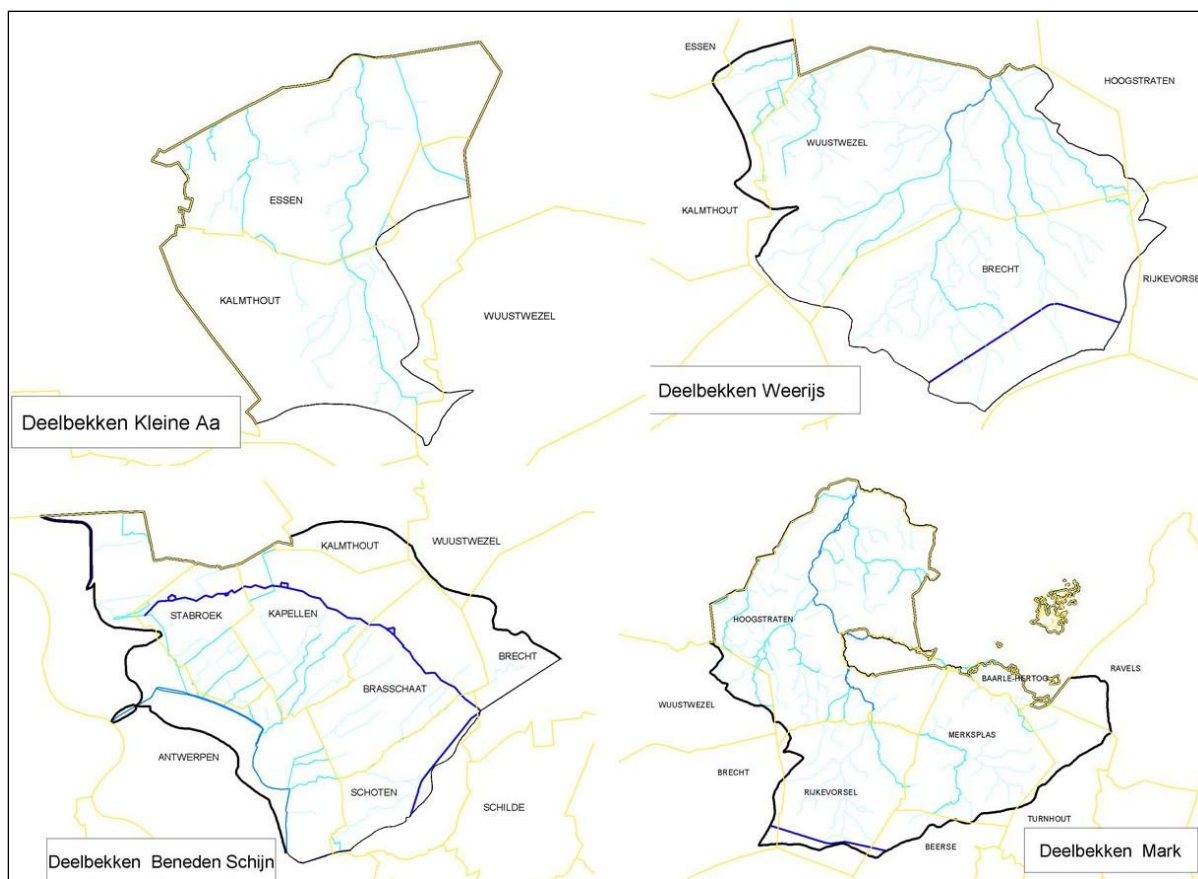
Er wordt gewerkt met internationale stroomgebieden, welke verder worden onderverdeeld in bekkens, die op hun beurt zijn onderverdeeld in kleinere gebieden: de deelbekkens. Op al deze niveaus worden waterbeheerplannen opgemaakt, die o.a. een goede toestand van het oppervlaktewater tegen 2015 beogen. Een doelstelling die opgelegd is in de Europese Kaderrichtlijn Water. Het deelbekkenniveau is het meest lokale planniveau, het is dan ook een vrij concreet plan.

Hierin worden onder andere acties en maatregelen voorgesteld die problemen inzake wateroverlast en waterverontreiniging zo veel mogelijk aan de bron aanpakken.

Het deelbekkenbeheerplan volgt met de indeling in vijf krachtlijnen de structuur van de waterbeleidsnota en het bekkenbeheerplan. Het bestaat uit een algemeen luik en een deelbekkenspecifiek luik. In het eerste deel wordt de algemene visie op het integraal waterbeleid beschreven. Deze is van toepassing op zowel het bekken- als het deelbekkenniveau. In het deelbekkenspecifiek gedeelte wordt een beschrijving van de situatie voor het deelbekken en een eerste aanzet tot acties en maatregelen en de afbakening van de lokale oppervlaktewaterlichamen gegeven.

De deelbekkenbeheerplannen Beneden Schijn, Weerijs, Mark, en Kleine Aa werden door de Vlaamse Regering vastgesteld op 30 januari 2009 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 5 maart 2009. Dit gebeurde in samenwerking met alle betrokken besturen en diverse sectoren.

Met de goedkeuring van dit deelbekkenbeheerplan onderschrijft het gemeentebestuur enerzijds de principes van integraal waterbeleid, anderzijds houdt de goedkeuring van het actieplan in dat het bestuur bereid is om de nodige inspanningen te leveren om, in de mate van het mogelijke, de specifieke acties uit te werken en zo bij te dragen tot de realisatie van een integraal waterbeleid. Dit wil echter niet zeggen dat het bestuur zichzelf hiermee ook oplegt om alle acties, opgenomen in dit deelbekkenbeheerplan, te realiseren.

Figuur 5: Situering van de gemeente in de 4 deelbekken.

De actuele stand van zaken en de bijhorende documenten zijn terug te vinden op de website van de dienst waterbeleid van het provinciebestuur www.provant.be/waterbeleid.

Waterschappen

In uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid en het eerste uitvoeringsbesluit dat sinds 12 december 2005 van kracht is, startte de provincie Antwerpen in 2006 met de oprichting van waterschappen (= een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid). Deze organisatievorm laat lokale partners toe om beter en meer samen te werken in het kader van het integraal waterbeleid. Een waterschap bestaat uit vertegenwoordigers van het Vlaams Gewest, de provincie, de gemeenten en de polders en wateringen. Het doel van een Waterschap is om in gezamenlijk overleg te komen tot de opmaak van een deelbekkenbeheerplan, een advies over het ontwerp van bekkenbeheerplan en de realisatie van een meer geïntegreerd, samenhangend waterbeheer in het Waterschap. De gemeente Wuustwezel maakt deel uit van het Waterschap 'Mark en Weerijis' en het Waterschap 'Het Schijn'.

Als de overheid moet beslissen over een vergunningsaanvraag, een plan of programma, moet ze eerst nagaan of de werken of plannen geen schadelijke effecten veroorzaken op het watersysteem. Indien dat het geval is kan de overheid de vergunning weigeren, het plan niet goedkeuren ofwel gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan opleggen. Deze voorwaarden of aanpassingen aan het plan moeten schadelijke effecten voorkomen.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel zal ten volle meewerken aan de implementatie van een integraal waterbeleid via de diverse initiatieven die momenteel zijn opgestart.

Conform de 'code van Goede Praktijk voor Duurzaam lokaal Waterbeleid' en het 'decreet Integraal Waterbeleid' wordt er verder gewerkt aan de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen.

De gemeente Wuustwezel zal op een actieve wijze participeren bij de uitvoering van de maatregelen uit de bekkenbeheerplannen van Maas en Beneden Schelde en de deelbekkenbeheerplannen voor de vier deelbekken waartoe de gemeente behoort, met name Weerij, Benden Schijn, Mark en Kleine Aa.

De gemeente zal de inwoners via het gemeentelijk infoblad op de hoogte brengen van recente ontwikkelingen m.b.t. het integraal waterbeleid.

d. Aandachtspunten/knelpunten

Kosten voor waterwerken kunnen hoog oplopen.

De problemen overschrijden vaak de gemeentegrenzen. Om tot oplossingen te komen is samenwerking met mensen uit verschillende beleidsdomeinen en met verschillende invalshoeken noodzakelijk. Dit is niet eenvoudig.

e. Acties Integraal waterbeheer

7. Uitvoering van prioritaire projecten binnen elk deelbekkenbeheerplan.
8. De gemeente zal actief deelnemen aan initiatieven op het niveau van deelbekken/waterschappen.
9. De gemeente zal actief deelnemen aan de opmaak van actieplannen.
10. Uitvoeren van de watertoets.
11. De gemeente zal bijzondere aandacht besteden aan de initiatieven van de provincie en deze voorleggen aan de milieuraad.

C. Grondwater en oppervlaktewater

C.1. Oppervlaktewater

C.1.a. Stand van zaken

C.1.a.1. Waterlopen in de gemeente

Bij alle ingrepen aan onbevaarbare waterlopen (2^e en 3^e categorie en waterlopen van de oude atlas) dient machtiging van de bestendige deputatie bekomen te worden.

Voor de uitvoering van acties in verband met onbevaarbare waterlopen dient er steeds overleg gepleegd te worden met de verantwoordelijke waterloopbeheerders (voor 2^e categorie: provincie; 3^e categorie: gemeente).

De waterlopen die opgetekend werden in de oude atlas naar aanleiding van de wet van 07.05.1877 en niet overgenomen werden in de nieuwe atlas naar aanleiding van de wet van 15.03.1950, noemt men waterlopen van de oude atlas. Deze waterlopen hebben een specifiek provinciaal reglement.

De aangelanden, de eigenaars, de vruchtgebruikers en de bezitters zijn verantwoordelijk voor ruimings-, onderhouds- en herstellingswerken aan de waterlopen grenzend aan hun grond, en dit tot de halve breedte van de waterloop.

De staat is eigenaar van de bedding tenzij de aangelanden een eigendomstitel kunnen voorleggen. Het verlenen van machtigingen voor werken gebeurt door de provincie.

Door het algemeen reliëf is de afwatering van zuid naar noord gericht. Het gaat meestal om de bovenloop van zijbeekjes met een zwakke helling zonder een uitgesproken dal. De grotere samengestelde beken (Kleine Beek, Grote Beek en de Weerijbeek) in het midden van het grondgebied vloeien noordoostwaarts en hebben iets diepere en smalle dalen.

In het uiterste oosten van de gemeente behoren nog enkele beken tot het Mark-bekken, die verder richting Hoogstraten lopen:

- Muntloop (2e categorie).
- Blauwputbeek of Blauwputtenloop (3e categorie).
- Herselingloop (3e categorie).

Het centrale gedeelte van de gemeente behoort tot het bekken van de Aa of Weerij's of Grote Beek (1e en 2e categorie) waarin volgende beken uitmonden:

- Sluiskensbeek (2e categorie) met de Venbeek (3e categorie) en de Heiloo (2e categorie)
- Wehagenbeek of Weehagensebeek (2e categorie) met de Hoogbroeksebeek (2e categorie) en de Kievitsbeek (3e categorie)
- Hoogbosbeek of Hoogbosloop (3e categorie)
- Bosloopke (3e categorie)
- Buisloop (3e categorie) met de Geenhofloop (3e categorie)
- Kleine Beek (2e en 3e categorie) met de Westdoornloop (3e categorie), de Akkervekenloop (3e categorie), Schietveldloop (2e categorie) en de Ertboringenloop (3e categorie)

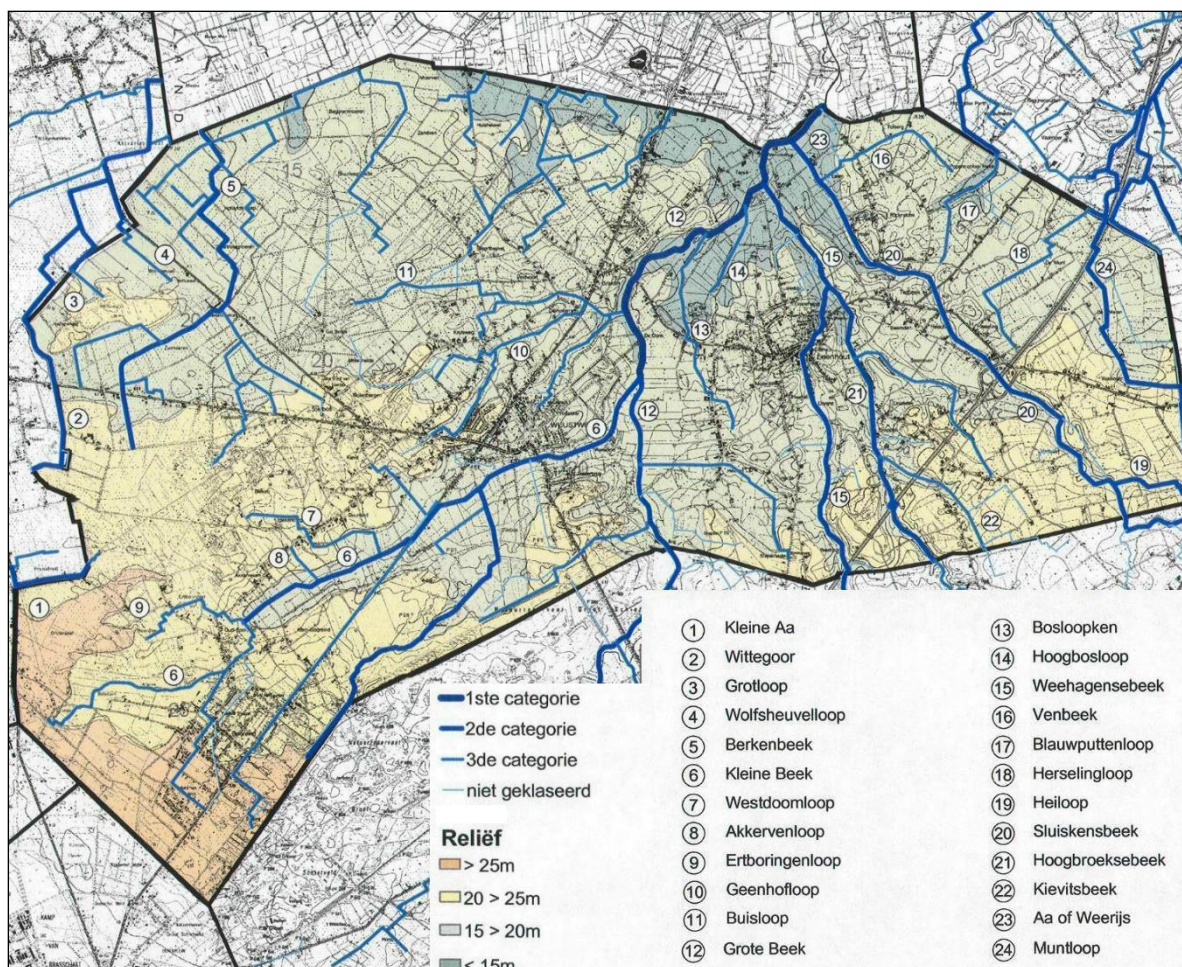
In het zuidwesten van de gemeente bevinden zich nog de bovenloop van de Kleine Aa (2^e categorie) die naar Kalmthout afvloeit.

Het noordwestelijke gedeelte van de gemeente behoort eveneens tot het bekken van de Aa of Weerij's, maar deze beken lopen eerst naar de Schrobbe loop in Nederland, waarvan enkele via Kalmthout. Hier zijn de belangrijkste beken:

- Berkenbeek (2e categorie)
- Wittegoor (2e categorie)
- Grotloop (3e categorie)
- Wolfsheuvelloop (3e categorie)
- Noordwateringloop (3e categorie)
- Steertenheuvelloop (3e categorie).

De ruiming van de waterlopen binnen het gebied van de watering wordt uitgevoerd door de watering zelf. De waterlopen die niet binnen het gebied van een watering vallen, worden door de gemeente zelf geruimd.

Figuur 6: Waterlopen in de gemeente van 2^e en 3^e categorie.

C.1.a.2. Watertoets

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het algemeen waterbeleid (BS 14 november 2003) legt bepaalde verplichtingen op die de watertoets worden genoemd. Dit betekent dat de overheid, indien ze moet beslissen over een vergunningsaanvraag, een plan of programma, eerst moet nagaan of de werken of plannen geen schadelijke effecten veroorzaken op het watersysteem. Indien dat het geval is kan de overheid de vergunning weigeren, het plan niet goedkeuren ofwel gepaste voorwaarden of aanpassingen aan het plan opleggen. Deze voorwaarden of aanpassingen aan het plan moeten schadelijke effecten voorkomen.

C.1.a.3. Overstromingsgebieden

Het Vlaamse gewest startte in 1996 met de opmaak van verschillende types overstromingskaarten. De overstromingskaarten hebben verschillende functies. Belangrijk hierbij is dat ze de bevolking kunnen bewust maken van de (mogelijke) locatie van hun woning ten opzichte van de kans/risico/mogelijkheid op wateroverlast. Daarnaast krijgen deze kaarten ook een doorvertaling naar verschillende beleidsdomeinen en gebruikers.

Momenteel worden de volgende types overstromingskaarten onderscheiden:

- NOG, ROG en MOG:

De ruimte die waterlopen permanent of periodiek zouden innemen zonder de in Vlaanderen veelvuldig gebouwde kanaliserende en beschermende infrastructuur omvatten de van nature overstroombare gebieden (NOG). Deze gebieden zijn afgebakend door op basis van de bodemkaart op zoek te gaan naar sporen van overstromingen die zich voordeden vooraleer deze infrastructuren gebouwd zijn. De NOG-kaart geeft dus de historisch overstroomde gebieden weer. Op de kaart met recent overstroomde gebieden (ROG) zijn alle op basis van terreinwaarnemingen gekarteerde zones aangeduid die daadwerkelijk overstroomden in de periode 1988-2009 (ROG 2010). De ROG-kaart is geen definitief document. Ze wordt geregeld aangevuld en geactualiseerd met de grenzen van de meest recent vastgestelde overstromingen.

De kaarten met de gemodelleerde overstromingsgebieden (MOG) zijn het resultaat van modelstudies en bevatten naast een nauwkeurige begrenzing van overstromingen ook informatie over de frequentie van de overstromingen. Ook andere gegevens zoals de waterdiepte kunnen hieruit worden afgeleid.

- Schadekaarten en risicokaarten.

Een schadekaart geeft een gedetailleerde inschatting van de kans op schade door wateroverlast. Een risicokaart geeft de grootste risico's op overstroming weer.

- Overstromingsgevoelige gebieden ten behoeve van de watertoets.

De kaart bevat de effectief overstromingsgevoelige gebieden en de mogelijk overstromingsgevoelige gebieden.

C.1.a.4. Waterkwaliteit

Voor de beoordeling van de chemische waterkwaliteit gebruikt de VMM de Prati-index voor zuurstofverzadiging (PIO). Deze wordt zowel bij zuurstofgebrek (microbiële afbraak van verontreiniging) als bij oververzadiging (wierbloei van algen) ongunstig beïnvloed.

De biologische waterkwaliteit wordt beoordeeld gebruik makend van de Belgische Biotische Index (BBI). De BBI wordt bepaald aan de hand van de aan- of afwezigheid van aquatische macro-invertebraten (met het oog waarneembare ongewervelden zoals insecten, weekdieren, kreeftachtige, wormen, ...). Deze index staat enerzijds in functie van de relatieve gevoeligheid van bepaalde indicatorsoorten t.o.v. verontreiniging en anderzijds de diversiteit (verscheidenheid aan soorten) aan organismen.

N.a.l.v. de Prati-index en de BBI-index blijkt dat het met de waterlopen in de gemeente redelijk goed gesteld is. De waterlopen variëren van niet verontreinigd (Keienvan) tot matig verontreinigd (Veldvoortloop) volgens de Prati-index en van matige tot zeer goede kwaliteit volgens de BBI-index. Uiteraard dienen de waterlopen die matig verontreinigd zijn extra aandacht.

Deze gegevens zijn raadpleegbaar via www.vmm.be/geoview.

Het verdient de aanbeveling om ook te kijken naar de verschillende fysico-chemische parameters die de waterkwaliteit bepalen, en hun conformiteit met de basiskwaliteitsnormen. Zo zijn ammonium en orthofosfaat goede indicatoren voor de lozingen van huishoudelijk afvalwater (ammonium is daarenboven ook toxisch voor waterorganismen door omzetting naar ammoniak) en nitraat voor de impact van de landbouw.

Op het merendeel van meetpunten van het fysisch-chemisch meetnet wordt een basispakket van parameters onderzocht: watertemperatuur, concentratie aan opgeloste zuurstof (O₂), zuurtegraad (pH), chemisch zuurstofverbruik (CZV), ammoniakale stikstof (NH₄⁺ - N), nitriet (NO₂⁻ -N) en nitraat (NO₃⁻ -N), totaal orthofosfaat (O-PO₄⁻ -P), totaal fosfor (Pt), chloride (Cl⁻) en geleidingsvermogen (EC).

De parameters biochemisch zuurstofverbruik (BZV), Kieldahl-stikstof (Ki-N), sulfaat (SO₄⁻), totale hardheid, gehalte aan zwevende stoffen (ZS), arseen (As) en de zware metalen barium (Ba), cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), ijzer (Fe), kwik (Hg), mangaan (Mn), lood (Pb), seleen (Se), nikkel (Ni) en Zink (Zn), worden bepaald op een groot aantal geselecteerde meetpunten.

Er wordt door de politie opgetreden tegen lozingen die op het grondgebied van de gemeente gebeuren.

C.1.a.5. Vismigratieknelpunten

Vismigratie is de verplaatsing van vissen van de ene habitat naar de andere, die functioneel is voor de overleving van de soort. Deze gedragsvorm wordt momenteel verhinderd door allerhande migratiebarrières op onze waterlopen.

Met het oog op de sanering van vismigratieknelpunten in Vlaanderen werd een prioriteitenlijst opgemaakt met de meest waardevolle waterlopen en strategisch belangrijke verbindingswaterlopen. Deze informatie is opgeslagen in de IBW- UIA databank (www.vismigratie.be).

Op 10 december 1999 vond er een informatievergadering plaats op het gemeentehuis en dit tengevolge van de aanleg van 4 visdoorgangen in de Aa of Weerijsbeek. Deze vergadering had tot doel om het bestuur en de verschillende aanpalende eigenaars van welke grond zal onteigend worden enige uitleg te verschaffen over dit dossier.

Op de Weerijs werden door het Vlaams Gewest in 2004 vier visdoorgangen geplaatst m.n. aan de Loenhoutsesteenweg, Dijkweg, Heikenweg en Vloeiweg. Na de plaatsing van deze vistrappen ontstonden er problemen van wateroverlast stroomopwaarts van de vistrap aan de Loenhoutsesteenweg. Er volgden verschillende gesprekken met het gemeentebestuur, de betrokken landbouwers, de Watering van Loenhout, de Afdeling Water en een studiebureau. Na verscheidene overlegmomenten heeft het Vlaams Gewest besloten om de vistrap ter hoogte van de Loenhoutsesteenweg te verlagen zodat de wateroverlast stroomopwaarts opgelost werd.

C.1.a.6. Reglementen i.v.m. water

Gemeentelijke Subsidiereglementen

Voor de zuivering van kleinere woonkernen of individuele woningen gelegen in het landelijk gebied of het "buitengebied", en die moeilijk of tegen zeer hoge kosten aan te sluiten zijn op het rioleringsnet, moet gestreefd worden naar kleinschalige individuele of collectieve zuivering.

Het college heeft zich gebaseerd op het TRP om de verschillende zuiveringszones af te bakenen.

In 2006 zal de VMM het voorontwerp van de zoneringsplannen aan de gemeente bezorgen. Die delen het grondgebied op in 5 zones. De gemeente filtert de eventuele fouten uit dit plan en zal gebied per gebied een definitieve keuze maken voor de zuivering van het afvalwater. Uiteindelijk worden die plannen herleid tot drie zones: het centrale gebied met (al bestaande) aansluiting op een waterzuiveringstation, het nog op de waterzuivering aan te sluiten gebied en de IBA-zone (IBA=Individuele Behandeling van Afvalwater). Aan de goedkeuring van zo'n plan gaat een openbaar onderzoek vooraf, waarbij ook de burgers, de omliggende gemeenten en de bekkenbesturen hun zeg kunnen doen. Dit openbaar onderzoek liep van 16 maart tot 15 mei 2007. Op 7 september 2008 trad dan het zoneringsplan in werking. Het zoneringsplan is te raadplegen op de website <http://geoloket.vmm.be/zonering/>.

Nu de gemeente over deze zoneringsplannen beschikt is het duidelijk wie zelf zal moeten instaan voor de zuivering van zijn afvalwater.

In 2005 werd het subsidiereglement met betrekking tot het hemelwatergebruik en infiltratievoorzieningen van 2003 aangepast. Hierna werd het ook nogmaals aangepast door een gemeenteraadsbeslissing dd. 3 november 2008.

De gemeente zorgt voor de nodige ondersteuning van de bouwheer bij het dimensioneren van de infiltratievoorzieningen.

Op het gemeentehuis ligt een infobrochure ter beschikking over "individuele afvalwaterzuivering bij particulieren" en "Hemelwateropvang en infiltratie bij particulieren", met informatie over de subsidies en de wetgeving en waarin een aantal nuttige adressen en publicaties vermeld staan. Jaarlijks wordt een artikel gepubliceerd in het gemeentelijk informatieblad.

Sinds 1 februari 2005 is de Vlaamse stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater van kracht (Besluit Vlaamse Regering van 1 oktober 2004).

Dit besluit is van toepassing op nieuwbouw vanaf 75 m², uitbreidingen vanaf 50 m² en verharde oppervlakken van meer dan 200 m². Het algemeen uitgangsprincipe is hierbij:

1. hergebruik van het hemelwater
2. infiltratie of buffering
3. slechts een beperkt debiet vertraagd afvoeren

Politieverordening met betrekking tot het overwelven van baangrachten

Door de gemeenteraad van 8 december 2003 werd een politieverordening met betrekking tot het overwelven van baangrachten goedgekeurd.

Lange overwelvingen zijn vaak de oorzaak van diverse problemen zoals een verminderde bergingscapaciteit, vermindering van het zelfreinigend vermogen, het verdwijnen van fauna en flora, de onmogelijkheid tot controle op aansluitingen en lozingen, verlies van infiltratie via waterbodem en het verhogen van de ruimingkosten.

Op het gemeentehuis ligt een infobrochure over de reglementering i.v.m. het overwelven van baangrachten ter beschikking. Jaarlijks wordt een artikel gepubliceerd in het gemeentelijk informatieblad. Ook via de gemeentelijke website wordt er over dit onderwerp gecommuniceerd. De aanvraagformulieren en het volledige politiereglement kunnen eveneens gedownload worden.

C.1.a.7. Acties inzake waterbeheer

Het onderhoud van elke waterloop en grachtenstelsel moet specifiek afgestemd zijn op de verschillende functies en kenmerken van de waterloop. Vanuit kwantitatief, kwalitatief en ecologische duurzaam waterlopenbeheer moet het onderhoud van de waterlopen en de oevers uitgevoerd worden conform de richtlijnen uitgewerkt in de methodologie voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen⁷. Dit geldt in het bijzonder voor het maai- en ruimingbeheer van waterlopen en voor natuurvriendelijke oeverinrichting en -bescherming.

Volgende acties worden ondernomen inzake waterbeheer:

- **Herwaardering van het beken- en grachtenstelsel** door geklasseerde waterlopen (categorie 3) te herprofilen en de huishoudelijke lozingen in de waterlopen af te koppelen
- **Bevordering van infiltratie van hemelwater en afkoppeling regenwater** door bestaande baangrachten te herwaarderen en daar waar kan nieuwe baangrachten aan te leggen en een gescheiden rioleringsstelsel te voorzien

Om het afvoeren van nuttig regenwater in de riolering en vervolgens naar het waterzuiveringstation tegen te gaan werd het rioleringsstelsel zoveel mogelijk gescheiden. Waar mogelijk werden open baangrachten aangelegd. De waterlopen, lokale verbindingssystemen en open grachten werden zoveel mogelijk aan elkaar verbonden. Ook werden reeds enkele waterlopen gerenoveerd en sommige inbuizingen verwijderd.

- **Waterlopen worden duurzaam beheerd door:**
  - Het gebruiken van aangepaste ruimingstechnieken en –data;
  - Het verwijderen van oeververstevigingen en migratiebarrières;
  - Het creëren van natuurtechnisch beheerde bufferzones langs beken.

- Herwaardering grachtenstelsel

Pas na lange tijd zal het effect van afkoppeling van regenwater, het bouwen van gescheiden stelsels, het terug in orde brengen van vroegere en bestaande waterlopen en het bufferen van oppervlaktewater merkbaar zijn. De waterlopen moeten dan wel de toenemende afvoer van het oppervlaktewater aankunnen.

Stelselmatig worden de lozingspunten van afvalwaters uit de waterlopen verwijderd.

C.1.b. Visie Oppervlaktewater

De gemeente wil de komende jaren de kwaliteit van het oppervlaktewater blijven opvolgen. Waar dit mogelijk is, moet ook aan de kwaliteit van het water worden gewerkt. Dit kan door een betere controle op de overstorten en het beperken van de lozingen op het oppervlaktewater.

Verdere herwaardering van waterlopen en het grachtenstelsel via (her)aanleg op natuurlijke wijze met aandacht voor de natuurlijke ontwikkeling en berging.

De gemeente zal de aangelanden van een onbevaarbare waterloop blijven wijzen op hun rechten en plichten, ook inzake onderhoud.

De gemeente zal onderzoeken waar het mogelijk is om een gescheiden rioleringsstelsel aan te leggen.

Hemelwater dient zo lang mogelijk te worden vastgehouden op de plaats waar het ontstaat zodat een geleidelijke infiltratie in de bodem mogelijk wordt.

De gemeente verleent subsidies voor de aanleg van groendaken. Een groendak absorbeert namelijk een deel van het regenwater en neemt daardoor druk weg op het rioleringsstelsel. Het zorgt eveneens voor een goede isolatie.

⁷ zolang deze methodologie niet is vastgesteld door de Vlaamse Regering is de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid van toepassing.

De inplanting van kleine collectieve waterzuiveringsinstallaties zal bekeken worden bij de opmaak van de zoneringsplannen. Mits de juiste planning kunnen deze zuiveringsinstallaties als KLE's in het landschap worden opgenomen.

C.1.c. Aandachtspunten/knelpunten

Het oppervlaktewater in de gemeente is op bepaalde plaatsen van slechte kwaliteit.

Het regenwater kan op sommige plaatsen met grote verharde oppervlakten onvoldoende infiltreren, wat tot verdroging kan leiden.

De grachten dienen waar nodig te worden vrijgemaakt.

Het verplicht opleggen van individuele waterzuivering in niet-gerioleerd gebied wordt gedaan.

Controleren of het aansluiten op het gescheiden rioleringsstelsel correct gebeurt.

Burgers en landbouwers sensibiliseren over het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen langs waterlopen.

C.1.d. Acties Oppervlaktewater

12. De controles op illegale lozingen optimaliseren.
13. Erover waken dat bij het nemen van maatregelen voor waterbeheersing ook aandacht wordt besteed aan de oppervlaktewaterkwaliteit.
14. Het reglement op het inbuizen van grachten strikt toepassen.
15. De ingebuisde grachten daar waar mogelijk terug vrij maken en de oorspronkelijke bedding van een aantal waterlopen herstellen. Het hemelwaterstelsel wordt waar mogelijk als open grachtenstelsel aangelegd. Het rioleringsnetwerk wordt verder geoptimaliseerd.
16. Het gevoerde beleid in verband met onderhoudswerken aan waterlopen bestendigen, dat wil zeggen een jaarlijkse kruidruiming uitvoeren. Slibruiming enkel daar uitvoeren (gefaseerd) waar de hoeveelheid slib in de waterloop het noodzakelijk maakt. In deze gevallen moet er rekening gehouden worden met de regels voor ecologisch onderhoud van waterlopen.
17. Bij ruiming van waterlopen en grachten dient waar mogelijk maximaal rekening te worden gehouden met KLE's en een maximaal behoud van spontane houtopslag.
18. Het hemelwater, daar waar mogelijk, terug infiltreren in de bodem of minstens afleiden naar een waterloop via het subsidiëren van infiltratievoorzieningen.
19. Verharde oppervlakken verminderen. Zo kan via de bouwvergunning in woongebieden worden opgelegd van de opritten verplicht doorlatend te maken.
20. Natuurlijke overstromingsgebieden realiseren langs waterlopen na voorafgaandelijk overleg met de betrokken waterloopbeheerders en passend binnen het kader van het (deel)bekkenbeheerplan. Overstorten worden beperkt via de aanleg van retentiebekkens.
21. Het waterbergend vermogen van de grachten herstellen door een herwaardering van het grachtenstelsel.
22. Bij aanleg van rioleringen zal zo veel mogelijk voor volledig gescheiden (2DWA) stelsels gekozen worden.
23. In rode clusters volgens het zoneringsplan zullen, voor nieuwe woningen en grondige verbouwingen, IBA's opgelegd worden. HidroRio zal instaan voor het plaatsen van deze IBA's.
24. De gemeente zal meewerken aan de opmaak en de uitvoering van het GUP.

C.2. Grondwater

C.2.a. Inleiding

De neerslag valt, in een natuurlijke situatie, op een min of meer doorlaatbare bodem waarbij het hemelwater (gedeeltelijk) in de grond dringt.

De grondwatertafel wordt hierdoor aangevuld. Het regenwater dat niet in de grond dringt, wordt naar de grachten afgevoerd. Na verdere infiltratie wordt het vertraagd naar de waterloop afgevoerd.

Deze oorspronkelijke situatie is grotendeels verdwenen door de verharde oppervlakten en de verdwijning van aanzienlijke hoeveelheden grachten.

Hierdoor kan het evenwicht zodanig verstoord geraken dat er meer water aan de ondergrond onttrokken wordt (ten behoeve van drinkwaterproductie, industrie, de landbouw en de private bewoning) dan dat er aangevuld wordt. Door deze onttrekkingen daalt de grondwatertafel.

C.2.b. Stand van zaken

De natuurlijke drainering van een bodem wordt bepaald door het reliëf, bodemtextuur, het type bodem en de hoogte van de grondwatertafel. De draineringsklasse drukt de natuurlijke ontwatering van een bodem uit uitgaande van zeer droog tot uiterst nat. Deze klassen reflecteren de schommelingen in de grondwatertafel. De waterhuishouding geeft een landbouwkundige interpretatie aan deze klassen, variërend van zeer goed tot uiterst slecht. De waterhuishouding geeft aan in hoeverre een bodem geschikt is voor de landbouw.

Alle ondergrondinformatie werd samengebracht in de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV) <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>.

Waterconserveringsproject, fase 1.

Het project werd opgestart in het kader van het Interreg Ila-project 'Watermanagement in het Benelux-Middengebied', dat eind jaren '90 van start is gegaan. Het doel van het project was om het principe van waterconservering te promoten bij de landbouwers in de grensregio van Nederland en Vlaanderen. De partners in Vlaanderen waren Boerenbond, het toenmalige AMINAL, provincies Antwerpen en Limburg, Pidpa en de landbouwers zelf.

Het doel van dit project is:

- De landbouwers actief te laten meewerken aan het op peil brengen en houden van de grondwatervoorraad en –stand.
- De landbouwers spaarzaam laten omgaan met water als productiefactor op hun bedrijf (watermanagement op bedrijfsniveau).

Waterconservering staat voor het zolang mogelijk vasthouden van grondwater tijdens de winter en het voorjaar, zodat in de zomer aan de behoefte aan beregening voldaan kan worden. Het vasthouden van grondwater werd in dit project gerealiseerd door middel van het plaatsen van kleine schotbalkstuwijtjes. Deze manier van waterconservering is perfect stuurbaar, beheersbaar en omkeerbaar. Dit project sprak de landbouwers aan omdat het op basis was van vrijwilligheid. Destijds zijn er dan ook bijna 60 stuwijtjes geplaatst in de gemeente Wuustwezel. Met het beëindigen van het Interreg-project viel tevens de opvolging en ondersteuning weg waardoor veel stuwijtjes in onbruik zijn geraakt.

Het gemeentebestuur van Wuustwezel en de Boerenbond meenden dat, in samenwerking met de Vlaamse Landmaatschappij en de gemeentelijke landbouwcommissie, het project opnieuw opgepakt moest worden. Zij wensten met een nieuw project de landbouwers opnieuw enthousiast te maken voor het project. Tegelijkertijd zullen de landbouwers voorzien worden van meer kennis en ervaring om de continuïteit van het beheer van deze stuwtes te garanderen. Aangezien het huidige project gedragen wordt door de bovengenoemde partijen is er een groot draagvlak ontstaan bij de overheid en daarnaast ook bij de landbouwers, in de vorm van de gemeentelijke landbouwcommissie.

Het project is gebaseerd op vrijwilligheid en de maatregelen zijn omkeerbaar.

Het project is officieel van start gegaan op 12 augustus 2010 en er nemen 15 landbouwers deel die samen 20 stuwtes beheren. Er zijn ook op een aantal locaties peilbuizen geplaatst, zodat er gemeten kan worden wat de invloed van een stuw kan zijn op de grondwatertafel.

Er zal ook een vervolgproject komen in samenwerking met de ons omliggende gemeenten Essen, Kalmthout en Brecht.

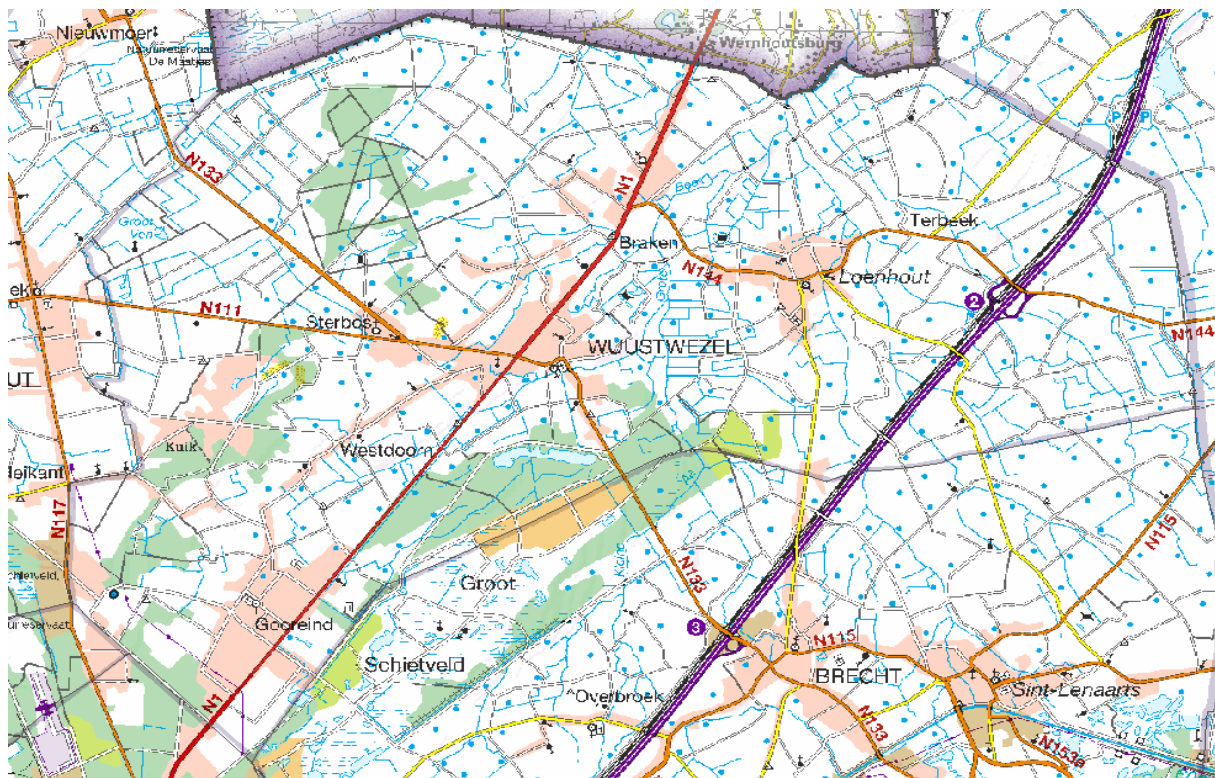
Waterwingebieden

In het noordwesten van de gemeente bevindt zich een waterwingebied. Dit gebied is grensoverschrijdend met de gemeente Kalmthout en de gemeente Zundert in Nederland. Ook ten zuidoosten van de dorpskern van Wuustwezel en ten zuidwesten van Loenhout, grenzend aan het "Groot Schietveld" bevindt zich een waterwingebied, een vergunde (dd. 14 april 1977) openbare drinkwaterwinning gelegen op het militaire domein langs de weg Wuustwezel - Brecht. De winningputten zijn ongeveer 130 meter diep geplaatst en mogen tot 10.000 m³/dag onttrekken.

Grondwaterwinningen

-Vergunningsbeleid:

De vergunning voor het boren van grondwaterwinningputten en grondwaterwinningen wordt ingedeeld in 3 klassen afhankelijk van het opgepompte debiet.

Figuur 7: Grondwatervergunningen.

Ook de grondwatervergunningen zijn op te vragen via <http://dov.vlaanderen.be>. Een inventarisatie op Vlaams niveau gebeurt in de DOV. Heeft de gemeente nog bijkomende gegevens, dan kan ze die doorgeven aan afdeling Water BD Antwerpen die de gegevens in de DOV inbrengt.

Grondwaterkwaliteit

Hoewel diepe putten meer zekerheid geven tot drinkbaar water is onderzoek alvorens een nieuwe put te gebruiken en jaarlijkse controle van bestaande putten steeds ten eerste aan te bevelen. De VMM staat in voor de monsterneming van de private putwaters. In dit verband kan men op de milieudienst aanvraagformulieren inzake het putwateronderzoek bekomen. Op de website van de VMM kan het 'aanvraagformulier putwateronderzoek' worden gedownload. Van zodra de analyseresultaten beschikbaar zijn, worden ze door de VMM doorgestuurd naar de Vlaamse gezondheidsinspectie, die ze – samen met een gemotiveerd advies aangaande de drinkbaarheid van het onderzochte putwater – overmaakt aan de aanvrager. De analyseresultaten worden opgeslagen in een databestand bij de VMM. Het databestand wordt periodiek doorgestuurd aan de Vlaamse Gezondheidsinspectie. Het provinciebestuur biedt een gelijkaardige service aan. Het putwateronderzoek wordt aangeboden tegen sterk verlaagde prijzen, ook voor woningen die wel over leidingwater beschikken.

Verdroging

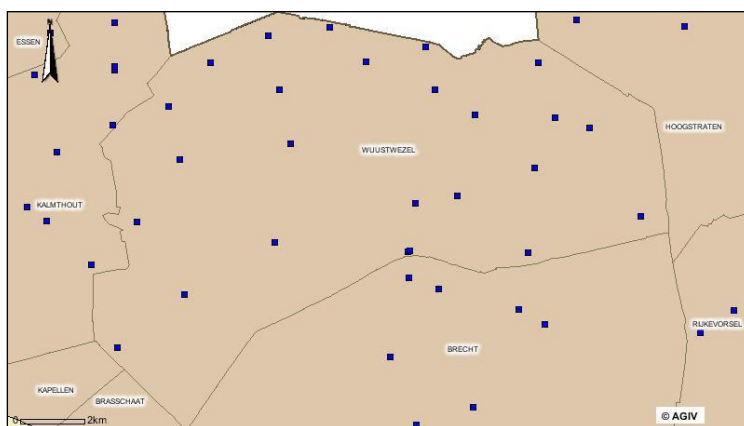
Omwille van de snelle afvoer van hemelwater en het aanzienlijk aantal grondwaterwinningen zijn er ernstige vermoedens dat het niveau van het grondwater de voorbije jaren gedaald is. Vooral het Groot Schietveld heeft te lijden onder de grondwaterwinning van PIDPA. In 2007 heeft de dienst Water van de provincie Antwerpen een aantal oude meanderbochten hersteld.

Infiltratie

Door de aanleg van infiltratievoorzieningen wordt het water niet meer of trager naar de oppervlaktewateren afgevoerd en worden de grondwaterreserves aangevuld.

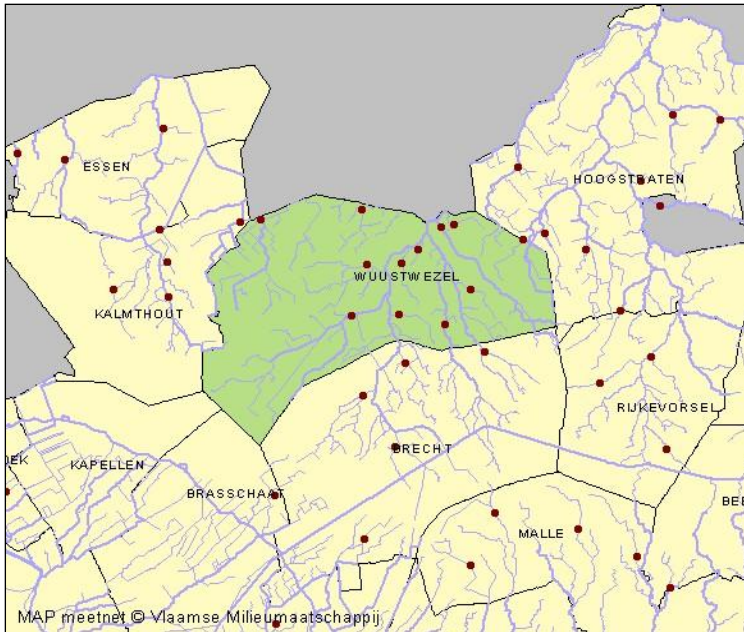
MAP-meetnet

Op dit moment zijn er meer dan 2.100 meetpunten van het freatisch grondwatermeetnet (VMM – Afdeling Water). Dit freatisch grondwatermeetnet, ook MAP-meetnet genoemd, is uitgebouwd om de hoeveelheid nitraat op te volgen in het grondwater. Naast nitraat worden er ook andere parameters gemeten. Daarnaast is er ook het primaire grondwatermeetnet (IVA VMM – afdeling Water). De gegevens van oppervlaktewater zijn op te vragen via de meetdatabank van de VMM, die van grondwater via DOV.

Figuur 8: MAP-meetnet voor grondwater (situering van de peilputten).

Figuur 9: MAP-meetnet voor oppervlaktewater (situering van de meetputten).

De meetresultaten van de laatste twee jaar kunt u raadplegen via www.vmm.be/geoview.

Bedreigingen van het grondwater

Hierna volgen enkele bedreigingen voor grondwater:

- Verzuring door: zure regen, afbraak van organische stoffen in de bodem, oxidatieprocessen in de bodem, opname van nutriënten door de vegetatie. Neutralisatie van het zure infiltratiewater wordt bepaald door de stroomsnelheid en de aanwezigheid van sterke buffers (bv. CaCO_3).
- Lokale vervuiling: lekkende stookolietanks, lekkende beer- en bezinkputten, riool lekkages, industriële lozingen, ...
- Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen o.a. bestrijdingsmiddelen.
- Infiltrerend oppervlaktewater.
- Vermesting: stikstof, fosfor, kalium.

Figuur 10: Kaart: Grondwaterkwetsbaarsheidskaart.

C.2.c. Visie Grondwater

Project "Waterconservering in de gemeente Wuustwezel" dient te worden voortgezet en uitgebreid.

De drinkwatermaatschappijen zouden de gemeente eventueel kunnen verwittigen wanneer er op een bepaald perceel een spectaculaire daling is van het drinkwaterverbruik.

Om de kwaliteit van het grondwater te beschermen, zal de gemeente acties ondernemen om grondwaterverontreiniging op te sporen, te remediëren en te voorkomen. Gezinnen die nog steeds putwater als drinkwater gebruiken, zullen gestimuleerd worden om de kwaliteit van hun putwater te laten analyseren.

Om de kwantiteit van het grondwater te beschermen, zal de gemeente de infiltratie van oppervlaktewater bevorderen door o.a. de stedenbouwkundige verordening voor het beperken van het overwelden van baangrachten, het terugdringen van ondoorlaatbare oppervlakten en de subsidie voor infiltratievoorzieningen.

De gemeente is ook verantwoordelijk voor het verlenen van grondwaterwinningvergunningen voor klasse 2 bedrijven. Een beleid gericht op een duurzaam grondwaterbeheer is nodig. De gemeente vraagt voor alle grondwaterwinningvergunningen systematisch advies aan de afdeling Water. De afdeling Water van VMM houdt hierbij rekening met de eventuele beperkingen van de watervoedende laag en de waterbehoeften binnen het bedrijf. De gemeente kan deze adviezen volgen in de milieuvergunning die zij aflevert. De gemeente ondersteunt deze samenwerking met de afdeling Water.

Ook voor klasse 3 bedrijven (zoals tijdelijke bouwwerven) is er een wettelijke meldingsplicht bij grondwaterwinningen. De gemeente wil in dit kader de lozingen in het rioolstelsel van grondwater zoveel mogelijk beperken

Via de herwaardering van het grachtenstelsel en infiltratie van regenwater wil de gemeente de komende jaren verdroging van de bovenste grondwaterlaag tegengaan.

C.2.d. Aandachtspunten/knelpunten

Opvolgen van het grondwaterpeil in kwetsbare gebieden.

C.2.e. Acties Grondwater

25. De bevolking sensibiliseren voor het gebruik van regenwater als volwaardig alternatief van een grondwaterwinning.
26. Burgers en landbouwers sensibiliseren over het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen langs waterlopen.
27. Overleg plegen met de hogere overheid i.v.m. de grondwaterproblematiek.
28. Bij eigen werken daar waar mogelijk werken met waterdoorlatende materialen.
29. Het aantal grondwaterwinningen trachten te beperken via sensibilisering enerzijds en het toepassen van de reglementering anderzijds.
30. De bevolking sensibiliseren m.b.t. rationeel watergebruik, infiltratievoorzieningen, gescheiden afvoer, ...
31. Het bestendigen van het waterconserveringsproject.
32. Een vervolg uitwerken voor het waterconserveringsproject.

Kwaliteit grondwater

In het kader van het MAP (Mestactie-plan) wordt op twaalf plaatsen in de gemeente Wuustwezel het nitraatgehalte gemeten in het grondwater. De metingen geven aan dat er geen tot zeer kleine concentraties van nitraten aangetroffen worden.

Zoneringsplannen

Op 10 maart 2006 is het besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de regels met betrekking tot de scheiding tussen de gemeentelijke en de bovengemeentelijke saneringsverplichting en het vaststellen van de zoneringsplannen, goedgekeurd. Hiermee kregen de zoneringsplannen wettelijke grond.

In september 2006 startte de Vlaamse Milieumaatschappij met de verzending van een voorontwerp van zoneringsplan naar alle Vlaamse gemeenten. Deze plannen doorliepen een goedkeuringsprocedure waarbij zowel de betrokken als de omliggende gemeenten, de bekenbesturen en de burger hun standpunt kenbaar konden maken. Dit alles resulteerde in een definitief zoneringsplan. Op dit plan zijn 4 zones terug te vinden:

1. het centrale gebied met reeds bestaande aansluiting op een zuiveringsstation (oranje gearceerd);
2. het collectief geoptimaliseerde buitengebied met recente aansluiting op een zuiveringsstation (groen gearceerd);
3. het collectief te optimaliseren buitengebied, dit is de zone waar de aansluiting nog zal worden gerealiseerd (groen);
4. het individueel te optimaliseren buitengebied, waar het afvalwater individueel zal moeten gezuiverd worden door middel van een IBA (rood).

Voor de gemeente Wuustwezel werd het definitief zoneringsplan vastgesteld door de minister op 9 juni 2008 en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 augustus 2008. Het vastgestelde zoneringsplan is geldig voor een periode van 6 jaar en kan in beperkte mate worden herzien.

Gescheiden riolering

Vlarem II (Vlaamse Reglementering Milieu) verbiedt het lozen van regenwater in een riolering die bestemd is voor uitsluitend afvalwater en omgekeerd. Voor nieuwbouwwoningen is het sowieso verplicht om een gescheiden afvoer te plaatsen. Voor bestaande woningen geldt de verplichting pas zodra er in uw straat een gescheiden riolering wordt aangelegd. In het verleden koos men in Vlaanderen meestal voor een gemengde riolering. Hierbij wordt zowel het afvalwater als het hemelwater via dezelfde buis afgevoerd. En dit brengt problemen met zich mee:

- Bij hevige neerslag kan de riolering het afvalwater niet verwerken en zo wordt het teveel automatisch in de dichtstbijzijnde waterloop geloosd, met geurhinder en slechte waterkwaliteit tot gevolg.
- Bij extreme neerslag kan het afvalwater in de riolering zelfs zo snel stijgen dat het afvalwater via de rioleringsputten en straatkolken tot op straat of tot in uw woning kan terechtkomen met overstromingen, geurhinder en waterschade tot gevolg.
- Doordat het hemelwater rechtstreeks op de rioleringsbuizen is aangesloten, kan het niet voldoende infiltreren in de bodem. Dit veroorzaakt een verdroging van de bodem en mogelijke aantasting van de grondwaterreserves.
- Het hemelwater verdunt het afvalwater waardoor de zuiveringsinstallaties minder efficiënt werken.

C.3. Waterbodems

a. Inleiding

Onderwaterbodems zijn bodems van waterlopen die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staan. Ze bestaan uit een oorspronkelijke (historische) bodem die bestaat uit bezonken zwevend materiaal. Het zwevend materiaal bezinkt nadat het geladen is (en dus zwaarder wordt) met allerlei elementen die in oplossing zijn.

Er is voortdurend (verontreinigd) zwevend materiaal (organisch materiaal, klei- en leemdeeltjes, kleine zandkorreltjes, vlokken, ...) in het oppervlaktewater aanwezig. Wanneer de kleine zwevende deeltjes geladen worden met antropogene stoffen of verontreinigde stoffen en bezinken, worden soms zeer hoge concentraties verontreinigde stoffen gemeten, wat een bedreiging vormt voor mens en dier.

In algemene termen wordt vaak gesproken van onderwaterbodems waaronder wordt begrepen bodems die permanent of met een zekere regelmaat met oppervlaktewater bedekt zijn. De waterbodem vormt dan ook de verbinding tussen het oppervlaktewater en de bodem.

De waterbodems maken deel uit van een totaal watersysteem waarin de volgende deelsystemen onderscheiden kunnen worden:

- Het oppervlaktewater;
- Het gesuspendeerd materiaal;
- Het sediment;
- Het poriënwater;
- Het biotische gedeelte.

De ruiming van onbevaarbare waterlopen omvat het wegnemen van het slib en het profileren van de grachten.

Vanaf medio 2000 is de VMM gestart met een waterbodemmeetnet, hierbij wordt verwezen naar de zogenaamde Triade methode die een referentie is bij de beoordeling van de waterbodemkwaliteit. De triade methode combineert de resultaten van de chemische en biologische analyses, van de toxiciteittoetsen voor flora en fauna en ecologisch onderzoek.

b. Stand van zaken

Ruiming van waterlopen en baangrachten

Naast de ruiming van waterlopen en/of grachten opgenomen in het aanbestedingsdossier van de Wateringen (Wuustwezel en Loenhout), reinigt de gemeente in haar eigen beheer een groot aantal grachten. Elk najaar wordt door de gemeente beoordeeld of een kruidruiming en/of slibruiming noodzakelijk is.

-Slibruiming

Het slib van de grachten kan vervuild zijn. Het slib van de baangrachten wordt gefaseerd geruimd. Het grondgebied van de gemeente werd in vier gedeeld. Jaarlijks wordt een ander deelgebied geruimd, zodat elk deelgebied om de vier jaar geruimd wordt. Het PIH maakt jaarlijks een bemonsteringsplan van de baangrachten. Het deelgebied wordt opgedeeld in een aantal zones. Voor elke zone worden door het PIH stalen (mengmonsters) genomen van het slib van de grachten. Vervolgens wordt een gebruikscertificaat aangevraagd bij de OVAM, volgens de richtlijnen van het VLAREA.

Alleen op plaatsen waar de vlotte waterafvoer bedreigd wordt, zal de gracht geruimd worden. De ruiming gebeurt steeds van op één oever om de eventuele schade voor de oeverbeplanting in te perken. Veel waterlopen worden manueel geruimd, zodat de schade voor de natuur beperkt blijft. De oeverbegroeiing wordt zoveel mogelijk gespaard.

In de grachten kunnen zich spontaan struwelen (vooral braam en wilg) ontwikkelen. Indien nodig, zullen deze worden ingekort. Zoniet, dan blijven ze gespaard.

Bij het bepalen van de periode waarin geruimd wordt rekening gehouden met het broedseizoen van weidevogels, paaitijd van vissen, ... Daarom worden de baangrachten laat op het jaar geruimd.

-Kruidruiming

Vanuit ecologisch oogpunt krijgt een kruidruiming (enkel waterplanten verwijderen) de voorkeur boven ruimen (waterplanten en bovenste bodemlaag verwijderen).

c. Visie Waterbodem

Er wordt in de eerste plaats geopteerd voor kruidruiming. Enkel waar het nodig is zal ook een slibuiming uitgevoerd worden. Voor de analyses van het slib van de baangrachten zal verder samengewerkt worden met het PIH. Door het afkoppelen van overstorten en het beperken van de verontreinigingen door huishoudelijk afvalwater wil de gemeente de kwaliteit van de waterbodem stelselmatig verbeteren. Er wordt gestreefd naar een kwantitatief, kwalitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer, conform de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterlopenbeheer.

d. Aandachtspunten/knelpunten

- De onderwaterbodem is op bepaalde plaatsen van slechte kwaliteit.
- Het wetgevend kader is op een aantal punten onaangepast (vb. ruimingslib).
- Het verwijderen van verontreinigde specie is een dure aangelegenheid.
- Waterlopen hebben ook een ecologische verbindingsfunctie, hierbij speelt de vegetatie in de waterloop en op de oevers een belangrijke rol. Te drastische kruidruiming betekenen een hypotheek voor de ecologische verbindingsfunctie.
- Het uitvoeren van analyses is kostelijk.

e. Acties Waterbodems

33. Waar nodig analyses uitvoeren m.b.t. de kwaliteit van het slib, en de herkomst van de vervuiling inventariseren.
34. Door een adequaat grondwater- en oppervlaktewaterbeleid de kwaliteit van de onderwaterbodem trachten te verbeteren; de kwaliteit van de onderwaterbodem is in elk geval afhankelijk van de oppervlaktewaterkwaliteit (zie actiepunten oppervlaktewater).
35. De herkomst van mogelijke vervuiling van de onderwaterbodem trachten te achterhalen, zodat de problematiek gericht kan worden aangepakt.
36. Burgers en landbouwers sensibiliseren over het onderhoud van bermen en waterkanten om het dichtslibben van grachten en onnodige slibafzettingen te voorkomen.

C.4. Duurzaam watergebruik

a. Inleiding

Duurzaam omgaan met water omvat vijf aspecten:

- minder water gebruiken;
- water van hoogwaardige kwaliteit voorbehouden voor toepassingen die dat vereisen;
- water zo min mogelijk vervuilen;
- afvalwater niet ongezuiverd lozen;
- hemelwater gescheiden opvangen voor hergebruik, buffering of infiltratie.

Het opvangen en hergebruiken van hemelwater biedt niet enkel voordelen op ecologisch vlak, maar ook op economisch vlak als dit water kan hergebruikt worden voor het toilet of de wasmachine.

Het hemelwater moet maximaal worden afgekoppeld van de openbare riolering en in de mate van het mogelijke worden hergebruikt.

Het duurzaam watergebruik wordt opgevolgd via een audit van gemeentelijke gebouwen in het geval van nieuwbouw, herbouw of verbouwing.

b. Stand van zaken

Op 3 november 2008 werd het subsidiereglement m.b.t. het hemelwaterhergebruik en infiltratievoorzieningen goedgekeurd door de gemeenteraad. Dit reglement vervangt het reglement dd. 8 december 2003

Er werd een infobrochure over 'Hemelwateropvang en infiltratie bij particulieren' opgesteld.

Bij gemeentelijke verbouwingsprojecten werd er aandacht geschonken m.b.t. de mogelijkheid van een duurzaam watergebruik. Zo wordt bv. het hemelwater van het gemeentehuis en het GC Blommaert afgevoerd naar de gemeentelijke parkvijver. Bij de verbouwing van het GC 't Schoolhuis te Gooreind en de bouw van Huis van het Kind in Wuustwezel werd de nodige installatie voor regenwaterrecuperatie voorzien. Ook het wijkhuis Sterbos is voorzien van een regenwaterrecuperatiesysteem.

Maandelijks worden in alle gemeentelijke gebouwen de meterstanden van de watermeters genoteerd. Op deze manier wordt het mogelijk om eventuele lekken of defecten snel te detecteren.

c. Visie Duurzaam watergebruik

Duurzaam watergebruik wordt de regel.

In de mate van het mogelijke wordt bij gemeentelijke projecten met het aspect van waterdoorlaatbaarheid rekening gehouden.

Bij nieuwe projecten wordt steeds rekening gehouden met de afkoppeling van hemelwater.

d. Aandachtspunten/knelpunten

De noodzakelijke mentaliteitswijziging vereist herhaling en geduld.

e. Acties Duurzaam watergebruik

37. Subsidiereglementen in verband met duurzaam watergebruik verder promoten.
38. Het goede voorbeeld geven in duurzaam watergebruik.
39. De bevolking blijven wijzen op het belang van duurzaam watergebruik.
40. Uitvoeren van een wateraudit bij nieuwbouw -en verbouwingsprojecten.

Hoofdstuk 7: Hinder

Algemene Inleiding

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 heeft de gemeente Wuustwezel er zich toe geëngageerd een beleid te voeren dat erop gericht is om de milieuhinder (geur, geluid, licht, stof, rook en/of roet) die zich voordoet op haar grondgebied te beheersen en zo mogelijk in te perken door acties en maatregelen te ondernemen die haar inwoners ertoe aanzetten om een gelijkaardig gedrag te stimuleren.

Hiertoe besteedt de gemeente aandacht aan volgende doelstellingen:

- Het op een gestandaardiseerde manier opvolgen en inventariseren van milieuhinder.
- Het stimuleren van verantwoord gedrag van haar burgers en bedrijven via doelgerichte sensibilisatiecampagnes in verband met de beheersing van milieuhinder.
- Zelf een verantwoord gedrag aan de dag leggen in verband met de beheersing van milieuhinder voor activiteiten die de gemeente in eigen beheer organiseert of exploiteert.
- Efficiënt en effectief optreden bij vaststelling van milieuhinder.
- Het voorkomen van milieuhinder door het gebruik van het instrumentarium van de ruimtelijke ordening. Door de inplanting van bedrijven op de daarvoor voorziene locaties, veroorzaken ze een minimum aan overlast voor de omgeving.

De concrete uitwerking van ondernomen acties gebeurt in het milieujaarprogramma.

Geluidshinder

Geluidshinder, dikwijls een lokaal probleem, is één van de belangrijkste milieuproblemen van deze tijd. De gemeente is dus goed geplaatst om deze vorm van milieuvervuiling terug te dringen en te voorkomen. Na geluidshinder van verkeer, zijn industrielawaai, luidruchtige recreatie en burenlawaai de belangrijkste bronnen van hinder. Hinder kan zowel objectief als subjectief benaderd worden. Als objectieve factoren kunnen het geluidsniveau, de frequentie, de duur en variabiliteit van het geluid, het tijdstip en de plaats waarop het geluid zich voordoet, vermeld worden. Als subjectieve factoren kunnen de waardering van het geluid, de betrokkenheid bij de geluidsbron en de persoonlijke gevoeligheid aangehaald worden.

Wat door haast iedereen als hinderlijk ervaren wordt, is lawaai met een wisselende geluidsterkte en ev. sterke pieken. Zonder bescherming kunnen deze geluiden leiden tot een beschadiging van het gehoor. Ook een regelmatig terugkerend geluid (treinen, vliegtuigen) kan zeer storend werken, vooral als er weinig achtergrondgeluid is, zoals 's nachts.

Lawaai kan een direct effect hebben op onze gezondheid door een aantasting van ons gehoor. Zeer hoge geluidsbelasting gedurende een lange periode kan immers onomkeerbare schade aanrichten waardoor men minder goed gaat horen. Ook slaapstoornissen of communicatieproblemen kunnen zeer herkenbare problemen betekenen.

Meestal zijn de effecten van lawaai echter minder drastisch: men ervaart de hinder als vervelend, maar heeft daarom nog niet onmiddellijk voelbare gezondheidsklachten. Toch kan geluid ook een invloed hebben op ons algemeen welzijn, zelfs zonder dat men er subjectief last van heeft. Volgens de WHO zijn er vanaf bepaalde kritische gezondheidsgrenswaarden steeds negatieve gezondheidseffecten. Dit komt omdat het lawaai inwerkt op ons autonoom zenuwstelsel. Alle beschreven schadelijke hart- en vaatziekten staan onder controle van dit autonoom zenuwstelsel. Daarnaast kunnen ook nog heel wat andere secundaire gezondheidseffecten, zoals stress, moeheid, zenuwachtigheid, prikkelbaarheid, hoofdpijn, ...mede veroorzaakt zijn door de geluidsoverlast die we ondervinden.

De gemeente voert een beleid dat erop gericht is het milieu zo weinig mogelijk te belasten en tegelijkertijd acties en maatregelen te ondernemen die haar inwoners ertoe aanzetten om een gelijkaardig gedrag te stimuleren.

Controles (bv. bij vergunde inrichtingen, bij overlast door privéfeesten) gebeuren door de politie, zowel preventief als na klachten.

Er wordt opgetreden op basis van het politiereglement en het KB van 24 februari 1977 "houdende vaststelling van geluidsnormen voor muziek in openbare en private inrichtingen".

Geurhinder

Geurhinder kan zowel tot een negatieve beleving (een stank op zich is niet aangenaam) als tot negatieve gezondheidseffecten leiden. De blootstelling aan schadelijke geuren kan directe gezondheidsklachten geven wanneer giftige stoffen worden ingeademd. Van belang is hierbij vooral de dosis van de stoffen die worden ingeademd (concentraties en duur van blootstelling).

Geurwaarneming treedt meestal al op bij lage concentraties en de waarneming duurt meestal maar een korte tijd. Daarom hebben geuren in de eerste plaats een belangrijke signaalfunctie (zoals: gevaar!). Er is echter nog geen verband aangetoond tussen de afkeer voor een bepaalde geur en de mate waarin de geurbron slecht is voor de gezondheid. De sterkte van de geur is immers niet afhankelijk van de giftigheid en de concentratie van de stoffen in de ingeademde lucht.

Bovendien kan de gevarengrens ook door de tijd beïnvloed worden. Sommige geuren kunnen hinderen bij langdurige waarneming van een relatief lage concentratie (bv. brandstoffen). Andere stoffen houden zelfs risico's in als men ze kortstondig heel fel opsnuift (bv. ammoniak).

Anders dan geluids- en lichthinder is geurhinder als verstoringeffect veel minder duidelijk te definiëren, aangezien geurhinder een nog subjectiever fenomeen is.

Lichthinder

Bij lichthinder ondervindt de mens overlast van kunstlicht, dit in de vorm van:

- Verblinding.
- Onbehagen.
- Storende werking bij de verlichting van avondlijke en nachtelijke activiteiten.

Lichthinder bezorgt bovendien de (amateur) astronomen heel wat problemen.

Men spreekt van lichtvervuiling als er een verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving door kunstlicht is. Het is het overmatig en verspillend gebruik van kunstlicht. De totale opwaartse lichtstroom en de luminantie van de hemel zijn afkomstig van de op de hemel gerichte lichtstralen en van de reflectie op verlichte oppervlakken. De belangrijkste oorzaak van lichtvervuiling in Vlaanderen is de openbare verlichting en dan vooral de straatverlichting. Door overbodige verlichting te verminderen spaart men kosten en vermindert men de uitstoot van broeikasgassen.

Fauna en flora worden ook negatief beïnvloed door lichtvervuiling. Bij dieren bijvoorbeeld door aanrijdingen met voertuigen, het vroegtijdig uit de winterslaap komen, desoriëntatie, ... Bij planten kunnen processen als zaadkieming, bloei, bladval ontregeld worden.

Hinderlijke inrichtingen

Hinderlijke inrichtingen worden ingedeeld in drie klassen naargelang de aard en de belangrijkheid van de milieueffecten die eraan verbonden zijn.

Elke activiteit die een klasse 1 of 2 inrichting is, kan slechts legaal worden geëxploiteerd wanneer voorafgaand de noodzakelijke vergunning is bekomen van de bevoegde overheid.

De vergunning voor klasse 1-inrichtingen wordt verleend door de bestendige deputatie, de vergunning voor een inrichting van klasse 2 door het schepencollege.

Een klasse 3-inrichting moet gemeld worden aan het schepencollege van de gemeente waar de exploitatie gepland is.

In de praktijk komt het erop neer dat bijna elke activiteit onder één of meerdere rubrieken van de indelingslijst ressorteert en bijgevolg door de milieuvergunningreglementering gevat wordt.

Bij de exploitatie van deze inrichtingen moeten de algemene, sectorale en bijzondere milieuvoorwaarden in acht genomen worden.

Luchtverontreiniging

Luchtverontreiniging kan men definiëren als de aanwezigheid in de atmosfeer van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, die alleen of samen met andere stoffen, hetzij nadeel aan de gezondheid van de mens kunnen berokkenen of hem hinder bezorgen, hetzij schade toebrengen aan goederen. De Wereldgezondheidsorganisatie verstaat onder gezondheid een toestand van volmaakt lichamelijk, geestelijk en sociaal welzijn.

Rechtstreeks in de lucht geloosde componenten noemt men primaire verontreinigende stoffen (bv. zwaveldioxide, koolstofmonoxide, stikstofmonoxide, stikstofdioxide, een aantal vluchtige organische verbindingen). Stoffen die in de atmosfeer ontstaan door chemische reacties worden secundaire verontreinigende stoffen genoemd (bv. ozon dat ontstaat door fotochemische reacties geïnduceerd door zonnestraling op stikstofoxiden).

De verschillende bronnen van luchtverontreiniging zijn:

- Natuurlijke bronnen;
- Energieproductie en gebouwenverwarming (SO₂, NO_x, CO_x, N₂O);
- Gemotoriseerd verkeer;
- Industriële processen.

De vrijlating van chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) in de atmosfeer veroorzaakt vermoedelijk het verdunnen van de ozonlaag dat levende organismen beschermt tegen gevaarlijke ultraviolet stralen. CFK's zijn niet toxisch, wel inert, wat betekent dat ze zich niet gemakkelijk verbinden met andere substanties. Vermits ze verdampen bij lage temperatuur zijn ze uitstekend geschikt als koelers in ijskasten en als stuwende gassen voor spuitbussen. Vermits ze goede isolatoren zijn, zijn ze standaard bestanddelen in schuimplastic materialen. Als deze CFK's ontsnappen in de atmosfeer zijn ze zeer schadelijk voor het milieu. Elke CFK-molecule is 20.000 maal efficiënter dan een CO₂-molecule in het opvangen van warmte. De chlooratomen die vrijkomen na de afbraak van de CFK-moleculen breken de ozonmoleculen af. De ozonlaag is van belang voor het welzijn van planten en dieren vermits de ozonmoleculen het grootste deel van de ultravioletstraling van de zon absorberen.

De verzurende emissies van zwaveldioxide, stikstofoxide en ammoniak hebben een invloed op de gezondheidszorg, het milieu en het gebouwenpatrimonium.

De gemeente wilt een rol spelen bij de sensibilisatie en controle van het gebruik van milieuvriendelijke alternatieven voor ozonafbrekende stoffen m.b.t. koel- en airconditioninginstallaties. (VLAREM – art. 5.16.3.3. en hoofdstuk 6.8). Zij zal een voorbeeldfunctie opnemen. Momenteel wordt als alternatief voor ozonafbrekende stoffen vaak nog gefluoreerde broeikasgassen gekozen. Er zijn echter voldoende milieuvriendelijke alternatieven, die je kunt terugvinden op www.emis.vito.be/ozon.

Daarnaast zal de gemeente ook wijzen op het feit dat de installatie en het onderhoud van koel-, airco- en warmtepompapparatuur het best gebeurt door personen en bedrijven die hiervoor gecertificeerd zijn. (Meer info hierover is te vinden op www.lne.be/themas/erkenningen/koeltechniek.)

Verder kijkt de gemeente ook na of de brandblussystemen (vast, draagbaar) die in de gemeente aanwezig zijn geen halonen bevatten. Brandblusapparaten met halonen dienen buiten werking gesteld te worden en bij vervanging dient geopteerd te worden voor milieuvriendelijke alternatieven. Ook hier is het belangrijk dat de installatie, het onderhoud en de controle op lekkage gebeurt door technici en bedrijven die hiervoor zijn gecertificeerd. (www.lne.be/themas/erkenningen/brandbeveiliging.)

Ook bij aankoop van nieuwe koelkasten dient te worden geopteerd voor milieuvriendelijke alternatieven voor ozonafbrekende stoffen. Zo controleert men of verboden CFK's uit koelinstallaties worden verwijderd of vernietigd op een milieutechnische aanvaardbare manier. Er is ook een rol weggelegd voor de controle of bedrijven hun koel- en airconditioninginstallaties uitbaten volgens de in VLAREM-regelgeving (vnl. Art.5.16.3.3. en hoofdstuk 6.8 van Vlarem II).”

A. Digitaal opvolgen van milieuklachten

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel dient de klachten over milieuhinder op te volgen via MKROS of via een eigen digitaal dossieropvolgingssysteem. De stappen die worden ondernomen in de loop van de behandeling van een klacht, worden gestructureerd geregistreerd. Klagers en vermoedelijke veroorzakers worden op de hoogte gehouden van de ondernomen stappen; andere belanghebbende diensten worden in kennis gesteld; klachten worden doorgestuurd voor verdere behandeling naar de bevoegde instantie. In MKROS is hiertoe een opvolgingsmodule voorzien.

b. Stand van zaken

De groen- en duurzaamheidsambtenaar fungeren als centraal meldpunt voor milieuklachten. Zij zijn bereikbaar op het gemeentehuis, via telefoon (03/690.46.37) en via mail (duurzaam@wuustwezel.be).

Burgers kunnen ook terecht op het centraal telefoonnummer 03/690.46.77. Tijdens de kantooruren komt men terecht op de groendienst en na de kantooruren (of bij afwezigheid) kan men een boodschap inspreken op het antwoordapparaat. De boodschap op het antwoordapparaat vermeldt ook het telefoonnummer van de lokale politie, waar men ook na de kantooruren terecht kan met dringende milieuklachten. Hierover werden afspraken gemaakt met de lokale politie.

Er komen ook milieuklachten binnen bij het bestuurssecretariaat via de meldingskaarten. Deze klachten worden via een intern systeem opgevolgd. Deze klachten worden daarna doorgegeven aan de duurzaamheidsambtenaar. De klachten worden slechts door één persoon in MKROS ingegeven, namelijk de duurzaamheidsambtenaar. Op deze wijze worden alle klachten op een zelfde wijze ingegeven.

c. Visie

Het opvolgen van alle hinderklachten is belangrijk.

d. Knelpunten

Vaak komen de milieuklachten toch nog eerst bij iemand anders terecht. Deze persoon is zeer capabel om deze op te lossen, maar hierdoor duurt het soms langer eer de klacht is ingegeven in MKROS.

e. Acties

1. Ervoor zorgen dat de mensen weten waar ze terecht kunnen met hun milieuklachten, namelijk de duurzaamheidsambtenaar.
2. Optimalisatie van het meldpunt over milieuklachten.

B. Sensibilisatie

a. Inleiding

De gemeente onderneemt op basisniveau passieve sensibilisatie m.b.t. verschillende milieuhinderthema's.

Voor het onderscheidingsniveau onderneemt de gemeente een doelgerichte actieve sensibilisatiecampagne in verband met de bestrijding van milieuhinder.

b. Stand van zaken

Passieve sensibilisatie:

- Jaarlijks verschijnen in het gemeentelijk informatieblad artikels over hinder: vermindering van de luchtkwaliteit door wagens, luchtkwaliteit in huis vermindert door een slechte verbranding, lichthinder, ...
- De gemeente communiceert met de bevolking over de mogelijkheid om milieuklachten in te dienen, tijdens de kantooruren en op maandagavond van 18u – 19u30, op de groendienst en daarnaast bij de politie. Dit werd zowel al in het gemeentelijk informatieblad, De Spiegel, de informatiegids en op de website bekend gemaakt.

Actieve sensibilisatie:

- De gemeente neemt jaarlijks deel aan de Nacht van de Duisternis door zelf de verlichting aan de openbare gebouwen te doven. Daarnaast roept de gemeente haar inwoners op om hetzelfde te doen.
- De gemeentelijke jeugdraad en –dienst organiseren vormingsmomenten over gehoorschade.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel heeft aandacht voor allerlei vormen van milieuhinder.

e. Acties

De gemeente zal:

3. De burgers (en specifieke wijken) sensibiliseren i.v.m. lawaaihinder van verbouwwerken en van tuin- en grasmaaiers in het weekend.
4. De inwoners van de gemeente en het gemeentepersoneel over de uitstoot van auto's informeren.
5. De lagere scholen stimuleren om een actie rond sterren en lichthinder te organiseren die aansluit bij de Nacht van de Duisternis.

C. Doorlichten van de hinderklachten

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel kan volgende acties en maatregelen nemen i.v.m. hinder:

- Jaarlijks analyseert de gemeente de geregistreerde hinderklachten. Indien zij de hinderklachten invoert in MKROS, kan zij hiervoor onder meer gebruik maken van de rapporteringmodule die hierbinnen voorzien is. De analyse kan bestaan uit frequentietabellen, grafieken die een welbepaalde problematiek illustreren, grafische weergave van knelpuntgebied, enz. Deze analyse resulteert in een toelichting over de wijze waarop en het succes waarmee hinderklachten worden behandeld.
- De gemeente ontwikkelt een beleid voor de handhaving van milieuhinder die niet is gerelateerd aan als hinderlijk ingedeelde inrichtingen.
- De gemeente stelt een inventaris van alle milieuhinder op. De inventaris dekt het volledige grondgebied van de gemeente en bevat zowel de klachten als potentiële en feitelijke hinder. Om het overzicht te bewaren stelt de gemeente de hinderbelasting ruimtelijk voor met behulp van een GIS toepassing op een kaart.

I.v.m. geluidshinder:

- De gemeente stelt een politiereglement op betreffende de bestrijding van geluidshinder of neemt de bepalingen uit het typereglement i.v.m. de bestrijding van geluidshinder dat door de Vlaamse Overheid wordt ter beschikking gesteld op in het algemeen politiereglement.
- Tenminste één gemeentelijke ambtenaar die instaat voor de behandeling van geluidsklachten volgt een erkende opleiding voor het uitvoeren van geluidsmetingen en de beoordeling van de geluidsniveaus.

I.v.m. geurhinder:

- De gemeente stelt een politiereglement op betreffende de bestrijding van geurhinder of neemt de bepalingen uit het typereglement i.v.m. de bestrijding van geurhinder dat door de Vlaamse Overheid wordt ter beschikking gesteld op in het algemeen politiereglement.
- Tenminste één gemeentelijke ambtenaar die instaat voor de behandeling van geluidsklachten volgt een erkende opleiding voor het uitvoeren van geurmetingen en de beoordeling van geurwaarnemingen.

I.v.m. lichthinder:

- De gemeente stelt een politiereglement op betreffende de bestrijding van lichthinder of neemt de bepalingen uit het typereglement i.v.m. de bestrijding van lichthinder dat door de Vlaamse Overheid wordt ter beschikking gesteld op in het algemeen politiereglement.

b. Stand van zaken

Analyseren en rapporteren van klachten

De gemeente zorgt voor een analyse van de geregistreerde hinderklachten. Hiervoor maakt Wuustwezel gebruik van de rapporteringmodule in MKROS. Sinds 2006 registreert de gemeente Wuustwezel hinderklachten over de thema's geluid, lucht, licht, bodem en water in MKROS. Het aantal klachten dat worden gemeld bij de milieu- en groendienst stijgt. De meest voorkomende klachten betreffen respectievelijk geluidshinder en geurhinder.

Geluidshinder

Voor de volgens Vlarem ingedeelde inrichtingen staan in hoofdstuk 4.5 en bijlagen 2.2.1, 2.2.2, 4.5.4, 4.5.5 en 4.5.6 van Vlarem II specifieke normen voor geluid beschreven.

In 2010 werden door de Politiezone Grens voor de gemeente Wuustwezel 91 klachten genoteerd in verband met geluidshinder. In 2009 waren dit er 114. Veel geluidsklachten kaderen in een burenruzie: burenen die klagen over grasmaaiers, bladblazers, kleine motorfietsen, ...

In het jeugdbeleidsplan is geluid één van de speerpunten. Om geluidshinder tegen te gaan en de jeugd alert te maken over de mogelijke gevolgen van geluid worden er dit jaar een aantal activiteiten georganiseerd. Dit gebeurt in samenwerking met de jeugddienst, de jeugdraad, het JacPunt en de jeugthuizen. Zo kon de jeugd in de jeugthuizen De Raap en De Jeuzel speciaal op maat gemaakte oordopjes aankopen. Ook wordt aan de organisatoren van fuiven de nodige informatie gegeven omtrent het geluidsniveau. Ook is er een oordopjesautomaat waaruit men gratis oordopjes kan halen. In 2010 is deze automaat in de periode van 11 september tot 31 december vier keer ontleend. Op het driejaarlijks fuifcongres 'fuiven zonder kater' wordt hier veel aandacht aan besteedt. Geluidshinder is opgenomen als een thema in het jeugdbeleidsplan.

Door de groendienst worden geluidsarme machines aangekocht.

De controle op geluidsoverlast gebeurt voornamelijk bij dancings, discotheken, feesttenten, cafés enz. Klachten met betrekking tot geluidsoverlast worden door de politie nauwkeurig onderzocht.

De gemeente neemt maatregelen om de geluidshinder in de eigen gebouwen te beperken.

Geurhinder

Klachten tengevolge van bemesting (geurhinder bij het verspreiden van drijfmest) worden opgevolgd. In een landelijke gemeente zoals Wuustwezel wordt een beperkte geurverspreiding door landbouwactiviteiten als onvermijdelijk beschouwd.

Lichthinder

De gemeente Wuustwezel ijvert in samenwerking met Eandis voor een beleid waarbij er structureel gekozen wordt voor lampen met laag energieverbruik, betere armaturen, lichtonderzoek voor straatverlichting en klemtoonverlichting.

In 2009 is er voor de gemeente Wuustwezel een quickscan van de openbare verlichting uitgevoerd. Een quickscan is een momentopname en geeft o.a. aan wat de grootste verbruikers zijn, welke apparatuur het minste rendement geeft. Het geeft de meestal snelle en reële energiebesparingen. Het is een aanzet voor een lichtplan.

Momenteel is men bezig met het opmaken van een lichtplan. Dit is een instrument voor een duurzaam beleid en een meerjarenbegroting. Voor openbare verlichting (OV) kan het gemeentebestuur keuzes maken op basis van rationeel energiegebruik (REG), sociale veiligheid, lichthinder, onderhoud of technische en esthetische overwegingen. Het masterplan inventariseert en vertaalt de keuzes in een concreet meerjarenplan. In dit plan wordt onder andere rekening gehouden met de lichthinder die bepaalde verlichtingsarmaturen zouden kunnen opleveren.

Ook door bedrijven en particulieren kan lichthinder veroorzaakt worden. Voor de volgens Vlareem ingedeelde inrichtingen, bestaan er milieuvorwaarden ter beheersing van de hinder door licht. Ook voor niet ingedeelde inrichtingen bestaan er normen vanuit Vlareem.

De gemeente neemt al verscheidene jaren deel aan de "Nacht van de Duisternis". De klemtoonverlichting op openbare gebouwen wordt dan tijdelijk gedoofd. Via affiches en een artikel in het gemeentelijk infoblad worden de inwoners gestimuleerd worden om zelf de buitenverlichting te doven.

Hinderlijke inrichtingen

Binnen de politiediensten is er sinds de oprichting van de intergemeentelijke politiezone een aparte cel die zich bezig houdt met milieumisdrijven.

De samenwerking tussen de gemeente en de politie verloopt zeer goed. Problemen worden samen opgelost.

Luchtverontreiniging

Voor de volgens Vlareem ingedeelde hinderlijke inrichtingen worden in hoofdstuk 4.4 van Vlareem II een aantal algemene milieuvorwaarden opgelegd voor de beheersing van luchtverontreiniging. Voor de niet ingedeelde inrichtingen bestaan er geen normen. Ook geurhinder blijft een subjectief gegeven.

Er werden door de politie in het jaar 2010 7 klachten genoteerd in verband met geurhinder. Meestal lag de oorsprong hiervan bij een mestverwerkingsbedrijf op het grondgebied van de gemeente.

c. Visie

De gemeente voert een beleid dat erop gericht is om door haar activiteiten zo weinig mogelijk milieuhinder te veroorzaken en tegelijkertijd acties te ondernemen en maatregelen te treffen om bij haar inwoners of bij groepen van inwoners eenzelfde gedrag te stimuleren. Standaardisatie bij de aanpak van hinderproblemen zal gestimuleerd worden.

Geluid

De gemeente zal de komende jaren een beleid voeren dat erop gericht is om door haar activiteiten zo weinig mogelijk milieuhinder te veroorzaken en tegelijkertijd acties te ondernemen en maatregelen te treffen om bij haar inwoners, bij groepen van inwoners, en bij bedrijven eenzelfde gedrag te stimuleren.

Standaardisatie bij de aanpak van hinderproblemen zal gestimuleerd worden.

Klachtenbehandeling is een prioritaire kerntaak;

Met de uitbaters van de diverse horecazaken worden duidelijke afspraken gemaakt. Het komt er op aan de situatie steeds goed op te volgen wanneer een bepaalde inrichting een nieuwe uitbater krijgt.

Geurhinder

Er wordt verder gezocht naar maatregelen om de geurhinder te beperken.

Uit ervaring is gebleken dat een telefoontje, een persoonlijk gesprek met beide partijen vaak al een aanzet is om het probleem op te lossen.

Blijvende opvolging klachten i.v.m. geurhinder. Meestal hebben deze klachten een zeer lokaal en tijdelijk karakter. De veroorzaker hierover (meerdere malen) aanschrijven kan het probleem vaak oplossen.

Lichthinder

Er wordt blijvend op gewezen dat verlichting geen nut heeft als het potentiële publiek niet wordt bereikt. Zo kunnen heel wat lichtreclames van handelaars worden gedoofd, na sluitingstijd van de zaken.

De gemeente probeert lichthinder waar ze zelf vat op heeft zoveel mogelijk te beperken, bv. door de aanpassing van de straatverlichting.

De gemeente zal de klemtoonverlichting beperken tot de waardevolle gemeentelijke gebouwen. Veiligheid primeert echter altijd!

Hinderlijke inrichtingen

Toezicht op de hinderlijke inrichtingen blijft belangrijk. De prioriteit inzake controle blijft gaan naar die bedrijven waar klachten over binnenkomen.

Hinderlijke inrichtingen moeten zo goed mogelijk worden ingeplant. Zo kunnen bepaalde inrichtingen beter in een KMO-zone worden ondergebracht alhoewel de wetgeving dit niet oplegt. De hinder van milieuvergunningplichtige inrichtingen dient zoveel mogelijk te worden voorkomen door extra voorwaarden op te leggen in de vergunning (bv. natuurlijk geluidsscherm om de hinder van een car-wash te beperken).

Een haalbare verweving tussen economische activiteiten en ander ruimtegebruik dient zo goed als mogelijk ondersteund te worden. De gemeente kan hierin naar de verschillende doelgroepen toe een belangrijke proactieve rol spelen om te vermijden dat het maatschappelijk draagvlak voor de aanwezigheid van bedrijven wordt afgebouwd, bv. correcte en duidelijke informatieverstrekking i.v.m. milieurisico's, een goed preventiebeleid, stimulerende maatregelen voor buffervorming, maar ook het in de schijnwerper plaatsen van de positieve kanten van het bedrijfsleven zoals gecreëerde tewerkstelling en toegevoegde waarde en de milieu-inspanningen geleverd door bedrijven binnen de gemeente.

Luchtverontreiniging

Het gemeentebestuur zal de luchtverontreiniging van de eigen diensten minimaliseren door het voeren van een zorgvuldig aankoopbeleid waarbij waar mogelijk de voorkeur wordt gegeven aan het gebruik van schone technologieën. Het gemeentebestuur zal blijvend aandacht besteden aan de problematiek van luchtverontreiniging en burgers erop attent maken dat iedereen een (kleine) individuele verantwoordelijkheid draagt met betrekking tot luchtverontreiniging.

De gemeente zal trachten om met volgende thema's rekening te houden:

M.b.t. gevaarlijke stoffen (o.a. asbest) blijven sensibiliseren van de bevolking.

Sensibiliseren over het belang en de verplichting van de jaarlijkse inspectie en het onderhoud van verwarmingsinstallaties, de vervanging van oude, slecht werkende en/of energieverblindende ketels, enz. Ook voor toestellen waarvoor momenteel geen onderhoudsverplichting bestaat is het nuttig periodiek een controle (van de verbranding en van de verluchting van het stooklokaal) te laten uitvoeren door een erkende technicus of door een vakman.

d. Knelpunten

Analyseren en rapporteren van klachten

Momenteel worden weinig concrete acties verbonden aan de analyses.

Geluidshinder

- Verkeer is een belangrijke bron van geluidshinder. Een belangrijke factor hierbij is de snelweg die Wuustwezel doorkruist.
- Diverse vormen van recreatie kunnen eveneens aanleiding geven tot geluidshinder.
- Burenhinder (grasmaaiers, bladblazers, ...)
- Geluidshinder veroorzaakt door fuiven, feesten, ...
- Hondengeblaf

Geurhinder

- Het lozen van afvalwater in grachten veroorzaakt eveneens geurhinder.

Lichthinder

- Het REG-vervangingsprogramma zou nog verder kunnen gaan. Om een meer efficiëntere en besparende straatverlichting te bekomen moet men niet alleen de armaturen en lampen vervangen, maar ook de plaatsing van de palen (her)bekijken om een beter verlichtingsrendement te behalen (een minder intense verlichting) met als gevolg een grotere verkeersveiligheid. Dit vergt een grote investering (nieuwe palen en bekabeling), omdat het niet door de intergemeentelijke verenigingen gefinancierd wordt.
- De milieuvorwaarden voor ingedeelde inrichtingen voor de beheersing van lichthinder zijn vaag omschreven. Er zijn geen meetbare normen opgenomen.
- Onaangepaste verlichting binnen en rond de gemeente vormt een bron van lichthinder.

Hinderlijke inrichtingen

- De gemeente heeft slechts beperkte beleidsmogelijkheden.
- Een haalbare verweving tussen economische activiteiten en ander ruimtegebruik dient ook vanuit het milieubeleid zo goed als mogelijk ondersteund te worden.
- Ook aan de communicatie met bedrijven op het terrein en een eventuele deelname van bedrijven aan het beheer van het terrein wordt ruim aandacht besteed.
- De theoretische benadering wordt telkens toegelicht met praktijkvoorbeelden. Er werd naast de eigenlijke handleiding ook een voorbeeld van een beheersplan opgemaakt.

Luchtverontreiniging

- Luchtverontreiniging veroorzaakt door niet ingedeelde inrichtingen is moeilijk meetbaar, aangezien er geen normen voor bestaan.
- Geurhinder blijft moeilijk aan te pakken, daar dit moeilijk meetbaar is en er geen normen voor bestaan.
- De bron en bijgevolg ook de verantwoordelijken zijn vaak moeilijk traceerbaar.
- Luchtverontreiniging veroorzaakt door particulieren (bv. het verbranden van afval, het gebruik van fossiele brandstoffen, het gebruik van de wagen, ...) is moeilijk te voorspellen en controleren.
- Luchtverontreiniging is grensoverschrijdend.

e. Acties

Analyseren en rapporteren van klachten

De milieu- en groendienst zal de klachten analyseren en eventueel doorgeven aan de bevoegde instanties.

Geluidshinder

Het gemeentebestuur zal:

6. Alternatieve geluidsvriendelijke vervoersmogelijkheden promoten (zie ook mobiliteitsplan).
7. De geluidshinder veroorzaakt door het verkeer zoveel mogelijk te trachten beperken.
8. Het gemotoriseerd verkeer in woongebieden minimaliseren d.m.v. verkeerstechnische maatregelen. Het sportief en agressief rijgedrag dient hierbij voornamelijk ontmoedigd te worden en andere vervoersmogelijkheden (de fiets, openbaar vervoer) gepromoot.
9. Streng toezien op het wildcrossen en het rijden met terreinwagens in natuurlijke en ecologisch waardevolle gebieden. Daar waar nodig zal opgetreden worden.
10. De occasionele geluidshinder in de omgeving van dancings, cafés en fuiven trachten op te lossen door het afsluiten van een gentlemen's agreement met de betrokken inrichtingen. Er wordt onderzocht of het opleggen van geluidsbegrenzers een oplossing kan bieden. De jeugdraad koopt alvast geluidsmeters aan om zo uitbaters en organisatoren te sensibiliseren.
11. Het voortzetten van het huidige beleid in samenwerking met de jeugdraad omtrent geluidsoverlast.

Geurhinder

12. Geurhinder brongericht aanpakken.

Lichthinder

Het gemeentebestuur zal:

13. Als er lampen en armaturen dienen vervangen te worden, wordt de verlichtingssterkte van de nieuwe lampen en armaturen aangepast aan de gestelde norm.
14. De verlichting in de woonwijken worden gecontroleerd op verstrooiing, verblinding en het binnenschijnen.
15. Aangepaste straatverlichting voorzien in de buurt van waardevol natuurgebied.
16. Daar waar wenselijk, en rekening houdend met de verkeers- en algemene veiligheid, de verlichting doven tussen 23 uur en 6 uur, ook bij het aanschijnen van gebouwen.
17. Ook in de toekomst blijven deelnemen aan de Nacht van de Duisternis.
18. De bevolking sensibiliseren om overdadig licht in tuinen en op opritten te vermijden.

19. Bedrijven en de middenstand stimuleren om lichthinder zoveel mogelijk te vermijden door:
  - a. Goede reclameverlichting;
  - b. Doven van verlichting voor bedrijventerreinen of werken met bewegingsmelders op bepaalde plaatsen;
  - c. Doven etalageverlichting en lichtreclame na een bepaald uur;
  - d. Verlichten van opritten e.d. zonder hinder;
  - e. Goede verlichting van sportterreinen, serres, enz.
20. Scholen sensibiliseren rond het thema lichthinder.
21. Op gemeentelijke gebouwen wordt enkel klemtoonverlichting geplaatst als ze functioneel of noodzakelijk is. Ze wordt neerwaarts geplaatst en gedoofd wanneer mogelijk.
22. Sensibilisatie rond ozonafbrekende stoffen en hun milieuvriendelijke alternatieven.

Hinderlijke inrichtingen

Het gemeentebestuur zal:

23. Overleggen met diverse bevoegde instanties.
24. Een goede controle uitoefenen op vergunningen, en bij overtredingen adequaat optreden.
25. De vlotte samenwerking met de politie bestendigen.
26. Extra personeel aanstellen i.k.v. handhavingsbeleid (cfr. Samenwerking met politiezone Grens en IGEAN).
27. Correcte en duidelijke informatieverstrekking i.v.m. milieurisico's.
28. Een goed preventiebeleid voeren.
29. Het in de schijnwerper plaatsen van de positieve kanten van het bedrijfsleven zoals milieu-inspanningen geleverd door bedrijven binnen de gemeente.

Luchtverontreiniging

Het gemeentebestuur zal:

30. In samenwerking met LNE, Afdeling Milieu- Inspectie, controles uitvoeren bij meldingen van luchtverontreiniging
31. In het mobiliteitsplan voldoende aandacht schenken aan het voorkomen van luchtverontreiniging door onder meer het fietsbeleid sterk te promoten.
32. De bevolking sensibiliseren:
  - a. Het fietsbeleid promoten;
  - b. Mensen aanmoedigen om de motor stil te leggen bij een gesloten overweg;
  - c. I.v.m. de schadelijke effecten van de verbranding van (afval)stoffen in de tuin of in afvalbranders;
  - d. Het informeren en sensibiliseren over het belang en de verplichting van de jaarlijkse inspectie en het onderhoud van verwarmingsinstallaties alsook sensibiliseren rond de vervanging van oude, slechtwerkende en/of energieverblindende ketels. Ook voor toestellen waarvoor momenteel nog geen onderhoudsverplichting bestaat (gasketels, gasgeisers), is het nuttig periodiek een controle (van de verbranding en van de verluchting van het stooklokaal) te laten uitvoeren door een erkende technicus of door een vakman en dit voornamelijk in het kader van de preventie van CO-vergiftiging."
33. Overleggen met hogere overheden over:
  - a. Het verbeteren van het meetnet;
  - b. Een betere informatiedoorstroming;
  - c. Wat aan luchtverontreiniging kan worden gedaan.
34. Overleggen met naburige gemeenten i.v.m. het voorkomen van luchtverontreiniging.
35. De eigen gemeentelijke emissies zoveel mogelijk beperken door o.m.:
  - a. Het gebruik van milieuvriendelijke brandstoffen en biobrandstoffen;
  - b. Rationeel energiegebruik;

- c. Het voeren van een duurzaam aankoopbeleid.

Hoofdstuk 8: Energie

Algemene inleiding

Om in de periode 2008-2012 aan de internationale engagementen bij het Kaderverdrag inzake Klimaatsverandering en het Protocol van Kyoto te kunnen voldoen, moet België de broeikasgasemissies met 7,5% reduceren t.o.v. het basisjaar 1990. De broeikasgasemissie is in Vlaanderen tussen 1990 en 1999 met 11% gestegen. Deze trend moet dringend doorbroken worden. Gemeenten zijn een onmisbare schakel voor de uitwerking van een duurzaam energiebeleid binnen het Vlaamse Gewest.

De gemeente heeft er zich toe verbonden het milieu zo weinig mogelijk te belasten en tegelijkertijd acties en maatregelen te nemen die haar inwoners ertoe aanzetten om een gelijkaardig gedrag aan te nemen.

Hiertoe dient de gemeente:

- op een gestandaardiseerde manier de verschillende energiestromen binnen de gemeente te inventariseren en op te volgen (energieboekhouding).
- energiebesparingsmaatregelen uit te voeren en toepassingen op hernieuwbare energie te plaatsen ten einde de CO₂-uitstoot te verminderen (aankoop groene stroom, duurzame energiescan).
- aandacht te hebben voor energie - efficiëntie in de gemeentelijke lastenboeken (energie-efficiëntie bij overheidsopdrachten).
- energiezuinig gedrag van burgers en andere doelgroepen te stimuleren via doelgerichte sensibilisatiecampagnes over rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie (energiebesparende maatregelen stimuleren).

A. Implementatie van de energieprestatieregelgeving

a. Inleiding

De gemeente dient mee te werken aan de implementatie van de energieprestatieregelgeving door aan te sluiten op het elektronische opvolgsysteem voor bouwaanvragen.

De energieprestatiedatabank heeft als doel de gegevens van de stedenbouwkundige vergunningen van bouwprojecten, elektronisch door te sturen naar en centraal te laten beheren door het Vlaams Energieagentschap.

Maandelijks zendt de gemeente als vergunningsverlenende overheid digitale informatie naar de Energieprestatiedatabank met daarin een aantal administratieve gegevens en energieprestatiedossiernummers van:

- de werkzaamheden die in de afgelopen maand vergund werden.
- de werkzaamheden die de afgelopen maand geschorst, geweigerd of vernietigd werden.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel is aangesloten op het elektronische opvolgsysteem voor bouwaanvragen. Hierdoor worden de gegevens van stedenbouwkundige vergunningen, behandeld door de dienst ruimtelijke ordening, maandelijks automatisch doorgestuurd naar het Vlaams Energieagentschap.

c. Visie

De gemeente zal de geldende wetgeving verder uitvoeren.

B. Uitvoeren van een energieboekhouding en het opstellen van energieprestatiecertificaten

a. Inleiding

De gemeente zet een energieboekhouding op voor gemeentelijke gebouwen.

Deze energieboekhouding omvat:

- Alle publieke gebouwen met een oppervlakte groter dan 1.000 m² waarvoor een energieprestatiecertificaat moet worden opgesteld.
- Minimum 1 entiteit per aangesneden schijf van 6.000 inwoners.

Voor de gemeente Wuustwezel betekent dit dat een energieboekhouding moet worden bijgehouden voor 8 gebouwen.

In het kader van het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst kan de gemeente haar energieboekhouding uitbreiden met minimum 1 entiteit per aangesneden schijf van 6.000 inwoners. Ook kan ze een energieprestatiecertificaat opstellen voor gebouwen die niet onder de energieprestatieregelgeving vallen. Hierbij wordt voorrang gegeven aan publieke gebouwen die vaak door het publiek worden bezocht. De gemeente stelt minimum 1 energieprestatiecertificaat op per aangesneden schijf van 6.000 inwoners.

Energieboekhouding is een controle-instrument voor energiezorg dat het energie- en waterverbruik van gebouwen in beeld brengt en analyseert.

Energieboekhouding is gebaseerd op een regelmatige registratie, analyse en rapportage van het elektriciteits-, brandstof- en waterverbruik. Hierbij worden de opgemeten verbruiken vergeleken met referentiewaarden en verwachte verbruiken.

b. Stand van zaken

In 2005 organiseerde GeDIS een gezamenlijke aankoop van een energieboekhoudsysteem voor alle gemeenten. De gemeente heeft hierop ingetekend. GeDIS, Electrabel Netten Vlaanderen en Indexis zijn op 20 maart 2006 samengevoegd tot Eandis. Op basis van de ingevoerde gegevens, kunnen er meer geavanceerde berekeningen gemaakt worden (correcties op basis van graaddagen, gebouwkenmerken, enz.). Ook kunnen er overschrijdingsrapporten en een jaarrapport opgemaakt worden. In alle gemeentelijke gebouwen is er een energiescan uitgevoerd i.s.m. GeDIS. Per gebouw werden de gegevens betreffende het volume van het gebouw, de isolatie, de bezettingsgraad enz. geïnterpreteerd.

In 2006 is de gemeente in samenwerking met Eandis begonnen de energieboekhouding van een aantal gebouwen in te geven in het energieboekhoudprogramma COMEET van Eandis.

Voordat er gebruik gemaakt werd van Comeet werden de meterstanden al sinds juni 2004 ingegeven in een Excel-bestand. Voor gebouwen die momenteel niet zijn opgenomen in de energieboekhouding COMEET worden de meterstanden nog steeds in dit bestand opgenomen. De gebouwverantwoordelijken worden ook betrokken bij het verder implementeren van een energiezorgsysteem in het gebouw waar zij actief zijn.

Voor de maandelijkse opname van de meterstanden wordt vanaf juni 2004 een beroep gedaan op 'gebouwverantwoordelijken' en poetspersoneel. Een aantal meterstanden wordt door de technische dienst opgenomen.

De duurzaamheidsambtenaar werd begin 2004 aangeduid als energiecoördinator. Er wordt hieromtrent samengewerkt met de personeelsleden van de technische dienst. Zij staat onder andere in voor de opvolging en coördinatie van de energieboekhouding.

Voor de gebouwen waar de energieboekhouding wordt gevoerd, wordt ook het energiezorgsysteem opgestart. Het energiezorgsysteem zal verder uitgebouwd worden naarmate er meer gegevens beschikbaar worden uit de energieboekhouding.

Het energieverbruik van een aantal toestellen op het gemeentehuis werd gemeten met behulp van energiemeters. Uit deze metingen werd geconcludeerd dat een aantal toestellen 's nachts en tijdens het weekend nog redelijk wat elektriciteit verbruiken. Het gaat dan over computerschermen (bepaalde types), laserprinters en drinkwaterkoelingen.

c. Visie

Het gemeentelijk beleid zal erop gericht zijn om het duurzame en efficiënte gebruik van energie maximaal te implementeren en te promoten binnen de eigen werking.

d. Knelpunten

- De energieboekhouding geeft te weinig zicht op de oorzaken van het meer of minderverbruik.
- Het vergt veel tijd om de meterstanden te noteren en in te geven.
- De EPC's (EnergiePrestatieCertificaten) geven slechts een indicatie van het energiepeil van een gebouw.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

1. De huidige energieboekhouding blijven bijhouden.
2. Het verder blijven zetten van de eigen energieboekhouding van de andere gemeentelijke gebouwen.
3. De energieboekhouding zal nauwlettend worden gevolgd door de duurzaamheidsambtenaar en de gebouwenbeheerder.
4. Uit de energieboekhouding de nodige conclusies trekken en op basis daarvan acties ondernemen.

C. Sensibilisatie en de stimulatie van kleine energiebesparende maatregelen.

a. Inleiding

Om te voldoen aan het basisniveau van de samenwerkingsovereenkomst onderneemt de gemeente een passieve sensibilisatieactie naar de burgers of andere doelgroepen toe over duurzaam energiegebruik.

In het kader van het behalen van het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst onderneemt de gemeente een doelgerichte sensibilisatie naar de burgers in verband met rationeel energiegebruik en meer specifiek onder één of meerdere van volgende energiebesparende investeringen:

- Het plaatsen van dakisolatie in bestaande gebouwen.
- Het vervangen van oude verwarmingsinstallaties.
- Het vervangen van enkel of dubbel glas door superisolerende beglazing.
- Hernieuwbare energie.

Daarnaast krijgt de gemeente Wuustwezel op het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst punten voor de realisatie en/of stimulatie van de uitvoering van kleine energiebesparende maatregelen bij burgers of specifieke doelgroepen. De gemeente formuleert hiervoor minstens bepalingen over de sensibilisatie, de uit te voeren kleine energiebesparende maatregelen en, indien van toepassing, over de doelgroepen bij wie deze dienstverlening wordt aangehouden.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel neemt jaarlijks deel aan de campagne Klimaatwijken. In 2008 – 2009 waren er 8 deelnemers. In 2009 – 2010 waren er 9 deelnemers. In 2010 – 2011 zijn er ondanks een wervingsactie geen deelnemers. In dit kader organiseert de gemeente verschillende samenkomsten rond kleine energietips.

Naast Klimaatwijken zoekt de gemeente actief mee naar burgers die in aanmerking komen om een energiescan te laten uitvoeren. De uitvoering van de energiescans is uitbesteed aan de VZW Goed Wonen van Familiehulp. Op deze wijze wordt er werk gemaakt van de creatie van sociale tewerkstelling door de inschakeling van kansengroepen bij de uitvoering van energiebesparende maatregelen. Dit wordt gesteund door de Vlaamse overheid en de verschillende provinciebesturen.

Bij een energiescan krijgen de inwoners een aantal kleine energiebesparende attributen. Er wordt regelmatig overlegd tussen de duurzaamheidsambtenaar en het OCMW, zodat er een optimale invulling gegeven kan worden aan de doelgroep voor energiescans. Ook verschijnt regelmatig een oproep in het gemeentelijk informatieblad. In 2010 werden er in de gemeente Wuustwezel 78 energiescans uitgevoerd. In zijn totaliteit zijn er tot en met 31/12/2010 in de gemeente Wuustwezel 218 energiescans uitgevoerd.

Door de energieleveranciers worden informatie- en sensibiliseringscampagnes gehouden. Ook de gemeente zorgt voor energietips in het infoblad, de elektronische nieuwsbrief, de website, ...

Bovendien is er een brochure opgesteld waar beknopt een overzicht wordt gegeven van de mogelijke premies die er bestaan rond energiebesparende investeringen. Ook de brochures van VEA worden ter beschikking gesteld aan de bevolking.

Er worden al een aantal jaar subsidies uitgekeerd voor de installatie van zonnepanelen, zonnecellen, zonnecollectoren, zonneboilers en andere gelijkwaardige installaties die de natuurlijke zonne-energie gebruiken om elektriciteit en/of warm water te produceren. Deze financiële tegemoetkomingen worden bekend gemaakt via het gemeentelijk infoblad.

De gemeente heeft sinds de herfst van 2004 5 energiemeters ter beschikking die ze gratis uitleent aan inwoners, met een infobrochure erbij. In totaal zijn de energiemeters al 74 keren ontleend.

Begin 2009 werd in samenwerking met de stad Antwerpen en 21 andere gemeenten de thermografische kaart gerealiseerd. Op deze foto kan je warmtestraling zien. Aan de hand van de kleuren en het beantwoorden van een aantal vragen kan je bekijken of je dak goed geïsoleerd is. Er zijn meerdere informatiemomenten geweest omtrent de thermografische kaart, waaronder voor het grote publiek, maar ook via het dienstencentrum.

Lokale overheden kunnen energiezorg bij de gezinnen en ondernemingen op hun grondgebied stimuleren door zelf het goede voorbeeld te geven, bijvoorbeeld door het realiseren van energiebesparing in hun eigen gebouwen.

Ze kunnen echter ook energiebesparing bij gezinnen en ondernemingen rechtstreeks stimuleren door sensibiliseringsacties (vb. informatieavonden over energiezuinig bouwen) of door in stedenbouwkundige plannen richtlijnen op te nemen met betrekking tot energiezuinig bouwen (compact bouwen, zuidelijke oriëntatie, ...).

Voor informatie over energiezuinig en duurzaam bouwen kan men terecht bij de duurzaamheidsambtenaar.

Gezinnen

De bevolking wordt ingelicht over rationeel energiegebruik en bestaande energieprijzen.

De subsidieaanvraagformulieren van de netbeheerder (o.a. zonneboiler, superisolerende beglazing, hoogrendementsketel) worden verspreid.

Inwoners van Wuustwezel kunnen gratis een energiemeter ontlenen bij het gemeentebestuur. Eandis heeft 5 energiemeters gratis ter beschikking gesteld aan de gemeente. Bij deze energiemeter wordt ook een brochure meegegeven waarin men het referentieverbruik van een aantal huishoudtoestellen kan vinden.

Bewoners verder sensibiliseren bv. inspelen op acties (oktober - energiemaand).

Bewoners op de hoogte brengen van de voordelen (aftrekken van de verschuldigde belasting) die de hogere overheid aanbiedt voor energiebesparende maatregelen en van de premies van de distributienetbeheerder. In totaal werden er in 2010 door Eandis 627 premies uitbetaald voor een bedrag van € 141.445,81 in Wuustwezel.

In 2010 werden er 327 premies uitbetaald door de gemeente voor een totaal bedrag van 66.846,76 euro.

Ondernemingen

Landbouwers worden via het gemeentelijk infoblad en de nieuwsbrief Landbouwtelling geïnformeerd over b.v. het laten uitvoeren van een energieaudit, het installeren van snelheidsvariators, relighting, enz.,...

Scholen

De gemeente geeft logistieke en informatieve ondersteuning bij de acties van de scholen die kunnen gekaderd worden binnen de cluster energie.

c. Visie

Het gemeentelijk beleid zal erop gericht zijn om het duurzame en efficiënte gebruik van energie maximaal te stimuleren en te promoten naar haar inwoners toe.

(Ver)bouwers informeren en bijstaan bij de uitvoering van de nieuwe energieprestatieregelgeving.

d. Knelpunten

- Sensibilisatie moet gebeuren via verschillende kanalen en met verschillende middelen (financieel, informatief), anders is het effect miniem.
- Om voldoende draagvlak te krijgen is tevens de inbreng van verschillende instanties belangrijk.
- De burger krijgt een overload aan informatie. We merken dat er te weinig mensen worden bereikt met de klassieke communicatiemiddelen.

e. Acties

5. De gemeente Wuustwezel zal een sensibiliseringsactie voeren rond buitenverlichting.
6. De bestaande subsidies voor het duurzaam bouwen bestendigen en eventueel uitbreiden met bijkomende subsidies voor rationeel energiegebruik.
7. Promoten van de premies voor rationeel energiegebruik, aangeboden door Eandis en de hogere overheid.
8. De bevolking blijven informeren en sensibiliseren rond rationeel energiegebruik.
9. De gemeente zal het loket duurzaam bouwen verder uitbouwen.
10. Aangezien er maar een beperkte groep mensen bereikt wordt door de klassieke communicatiemiddelen zoekt de milieu- en groendienst in samenwerking met de communicatiedienst naar alternatieve communicatiekanalen.
11. Het promoten van energiezuinig en duurzaam bouwen en wonen en het creëren van een draagvlak voor duurzame energiebronnen zijn prioriteiten. De gemeente heeft hierbij een belangrijke voorbeeldfunctie.

D. Aankoop van een minimum percentage aan groene stroom

a. Inleiding

Wanneer 20% van het totale gemeentelijke elektriciteitsverbruik bestaat uit groene elektriciteit, krijgt de gemeente hiervoor 1 punt. Per bijkomende verhoging van het minimum aandeel groene elektriciteit met 10% van het totale gemeentelijke elektriciteitsverbruik kan de gemeente een bijkomend punt verdienen.

b. Stand van zaken

Op 31.12.2011 loopt het contract van de gemeente Wuustwezel af met de energieleverancier. In het huidige bestek heeft het gemeentebestuur ingeschreven dat 100% van de geleverde stroom groene stroom dient te zijn. Sinds 2009 heeft het gemeentebestuur beslist dat er 100% groene stroom geleverd kan worden. Vanaf 1.1.2012 heeft de gemeente een nieuwe energieleverancier die 100% groene stroom zal leveren.

c. Visie

De aankoop van groene stroom kadert in het verminderen van de CO₂ productie van de gemeente. De gemeente vervult hierdoor haar voorbeeldrol in de strijd tegen de klimaatsopwarming. Ook wil ze de ontwikkelingen en mogelijkheden van de productie van biogas en warmtekrachtkoppeling blijven opvolgen.

d. Knelpunten

Er is een meerkost verbonden aan groene stroom.

e. Acties

12. De gemeente Wuustwezel kiest ervoor om bij de nieuwe contractonderhandelingen voor 100% groene stroom in te tekenen. Het nieuwe energiecontract start in 2012 en heeft een looptijd van 3 jaar.
13. De gemeente zal ijveren voor een evenwichtige inplanting bij aanvragen voor het plaatsen van windturbines.

E. Opleiding energie

a. Inleiding

De energiecoördinator of de daartoe aangeduide ambtenaar volgt een technische opleiding rond energie en/of energiezuinig bouwen.

b. Stand van zaken

De vorige duurzaamheidsambtenaar heeft in het verleden de opleiding gevolgd waardoor hij in staat was om een EPC op te maken voor gemeentelijke gebouwen.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel hecht veel belang aan energie, maar tracht ook dagdagelijks nieuwe evoluties rond energie en energiezuinig bouwen op te volgen.

d. Knelpunten

Er zijn veel opleidingen rond energie. Hierdoor is het soms moeilijk om te zien welke opleidingen inderdaad effectief kunnen zijn.

e. Acties

14. De duurzaamheidsambtenaar of de gebouwenbeheerder zullen een opleiding rond energie volgen.

F. Duurzame energiescan (DE-scan)

a. Inleiding

Om voldoende draagvlak te creëren voor de uitvoering van de DE-scan werd de uitvoering ervan vastgelegd in een collegebeslissing met volgende inhoud:

- Het gemeentelijk ambitieniveau voor duurzame energie.
- De organisatorische en financiële randvoorwaarden voor de uitvoering van de DE-scan.
- Afspraken over organisatie en planning van werkzaamheden.

Op basis van de resultaten van de DE-scan maakt de gemeente een plan van aanpak voor duurzame energie op.

b. Stand van zaken

In de 23 gebouwen waar er een energieboekhouding voor bijgehouden wordt, is er in 2005 een snelle energieaudit uitgevoerd door GeDIS.

De duurzaamheidsambtenaar is aangeduid als energiecoördinator voor bestekken voor de aankoop van elektronische apparaten.

De gemeentelijke lastenboeken worden door de energiecoördinator gescreend op de toepassing van rationeel energiegebruik.

Volgende systematische maatregelen van rationeel energiegebruik worden al zeker voorzien:

- Lampen vervangen door spaarlampen.
- Enkel aankoop van toestellen klasse A.
- Er wordt bij een aankoop steeds rekening gehouden met het energieverbruik (vb. koffiezet met thermoskan).

De voorgestelde specifieke maatregelen met een korte terugverdientijd voortvloeiend uit de energieboekhouding en audits worden opgevolgd.

In Wuustwezel is er een onderzoek gedaan naar de stookplaats van de gemeentelijke sporthal. Hierbij werd geconstateerd dat deze aan vervanging toe is. In de loop van 2011 is deze vervangen.

c. Visie

De gemeente wenst energiezuiniger om te gaan met haar gebouwen, zodat ze haar CO₂-uitstoot verminderd.

d. Knelpunten

Er is een grote achterstand in het opvolgen van de gebouwen. Het beter laten renderen en het energetischer maken van de gebouwen kost veel geld.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

15. De investeringen aan de gebouwen spreiden in de tijd.
16. Bij nieuwbouw en verbouwingen van gemeentelijke gebouwen systematisch aandacht besteden aan het efficiënt en spaarzaam gebruik van energie en het gebruik van alternatieve energiebronnen.
17. Een "Plan Hernieuwbare Energie" opmaken met om. volgende thema's:
  - a. Toepassen hernieuwbare energie in bestaande gebouwen;
  - b. Toepassen hernieuwbare energie in nieuwe (ver)bouwprojecten;
  - c. Aanmoedigen zongericht bouwen bij nieuwe verkavelingen;

- d. Haalbaarheidstudie naar de mogelijkheid voor de inplanting van hernieuwbare energiebronnen op het grondgebied van de gemeenten;
- e. Aankoop groene stroom.

G. Energie-efficiëntie bij overheidsopdrachten

a. Inleiding

De gemeente neemt initiatieven om energie-efficiëntie op te nemen als evaluatiecriterium bij overheidsopdrachten. De gemeente kan hiervoor voorschriften opstellen voor:

- Het gebruik van financiële instrumenten voor energiebesparing, zoals: energieprestatiecontracten, waarin wordt vastgelegd welke meetbare en vooraf bepaalde energiebesparing moet worden gehaald.
- De aankoop van apparatuur op basis van lijsten van energie-efficiënte productspecificaties van verschillende categorieën apparatuur waarbij, indien van toepassing, gebruikt wordt gemaakt van analyse van de minimale kosten van de levenscyclus of vergelijkbare methoden om de kosteneffectiviteit te waarborgen.
- De aankoop van apparatuur die in alle modi een efficiënt energieverbruik heeft, ook in de standby-modus, waarbij, indien van toepassing, gebruik wordt gemaakt van analyse van de minimale kosten van de levenscyclus of vergelijkbare methoden om de kosteneffectiviteit te waarborgen.
- Het vervangen van bestaande apparatuur door de onder b en c opgesomde apparatuur, of deze achteraf in te bouwen.
- Het gebruik van energieaudits en de uitvoering van de daaruit resulterende aanbevelingen voor kosteneffectiviteit.
- De aankoop of huur van energie-efficiënte gebouwen of delen van gebouwen of om aangekochte of gehuurde gebouwen of delen van gebouwen te vervangen of aan te passen, om ze energie-efficiënter te maken.

b. Stand van zaken

Bij de aankoop van kopieerders en printers, waaronder die van de brandweer, was energie-efficiëntie één van de doorslaggevende criteria in het onderdeel milieu en veiligheid.

De lastenboeken voor renovatie en nieuwbouw werden gescreend met betrekking tot energie-efficiëntie.

Duurzaam bouwen en renoveren vergt een integrale aanpak in de verschillende fasen van het ontwerpproces:

- De basiscriteria energie en comfort dienen bij alle nieuwbouw- en renovatieprojecten kenbaar gemaakt te worden aan de ontwerpers in de fase van de opdrachtformulering.
- In de fase van het voorontwerp van nieuwbouw- en renovatieprojecten wordt een overleg georganiseerd met de ontwerpers, de bouwheer en een onafhankelijk duurzaam bouwen adviseur om enerzijds na te gaan of aan de basiscriteria van het programma van eisen werd voldaan en anderzijds om het algemeen bouwconcept onder de loep te nemen. Vervolgens kan de energieadviseur nog maatregelen voorstellen die voor dat specifieke project interessant zijn.
- Bij nieuwbouw en renovatieprojecten dient er een controle te gebeuren van plannen. De bedoeling van deze controle is enerzijds nagaan of het definitief ontwerp voldoet aan de basiscriteria en anderzijds nagaan of de extra maatregelen die tijdens de voorontwerpfase werden voorgesteld, werden geïmplementeerd.

Deze taak kan door eigen personeel worden uitgevoerd of kan worden uitbesteed aan een duurzaam bouwen adviseur.

c. Visie

Er wordt steeds rekening gehouden met energie-efficiëntie bij de aankoop van toestellen.

d. Knelpunten

De prijs van energie-efficiëntie toestellen ligt vaak hoger en daardoor worden ze niet aangekocht.

e. Acties

18. Verder opnemen van criteria i.v.m. duurzaam energiegebruik in de bestekken bij nieuwbouw of verbouwing.

H. Lager energieverbruik

a. Inleiding

Om punten te krijgen voor het onderscheidingsniveau kan de gemeente zich engageren om in de gebouwen waarvoor een energieboekhouding is opgesteld, het energieverbruik met minstens 1% per jaar te verminderen.

b. Stand van zaken

Uit de energieboekhouding blijkt dat het gemeentepersoneel in 2010 minder energie verbruikte in minstens 2 gebouwen. In vormingscentrum 't Kratje was er een energiebesparing van ruim 2%. Er was een licht meerverbruik van elektriciteit, maar een minderverbruik van aardgas. In Wijkhuis Sterbos was er een energiebesparing van 14%. Ook hier weer een meerverbruik van elektriciteit, maar een minderverbruik van aardgas.

De gemeente neemt zelf sinds 2009 deel aan de actie Klimaatwijken in gemeentelijke gebouwen. Hierdoor probeert ze het gedrag van haar eigen personeelsleden te laten aanpassen en zo het goede voorbeeld te geven aan de inwoners.

Openbare verlichting is bij heel wat lokale overheden verantwoordelijk voor een groot deel van het elektriciteitsverbruik. Belangrijke besparingen zijn mogelijk ondermeer door het gebruik van energie-efficiënte lampen en armaturen en door een intelligente regeling van de verlichting.

In 2009 is er voor de gemeente Wuustwezel een quickscan van de openbare verlichting uitgevoerd. Een quickscan is een momentopname en geeft o.a. aan wat de grootste verbruikers zijn, welke apparatuur het minste rendement geeft. Het geeft de meestal snelle en reële energiebesparingen. Het is een aanzet voor een lichtplan.

Lichtplan

Momenteel is de gemeente in samenwerking met Eandis bezig met het opmaken van een lichtplan. Een lichtplan is een instrument voor een duurzaam beleid en een meerjarenbegroting. Een lichtplan geeft voor elke deelruimte (poorteffecten, verbindingswegen, schoolomgevingen, ...) de gewenste (of de niet gewenste) verlichting weer als kader voor de concrete lichtontwerpen. Voor openbare verlichting (OV) kan het gemeentebestuur keuzes maken op basis van rationeel energiegebruik (REG), sociale veiligheid, lichthinder, onderhoud of technische en esthetische overwegingen. Het gemeentelijk lichtplan besteedt bijzondere aandacht aan rationeel energiegebruik. Dit alles zonder de veiligheid in het gedrang te brengen.

Concreet betekent dit dat de gemeente kan kiezen wat voor soort verlichtingspalen en – armaturen ze wenst, wat de brandregimes zullen zijn van de openbare verlichting, ... De gemeente heeft er voor gekozen om per deelruimte alles zo eenduidig mogelijk te maken. Uiteraard is dit een meerjarenplan en zal alles geleidelijk worden aangepast en vernieuwd. Bij het plaatsen van nieuwe openbare verlichting zullen de keuzes gemaakt in het lichtplan al worden gevolgd.

c. Visie

De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen in het verminderen van het energieverbruik en dient de inwoners ook over de ondernomen acties te informeren. Verder zal ook verder worden gewerkt aan het lichtplan.

d. Knelpunten

Momenteel is er weinig gekend over de oorzaken van het meerverbruik van gebouwen. Ook de opvolging van plots sterk meerverbruik of minderverbruik is niet altijd even evident. De meterstanden komen maandelijks binnen, maar mocht er in de tussentijd iets gebeuren, dan wordt dit pas maandelijks opgemerkt.

e. Acties

19. De gemeente heeft sinds oktober 2009 een gebouwenbeheerder in dienst. Deze staat in voor het beheren van de gebouwen, waaronder ook het verbruik. Samen met de duurzaamheidsambtenaar en de mensen van de technische dienst wordt getracht het verbruik zo correct mogelijk op te volgen. Indien er zich problemen voordoen kan er ook korter op de bal worden gespeeld.

I. REG in bestaande gebouwen

a. Inleiding

De gemeente kan binnen het kader van het Vlaams milieubeleid een project uitvoeren. Het project stimuleert duurzaam energiegebruik door het terugdringen van het energieverbruik en/of de inzet van hernieuwbare energie.

Bij de keuze van het gebouw wordt de voorkeur gegeven aan publieke gebouwen waarvan het energieverbruik hoger is dan het referentiegebouw zoals bepaald in het energieprestatiecertificaat.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel heeft een projectaanvraag ingediend voor de herbouwing van het Wijkhuis Loenhout. Deze aanvraag is erkend en is in uitvoering. Het wijkhuis te Loenhout wordt herbouwd na volledige afbraak van het gebouw. Hierbij gaat bijzondere aandacht naar energiezuinig bouwen. Aan de ontwerpers werd de opdracht gegeven om een gebouw te ontwerpen met een E-peil dat kleiner of gelijk is aan 70. Op die manier zal er extra ruimte vrijkomen voor verenigingen en de bestaande ruimte zal energetisch geoptimaliseerd worden. Er wordt ook een conciërgewoning (appartement) aangebouwd.

Na de herbouwing zal het wijkhuis dienst doen als loket voor een beperkte dienstverlening van de gemeentelijke administratie en het OCMW op welbepaalde dagen van de maand. Ook zal het worden gebruikt door enkele verenigingen.

Met dit bouwproject voert de gemeente haar voorbeeldfunctie uit. De realisatie van dit project wordt gecommuniceerd naar de bevolking, zodat het een stimulans is voor bouwers en verbouwers om zelf dit E-peil < 70 na te streven. De bedoeling is om het E-peil < 70 te behalen zonder zonneboiler, warmtepomp, ... om zo aan te tonen dat dit niet hoeft om een laag E-peil te halen en dat dit ook gehaald kan worden met kleinere ingrepen (isolatie, verwarming, ventilatie...).

Daarnaast heeft de verbouwing ook nog raakvlakken met het milieuverantwoord productgebruik (gebruik van duurzaam geëxploiteerd hout) en duurzame ontwikkeling (zuinige toiletten en kranen, hergebruik van hemelwater, ...)

Bij een verbouwing of nieuwbouw wordt er in samenspraak met Eandis voorafgaand nagegaan welke energiebesparende maatregelen genomen kunnen worden. Hierbij wordt gekeken naar energiezuinige verlichting, isolatie, energiezuinige verwarmingssystemen, enz.

Verwarmingsstudie openbare gebouwen: een studiebureau werd aangesteld voor de opmaak van een optimalisatietraject voor het onderhoud van bestaande gemeentelijke HVAC-installaties (verwarming, ventilatie en airconditioning). Er werd een inventaris opgemaakt van alle gemeentelijke installaties. Voor deze installaties werd een optimalisatie van het onderhoud, eventuele gebreken en mogelijkheden tot verbetering van het rendement opgegeven.

Sensibiliseren van de eigen diensten

Informatie en sensibilisatie gebeurt via ad hoc overleg en de wekelijkse werkvergaderingen (technische diensten). Tijdens deze vergaderingen wordt gerapporteerd over o.a. de resultaten van de energieboekhouding.

De resultaten en maatregelen worden aan het personeel bekend gemaakt.

Het personeel wordt geïnformeerd over de evolutie van de energieboekhouding en rationeel energiegebruik.

- Aandacht voor REG op personeelsvergaderingen: de personeelsleden worden gewezen op het doven van lichten bij het verlaten van lokalen, het sluiten van ramen wanneer de verwarming brandt, de verwarming op een aanvaardbaar niveau zetten, ...
- De nieuwsbrief Interne Milieuzorg, die enkele keren per jaar naar alle personeelsleden verstuurd wordt, handelde meestal gedeeltelijk over het thema energie. Er werd gewezen op het doven van lichten bij het verlaten van lokalen, het sluiten van ramen wanneer de verwarming brandt, de verwarming op een aanvaardbaar niveau zetten,...
- In het personeelsblaadje 'Vinkenpraat' werd het project Interne Milieuzorg voorgesteld en werden er ook enkele aandachtspunten rond energie behandeld.
- Het energieverbruik van een aantal toestellen op het gemeentehuis werd gemeten met behulp van energiemeters.
- De eerder aangehaalde afspraken m.b.t. REG zullen nog herhaald worden en er zullen nog bijkomende besparingstips gegeven worden. Hierbij wordt gedacht aan: verminderd gebruik van de lift, volledig uitschakelen van toestellen met sluipverbruik, informatie over energielabels, enz....

Zonnepanelen

Op 16 februari 2005 werden de fotovoltaïsche zonnepanelen op de gemeentelijke bibliotheek van Wuustwezel in gebruik genomen. De zonnepanelen produceren jaarlijks ongeveer 2000 kWh. De installatie heeft in totaal 19.309 euro gekost. Het Vlaams gewest neemt hiervan de helft voor haar rekening (9.655 euro), GeDIS geeft een subsidie van 3.217 euro en het gemeentebestuur neemt nog 6.437 euro voor haar rekening. Het gemeentebestuur krijgt bovendien voor iedere 1000 kWh die de installatie produceert één groenestroomcertificaat. Deze certificaten zullen verkocht worden aan Elia tegen de prijs van 150 euro per certificaat. Bij de zonnepanelen werd een digitale uitlezing voorzien waarop de CO₂-besparing, de elektriciteitsopbrengst van het moment en de totale elektriciteitsopbrengst kunnen afgelezen worden. Er werd ook een infobord geplaatst met een werkingsschema van de zonnepanelen.

Ook op GC Blommaert en GC 't Schoolhuis worden er fotovoltaïsche zonnepanelen geplaatst in het najaar van 2011. Dit in het kader van de kaderovereenkomst met Eandis. Deze gebouwen vervullen een voorbeeldfunctie en kunnen zo de bewoners inspireren om ook fotovoltaïsche zonnepanelen te plaatsen.

Bij de bouw van Poort naar het platteland is geopteerd voor een energiezuinig gebouw. Hierbij is de keuze gevallen op een gebouw met een warmtepomp en een ventilatiesysteem met warmterecuperatie. Daarnaast is er ook gekozen voor goede isolatie. Daarnaast is er ook een groendak en een regenwaterrecuperatiesysteem.

c. Visie

Jaarlijks renoveert de gemeente haar gebouwen. Het aanpassen van de gebouwen op energetisch vlak is een continu proces.

d. Knelpunten

Een steeds weerkerend knelpunt is het kostenplaatje. De initiële kostprijs van een aantal energiebesparende technieken ligt zeer hoog. Hierdoor is het aanpassen van het volledige patrimonium conform de huidige eisen naar comfort, duurzaamheid en energie-efficiëntie iets op lange termijn.

Anderzijds is het personeel zich niet altijd bewust van hun impact op het energieverbruik van hun gebouw.

e. Acties

20. Het personeel van het gebouw zal, aangemoedigd door de investering van de gemeente, zich meer bewust worden van hun energieverbruik. Ook krijgen ze tips van de duurzaamheidsambtenaar.

Hoofdstuk 9: Mobiliteit

Algemene inleiding

De problematiek van mobiliteit overstijgt de milieuproblematiek. Toch zijn er vele raakvlakken en veroorzaakt de huidige verkeerssituatie veel milieuproblemen zoals:

- Geluidshinder;
- Geurhinder;
- Luchtvervuiling;
- Versnippering van de open ruimte;
- Verbruik van fossiele brandstoffen;
- Verkeersslachtoffers.

Het is duidelijk dat vooral het gebruik van gemotoriseerd vervoer de grootste problemen geeft. Steeds meer auto- en vrachtverkeer zorgt voor steeds drukkeren wegen, voor meer vervuiling en voor een grotere versnippering van het Vlaamse landschap door de aanleg van steeds meer nieuwe wegen.

Om te komen tot een duurzame mobiliteit moeten er andere keuzes worden gemaakt die de groei van het autoverkeer tegengaan en andere meer duurzame vervoerswijzen bevorderen. Er zal tevens een mentaliteitswijziging bij vele inwoners, die maar al te gemakkelijk kiezen voor de auto, noodzakelijk zijn. Die mentaliteitswijziging moet ons ook doen nadenken over de begrenzing van de mobiliteit en de manier waarop wij met bereikbaarheid en beschikbaarheid omgaan, zowel economisch als sociaal.

De gemeente heeft er zich toe verbonden een beleid te voeren dat erop gericht is integratie van het milieubeleid, het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijke ordeningsbeleid te bevorderen. Zo tracht de gemeente bij te dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, uitgeoefend door de sector verkeer en vervoer.

De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- Verminderen van de druk van het verkeer op het milieu.
- Bevorderen van de integratie van het milieu in het mobiliteitsbeleid.
- Stimuleren van verantwoord verplaatsingsgedrag bij haar burgers via doelgerichte sensibilisatiecampagnes rond de milieuproblematiek van de verkeer- en vervoersector.
- Uitbouwen van een milieuvriendelijk voertuigenpark.

A. Sensibilisatie

a. Inleiding

De gemeente onderneemt passieve sensibilisatie m.b.t. mobiliteit waarbij een duidelijke milieulink aanwezig is. De gemeente Wuustwezel zal doelgerichte actieve sensibilisatie ondernemen.

b. Stand van zaken

Het gemeentebestuur en de middenstand van Wuustwezel nemen jaarlijks deel aan de actie 'Met belgerinkel naar de winkel' die loopt van begin mei tot half juni. Deze actie wordt bekend gemaakt via affiches bij de deelnemende handelaars, artikels in gemeentelijke bladen en via de gemeentelijke elektronische nieuwsbrief. In 2009 werd er ca. 27.020 km bij elkaar gefietst, waardoor 5.404 kg CO₂ bespaard werd. In 2010 werd er naar schatting 24.763 km gefietst, zodat er 4.953 kg CO₂ uitgespaard werd. In 2011 zijn de cijfers als volgt: 24.732 km gefietst en 4.946 kg CO₂ uitgespaard.

Jaarlijks wordt er in het gemeentelijk infoblad minstens één artikel met betrekking tot mobiliteit gepubliceerd. Vaak wordt dit gecombineerd samen met de Week van de Zachte Weggebruiker.

Ook doet de gemeente jaarlijks mee met de actie "Ik Kyoto". In 2010 is er ongeveer 3.000 km gefietst en heeft de gemeente 723 kg CO₂ bespaard. In 2011 is er ongeveer 2.300 km gefietst en heeft de gemeente 415,40 kg CO₂ bespaard.

Jaarlijks is er voor het personeel van de gemeente een fietsontbijt. Dit ontbijt wordt aangeboden aan de werknemers die deze dag met de fiets naar het werk komen.

De gemeente stimuleert verplaatsing met de fiets en te voet van en naar het werk via de uitkering van een ecovergoeding. Deze ecovergoeding wordt zowel aan de ambtenaren als aan het onderwijzend personeel gegeven.

Indien een ambtenaar met het openbaar vervoer naar het werk komt, betaalt de gemeente een gedeelte van de kosten terug. Ook als de ambtenaar een verplaatsing voor het werk doet met het openbaar vervoer, is er een terugbetaling van het gemeentebestuur.

Dieselauto's stoten schadelijke fijn stofdeeltjes uit, veel meer dan benzineauto's of lpg-wagens. Door de steeds strengere Europese eisen voor nieuwe voertuigen neemt de luchtverontreiniging door verkeer af. Dat is een gunstige ontwikkeling. Maar het wegverkeer levert nog steeds een grote bijdrage tot de uitstoot van fijn stof, vooral door het gebruik van oudere dieselwagens. Roetfilters zorgen voor een afname van de schadelijke uitstoot. Door het plaatsen van een roetfilter op een dieselauto draagt u bij tot minder fijn stof en levert u een belangrijke bijdrage aan uw eigen gezondheid en die van uw omgeving. De Vlaamse overheid geeft een premie voor de installatie van een halfopen roetfilter op een oudere dieselwagen met milieuklassenorm Euro 3 of Euro 4. De inwoners zullen hierover worden geïnformeerd via de gemeentelijke informatiekanalen en via een folder bij de duurzaamheidsambtenaar.

c. Visie

Door enkele kleine wijzigingen in rijstijl of verplaatsingsgedrag vermindert de CO₂-uitstoot van de gemeente. De gemeente blijft hiervoor sensibiliseren in de strijd tegen de klimaatsopwarming.

De gemeente ondersteunt de nationale campagnes zoals 'Ik Kyoto' en 'Met belgerinkel naar de winkel'.

d. Knelpunten

Passieve sensibilisatie heeft te weinig effect.

Daarnaast kiest het personeel nog te gemakkelijk de wagen voor korte afstanden.

e. Acties

1. De gemeente wenst de nationale campagnes zoals 'Ik Kyoto' en 'Met belgerinkel naar de winkel' te blijven ondersteunen.
2. Jaarlijks blijft de gemeente via het gemeentelijk Infoblad sensibiliseren voor milieuvriendelijke vervoerswijzen.
3. Blijven sensibiliseren over de plaatsing van een roetfilter.

B. Gemeentelijke Begeleidingscommissie

a. Inleiding

Om te voldoen aan het basisniveau van de samenwerkingsovereenkomst dient de milieuschepen/milieuambtenaar/duurzaamheidsambtenaar deel te nemen aan het overleg van de Gemeentelijke Begeleidingscommissie (GBC) die werd opgericht in het kader van het mobiliteitsconvenant.

Als het resultaat van de sneltoets het herzien, verbeteren of verdiepen van het mobiliteitsplan is, geeft de milieuschepen/ milieuableiding/duurzaamheidsambtenaar per werkdomein aan welke milieuthema's bij welke werkdomeinen aanleunen en bijgevolg bij voorkeur worden meegenomen in verder onderzoek.

b. Stand van zaken

De GBC komt enkel samen voor projecten. De schepen van leefmilieu en de duurzaamheidsambtenaar worden hier steeds op uitgenodigd.

Het gemeentelijk mobiliteitsplan is opgemaakt door IGEAN en werd goedgekeurd in de gemeenteraad op 28 april 2003. Het werd conform verklaard op 20 maart 2003. Het gemeentelijke mobiliteitsplan is integraal te raadplegen op de website van de gemeente www.wuustwezel.be onder de rubriek "bestuur".

Doorgang van openbaar vervoer en aanleg van fietspaden zijn belangrijke aandachtspunten in dit plan. Binnen de gemeente is er geen mobiliteitsdienst, maar beslissingen omtrent mobiliteit in de gemeente worden steeds getoetst aan het mobiliteitsplan. Ook IGEAN en de milieu- en groendienst worden regelmatig om advies gevraagd.

Er is een voortgangsrapport van het gemeentelijk mobiliteitsplan opgesteld op 23 juli 2004, 8 december 2005 en 8 februari 2007. Door de GBC is er op 26 februari 2008 een sneltoets opgemaakt. Deze sneltoets is door de provinciale auditcommissie (PAC) goedgekeurd op 17 april 2008. Het beleidsplan en de actietabel dienden te worden aangepast. IGEAN heeft de actualisatie uitgevoerd volgens spoor 3 van de sneltoets. De geactualiseerde versie werd besproken op de PAC van 25 februari 2010. In het advies van de auditor wordt gemeld dat het plan conform is met het convenantdecreet doch niet met het mobiliteitsdecreet d. 20 maart 2009. Hierdoor dient het participatietraject te worden gevolgd. Op 29 maart 2010 stelt de gemeenteraad de geactualiseerde versie van het gemeentelijk mobiliteitsplan vast en wordt er goedkeuring verleend aan het participatietraject. Dit participatietraject houdt in dat er advies ingewonnen dient te worden bij de Adviesraad voor Verkeer (gebeurd op 15 juni 2010) en het informeren van de bevolking (gebeurd in najaar 2010). Op 16 december 2010 werd het geactualiseerd mobiliteitsplan conform verklaard door het PAC. De gemeenteraad deed vaststelling van de geactualiseerde versie van het gemeentelijk mobiliteitsplan op 31 januari 2011.

Het mobiliteitsplan beoogt een gemeentelijke visie met betrekking tot mobiliteit en verkeersstructuren op haar grondgebied. Ook relaties met andere gemeenten of hogere overheden worden nader bekeken.

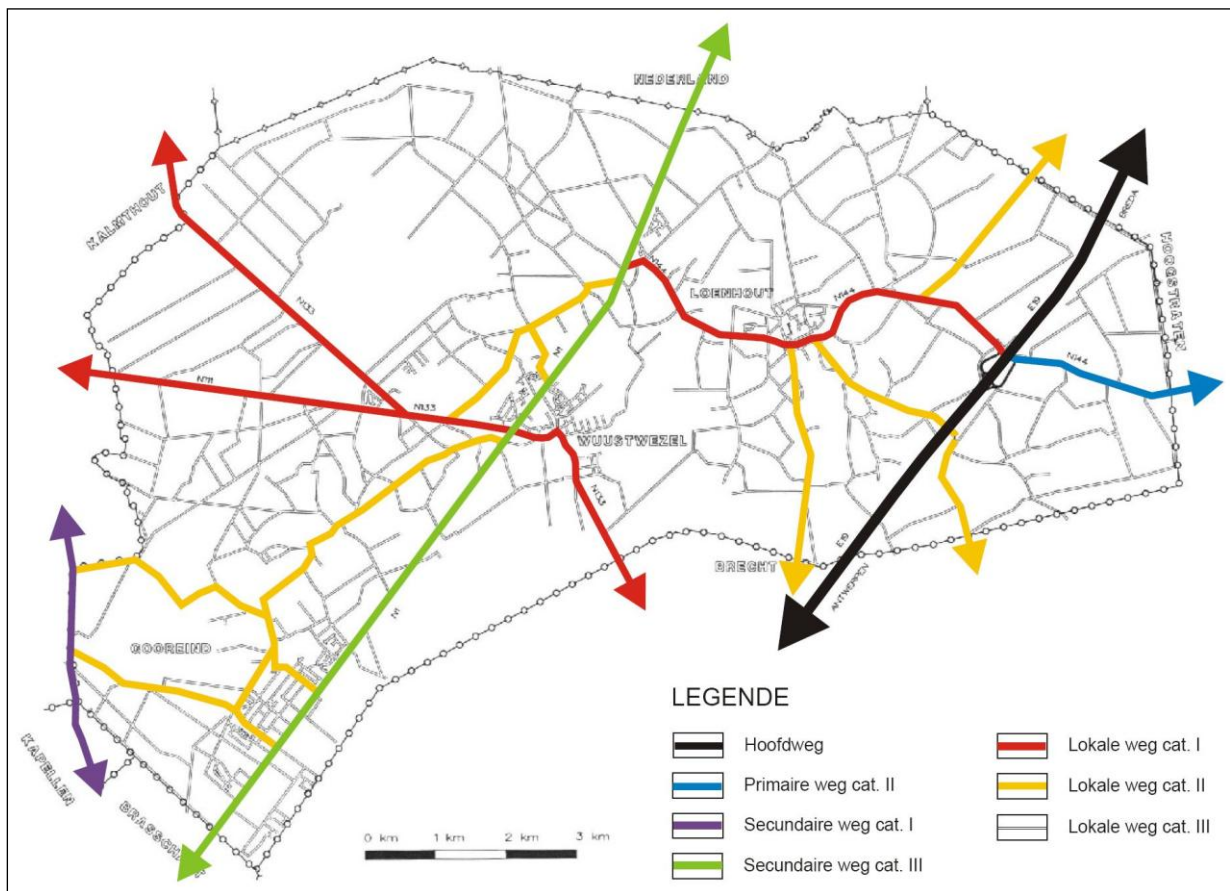
Het te volgen proces is voor geheel Vlaanderen eenduidig vastgelegd.

De PAC begeleidt en beoordeelt de opgemaakte plannen. Deze planopmaak gebeurt in drie fasen. De eerste fase behelst een oriëntatienota waarin vooral inventarisatie van bestaande gegevens in wordt verwerkt tezamen met de visies van verschillende beleids- en belangenactoren. De tweede fase omvat bijkomend onderzoek en de opmaak van een aantal scenario's. Er wordt een trendscenario en één of meerdere varianten van een duurzaam scenario voorgesteld. In de derde fase worden beleidsmaatregelen voorgesteld om het gekozen scenario duurzame mobiliteit uit te werken. De maatregelen worden ingedeeld per project met aanduiding van prioriteit, uitvoeringspartner en kostenraming.

De gemeente opteert voor het trendbreuksscenario, dat in volgende punten verschilt ten opzichte van het trendscenario:

- Een zuiniger ruimtegebruik.
- Méér aandacht voor voetgangers en fietsers (afbakening verblijfsgebieden, vollediger uitbouw van voetgangers- en fietsroutenetwerken, wegwerken van barrières; campagnes fiets- en schoolpooling).
- Een betere uitbouw van het openbaar vervoer (optimalisatie stamlijn; tangentiële verbindingen; buurtbus; optimalisatie verbinding naar P+R-voorzieningen, naar de carpoolparking bij het IR-station in Brecht nabij E19, en naar de carpoolparking aan de oprit van Loenhout).
- Inrichting van poorten aan grenzen verblijfsgebieden.
- Categoriëring en herinrichting van het wegennet volgens die categorisëring.

- De dorpskernen van Loenhout, Wuustwezel en Gooreind worden als verblijfsgebied afgebakend, samen met de gehuchten Braken en Sterbos. Bij het binnenrijden van een verblijfsgebied wordt van de weggebruikers een aangepast rijgedrag geëist, wat wordt verduidelijkt door een poorteffect.
- Een aantal fietspaden worden aangelegd of heraangelegd ter vervollediging van het fietsroutenetwerk
- Het openbaar vervoer wordt uitgebreid en gereorganiseerd, o.a. met de bijkomende tangentiële buslijnen Kalmthout – Wuustwezel – Brecht en Essen – Wuustwezel – Loenhout - Hoogstraten, een stamlijn op de Bredabaan (van Brasschaat via Bredabaan naar Wuustwezel en verder naar Loenhout; deze stamlijn kan op langere termijn worden uitgebouwd tot tramlijn) en een bijkomende buurtbus.
- Er komen park-and-ride-voorzieningen en carpoolparking bij het IR-station aan het open afrittencomplex van de E19.

Figuur 11: Gemeentelijke wegencategorisering volgens het mobiliteitsplan.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel zal een duurzaam mobiliteitsbeleid voeren. Dit wil zeggen, maatregelen nemen waarbij een vrijwaring van het milieu voor het welzijn van de toekomstige generaties prioritair is.

De uitvoering van het mobiliteitsplan staat centraal. Het milieubeleidsplan volgt het mobiliteitsplan. Zo kan de gemeente vlotte verplaatsingen garanderen aan de inwoners, rekening houdend met het milieu, zodat kan worden gewerkt aan een aangename en leefbare buurt.

Eigen voertuigen

Als criterium voor de aankoop van een milieuvriendelijk voertuig wordt best de ecoscore gebruikt. Deze ecoscore is voor elk voertuig terug te vinden in de databank milieuvriendelijk voertuigen op de website www.ecoscore.be. Deze ecoscore houdt naast de CO₂ - uitstoot ook rekening met de uitstoot van andere verontreinigende stoffen op vlak van broeikaseffect, luchtkwaliteit. Ook geluidshinder wordt in deze score opgenomen.

Inventaris wagenpark

Aan de hand van het softwareprogramma dat beschikbaar is op de website van de Samenwerkingsovereenkomst, zal de milieuvriendelijkheid van het wagenpark opnieuw bekeken worden. Niettemin is het zinvoller de nadruk te leggen op de aanschaf van milieuvriendelijke voertuigen.

Infrastructuur

Bij het nemen van verkeerstechnische maatregelen moet in de mate van het mogelijke rekening gehouden worden met milieuaspecten (bv. asverschuiving versus aanleg verkeersdrempel). (voor meer info: de nota 'invloed van verkeersinfrastructuur op emissies' via: http://www.lne.be/themas/milieu-en-mobiliteit/gebiedsgerichte-aanpak/luchtkwaliteit-langs-belangrijke-wegen/invloed-verkeersinfrastructuur/nota_AWV-infrastructuur3.pdf)

Onderzoeken of het aangewezen is om een detailinventaris van de buurtwegen met knelpuntenoverzicht, juridisch statuut en mogelijke oplossingen te laten opmaken.

Gratis abonnement DE LIJN

De omruiling auto-inschrijvingsbewijs – gratis abonnement DE LIJN blijven promoten.

d. Knelpunten

- De gemeente heeft geen mobiliteitsambtenaar.
- Er wordt nog te weinig aandacht besteed aan alternatieve vervoersmethoden.
- Sluipverkeer langs landbouwwegen (bv. Hoofd baan Watering).
- Gewestwegen zorgen voor een voortdurend doorgaand verkeer.
- Op sommige plaatsen ontbreken nog fietspaden.
- Het vervangen van bestaande voertuigen door milieuvriendelijke voertuigen zal pas gebeuren op het moment dat de bestaande voertuigen vervangen dienen te worden.

e. Acties

De gemeente zal:

4. De gemeente zal verder blijven samenwerken met IGEAN. IGEAN beschikt over een mobiliteitsambtenaar op wie we aanspraak mogen doen als gemeente.
5. Een regelmatige milieutoetsing van het mobiliteitsplan uitvoeren.
6. Het mobiliteitsplan uitvoeren.
7. Het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen binnen de gemeente promoten en stimuleren d.m.v. sensibilisatieacties, artikels, tentoonstellingen, ...
8. Zelf het goede voorbeeld geven (o.a. fietsvergoeding, gebruik van dienstfietsen, ...).
9. Een aantal ecologische criteria opleggen bij de aankoop van dienstvoertuigen.
10. Inventaris opmaken van het gemeentelijk wagenpark en het verbruik registreren.
11. Onderzoeken waar er fietsstallingen kunnen bijgeplaatst worden.
12. Deelnemen aan (boven)gemeentelijke sensibiliseringsacties -en campagnes.
13. Aanpak van sluipverkeer door verkeersremmende maatregelen en controle.

C. Stimuleren milieuvriendelijk rijgedrag

a. Inleiding

Het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst voorziet een opleiding in milieuvriendelijk rijgedrag voor het gemeentepersoneel.

b. Stand van zaken

De gemeente organiseerde voor haar personeel in 2008 en 2009 een cursus ecodrivng. Ecolife verzorgde deze opleiding met als doel de rijstijl aan te passen om minder te verbruiken. Aan deze opleiding namen 20 personeelsleden deel.

c. Visie

Door de rijstijl van het personeel aan te passen, vermindert de CO₂-uitstoot van de gemeente. De gemeente heeft een voorbeeldrol te vervullen in de strijd tegen de klimaatsopwarming.

d. Knelpunten

De cursus ecodrivng is zeer duur, daarnaast valt het meest aangewezen tijdstip om de opleiding door te laten gaan tijdens de werkuren.

Met dienstvoertuigen wordt minder naar verbruik gekeken dan met eigen voertuigen.

e. Acties

14. De gemeente Wuustwezel zal op regelmatige basis een cursus ecodrivng voor haar personeelsleden organiseren en het resultaat evalueren.

D. Luchtverontreiniging door verkeer

a. Inleiding

Om punten te verdienen op het onderscheidingsniveau kan de gemeente de knelpunten van luchtverontreiniging door verkeer op haar grondgebied in kaart brengen d.m.v. het stratenmodel CAR Vlaanderen, een gelijkwaardig stratenmodel en/of een globaal stedelijk model.

De gemeente neemt minimaal 1 straat op per aangesneden schijf van 5000 inwoners met een maximum van 10 straten. Hierbij wordt de voorkeur gegeven aan potentiële knelpuntstraten.

Op basis van de knelpuntanalyse en eventuele uitbreidingen hiervan dient een actieplan te worden opgemaakt. Het actieplan heeft als doel om, in relatie met de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente, lokale luchtkwaliteitsknelpunten weg te werken en nieuwe knelpunten te voorkomen. In dit plan wordt aangegeven hoe de knelpunten in de luchtkwaliteit worden aangepakt.

b. Stand van zaken

De perifere parkings op wandelafstand van de dorpskern werden uitgebouwd en duidelijker aangegeven om inkomend lokaal verkeer op te vangen.

c. Visie

De gemeente vindt het belangrijk om een gebalanceerde infrastructuur te voorzien voor alle weggebruikers.

d. Knelpunten

Voor heel wat korte en middellange afstanden wordt nog te vaak de wagen gebruikt in plaats van trein, bus, fiets.

Het drukke verkeer, vooral in het centrum, is een hinderlijke factor m.b.t. lawaai, luchtvervuiling en veiligheid.

e. Acties

Voor wat betreft het lokale verkeer zal het gemeentebestuur:

15. Blijvend aandacht besteden aan de fietsvriendelijkheid van het centrum.
16. Degelijk uitgeruste voetpaden voorzien in het centrum.
17. Uitvoerig promotie voeren voor een duurzame mobiliteit.

Voor wat betreft het doorgaande verkeer zal het gemeentebestuur:

18. Overleg plegen met De Lijn en de NMBS om de respectievelijke stations aantrekkelijker in te richten en uit te bouwen.
19. Overleggen met bevoegde instanties en omliggende gemeenten om verbindingen van en naar de haven te verbeteren voor alle types vervoer.
20. Onderzoeken of er in de gemeenten carpooling parkings kunnen worden voorzien op de perifere parkings.

Voor de concrete invulling van de acties wordt verwezen naar het gemeentelijk mobiliteitsplan.

E. Milieuhinderlijke voertuigen

a. Inleiding

Wanneer de gemeente, d.m.v. het programma 'Milieutoetsing voertuigenpark' (MTV), een inventaris en evaluatie van het wagenpark maakt voldoet zij aan het onderscheidingsniveau. Dit geeft een indicatie welke voertuigen in het voertuigenpark het minst milieuvriendelijk zijn. Aan de hand van de resultaten van een vlootevaluatie maakt de gemeente een actieplan op om haar voertuigenpark milieuvriendelijker te maken.

Tevens neemt de gemeente milieuaspecten op in haar bestekken voor de aankoop van voertuigen.

De gemeente voert aan de hand van MTV ook een nulmeting uit op het voertuigenpark en verbindt zich er toe een bepaalde vermindering van ecoscore te halen.

b. Stand van zaken

In 2008 is een evaluatie opgemaakt van het volledige wagenpark van de gemeente. Er werden 17 wagens in kaart gebracht, waarvan 1 personenwagen, 4 kleine bestelwagens, 6 grote bestelwagens, 3 minibussen en 3 vrachtwagens via de webapplicatie van VITO. Het wagenpark bestond uit veel oude (vracht)wagens die aan vervanging toe waren. Ondertussen zijn de vrachtwagens vervangen.

Uit de Milieu Toetsing Voertuigen (MTV) blijkt ook dat de gemeentelijke vloot momenteel onvoldoende scoort rekening houdend met de ecoscores van het Vlaamse Gewest.

De gemeente Wuustwezel heeft de aankoop van nieuwe dienstvoertuigen al ingediend als project. Voor de aankoop van haar nieuwe milieuvriendelijke personenwagen moet de ecoscore minimum 70 zijn. De gemeente heeft bij de keuze van de personenwagen gebruik gemaakt van een aanbestedingsprocedure gevoerd door de Vlaamse overheid waarop gemeente kunnen intekenen.

c. Visie

Bij de aankoop van nieuwe voertuigen wordt steeds naar de milieuaspecten zoals uitstoot en ecoscore gekeken. Vermits alle voertuigen overwegend binnen de gemeentegrenzen rijden (en korte afstanden afleggen) zijn wagens met hoge motorvermogens niet zinvol en blijken op termijn elektrische wagens of hybrides een degelijk alternatief. Elektrische wagens zijn helemaal ecologisch indien de wagen gevoed wordt met groene stroom. Een alternatieve brandstof is LPG, en op termijn waterstof en aardgas.

d. Knelpunten

Het beheer dient nog verder te worden uitgewerkt, waardoor de opvolging nog niet optimaal is. Door gebrek aan beheer is een goede opvolging, waar onder andere rekening gehouden wordt met ecologische principes, onmogelijk.

Door de hoge kostprijs van de vervanging van het wagenpark, zal de investering gespreid worden en zal het lang duren voordat de totale vloot goed scoort.

Het personeel kiest te gemakkelijk voor de wagen ook voor afstanden kleiner dan 3 km.

e. Acties

21. De voertuigen zullen beter worden opgevolgd naar: onderhoud, verzekering, aantal kilometer, tankbeurten, ...
22. Bij de aankoop van nieuwe voertuigen wordt gekozen voor milieuvriendelijke voertuigen.
23. Er wordt alles aan gedaan om het gemakkelijker te maken voor het personeel om te kiezen voor de fiets i.p.v. voor de wagen.

F. Bedrijfsvervoersplannen van de gemeente

a. Inleiding

Om te voldoen aan het onderscheidingsniveau kan de gemeente aan de hand van een evaluatie van het woon-werkverkeer van haar personeel en de dienstverplaatsingen een actieplan opstellen om deze verplaatsingen op een meer milieuvriendelijke manier te laten verlopen.

Naast het verplaatsingsgedrag van haar eigen personeel brengt het mobiliteitsprofiel ook andere vormen van mobiliteit door de gemeentelijke diensten veroorzaakt in kaart. Hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan de verplaatsing van bezoekers en leveranciers.

Het bereikbaarheidsprofiel geeft een overzicht van het geheel aan bestaande faciliteiten om de gemeentelijke diensten te bereiken.

b. Stand van zaken

De gemeente besteedt aandacht aan het verplaatsingsgedrag van het eigen personeel: ze geeft een ecovergoeding aan personeelsleden (fiets en te voet) en betaalt abonnementen voor het openbaar vervoer volledig terug. Ook dienstverplaatsingen met het openbaar vervoer worden door de gemeente terug betaald.

c. Visie

De gemeente heeft een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen in de strijd tegen de klimaatsverandering door zelf een milieubewust verplaatsingsgedrag te vertonen en zo de CO₂-uitstoot te verlagen.

d. Knelpunten

- Momenteel worden de werknemers enkel rond duurzame mobiliteit gesensibiliseerd tijdens de campagne 'Ik Kyoto'.
- Het gemeentebestuur weet onvoldoende hoe het personeel zich verplaatst tijdens dienstverplaatsingen alsook voor het woon- werkverkeer.
- De dienstfietsen van het gemeentehuis staan op een onpraktische plaats.
- Personeelsleden die willen afwisselen tussen milieuvriendelijke alternatieven kunnen dit niet.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

24. Het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen binnen de gemeente promoten en stimuleren.
25. Zelf het goede voorbeeld geven (o.a. gebruik van dienstfietsen).
26. De dienstfietsen op een gemakkelijkere plaats stallen.

Hoofdstuk 10: Natuur

Algemene inleiding

Op het onderscheidingsniveau verbindt de gemeente zich er toe een beleid te voeren dat gericht is op de zorgplicht voor de natuur en het stopzetten van het verlies van de biodiversiteit, met inbegrip van de genetische diversiteit, door instandhouding, ontwikkeling en herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en door het duurzaam gebruik van ecosystemen en soorten.

A. Bermbeheer

a. Inleiding

Teneinde het beheer van wegbermen door de gemeente en andere openbare besturen te regelen, werd in 1984, in uitvoering van de wet op het natuurbehoud (B.S.02.10.84), het bermbesluit genomen. Het bermbesluit streeft ernaar een natuurvriendelijk bermbeheer te stimuleren via een aangepast maaibeheer.

Functie:

Bermen hebben een belangrijke functie in het natuurbeheer. Zij vormen een potentiële groeiplaats voor verscheidene plantensoorten die vroeger in (landbouw)graslanden groeiden, maar daar inmiddels door het toegenomen gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen en ingrepen in de waterhuishouding verdwenen zijn.

Bermen kunnen een toevluchtsoord vormen voor planten en dieren die in stedelijke en intensief agrarisch beheerde gebieden onder steeds grotere druk komen te staan.

Bovendien maken bermen deel uit van het netwerk van lintvormige elementen (houtkanten, bomenrijen, waterlopen, dijken, ...).

b. Stand van zaken

De meeste bermen in Wuustwezel hebben een (matig) voedselrijk karakter. Enkel een stabiel maaibeheer, waarbij twee keer per jaar gemaaid wordt met afvoer van het maaisel, kan verruiging en vergrassing van deze bermen tegengaan. Ook verstoring van de berm dient vermeden te worden.

Bermbeheersplan:

In 2001 heeft het PIH in opdracht van de gemeente een bermbeheersplan opgemaakt. Voor dit plan werd de vegetatie van de verschillende bermen in Wuustwezel geïnventariseerd. Samengevat kunnen er 5 verschillende beheertypes onderscheiden worden. Deze beheertypes verschillen in het tijdstip en de frequentie dat er wordt gemaaid. Alle bermen worden beheerd volgens dit bermbeheersplan in overeenstemming met het Bermdecreet. De gemeente gebruikt een klepelmaaier met directe afzuiging en heeft ongeveer 500 km wegberm te verwerken. Het bermbeheersplan is te raadplegen op de gemeentelijke website.

De uitwerking van het wegbermbeheersplan bestond uit:

- Voor elk opnamepunt wordt een inventaris opgemaakt van alle aanwezige plantensoorten, een schatting van hun bedekking, de mate van beschaduwing, de geschatte berm breedte en het aangrenzend landgebruik. De bedekkinggraad van de verschillende plantensoorten kan ingeschat worden aan de hand van een vereenvoudigde Tansley-schaal. Met deze ruwe schaal kan het belang van de plantensoorten in een vegetatie eenvoudig en vlug gekwantificeerd worden.
- De opmaak van het bermbeheersplan in samenwerking met de groendienst en verwerking in een eindrapport.
- Verzamelen van bestaande gegevens omtrent het bermbeheer in de gemeente.
- Het bepalen van het vegetatietype.
- Het bepalen van het meest ideale beheer i.f.v. flora en fauna.

Ondertussen zijn er enige wijzigingen gekomen, zoals nieuwe verkavelingen, die een invloed hebben op de praktische uitvoering van het maaischema. In 2006 werden er een aantal aanpassingen doorgevoerd van de maaischema's. Deze aanpassingen werden door ANB goedgekeurd.

In 2008 werd een evaluatie van het bermbeheersplan opgemaakt. Er is bij de evaluatie vastgesteld dat de gemeente op de goede weg is met haar bermbeheer. Er is voorgesteld, en ook opgevolgd door de gemeente, om een aanpassing te doen aan het tijdstip van maaien. De gemeente voert zelf het maai-beheer uit. Hiervoor gebruikt de gemeente een klepelmaaier met afzuigsysteem met een kort ingestelde maaihoogte. Het maaisel wordt meteen afgevoerd en gecomposteerd door IGEAN milieu & veiligheid.

c. Visie

Een goed beheer van alle wegbermen in de gemeente heeft tot gevolg dat de biodiversiteit kan toenemen en dat de bermen als verbindend element hun functie optimaal kunnen waarmaken. Ecologisch waardevolle bermen, grachtkanten en oevers van waterlopen met een waardevolle vegetatie krijgen de nodige aandacht. Een structurele samenwerking met de natuurverenigingen en/of landbouwers is dan ook een noodzaak evenals sensibilisering van en dialoog met de bevolking.

d. Knelpunten

Opvolging

Belangrijk voor een juiste evaluatie is dat de beheeradviezen correct opgevolgd worden. Het is dus het beste om jaar per jaar voor elke straat te noteren wanneer juist gemaaid werd, met welk materiaal en welke factoren dat jaar een invloed op de vegetatie gehad kunnen hebben (bv. wegenwerken). Op deze manier kunnen bepaalde wijzigingen in de vegetatie in de toekomst juist geïnterpreteerd worden en kan een advies beter gefundeerd worden.

Maaien

De klepelmaaier is zeer geschikt voor het maaien van taluds en wegbermen langs wegen en oevers. Maaien gebeurt in Wuustwezel door een maai-ruimcombinatie. Beter zou zijn om in de toekomst te werken met de nieuwe generatie klepelmaaikoppen. Hier wordt het maaisel niet meer vanaf de grond afgezogen, maar via de maaiklepels in een vijzelbak geworpen ongeveer 30 cm boven de grond. De zuigslang wordt daar bovenop gemonteerd zodat er wordt gezogen op een hoogte van minimaal 50 à 60 cm boven de grond aan de vijzelbak.

Particulieren

Particulieren maaien, op plaatsen waar eigenlijk volgens het besluit gemaaid moet worden, soms zelf de bermen voor of nabij hun woonst buiten de in het bermbesluit toegelaten periode. Hierdoor gebeurt het soms ook dat het strooisel van berm of gracht soms op de berm blijft liggen.

e. Acties

1. Om duidelijke uitspraken te kunnen doen over de eventuele aanpassing van het maaischema voor alle bermen van de gemeente, is het nodig om alle bermen opnieuw te inventariseren. Hiervoor zal, indien nodig, een nieuw bermbeheersplan opgemaakt worden waarbij niet alleen de permanente proefvlakken worden bekeken, maar alle bermen van de gemeente.
2. Het personeelslid, dat nu het meeste maaiwerk voor zijn rekening neemt, tijdens het veldwerk van de biologen mee te laten gaan zodat hij uit eerste hand ervaring kan opdoen.
3. Te bekijken of de oude maai/zuigcombinatie in de toekomst niet kan vervangen worden door de nieuwe generatie klepelmaaikoppen.

4. De gemeente sensibiliseert de bevolking via allerlei communicatiekanalen rond de richtlijnen van het bermbeheersplan. Het bermbeheer en het streefdoel worden toegelicht. Het belang van het afvalvrij houden van bermen kan eveneens aangehaald worden. Het is belangrijk dat de bevolking weet waarom er gewacht wordt met maaien.
5. Evaluatie bermbeheersplan.

B. Streekeigen soorten

a. Inleiding

Op het basisniveau van de samenwerkingsovereenkomst promoot de gemeente het gebruik van streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal.

Indien de gemeente uitsluitend streekeigen soorten - en indien beschikbaar autochtoon plantmateriaal – voor aanplantingen in ten minste landbouw-, natuur-, bosgebied en bufferzones gebruikt, en dit met herkomstbewijzen kan aantonen, voldoet zij aan het onderscheidingsniveau.

De belangstelling voor oorspronkelijk inheemse of autochtone bomen en struiken is een zeer recent fenomeen. De laatste jaren wordt meer en meer gebruik gemaakt van inheems plantmateriaal bij bebossingen, aanleg van KLE's e.d., maar men vroeg zich daarbij niet af vanwaar het plantmateriaal eigenlijk afkomstig was. Niet zelden wordt bv. plantmateriaal opgekweekt waarvan de zaden in de Balkan zijn geoogst. Deze zaden zijn, omwille van de loonkost, veel goedkoper dan inheemse zaden. Vandaar dat er een onderscheid moet gemaakt worden tussen inheemse plantensoorten en autochtone of oorspronkelijk inheemse planten.

Een plantensoort is inheems in Vlaanderen als Vlaanderen binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort ligt. Een individuele plant is autochtoon of oorspronkelijk inheems in een bepaalde streek in Vlaanderen, als deze een nakomeling is van planten die zich sinds hun spontane vestiging na de laatste ijstijd altijd natuurlijk hebben verjongd, of die kunstmatig vermeerderd werden met strikt lokaal materiaal. Een zomereik afkomstig uit de Balkan is dus niet autochtoon in Vlaanderen, maar de soort zomereik is hier wel inheems.⁸

Autochtoon plantenmateriaal krijgt de voorkeur boven niet-autochtoon plantenmateriaal, aangezien autochtone bomen en struiken beter aangepast zijn aan ziektes, uitzonderlijke vorstperiodes, interacties met andere organismen, ... Ze hebben zich immers gedurende vele eeuwen aangepast aan de lokale groeiomstandigheden.⁹

b. Stand van zaken

Vanuit het Agentschap voor Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek ontstond de wens om in Vlaanderen een systematische inventarisatie op te zetten van deze schaars wordende autochtone bomen en struiken. Kennis van de autochtone genenbronnen kan ingezet worden voor bescherming van de groeiplaatsen, vooral bij landinrichting, en voor gebruik van plantmateriaal bij nieuwe aanplant van houtkanten en bossen. De inventarisaties voor dit project liepen in de periode 2002-2003.¹⁰

Ter plaatse kan slechts zelden een absolute uitspraak gedaan worden over het autochtone karakter van de aangetroffen bomen en struiken. De mate van zekerheid wordt daarom aangegeven in een driedelige schaal: vrijwel zeker autochtoon (a), waarschijnlijk autochtoon (b), mogelijk autochtoon (c). In de gemeente Wuustwezel werden 32 soorten aangetroffen op 9 verschillende locaties die minstens de status 'mogelijk autochtoon' krijgen. 13 soorten zijn 'vrijwel zeker autochtoon' (zie onderstaande tabel).

⁸ 2007, Agentschap voor Natuur en Bos.

⁹ 2007, Agentschap voor Natuur en Bos.

¹⁰ 2003, Maes

Soort	Wetenschappelijke naam	Aantal locaties	Autochtone status
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	5	a/b/c
Struikhei	<i>Calluna vulgaris</i>	2	a
Gewone dophei	<i>Erica tetralix</i>	2	a
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	3	a/b/c
Wilde kamperfoelie	<i>Lonicera periclymenum</i>	4	a
Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>	3	a
Zwarte bes	<i>Ribes nigrum</i>	1	a
Braam	<i>Rubus spec.</i>	7	a
Geoorde wilg	<i>Salix aurita</i>	3	a/b
Kruipwilg	<i>Salix repens</i>	1	a
Bitterzoet	<i>Solanum dulcamara</i>	3	a
Gaspeldoorn	<i>Ulex europaeus</i>	2	a
Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>	1	a

Tabel 1: Overzicht van de autochtone bomen en struiken (waarvan categorie 'a' aanwezig is) in Wuustwezel met hun 'autochtone status'. Vrijwel zeker autochtoon: a, waarschijnlijk autochtoon: b, mogelijk autochtoon: c.

Waar mogelijk wordt door de groendienst steeds gebruik gemaakt van inheems plantengoed. Bij de aanleg van KLE's wordt uiteraard steeds inheems plantengoed gebruikt. Ook bij de aanleg van nieuwe plantsoenen worden hoofdzakelijk inheemse soorten gebruikt, weliswaar meestal gecultiveerde variëteiten. Bij de aanleg van plantsoenen wordt gekozen voor bodembedekkers met extensief onderhoud, zodat de plantsoenen onkruid- en pesticidenvrij beheerd kunnen worden.

Momenteel bestaan er in Wuustwezel nog geen goedgekeurde bosbeheersplannen voor de openbare bossen doch er zijn beheersplannen in opmaak voor het Molenbos (Loenhout), Huisheuvel, Molenheide, De Kuyck en Hofakker. Deze bossen zijn in eigendom en beheer van de gemeente.

c. Visie

Het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden is uiteraard een belangrijke doelstelling van de gemeente. Een waardevol aspect, is het behoud en de ontwikkeling van groen en groengebieden in en rondom de bebouwde kernen (natuur in de tuin, groendaken, de verzorging en het behoud van bomen in de dorpscentra). Er wordt een duidelijk beleid gevoerd, met een langetermijnvisie op het laanbomenbeheer. Op deze manier wordt de natuurwaarde in de dorpskernen omgeving verhoogd en het zorgt ook voor een verfraaiing van het straatbeeld. Hierdoor wordt 'natuur' dicht bij de bevolking gebracht, wat het draagvlak kan vergroten.

Een onderdeel hiervan is dat het groenbeheer dient aangepast te worden aan de nieuwe ecologische inzichten die er de laatste jaren ontwikkeld zijn rond dit thema alsook aan de doelstellingen van het harmonisch groen- en parkbeheer.

De gemeente gebruikt zoveel mogelijk streekeigen soorten en indien beschikbaar autochtoon plantmateriaal voor aanplantingen in landbouw-, natuur-, bosgebied en bufferzones.

d. Knelpunten

Het gaat niet goed met de autochtone bomen en struiken. De restpopulaties in Vlaanderen worden bedreigd door ontbossing, bosfragmentering en intensief bos- en landgebruik. Oude hagen en houtkanten verdwijnen nog steeds met de regelmaat van de klok. Een meestal niet gekende maar toch heel belangrijke bedreiging is bovendien de massale aanplant van bomen en struiken van weliswaar inheemse soorten maar van niet-autochtone herkomst. Een aanzienlijk deel van het commercieel aangeboden teeltmateriaal van de inheemse soorten is opgekweekt uit zaad afkomstig uit het buitenland. Door inkruising van niet-autochtone genetische informatie in de autochtone populaties wordt de genetische diversiteit beïnvloed. Daarbij kan heel wat informatie verloren gaan. De autochtone populaties moeten de nodige kansen krijgen voor het behoud en de verdere evolutie van hun genetische diversiteit, zodat zij sterk staan voor de toekomst.

e. Acties

6. Het gebruik van streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal zal gepromoot worden naar burgers. Hiervoor gebruikt de gemeente de brochure van de provincie: Plant-wijzer en de gemeentelijke informatiekanalen (infoblad, website, ... Zo zal ook de nodige aandacht uitgaan naar het gebruik van autochtoon materiaal bij de jaarlijkse actie 'Behaag...natuurlijk' in samenwerking met Natuurpunt en de jaarlijkse Bebloemingswedstrijd (ecologische siertuin).
7. Om de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in de dorpskernen te doen toenemen, kan nagegaan worden waar groenelementen kunnen toegevoegd worden. Hierbij wordt zoveel mogelijk inheems materiaal gebruikt en wordt een variatie in zowel stuifmeel- als nectarplanten gebruikt.

C. Code goede natuurpraktijk

a. Inleiding

De gemeente engageert zich om de code van goede natuurpraktijk, opgesteld door het Vlaamse Gewest, toe te passen.

b. Stand van zaken

Natuurvergunningen worden behandeld volgens artikel 7, §2, 2°, artikel 9, §2, 2°, artikel 11, §2, 2° en artikel 18, §3, 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu dd. 23 juli 1998. (B.S. 10.09.1998).

De gemeente houdt steeds rekening met de code van goede natuurpraktijk, bijvoorbeeld:

- Het onderhoud van waterlopen gebeurt op regelmatige basis en heeft tot doel de goede waterdoorstroming van de waterloop te garanderen.
- De bermvegetaties langs de waterlopen worden gemaaid volgens de bepaling uit het bermbesluit.
- De gemeente geeft vorming en opleiding aan het personeel van de milieu- en groendienst.
- De gemeente is zich sterk bewust van haar voorbeeldfunctie en probeert de burgers te sensibiliseren via het verstrekken van informatie omtrent milieu, natuur, pesticidengebruik, e.d. in de gemeentelijk infobladen.
- De gemeente Wuustwezel heeft verschillende subsidiereglementen: groendaken, KLE's, zwaluwnesten, ...
- De gemeente Wuustwezel ondertekende tevens de actie "Countdown 2010" voor het verbeteren van de biodiversiteit.

c. Visie

De gemeente vindt het toepassen van de code van goede natuurpraktijk belangrijk.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

8. De gemeente zal de code van goede natuurpraktijk blijven toepassen.

D. Subsidierglement

a. Inleiding

Indien de gemeente een subsidierglement voor onderhoud en/of aanleg van KLE's (KLE), streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal, gevelbegroening en/of ondersteuning van natuurverenigingen uitwerkt, krijgt zij hiervoor punten in het kader van de samenwerkingsovereenkomst. De gemeente past het reglement actief toe en promoot het naar de subsidiebegunstigden.

b. Stand van zaken

Beheerovereenkomsten – VLM:

Landbouwers kunnen beheerovereenkomsten afsluiten met de Vlaamse Overheid (VLM). In ruil voor het uitvoeren van een aantal maatregelen en het naleven van bepaalde voorwaarden krijgt de beheerder jaarlijks een vergoeding. Zo kunnen de landbouwers zelf voor een beter milieu zorgen en bijdragen tot een fraaier landschap.

De gemeente geeft voor bepaalde bestaande beheerovereenkomsten een bijkomende vergoeding.

KLE's:

De gemeente Wuustwezel is overtuigd van het belang van KLE's en wil de aanleg van groenstructuren bevorderen met een subsidie. De subsidie wordt verleend voor:

- de aanplanting van hagen, heggen, struwelen, houtkanten, knotwilgen, hoogstammige fruitbomen en bomenrijen bestaande uit streekeigen boom- en struiksoorten;
- de aanleg van amfibieënpoolen.

De subsidie voor de aanleg van KLE's wordt éénmalig uitgekeerd met een maximum van 250,00 euro per aanvrager per jaar. De subsidie is cumuleerbaar met andere subsidies en steunmaatregelen in zoverre dit is toegelaten door de premieverlenende instanties.

Voor subsidiëring komen enkel KLE's in aanmerking die gelegen zijn in landelijke gebieden én die niet in aanmerking komen voor subsidiëring via de beheerovereenkomsten van de VLM.

Zwaluwnesten:

Zwaluwen zijn sinds mensenheugenis een deel van onze natuur en cultuur. Iedere lente komen de zwaluwen vanuit Afrika naar onze streken terug om te broeden.

De laatste tijd gaat het aantal zwaluwen echter sterk achteruit omdat er ieder jaar meer en meer zwaluwnesten verdwijnen. Hoog tijd om de huis-, boeren- en gierzwaluwen, soorten die voor hun nestplaatsen aangewezen zijn op de mens, ter hulp te komen. Met enkele eenvoudige ingrepen kunnen we veel doen voor deze bijzondere gasten.

De gemeente heeft dan ook besloten om een subsidie te geven voor het in stand houden en beschermen van nestgelegenheden voor huis-, boeren- en gierzwaluwen. De subsidie hangt af van het aantal bewoonde nesten.

In 2010 zijn er 57 aanvragen binnengekomen, samen goed voor ruim 200 nesten.

Groendaken:

In 2006 werd een subsidiereglement voor groendaken opgemaakt. Op 3 november 2008 keurde de gemeenteraad een nieuw subsidiereglement goed voor het aanleggen van groendaken. Het subsidiereglement werd aangepast conform de voorwaarden van de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013. Tevens wordt aan de inwoners een brochure omtrent groendaken ter beschikking gesteld. In het gemeentelijk informatieblad is er een artikel verschenen over groendaken. In 2010 zijn er twee aanvragen geweest.

c. Visie

De gemeente geeft subsidies om een gedragswijziging bij de inwoners te verkrijgen door ze aan te zetten tot niet ingeburgerde maatregelen.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

9. De gemeente zal de huidige subsidiereglementen voor bepaalde bestaande beheerovereenkomsten met de VLM, de KLE's, zwaluwnesten en groendaken verder blijven toepassen en aanpassen waar nodig.

E. Vorming

a. Inleiding

Een aantal personeelsleden van de groen- en milieudienst volgen een opleiding over ecologisch groen-, natuur- en bosbeheer gegeven door een erkend opleidingscentrum.

b. Stand van zaken

De arbeiders van de groendienst hebben in 2010 verschillende opleidingen gevolgd. Hoofdzakelijk ging het om snoeicursussen. Daarnaast volgde de deskundige milieu en groen drie opleidingen.

c. Visie

De gemeente Wuustwezel vindt permanente vorming belangrijk.

d. Knelpunten

Tijd ontbreekt vaak voor het volgen van dergelijke opleidingen.

e. Acties

10. De gemeente zal de personeelsleden van de groen- en milieudienst op regelmatige basis bij laten scholen via allerlei cursussen (bijvoorbeeld: planten determineren, snoeien, ...).

F. Deelname Dag van het Park

a. Inleiding

Voor de gemeente bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan de Dag van het Park of Dag van de Natuur om zo te voldoen aan het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst.

b. Stand van zaken

De gemeente Wuustwezel heeft in het verleden verschillende malen deelgenomen aan de Dag van het Park.

c. Visie

De gemeente vindt de Dag van het Park een ideale gelegenheid om bezoekers op een speelse manier kennis te laten maken met het aanwezige openbaar groen in hun stad of gemeente.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

11. De gemeente zal, wanneer zij het opportuun vindt, deelnemen aan Dag van het Park.

G. Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP)

a. Inleiding

Het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP) werd in opdracht van de gemeente opgesteld door het Provinciaal Instituut voor Hygiëne en dateert van augustus 1996. Het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan heeft de bedoeling om op gemeentelijk niveau een planmatig beleid te ontwikkelen voor de sector van de natuur. Omwille van verweving met de landschapsecologische invalshoek wordt in het GNOP ook het aspect landschap mee in beschouwing genomen.

Naast een inventaris van de natuurbehoudinitiatieven, van de fysisch-geografische toestand, de cultuurhistorie, het actuele landgebruik, de landschapsecologie en de landschapseenheden, bestaat het GNOP uit actieplannen voor een aantal specifieke landschapseenheden. Het GNOP werd opgemaakt in nauw overleg met de gemeente, een begeleidingscommissie en de MiNa-raad.

In het GNOP worden gebieden aangeduid waar het beleid vooral een ondersteunend en stimulerend beleid zal voeren om de ecologische waarden te versterken.

De actiepunten hebben betrekking op het behoud van de bestaande natuur- en landschappelijke waarden, via drie soorten maatregelen:

- Administratieve maatregelen houden de acties in, die de gemeente als openbaar bestuur kan nemen. Vooral de toezichtfunctie voor het behoud van bestaande natuurwaarden is hier belangrijk, bijv. vergunningen i.k.v. het Vegetatiebesluit.
- Natuurtechnische maatregelen geven aan welke ingrepen of beheersmaatregelen getroffen dienen te worden als men op een bepaald perceel het gestelde doel wil realiseren. Deze kunnen dus enkel door of in opdracht van de eigenaar of de beheerder van het perceel uitgevoerd worden, desnoods ook via vrijwillige overeenkomsten.
- Educatieve maatregelen verduidelijken en ondersteunen vorige acties bij het brede publiek en dienen een algemeen natuurvriendelijke houding te stimuleren. Deze kunnen ook een actieplan op zich vormen. In het kader van onderhavig gemeentelijk ruimtelijk structuurplan zijn het de ruimtelijke aspecten van deze acties die relevant zijn.

De belangrijke ruimtelijke elementen van de natuurlijke structuur die we nu aantreffen in Wuustwezel zijn hoofdzakelijk restanten van zijn ontstaansgeschiedenis. Het Groot Schietveld is voornamelijk een restant van het heidegebied dat nog in de eerste helft van de 19^e eeuw het grootste deel van Wuustwezel bedekte. Het Sterbos, de bossen van Wolfsheuvel, Pastoorsbos, gemeentebos De Kuyck, Ertboringen, Noordheuvel, Bosduin en de bosgedeelten van Groot Schietveld zijn restanten van de bebossingen en ontginningen van de Kempen, die vooral tijdens de 2^e helft van de 19^e eeuw plaats vonden. Ook de bosgedeelten van het Groot Schietveld en omgeving dateren van die periode.

Kleine Landschapselementen (KLE).

De gemeente maakte een inventarisatie op van de aanwezige KLE's en stelt een actieplan op voor het behoud, het herstel en de aanleg van de KLE's. KLE is een verzamelnaam voor haagkanten, kleine bosschages, holle wegen, poelen, eenzame bomen, taluds, knotbomenrijen, enz. KLE's zijn terug te vinden in bossen, heidegebieden, valleigebieden, waters en waterlopen, maar ook langs akkers en grasland. Van oorsprong hadden ze allemaal een functioneel doel. Haagkanten waren de voorlopers van de schrikdraad en hielden het vee in de weilanden. Poelen waren niets meer dan veedrinkplaatsen. Eenzame bomen dienden vaak als perceelsgrens. Bosschages brachten geriefhout op en knotbomen brachten schaduw voor het vee en ontwaterde de natte weilanden.

Maar die KLE's waren weliswaar onbedoeld meer dan dat: ze waren ooit een rijke bron aan natuurlijk leven. Ook vandaag zijn ze dat nog meer dan ooit; ze zijn immers stapstenen geworden voor veel soorten in de natuur. Het cultuurlandschap van vandaag is immers niet meer geschikt voor veel soorten om te kunnen migreren van het ene geschikte voedsel- of rustgebied naar het andere. Daar bieden die KLE's uitkomst.

De beekvalleien werden na wereldoorlog I in gebruik genomen als weiland, daar waar ze voordien hooiland of natte heide waren.

Een voorbeeld van de herwaardering van de KLE's is het opwaarderen van de Kleine Beekvallei. Het gemeentebestuur wenst een integrale aanpak voor de vallei Kleine Beek. Het project moet de landschappelijke en ecologische waarde van het gebied verbeteren, rekening houdend met de aanwezige landbouwactiviteiten. Ook de ruimingen van de waterloop moeten mogelijk blijven, rekening houdende met de overstromingsgevoeligheid van het gebied.

Bos

In het kader van het multifunctioneel bosbeheer wordt op een duurzame manier aandacht besteed aan de recreatieve en educatieve functie van onze bossen. In 1999 werd de term "speelzones in bossen" ingevoerd: in deze zones kunnen jeugdverenigingen vrij spelen, ook buiten de paden, zonder eerst een toestemming te moeten aanvragen. Recent werd alle relevante informatie rond speelbossen gebundeld op de website <http://www.bosspel.be>.

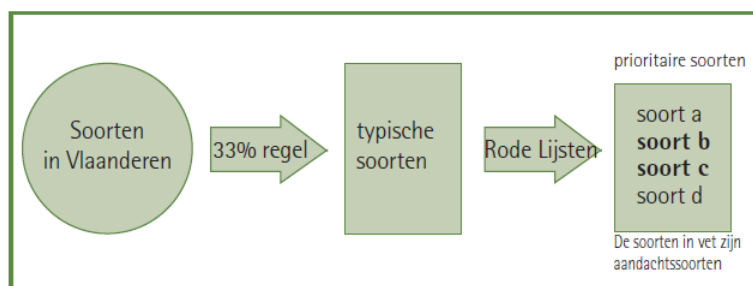
Tevens wordt er ondersteuning geboden aan initiatieven die gericht zijn op het versterken van de bestaande Vlaamse bosstructuur en het bevorderen van bosuitbreiding. Lokale besturen zijn een belangrijke partner voor de Vlaamse overheid voor de realisatie van de bosuitbreidingdoelstellingen. De Vlaamse overheid wil dan ook een sterkere participatie van lokale besturen bekomen bij de realisatie van het Vlaamse bosuitbreidingbeleid.

Groen

Er wordt beoogd steden en gemeenten te stimuleren om initiatieven te ontwikkelen die erop gericht zijn meer groen te realiseren. Uitgangspunt daarbij zijn de principes Harmonisch Park- en Groenbeheer die zijn opgesteld door de gewestelijke overheid. (zie <http://www.natuurenbos.be/>) Deze principes baseren zich op duurzaamheid, dynamiek, diversiteit, mens, natuur en milieu. De kwaliteit die zo wordt nagestreefd is eveneens afhankelijk van technische aspecten zoals materiaalgebruik, waterinfiltratie, ...

Soortenbescherming

Al jaren is er een proces aan de gang waardoor er steeds meer soorten bedreigd geraken of zelfs helemaal verdwijnen. De provincie Antwerpen heeft een lijst provinciaal prioritaire soorten opgesteld. De lijst bevat soorten die het meeste gevaar lopen om te verdwijnen en daarom extra aandacht verdienen. Men is op onderstaande wijze tot deze lijst met provinciale prioritaire soorten gekomen.

Figuur 12: Concept 'typische', 'prioritaire' en 'aandachts'-soorten.

De prioritaire soorten zijn via een aantal stappen gekozen. Eerst is er gekeken naar typische soorten. Een typische soort is een soort waarvan 33% (of meer) van de plaatsen waar ze voorkomen in Vlaanderen in de provincie Antwerpen liggen, worden typische soorten genoemd. Niet alle typische soorten zijn bedreigd. Uit de lijst van typische soorten is een selectie gemaakt van die soorten die op Vlaams of Europees niveau kwetsbaar zijn of bedreigd in hun voortbestaan. Deze selectie geeft dan de lijst van prioritaire soorten, dé basislijst voor het provinciale soortenbeleid. Men kan binnen deze lijst van prioritaire soorten nog de deelverzameling 'provinciale aandachtsoorten' afbakenen.

b. Stand van zaken

KLE's

De gemeente Wuustwezel heeft een 'Inventaris van kleine landschapselementen' (KLE) laten opmaken door het PIH (Roebben, 2005). Alle KLE's gelegen in het landelijk gebied van de gemeente werden geïnventariseerd. In dit rapport worden een aantal acties geformuleerd om de algemene toestand van de KLE's in de gemeente te bevorderen. De gemeente heeft in het verleden al veel laanbomen aangeplant om het netwerk van KLE's te vervolledigen. De laatste jaren (vooral omgeving Ecoduct) werden er houtkanten aangeplant.

Het project Gasthuisdreef zorgt voor 'groen in de dorpskern'. De Gasthuisdreef zorgt voor een verbinding tussen het centrum en de groene omgeving van de Kleine Beek, de bossen van het OCMW en het boscomplex van Franciscanessen. Het landbouwgebied rond de Kleine Beek werd aangeduid als aandachtsgebied waar KLE's zullen geheserveerd worden en de uitbreiding van KLE's aan bod zal komen. De boscomplexen zijn momenteel niet toegankelijk en de intentie bestaat om deze bossen in de toekomst meer toegankelijk te maken. De gemeente is momenteel dit project (i.s.m. verschillende partners) verder aan het uitwerken.

Bos

De bosgebieden van de gemeente concentreren zich ten westen van de dorpskern van Wuustwezel. Het grootste bosgebied in de gemeente is het Sterbos.

Er bevinden zich in de gemeente nog een aantal grote en kleinere bospercelen die voor een groot gedeelte uit naaldhout bestaan. Het doel is om te komen tot ongelijkjarige, gemengde bestanden op basis van vooral zomereik, berken, grove den en diverse streekeigen struiksoorten in de ondergroei. Er is dus een streven naar de inbreng van een grote fractie streekeigen struik- en boomsoorten en naar de creatie van een meer complexe bosstructuur. Gezien in principe al de bossen onder het toezicht vallen van de Vlaamse gemeenschap, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB. Voorheen: afdeling Bos en Groen) is het vooral deze instantie die een grote impact heeft op de verwezenlijking van het in het GNOP vooropgestelde doel.

Daarnaast beschikt de gemeente ook over het Marum. Dit is het meest noordelijke deel van het Groot Schietveld en licht links van de Kampweg. Het gebied is sinds oktober 2010 opengesteld voor wandelaars. Op dit terrein bevinden zich nog heide en schrale grasgronden en ook een aantal belangrijke dier- en plantensoorten. Er zijn infoborden geplaatst om hier meer informatie over te geven. Daarnaast is tijdens het broedseizoen het centrale deel afgesloten.

De bosgroep Antwerpen Noord is actief in 9.000 ha bos gelegen in de gemeenten Antwerpen, Brasschaat, Brecht, Essen, Kalmthout, Kapellen, Schilde, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wuustwezel, Zoersel en Zwijndrecht. Op 14 februari 2005 is de bosgroep Antwerpen Noord opgericht (door het provinciebestuur van Antwerpen samen met ANB).

Voor het bosbeleid dient de bevolking actief betrokken te worden als eigenaars van privébossen en groene tuinen. Voor alle openbare bossen en particuliere bossen groter dan 5 ha dient een bosbeheersplan opgesteld te worden.

De gemeente legt via haar gemeentelijk kapreglement specifieke heraanplantingsvoorwaarden (herbeplanting van inheemse bomen en struiken) op.

Groen

De gemeente onderneemt acties gericht op het verhogen van de leefbaarheid in de verstedelijkte omgeving d.m.v. groenvoorziening, het bereikbaar maken van groene en open ruimten en/of het behouden, herstellen en/of versterken van groenstructuren.

In 2011 werd voor de 25e maal de actie "Bloem van een Gemeente" georganiseerd. Er zijn 6 categorieën, waarvan "ecologische siertuin" er één is. In deze categorie wordt gekeken naar:

- Het tuinieren zonder bestrijdingsmiddelen.
- Welke biologische producten er worden gebruikt.
- Of er streekeigen planten worden gebruikt.
- Of er in de tuin aan afvalpreventie wordt gedaan (composteren, snoeiarme aanleg, gebruik van bodembedekkers, enz....).

Bij het verlenen van een vergunning, zowel een verkavelingvergunning als een bouwvergunning voor o.a. stallingen, schuren, loodsen, ..., worden voorwaarden opgelegd omtrent aanplanting van groen.

De openbare gebouwen worden opnieuw van bloembakken voorzien, zowel in de zomer als voor volgende winter. Er worden ook verschillende plantsoenen ingeplant met eenjarige bloemen.

Het systematisch onderhoud van houtkanten (periodiek kappen) wordt verder gezet. Hoogstammige bomen worden beschermd door middel van boomroosters, meerdere steunpalen, plaatsen van beschermingspaaltjes, enz.

In het voor- en najaar worden er verschillende bomen en struiken herplant ter vervanging van afgestorven of verdwenen bomen en struiken. Ook worden er nieuwe aanplantingen voorzien of wordt de oude aanplanting vervangen door een andere soort.

Over de E19 en de HSL-lijn is er een ecoduct aangelegd. Dit ecoduct zal worden aangeplant en dienst doen als een veilige oversteek voor de dieren, zodat zij niet meer over de E19 of de spoorlijn moeten. Aan het ecoduct wordt momenteel nog volop gewerkt en aangeplant. Jaarlijks is er voor de leerlingen van het basisonderwijs een boomplantactie.

Soortenbescherming.

Jaarlijks worden er borden geplaatst om de mensen te waarschuwen voor de paddentrek.

Als er bomen moeten worden gekapt, omwille van verschillende redenen, op het openbaar domein, wordt voor de heraanplanting steeds gekozen voor inheemse soorten.

c. Visie

In het GNOP van 1996 werd de gemeente qua beleidsmatige aanpak in landschapseenheden verdeeld. Elk landschapseenheid heeft zijn specifieke kenmerken, problemen en potenties. Per landschapseenheid kunnen dus andere maatregelen wenselijk zijn. Naar de toekomst blijft het beleid afgestemd op deze gebiedsgerichte actieplannen. Bij de actualisatie in 2009 zijn deze landschapselementen behouden.

Met betrekking tot het deelaspect groen en natuur wordt aandacht geschonken aan de verhoging van biodiversiteit. Dit betekent dat het gemeentelijk natuurbeleid dient te worden toegespitst op behoud van soorten en overgangsgebieden waarbij KLE's en een ecologisch verantwoord bembereen een primaire functie hebben.

KLE's

Bij het behouden en uitbreiden van KLE's wordt er rekening gehouden met een aantal hoofdprincipes. De al aanwezige KLE's worden behouden, beheerd en hersteld en dit zowel op korte als op lange termijn. Het netwerk van groene elementen zal verder worden uitgebreid. De aangeduide kerngebieden zullen verbonden worden door middel van KLE's, in de eerste plaats op het openbaar domein. Er wordt steeds rekening gehouden met het gebruik van inheemse en streekeigen plantensoorten.

Kleine Beekvallei.

De belangrijkste doelstellingen van het project zijn:

- Inrichting, aanvulling en onderhoud van kleine landschapselementen.
- Ecologische aanleg/beheer van de oevers van de Kleine beek.
- Het gebied meer toegankelijk maken voor zachte recreatie (wandelpad, ...).
- Educatie landschap/natuur/landbouw.

Het project zou de teloorgang van het landschap moeten omkeren. Belangrijk is het samengaan van landbouw en natuurbeleving met respect voor de aanwezige natuurwaarde en de economische belangen van de aanwezige landbouwers.

Bos

Zo zal in de toekomst bij de opmaak van BPA's in belangrijke mate rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden en zullen de bestaande bospercelen en parkgebieden maximaal behouden blijven.

Voor het bosbeleid en 'openbaar groen'-beleid gelden de natuurverenigingen als belangrijke partners. Bij het beleid dienen de eigenaars van privébossen en groene tuinen actief betrokken te worden.

Groen

In het Ruimtelijk Structuurplan Wuustwezel wordt de gemeentelijke visie omtrent het landschap in Wuustwezel uitgebreid besproken. Bij het 'openbaar groen'-beleid dient de aandacht vooral te gaan naar de aanwezige natuurwaarden, het gebruik van inheemse soorten en een uitdoving van het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

Soortenbescherming.

De gemeente ziet het als haar taak om haar uiterste best te doen om de bestaande soorten en biodiversiteit zoveel mogelijk te beschermen.

De gemeente is momenteel bezig met het opstellen van de instandhoudingdoelstellingen. Bij deze instandhoudingdoelstellingen zullen zowel de belangen van de natuur als ook de belangen van de landbouw met elkaar worden verstrengeld. Hierdoor zal voor beide partijen naar een zo goed mogelijke oplossing worden gezocht.

d. Knelpunten per Landschapseenheid

Landschapseenheid Sterbos en Wuustwezelheide

- Versnippering van het bos.
- Voornamelijk naalduhoutaanplantingen met relatief weinig ondergroei.
- Achteruitgang van het vogelbestand, vooral het weidevogelbestand.
- Het voorkomen van exoten, zoals Amerikaanse vogelkers (in ondergroei van dreven) en robinia (een acacia).
- Vanuit natuuroogpunt sterke bemesting van het landbouwgebied.
- Landbouwers zijn zich soms onvoldoende bewust van de mogelijke beheerovereenkomsten voor weidevogels die ze met VLM kunnen afsluiten.

Landschapseenheid Wolfsheuvel

- De bossen zijn soortenarm (vooral naalduhout).

Landschapseenheid omgeving van Bosduin, Ertboringen en Bleken

- Zones zonder KLE's (vooral in het noordwesten van deze landschapseenheid).
- Beheer van oude parkbomen in het Goed van Koch blijft achterwege.
- Aanwezigheid van Amerikaanse vogelkers, robinia en pontische rododendron in het gebied, vooral in het Goed van Koch.
- Recreatiedruk.
- De weekendzone in het bos creëert een grote druk op dit gebied.
- De Bosduinstraat is een drukke sluipteg.
- Ontbreken van verbindingen naar Sterbos, Wolfsheuvel en het Groot Schietveld.
- De poel in het gemeentebos De Kuyck valt geregeld droog wat de amfibieënpopulatie niet ten goede komt.

Landschapseenheid woonkernen

- Er is nood aan meer ecologische waarden in de bebouwde kommen.
- Gebrek aan ecologische of natuurvriendelijke tuinen bij burgers. (vb. het gebruik van nestkasten, planten die vlinders en vogels aantrekken, geen gebruik van pesticiden, ...)

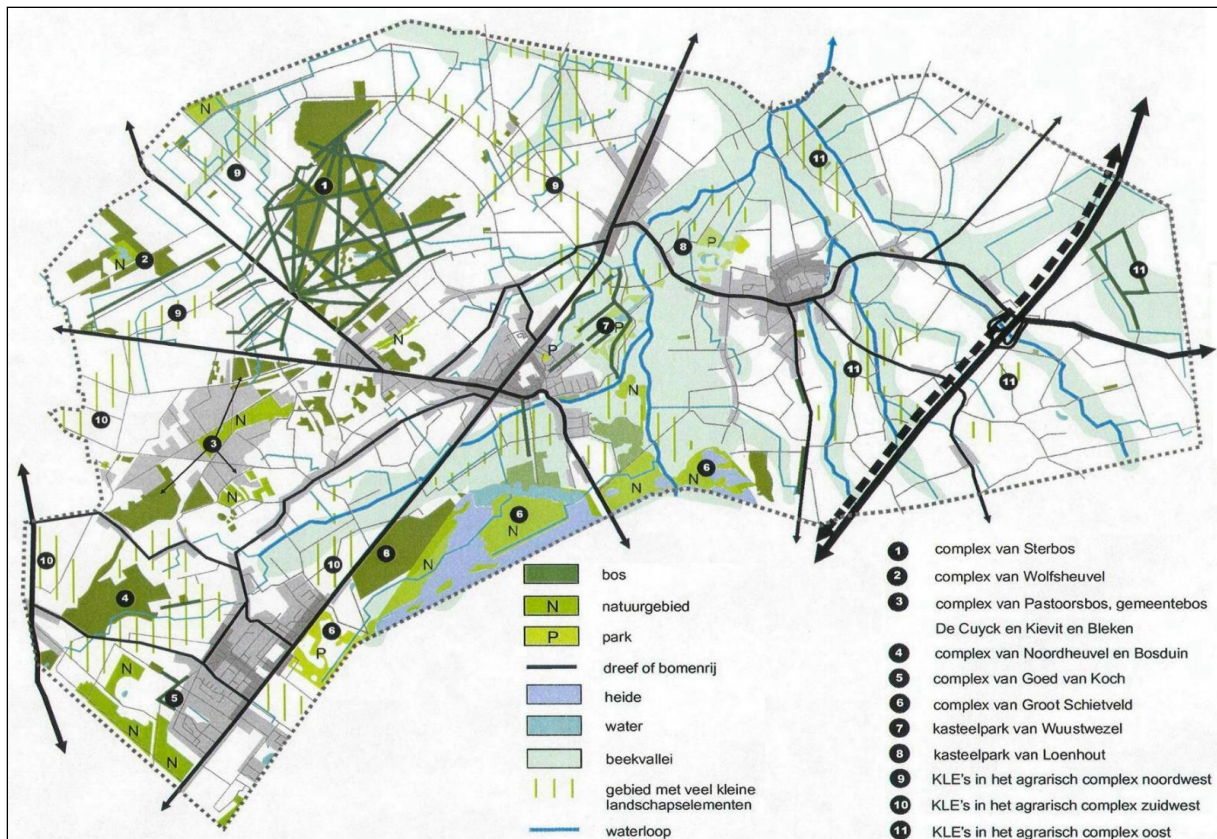
Landschapseenheid Groot Schietveld en aanpalende gebieden

- Verdroging van het Groot Schietveld.
- Vergrassing en verzuring van bepaalde gebieden in het Groot Schietveld.
- Het voorkomen van Amerikaanse vogelkers in het gebied.

Landschapseenheid landbouwgebied ten noorden en ten oosten van de gemeente

Wuustwezel

- In het westelijke deel van deze landschapseenheid komen relatief weinig potentieel waardevolle wegbermen voor in vergelijking met de rest van deze landschapseenheid.
- Slechte structuurkwaliteit van de waterlopen.
- Op privégrond komen veel exoten in de KLE's, zoals Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers.
- Gebieden met zeer weinig KLE's.
- Op privégrond komen onderbroken en slecht onderhouden KLE's voor.

Figuur 13: Bestaande ruimtelijke structuur (MBP 2006)

e. Algemene knelpunten

Algemeen

- Veel intensieve landbouw.
- Versnippering van natuurgebieden.
- Voorkomen van Japanse duizendknoop.
- Een aantal weilanden en akkers lopen tot aan de weg zonder de wettelijke afstand en bemestingsmarges te respecteren.
- Enkele land- en tuinbouwers ervaren nog problemen bij de erfbeplanting. (zowel de fysische inplanting als de medewerking van overheidswege).
- Onvoldoende gebruik van autochtoon materiaal bij aanplantingen.

KLE's

- Actieplan rond KLE's bestaat nog niet, er is een visie op langere termijn nodig.
- De bestaande stimulerende maatregelen blijken niet voldoende te zijn om de land- en tuinbouwers te laten instaan voor behoud en onderhoud van KLE's.

Bos

- Aantasting en bedreiging van bossen.
- De geïsoleerde ligging van de bossen: de resterende bosgebieden zijn niet met elkaar verbonden waardoor er niet voldoende uitwisseling kan plaatsvinden.
- Abrupte overgang waar bos grenst aan open ruimte, dit is nadelig voor o.a. bosrandvogels, zoogdieren, vlindersoorten, ...
- Bestrijden uitheemse soorten.
- Probleem van zonevreemde bossen.
- Meer sensibilisering i.v.m. kappen en aanplanten (wetgeving - subsidie).

Groen

- Sommige bedrijven plaatsen geen groenbuffer.
- Er bestaat nog geen groeninventaris.
- Aanleg groenschermen en groendaken stimuleren.
- Groenprojecten met meer ecologische aanpak.

Soortenbescherming

- Er moet meer aandacht uitgaan naar het behoud en uitbreiding van soorten.
- Achteruitgang vogelbestand (zowel bos-, weide- en akkervogels).

f. Acties per landschapseenheid

Landschapseenheid Sterbos en Wuustwezelheide

12. De burger zal bewust worden gemaakt van de aanwezigheid van het vogelrichtlijngebied 'De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld'. Het is belangrijk dat de burger weet wat een vogelrichtlijngebied inhoudt. Het internationaal belang van dit gebied (o.a. door de regenwulpen) kan worden toegelicht. Dit kan aan de hand van een publicatie in het gemeentelijk infoblad en geleide wandelingen.

Landschapseenheid Wolfsheuvel

Voor deze landschapseenheid worden geen specifieke acties voorzien die enkel voor deze landschapseenheid van toepassing zijn.

Landschapseenheid omgeving van Bosduin, Ertboringen en Bleken

13. De gemeente zal de eigenaars van het Goed van Koch aanschrijven en stimuleren om het gebied op een natuurvriendelijke manier te beheren. De oude parkbomen moeten onderhouden worden en exoten (Amerikaanse vogelkers, robinia en pontische rododendron) moeten verwijderd worden. Dit kan worden uitgevoerd in samenwerking met de bosgroep.

Landschapseenheid woonkernen

Er zijn verschillende landschapseenheden waarin bebouwing voorkomt waar de hier opgesomde acties eveneens toepasbaar zijn.

14. De gemeente zal de bevolking sensibiliseren rond natuurvriendelijk tuinbeheer. Thema's die hierbij aan bod kunnen komen zijn natuurvriendelijke, afvalarme tuinen en plantenperkjes, alternatieven voor het gebruiken van bestrijdingsmiddelen in de tuin, informatie over verticale begroeiing en hagen, het gebruik van inheemse planten, enz. Er zal informatie verspreid worden en er kunnen opentuinwandelingen georganiseerd worden rond deze thema's om praktijkvoorbeelden toe te lichten. De uitwerking kan onder andere i.s.m. VELT en Natuurpunt besproken worden.
15. Begraafplaatsen worden natuurvriendelijk beheerd. Er wordt nagegaan waar het mogelijk is om maatregelen te nemen die het gebruik van pesticiden verder verminderen (zoals het aanleggen van graszoden op de kleinere weggetjes, ...). Er kan bekeken worden of er een groene hoek mogelijk is met respect voor de begraafplaats. Dit vormt cultureel-maatschappelijk eveneens een meerwaarde.

Landschapseenheid Groot Schietveld en aanpalende gebieden

16. De gemeente houdt bij de opmaak van RUP's in de buurt van het Groot Schietveld rekening met de voorziene buffering van het gebied. De buffer zorgt ervoor dat de landschappelijke overgang van het Groot Schietveld gevrijwaard blijft. (GRSP).

g. Algemene acties

Algemeen

17. Actualisatie GNOP.
18. Door middel van een RUP kan de huidige bestemming omgevormd worden naar een andere bestemming. Dit kan aangewend worden voor onbeschermde te behouden waardevolle gebieden. Er zal een RUP worden opgemaakt voor de in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geselecteerde natuurgebieden en ecologische verbindingen op gemeentelijk niveau. (GRSP).
Een voorbeeld hiervan is het RUP Domein Franciscanessen. Dit domein van 40ha is op vraag van de gemeente aangekocht door de stichting Kempens Landschap met de bedoeling dit park open te stellen voor het publiek en aan de bestaande gebouwen een andere bestemming te kunnen geven.
19. Het ruimen van de grachten wordt best gefaseerd uitgevoerd. Door ervoor te zorgen dat niet alle vegetatie in één keer verdwijnt, kunnen vogels (zoals de roodborsttapuit, ...) een veilig onderkomen zoeken in een nabijgelegen nog niet geruimde gracht.
20. De gemeente zorgt ervoor dat de bestaande reglementering en subsidies m.b.t. milieu en natuur verder overzichtelijk en gemakkelijk kunnen geraadpleegd worden (bv. op de gemeentelijke website).
21. De gemeente zorgt voor het behoud van veld- en zandwegen (buurtwegen). De 'trage wegen' blijven behouden en worden waar aangewezen opengesteld. Bij de openstelling van trage wegen wordt er voldoende ruimte voor bermen voorzien. Dit gaat gecombineerd met sensibilisatie. Vooral daar waar het niet nodig is, dient verharding vermeden te worden en worden er alternatieven voorgesteld. De gemeente zal hiervoor samenwerken met het Regionaal Landschap de Voorkempen.
22. De gemeente blijft actief deelnemen aan de uitwerking van het Regionaal Landschap de Voorkempen.
23. De gemeente zal aangesloten blijven bij de Stichting Kempens Landschap.
24. De gemeente zal actief meewerken aan de uitvoering van het Leader-project 'De MARKAaNTE Kempen'.
25. De gemeente maakt een globaal landschapskwaliteitsplan op voor de open ruimte. (GRSP).
26. Natuur- en milieu-informatie (ook rond wetgeving van natuurtechnische ingrepen, natuurdecreet, ...) wordt verder op verschillende wijze snel en efficiënt aan de bewoners doorgegeven. Dit kan gebeuren aan de hand van een infopunt, de gemeentelijke website, bestaande infoblaadjes en nieuwe mediakanalen, ...
27. De gemeente zorgt voor een aankoopbeleid in functie van natuurbehoud en bosuitbreiding. Er wordt vooral uitgekeken naar (natuur)gebieden die nog geen wettelijke bescherming hebben. Speciale aandacht gaat uit naar de gebieden met een (potentiële) verbindings- en/of bufferfunctie en naar gebieden met een hoge natuurwaarde. Verder is het wenselijk om bestaande natuurgebieden en groene gemeentelijke eigendommen te behouden en uit te breiden. Deze actie wordt uitgevoerd in samenwerking met de Stichting Kempens Landschap.
28. Erkende natuurverenigingen die gebieden willen aankopen met het oog op herstel en behoud van de natuurwaarden en die deze gebieden ecologisch beheren, krijgen financiële steun van de gemeente.

KLE's

29. Er dient te worden gestreefd naar de uitbreiding van het net van lijnvormige KLE's in de gemeente, vooral in hun functie als verbindingselementen. Het verder aanplanten van deze KLE's moet derhalve gestimuleerd worden.

30. De gemeente werkt aan het herstel, onderhoud en aanplanting van KLE's. Aan de hand van kleine landschapselementen werkt de gemeente een langetermijnvisie rond KLE's uit, net als een actieplan voor het herstel, onderhoud en aanplanting van KLE's.
31. De gemeente gaat na welke KLE's er op gronden van openbare besturen liggen en welk beheer deze KLE's nodig hebben. Voor de KLE's op privé-eigendom zal de gemeente nagaan of er projectpartners zijn (regionaal landschap, landbouworganisatie, wildbeheereenheid, bosgroep, provincie, natuurvereniging, ...) die willen meewerken. De gemeente zal de eigenaars van de KLE's informeren en sensibiliseren. Er zullen eveneens cursussen rond het beheer van KLE's worden georganiseerd in samenwerking met landbouworganisaties, de landbouwcel van de provincie, natuurbeheerders, ...
32. Het aanplanten van de bomenrij in de Gasthuisdreef.
33. Het ecologisch inrichten en beheren van de Kleine Beek.

Bos

34. Er wordt rekening gehouden met de principes van duurzaam bosbeheer bij het beheer van openbare bossen (verplicht) en privébossen in de gemeente.
35. De gemeente zal onderzoeken waar nieuwe bossen kunnen worden geplant en waar bestaande bossen kunnen worden verworven. Hiervoor wordt overleg gepleegd met de Stichting Kempens Landschap en de Vlaamse overheid.
36. Er wordt momenteel een bosbeheerplan voor een aantal gemeentelijke bossen, namelijk De Kuyck, Molenheide, Hofakker, Molenbos en Huisheuvel, opgesteld. Dit plan zal worden uitgevoerd zodra het is afgewerkt.
37. De gemeente werkt verder aan de bestrijding van Amerikaanse vogelkers en andere woekerende exoten in bospercelen (Japanse duizendknoop, robinia, ...).
38. De gemeente zal activiteiten ondersteunen in het kader van de Week van het bos, een initiatief van het ANB en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw.
39. De gemeente stimuleert de toetreding van boseigenaars tot de bosgroepen. Eigenaars van aan elkaar grenzende bossen kunnen samen een bosbeheerplan opmaken volgens de principes van duurzaam bosbeheer. Hiervoor worden subsidies verkregen. De gemeente zal in samenwerking met de bosgroepen de verschillende boseigenaars sensibiliseren over de omvorming van naaldhout naar loofhout, duurzaam bosbeheer, bestrijding van exoten, ...
40. Boomplantacties organiseren (i.s.m. scholen, verenigingen, ...).
41. De gemeente participeert verder in de bosgroep Antwerpen Noord.

Groen

42. De gemeente zal een uitgebreide groeninventaris laten opmaken. Zo krijgt ze een beter overzicht van het aanwezige groen in de gemeente en waar er nog groen in straten, parken en plantsoenen aangeplant kan worden.
43. Bij aanvang van groenprojecten in de gemeente wordt de opname van ecologische criteria in bestekken gevraagd. Zo wordt bij de inrichting van parken, pleinen, straten, ... rekening gehouden met de voordelen van inheemse of diervriendelijke plantensoorten (bv. nectardragende planten voor vlinders, ...), de hoeveelheid groenafval die bepaalde soorten op langere termijn genereren, het gebruik van waterdoorlatende (half)verhardingen waar mogelijk, het gebruik van compost als secundaire grondstof bij groenwerken, het gebruik van FSC-gelabeld hout bij natuurtechnische werken, ...
44. Er wordt onderzocht of er gemeentelijke gebouwen (bv. scholen, bibliotheek, ...) in aanmerking komen voor de aanleg van een groendak. Er wordt de nodige aandacht geschonken aan het subsidiereglement voor groendaken.
45. Ook het aanplanten van streekeigen struik- en boomsoorten, speciaal dan rond boerderijen, moet gestimuleerd worden.

46. Bij de jaarlijkse haagplantactie kunnen speciale pakketten voor erfbeplanting voor landbouwterreinen aangeboden worden. Speciale typevoorbeelden van erfbeplantingen worden hiervoor ontworpen. Dit om de landbouwers te stimuleren erfbeplanting te kopen en te plaatsen. Bovendien wordt er informatie, advies en technische bijstand bij het aanleggen van goedgekeurde erfbeplantingen gegeven.
47. Ook op andere locaties kan een schermfunctie voorzien worden: zoals bv. rondom open (sport)terreinen zoals voetbalvelden, ... In samenwerking met de lokale natuurverenigingen kan hier een plantactie georganiseerd worden.
48. Het opleggen van aanplantingvoorwaarden en groen bij het afleveren van een verkavelingvergunning.
49. Het uitvoeren van een strikte controle van de voorwaarden i.v.m. aanleg van een groenscherm opgelegd in een afgeleverde bouwvergunning.
50. Het maximale behoud en de uitbreiding van de Trage Wegen nastreven, onder meer door middel van het herwaarderen en opnieuw inrichten van buurtwegen.
51. Het onderhouden van het educatief project in het sportpark 'De Dorens'.
52. Bij het onderhoud van parken en andere gemeentelijke eigendommen zal ecologisch parkbeheer worden toegepast. De gemeente zal de mogelijkheid onderzoeken om voor haar drie openbare parken een ecologisch parkbeheersplan laten opmaken. Hierbij wordt er rekening gehouden met de principes van harmonisch parkbeheer.
53. Om de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in de dorpskernen te doen toenemen, kan nagegaan worden waar groenelementen kunnen toegevoegd worden. Hierbij wordt zoveel mogelijk inheems materiaal gebruikt en wordt een variatie in zowel stuifmeel- als nectarplanten gebruikt. Het is belangrijk dat de groenambtenaar bij elke aanbesteding voor groen wordt betrokken.
54. Boomplantaties rond ecoduct organiseren.

Soortenbescherming

55. Er worden jaarlijks borden geplaatst voor de paddentrek.
56. Het omzetten van naaldhout naar inheems loofhout dient te worden gestimuleerd. Er bestaan ook subsidiemogelijkheden voor het aanplanten van bomen, waarvan de grootte afhankelijk is van de soorten. Sensibilisatie is hiervoor gewenst.
57. Het waterlopenbeheer zal worden aangepast d.m.v. het herstel en de bouw van stuwen, vistrappen en bekkentrappen.
58. De gemeente zal verder de landbouwers in het afgebakende weidevogelgebied blijven stimuleren en sensibiliseren om weidevogels te beschermen. Dit kan door ofwel nestbescherming, ofwel perceelsbescherming bij het beheer van weiden. Dit heeft consequenties vooral voor het grootschalig landbouwgebied ter hoogte van Wolfsheuvel (noordwesten van de gemeente) en ten noorden van Sterbos. De beheerovereenkomsten die de landbouwers met de VLM kunnen afsluiten worden geregeld in het daglicht gezet (via gemeentelijk infoblad, website, persoonlijk schrijven, ...).
59. De gemeente streeft ernaar om het weidevogelgebied zo open mogelijk te houden en laanbeplantingen en dergelijke tegen te gaan.
60. Instandhoudingdoelstellingen opstellen.

Hoofdstuk 11: Bodem

Algemene Inleiding

De gemeente Wuustwezel heeft zich er toe verbonden mee te werken aan de uitvoering van het Vlaamse bodembeleid binnen de eigen gemeentelijke diensten. Daarnaast dient de gemeente ook initiatieven te ondernemen voor de inwoners. De gemeente streeft hierbij naar een coherent bodembeleid.

A. Bodemsaneringdeskundige en TOP's

a. Inleiding

Bodemvervuiling bedreigt de kwaliteit van het leven. Contacten met schadelijke stoffen beïnvloeden de gezondheid van mens, plant en dier.

Enkele oorzaken van bodemverontreiniging zijn:

- Industriële activiteiten;
- Ongelukken;
- Infiltratie van afvalwater vanuit lekkende tanks en pijpleidingen of vanuit plaatselijke grachten;
- Immissie van gasvormige componenten of stof (bv. via de schoorsteen);
- Opslag van vaste of vloeibare (koelwater, afvalwater, ...) afvalstoffen in de bodem;
- Het ophogen van terreinen met verontreinigde stoffen;
- ...

Bij bodemverontreiniging mag het gevaar voor het grondwater niet uit het oog verloren worden. De bodem heeft verschillende functies en gebruiksmogelijkheden. Wanneer deze in gevaar worden gebracht kan de overheid beslissen om in te grijpen.

Vermesting is de ontregeling van ecologische processen en kringlopen door een overmatige toevoer van nutriënten in het milieu. De belangrijkste nutriënten zijn N (stikstof), P (fosfor) en in mindere mate K (kalium). Overmatig gebruik van dierlijk mest is uiteraard een belangrijke bron van vermist, maar ook kunstmest, afvalwater en reststoffen zoals slib kunnen bijdragen aan de vermist. Andere bronnen zijn emissie van gasvormige stikstofverbindingen door industriële processen, verbrandingsprocessen, de veeteelt, het verkeer en lekken van rioleringen en septische putten, sterfputten, uitspoeling uit stortplaatsen, ... Deze stoffen zijn hoofdzakelijk afkomstig van industrie, huishoudens, landbouw en verkeer.

In Vlaanderen worden meestal de volgende verontreinigde stoffen teruggevonden:

- Petroleumproducten (benzine en oliën).
- Solventen ((gechloreerde of zwavelhoudende) koolwaterstoffen).
- Zware metalen.
- Pesticiden.
- Cyaniden.
- Fenolen.
- Verontreiniging door zouten.

De gemeente die de basis van de samenwerkingsovereenkomst ondertekent, kan aanspraak maken op een financiële ondersteuning van de OVAM voor het inschakelen van een erkend bodemsaneringdeskundige, wanneer er zich situaties voordoen waarbij plotseling een bodemverontreiniging wordt vastgesteld (vb. lekkages brandstofverdeelininstallaties, overvullingen en tankbreuken). Indien er verdere maatregelen moeten genomen worden, dan meldt de gemeente het schadegeval aan OVAM.

Om te voldoen aan het basisniveau van de samenwerkingsovereenkomst moet de gemeente zich baseren op de code van goede praktijk, opgesteld door de OVAM voor het vergunnen van tijdelijke grondopslagplaatsen.

b. Stand van zaken

Het grondgebied van Wuustwezel is gekenmerkt door een regelmatige opeenvolging van uitgestrekte dennenbossen te midden van een vrij vlak, open landschap. De beboste stroken vallen ongeveer samen met de hoge en droge zandruggen, terwijl de open gedeelten overeenkomen met de zeer brede en weinig ingesneden valleien. Er is een geleidelijke overgang van meer zandige bodems in het westen (grens met Kalmthout) naar meer licht-zandlemige bodems in het oosten (richting Rijkevorsel).

Deze bodemtexturen op het grondgebied van Wuustwezel variëren weinig. Wel komen er karakteristieke bodemprofielontwikkelingen voor, zoals:

- Podzolbodems.
- Duingronden (afgezet in de Kwartaire eolische perioden).
- Alluviale bodems (op beeksedimenten).
- Plaggenbodems (door menselijke ingrepen).
- Bodems met een verbrokkelde textuur B-horizont.
- Vergraven terreinen en opgehoogde gronden.

Inschakelen erkende bodemsaneringdeskundige

Bij een acuut geval van bodemverontreiniging doet de gemeente een beroep op een erkend bodemsaneringdeskundige om de nodige vaststellingen te doen en indien nodig om verdere maatregelen in het kader van het Bodemsaneringdecreet voor te stellen. De vaststellingen en de eventuele aanbevelingen met betrekking tot een bepaald schadegeval dienen in het verslag, opgesteld door de erkende bodemsaneringdeskundige, opgenomen te worden. In 2010 ontving de gemeente geen melding van acute bodemverontreiniging en werd door geen enkele inwoner van de gemeente een aanvraag tot vergunning voor een tijdelijke opslag gedaan.

De gemeente informeert haar inwoners over de controle en eventuele verwijdering van stookolietanks. Daarnaast geeft de gemeente ook een subsidie aan hen die hun stookolietank laten verwijderen of opvullen, indien verwijdering niet mogelijk is. De milieuwetgeving legt op dat elke tank die definitief buiten gebruik wordt gesteld, eerst geledigd, gereinigd en waar mogelijk verwijderd dient te worden. Om de burgers hierbij te helpen is de intergemeentelijke vereniging IGEAN milieu & veiligheid op zoek gegaan naar een erkende firma die tegen de meest voordelige voorwaarden oude stookolietanks saneert via het project Tankslag. De firma Mourik uit Antwerpen kon daarbij de beste voorwaarden voorleggen. Tot op heden hebben er al 4 tankslaggrondes plaatsgehad in de gemeente; hierbij werden respectievelijk 43, 7, 9 en 14 tanks buiten gebruik gesteld.

c. Visie

De gemeente streeft naar een coherent bodembeleid.

d. Knelpunten

Op het grondgebied van de gemeente Wuustwezel is er meer dan waarschijnlijk historische bodemverontreiniging aanwezig, waarover momenteel niets geweten is. Enkel bij de overdracht van gronden en bij ongevallen wordt de toestand van de bodem mogelijk bekend.

Het saneren van gronden brengt een enorme kost met zich mee.

e. Acties

Het gemeentebestuur zal:

1. De bevolking verder sensibiliseren i.v.m. de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden bij het gebruik van oude en nieuwe stookolietanks.
2. De overschakeling op milieuvriendelijke energie promoten.
3. Een oriënterend bodemonderzoek opleggen bij nieuwe verkavelingen.
4. Een bodemonderzoek laten uitvoeren bij de aankoop en verkoop van gronden door de gemeente, ook wanneer dit niet wettelijk verplicht is.
5. Stalen nemen bij meldingen van bodemverontreiniging, OVAM inlichten en een erkend bodemsaneringdeskundige inschakelen.
6. De gronden in eigendom van de gemeente screenen op bodemverontreiniging bij ernstige aanwijzingen voor bodemverontreiniging of in geval van twijfel.
7. Sensibiliseren van de bevolking i.v.m. de toepassing van het Bodemdecreet.
8. Ernaar streven om eventuele bestaande bodemverontreiniging te saneren.

B. Vlaamse bodembeleid

a. Inleiding

Voor het thema bodem in de samenwerkingsovereenkomst kan de gemeente opteren om één of meerdere van de volgende acties of maatregelen uit te voeren op het onderscheidingsniveau:

- De gemeente voert een inventarisatiestudie uit voor een bepaalde woonzone gelegen op potentieel verontreinigde grond.
- De gemeente richt een inzamelplaats in voor het verzamelen van kleine partijen verontreinigde grond voornamelijk afkomstig van schadegevallen bij particulieren en baat deze inzamelplaats uit.
- De gemeente voert een oplijsting uit van alle gronden waarvan zij eigenaar is en waarop een historische risicoactiviteit plaatsvond.
- De gemeente voert een inventarisatie uit inzake andere bodemproblemen, bijv. bodemverdichting.

b. Stand van zaken

Vanaf 1 oktober 1996 wordt, in uitvoering van het Bodemsaneringdecreet van 22.05.1995, bij elke verkoop of overdracht van een perceel grond of woning een bodemattest aangevraagd. De inhoud van dit attest wordt opgenomen in de notariële akte. De bodemattesten worden afgeleverd door de OVAM.

Voor percelen waarop een activiteit uit de VLAREBO-lijst plaatsvindt, wordt voor de overdracht van de grond een oriënterend bodemonderzoek uitgevoerd. In de praktijk vragen de meeste notarissen de informatie over de al dan niet aanwezigheid van VLAREBO-activiteiten op het betrokken perceel van de gemeente. Aan de hand van beschikbare archiefgegevens van de hinderlijke inrichtingen worden de gevraagde gegevens zo accuraat mogelijk opgezocht en overgemaakt.

Sinds de inwerkingtreding van het bodemsaneringdecreet zijn er in Wuustwezel 68 dossiers met een oriënterend bodemonderzoek geweest en 20 dossiers met een beschrijvend bodemonderzoek.

Zowel bij aankoop van gronden als bij meldingen van verontreiniging dient systematisch een staalname uitgevoerd te worden.

Sinds 2006 beschikt de gemeente over een subsidiereglement voor grondontledingen. Iedere inwoner die een grondontleding laat uitvoeren op een perceel gelegen binnen de grenzen van de gemeente Wuustwezel kan een premie aanvragen. Op deze wijze worden de inwoners aangemoedigd om zelf ook te controleren of hun grond nog in orde is. In 2010 zijn er in totaal 3 aanvragen ingediend. In 2009 waren dit er 7.

c. Visie

Bodemdecreet

- Opvolging naleving bodemdecreet: de gemeente verbindt zich er toe om de bepalingen van het bodemsaneringdecreet van nabij op te volgen en te doen toepassen. Dit betekent enerzijds dat zij een actieve rol zal spelen om bedrijven en particulieren er toe aan te zetten om oriënterende bodemonderzoeken te laten uitvoeren en anderzijds dat zij, indien er verontreiniging wordt vastgesteld, strikt de sanering van de verontreiniging zal opvolgen, waarbij wordt toegezien op het respecteren van de termijnen opgelegd in het bodemsaneringdecreet. Het is echter de bedoeling dat in dringende gevallen bedrijven of particulieren zullen aangemoedigd worden om sneller over te gaan tot de nodige onderzoeken en eventuele saneringen.
- Voorkoming van vervuiling door nieuwe en bestaande potentiële verontreinigingbronnen: via het vergunningenbeleid en controle zal het risico op bodemvervuiling als gevolg van bepaalde activiteiten (potentieel bodemvervuilende activiteiten zoals bedoeld in het VLAREBO) maximaal beperkt worden. Het register, voorzien in het VLAREBO (betreffende de vergunningsplichtige activiteiten die mogelijk tot bodemverontreiniging kunnen leiden) zal worden vervolledigd en nadien nauwgezet worden bijgehouden. Al de bestaande potentieel vervuilende activiteiten zullen gecontroleerd worden op de naleving van de vergunningsvoorwaarden (zie ook grondwater). Voor elk geval van overtreding waarbij bodemverontreiniging wordt vastgesteld, zal een saneringsvoorstel moeten worden opgemaakt.
- Gemeentelijke inrichtingen: de gemeentelijke inrichtingen zullen allemaal zo ingericht worden dat de kans op bodemverontreiniging minimaal is. Eveneens zal bij het uitvoeren van (gemeentelijke) werkzaamheden er op toe gezien worden dat deze geen aanleiding zullen geven tot bodemverontreiniging.

Voorkomen en beperken van bodemvervuiling

- Beheersing van mestprobleem: het probleem van vermisting zal eveneens grondig opgevolgd worden waarbij het MAP als leidraad zal gebruikt worden. De gemeente zal steeds de bepalingen van het MAP volgen, dit in overleg en met medewerking van de betrokken landbouwers, o.a. door ondersteuning van het afsluiten van beheersovereenkomsten (bv. randperceelbeheer). Hierbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente beheersovereenkomsten kan afsluiten voor aangelegenheden die niet vallen onder het toepassingsgebied van artikel 45 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en haar uitvoeringsbesluiten. Het Vlaamse Gewest heeft immers voor het sluiten van bepaalde beheersovereenkomsten een op zichzelf staand gedetailleerde en systematische regeling uitgewerkt. Hieruit blijkt dat het Vlaams Gewest de regeling voor het sluiten van deze beheersovereenkomsten voor zichzelf heeft behouden. Bijgevolg is de gemeente niet bevoegd om een regeling op te stellen met betrekking tot beheersovereenkomsten die afwijkt van deze gewestelijke regelgeving. Daarnaast zal de gemeente ook de nodige sensibilisatie rond vermisting uitvoeren.
- Beperking van het gebruik van bestrijdingsmiddelen: de gemeente zal in de eerste plaats het eigen gebruik van bestrijdingsmiddelen beperken, maar ook sensibiliseren om het gebruik door derden, in de eerste plaats particulieren, te beperken.
- Beperking milieurisico opslag gevaarlijke stoffen: wat betreft de particuliere opslag van koolwaterstoffen is het doel van de gemeente om de naleving van de VLAREM-wetgeving en meer bepaald de controleplicht strikt op te volgen. Verder moet gestreefd worden om bestaande ondergrondse tanks zo snel mogelijk uit gebruik te nemen; dit door stimulering van omschakeling op aardgas en door stimulering van het plaatsen van nieuwe tanks. In de eerste plaats zal de gemeente dit voor alle eigen inrichtingen realiseren (voorbeeldfunctie).
- Gemeentelijke werken: bij het uitvoeren van gemeentelijke grondwerken zal de regelgeving van grondverzet moeten worden nageleefd. Eveneens zal bij het uitvoeren

van (gemeentelijke) werkzaamheden er op toe gezien worden dat deze geen aanleiding zullen geven tot bodemverontreiniging.

d. Knelpunten

Het gebruik van mest en andere producten kan aanleiding geven tot bodemverontreiniging.

Grondverzet bij gemeentelijke werken zal gebeuren overeenkomstig de regelgeving.

Gezien de bevoegdheden zich voor een groot deel bij andere overheden bevinden, rest er de gemeente niets anders dan haar eigen gronden zorgvuldig te beheren.

e. Acties

9. Het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de eigen diensten beperken.
10. De diverse doelgroepen (landbouwers, burgers, gemeente) sensibiliseren i.v.m. het gebruik (dosissen, tijdstip, alternatieven) van meststoffen, pesticiden, fungiciden en herbiciden en andere N-en P-bevattende substraten bij gebruik op grasvelden en aanplantingen.
11. Biologisch afbreekbare bestrijdingsmiddelen gebruiken (toepassing reductieprogramma).
12. De gemeente streeft ernaar om alle waterbodems onder beheer van de gemeente gezond te maken.
13. Grondverzet bij gemeentelijke werken zal gebeuren overeenkomstig de regelgeving.
14. Het subsidiereglement grondontleding blijven verderzetten.
15. Het stimuleren van de afbouw van de opslag van gevaarlijke stoffen door o.a. de subsidie voor de verwijdering van stookolietanks, zelf het goede voorbeeld geven op gemeentelijke terreinen, ...
16. Als IGEAN milieu & veiligheid een tankslag organiseert, biedt de gemeente haar inwoners steeds de kans om hieraan deel te nemen.
17. Opvolgen van de controleplicht op particuliere opslagtanks.

Hoofdstuk 12: Duurzame ontwikkeling

Algemene inleiding

“Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.”¹¹

Duurzame ontwikkeling heeft in essentie betrekking op de samenhang tussen milieukwaliteit en maatschappelijke ontwikkelingen. Socio-economische ontwikkelingen putten het milieu uit en omgekeerd tasten milieuproblemen de maatschappelijke en economische functies van het milieu aan. De socio-economische ontwikkeling is dus op lange termijn afhankelijk van een goede milieukwaliteit. In die optiek vormt milieubeleid een essentiële schakel in het globale beleid en levert het een belangrijke bijdrage tot de oriëntatie van de maatschappij naar duurzame ontwikkeling. Hierdoor is het thema duurzame ontwikkeling opgenomen in de grondwet en dient het principe als basis voor zowat alle hogere wetgeving.

Duurzame ontwikkeling is in de eerste plaats sterk verbonden met milieuzorg: we moeten de grenzen die het milieu ons stelt erkennen. Zowel de opvangcapaciteit als de bronfunctie van ons milieu zijn immers beperkt. “Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien, in gevaar te brengen.”¹²

Duurzame ontwikkeling gaat om de belangen van toekomstige generaties. Het milieubeleid tracht dan ook oog te hebben voor de langetermijndimensie door het opnemen van langetermijndoelstellingen en indicatoren in het milieubeleidsplan.

Maar duurzame ontwikkeling is veel meer dan dat. Ze rust ook op economische en sociale pijlers en kan pas slagen als ze vertrekt van een bestuurlijke en een democratische invalshoek. Het milieubeleid is echter niet hetzelfde als het beleid duurzame ontwikkeling. Duurzame ontwikkeling is wel het referentiekader voor het milieubeleid.

Een nauwe verwevenheid tussen de ecologische, de sociale en de economische dimensie van duurzame ontwikkeling vraagt om een geïntegreerde aanpak en een geïntegreerd beleid, waarbij deze dimensies aan bod komen.

Dit komt tot uiting in de verschillende milieuthema's van dit milieubeleidsplan. De meeste van de eerder vernoemde acties geven dan ook op een of andere wijze uitvoering aan de duurzame beleidsdoelstellingen van het gemeentebestuur.

Een duurzaam **afvalbeleid** houdt in dat het beleid op de eerste plaats in het teken staat van afval voorkomen en in de tweede plaats het verkleinen van de afvalberg. De afvalberg zorgt voor (link bodem, water en hinder): ruimtebeslag, bodem- en grondwaterverontreiniging in de buurt van de stortplaatsen, luchtverontreiniging bij de verbranding, het transport en de recyclage van de afvalstoffen en voor energieverbruik bij recyclage en transport van afvalstoffen. De Ladder van Lansink stelt een rangorde op voor onze omgang met afval: hoe hoger op de ladder, des te beter voor het milieu. Het werd bedacht door de Nederlander Lansink in 1979. De ladder bestaat uit de volgende sporten:

- Afvalpreventie: De beste manier om met afval om te gaan is afval vermijden. De gemeente onderneemt hiervoor een aantal acties binnen de eigen diensten, maar ook naar de inwoners en scholen toe.
- Hergebruik: Hergebruik vereist weinig of geen energie of nieuwe grondstoffen. De mooiste voorbeelden hiervan zijn de kringloopwinkels, herbruikbare bekertjes, herbruikbare luiers, ...
- Sorteren en recyclen: Veel afvalstoffen bevatten grondstoffen die geselecteerd ingezameld worden en opnieuw gebruikt kunnen worden. De gemeente Wuustwezel

¹¹ 1987, Brundlandt Rapport, “Our common future”.

¹² 1987, Brundlandt Rapport, “Our common future”.

zorgt voor de selectieve inzameling van een aantal afvalfracties via de huis aan huis ophaling en via het containerpark.

- Verbranden: Restafval kan verbrand worden in moderne, aangepaste installaties met gaswassing en energierecuperatie. Niettegenstaande de ultragesofificeerde filters voor de uitlaatgassen blijven vele verbrandingsovens last hebben van dioxine-uitstoot, stank, ... Daarom staat afvalverbranding op de voorlaatste plaats in de ladder van Lansink.
- Storten: Storten staat onderaan de ladder en moet zoveel mogelijk vermeden worden. Het zorgt voor een ernstige hinder in de natuur, stank, bodem- en waterverontreiniging, ...

De gemeente voldoet aan de taakstelling i.v.m. de hoeveelheid huishoudelijk afval, maar wenst haar ambitie aan te scherpen.

Ook het bepalen van de prijs die inwoners moeten betalen voor de afvalinzameling en – verwerking is een element van duurzaam beleid. De kostprijs moet de mensen bewust maken van het afvalprobleem én hen aanzetten tot milieubewust aankopen (link met milieuverantwoord productgebruik) en selectief inzamelen.

Door de grenzen die het milieu ons stelt dient men over te gaan tot **milieuverantwoord productgebruik**. Dit houdt in dat de voorkeur dient te gaan naar producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop - van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase. De gemeente Wuustwezel kiest voor producten die tijdens hun volledige levenscyclus het leefmilieu zo weinig mogelijk belasten. Zo is de gemeente onder andere overgegaan tot de aankoop van milieuvriendelijke onderhouds- en schoonmaakproducten, de afbouw van het herbicidegebruik, het gebruik van COPRO-gekeurd breekpuin, de aankoop van hout met FSC-label, compost met VLACO-label, enz... Ook tracht de milieu- en groendienst de andere diensten te stimuleren om bio-producten aan te kopen.

Voor het thema **water** streeft men door integraal waterbeleid naar een duurzame ontwikkeling. Op lokaal niveau wordt via het deelbekkenbeheerplan vorm gegeven aan dit integraal waterbeleid. Het integraal waterbeleid is gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen. Hierbij wil de gemeente tot gezonde en – waar mogelijk – natuurlijke watersystemen komen, waarvan niet alleen de huidige maatschappij, maar ook de toekomstige generaties voor tal van zaken gebruik kunnen maken. Om dit te bereiken komen volgende onderwerpen aan bod in het milieubeleidsplan:

- Het voorkomen, herstellen en waar mogelijk ongedaan maken van watertekort via rationeel watergebruik en het aanleggen van gescheiden riolering.
- De kwaliteit van water verder verbeteren via continue opvolging, het opvolgen van de zoneringsplannen en pesticidenreductie.
- Terugdringen van risico's die de veiligheid aantasten. De watertoets vormt een belangrijk instrument in de preventieve aanpak van wateroverlast. De watertoets kan in het algemeen beschouwd worden als een proces van vroegtijdig informeren, adviseren en uiteindelijk beoordelen van de mogelijke schadelijke effecten van plannen, programma's of vergunningsbesluiten op het watersysteem.
- Herstel van de ecosystemen in en rond het water en de waterrijke gebieden: de aanleg van vistrappen, ...
- Water voor de mens: drinkwatervoorziening, water voor de industrie, landbouw en recreatie.

Ook voor **mobiliteit** dient er een duurzaam beleid te gebeuren. Ruimte, milieu en mobiliteit grijpen op elkaar in en komen met elkaar in botsing. Het verkeer en de verkeersinfrastructuur zorgen voor tal van problemen met impact op milieu zoals luchtverontreiniging, geluidsoverlast (link met thema hinder) en versnippering van de natuur (link met thema natuur). Een duurzame mobiliteit is niet zonder meer tegen de auto gericht maar tracht alle verkeersdeelnemers met elkaar te verzoenen. Daarnaast tracht men ons een ander vervoersgedrag aan te leren. De gemeente Wuustwezel onderneemt allerlei acties om de milieuhinder door het verkeer tot een minimum te beperken (zie hoofdstuk 9: mobiliteit).

Het milieubeleid van de gemeente Wuustwezel is voor het thema **energie** gericht op het stimuleren van een duurzame energiehuishouding in de ruime zin van het woord. Met betrekking tot de duurzame energiehuishouding zijn volgende aspecten belangrijk: milieukwaliteit en de voorzieningszekerheid van energiebronnen.

In verband met de milieukwaliteit is het van belang de kooldioxide-emissie, die het gevolg is van het verbranden van fossiele energie te beperken. Aan energiebesparing en duurzame energie is een belangrijke rol toegekend. De gemeente Wuustwezel onderneemt hiertoe allerlei acties, zoals sensibilisatie en stimulatie van kleine energiebesparende maatregelen, de aankoop van groene stroom, het opnemen van energie-efficiëntie bij overheidsopdrachten, het verminderen van het energieverbruik, ...

Voorzieningszekerheid houdt in de mate van zekerheid die er is over de beschikbaarheid van voldoende energiebronnen nu en in de toekomst.

De laatste jaren zijn de zorgen over de beschikbaarheid daarvan toegenomen, omdat minder nieuwe voorraden worden ontdekt en al in kaart gebrachte voorraden soms moeilijker toegankelijk blijken te zijn. Daarnaast neemt de mondiale vraag naar energie harder toe dan gedacht. De gemeente Wuustwezel past daarom haar gebouwen aan op energetisch vlak en geeft ook subsidies aan haar inwoners voor de aankoop van bepaalde vormen van hernieuwbare energie.

Waar tot voor enkele tientallen jaren de **natuur** vooral economische mogelijkheden in zich droeg, worden steeds meer gemeentebesturen en hogere overheden zich nu bewust van de maatschappelijke, educatieve en recreatieve relevantie van een goed ontwikkeld en beheerd natuurgebied of landschap. Mede daardoor is het voeren van een duurzaam natuurbeleid een belangrijk aspect van het gemeentelijk beleid.

De opvattingen over natuur en natuurbeleid zijn zeer persoonlijk en onder meer afhankelijk van sociale positie, opleidingsniveau, leeftijd en de relatie met de natuur in de directe leefomgeving. Zij blijken bovendien in de tijd te kunnen veranderen. Deze pluriformiteit leidt tot verschillende opvattingen over de invulling van het natuurbeleid. Voor het natuurbeleid heeft dat de volgende consequenties:

- Een structurele beschikbaarheid van een grote diversiteit aan natuur is niet alleen van belang voor de natuur zelf (biodiversiteit), maar ook om te allen tijde te kunnen voldoen aan het spectrum van maatschappelijke wensen en behoeften. De gemeente Wuustwezel stimuleert de biodiversiteit door de bermen te maaien volgens het bermbesluit en de bossen te beheren volgens duurzaam bosbeheer.
- Het brede spectrum van natuurtypen (rivieren, beken, heiden, graslanden, bossen, landschapselementen) vergt een structurele aandacht in beleid en beheer, teneinde de diversiteit te behouden en zo op veranderende voorkeuren voorbereid te zijn. De gemeente Wuustwezel beschikt over verschillende samenhangende landschapseenheden met verschillende natuurtypen. Voor al deze landschapseenheden wordt een actieplan uitgewerkt via het milieujaarprogramma. De gemeente geeft tevens subsidies voor de aanleg van kleine landschapselementen.
- De publieke voorkeur op een bepaald moment voor één bepaald type natuur, is een te smalle basis voor een duurzaam natuurbeleid.

Duurzaam bodembeheer is het zodanig beheren van de **bodem** dat de bodemkwaliteit wordt beschermd voor mens en milieu en er tegelijk ruimte is voor maatschappelijke ontwikkelingen. Hierdoor kunnen toekomstige generaties de bodem blijven gebruiken voor landbouw, natuur, drinkwater en woningbouw. De gemeente Wuustwezel bewaakt het (water)bodemkwaliteit en verbetert deze waar mogelijk. Daarnaast is er continu aandacht voor het voorkómen van het storten van gevaarlijk afval.

In dit hoofdstuk worden verder enkel bijkomende beleidsacties op een rijtje gezet die elders in dit document geen of minder aandacht kregen.

A. Sensibilisatie

a. Inleiding

De gemeente onderneemt passieve sensibilisatie m.b.t. duurzame ontwikkeling.

b. Stand van zaken

De gemeente is een Fair Trade gemeente. Eerlijke handel of fair trade bevordert het volgen van sociale en ecologische regels bij internationale handel, in het bijzonder bij de export van arme landen naar het geïndustrialiseerde westen. Een belangrijk onderdeel hiervan is het bieden van een eerlijke prijs voor een product, waarmee een prijs bedoeld wordt die in verhouding staat tot de productiekosten, en niet een prijs die bepaald wordt door de verhoudingen op de internationale markt. De geloofwaardigheid van Fairtrade staat of valt met het bepalen van strikte criteria en een grondige en permanente controle op de naleving ervan.

Een product dat het Fairtrade Max Havelaarkeurmerk draagt, beantwoordt aan de volgende criteria:

- De producenten kunnen rekenen op een minimumprijs, die de kosten van een sociaal- en milieuverantwoorde productie dekt.
- De producenten ontvangen ook een extra premie, onafhankelijk van de wereldmarktprijs, om ontwikkelingsprojecten op te zetten in hun gemeenschap, zoals initiatieven op het vlak van onderwijs, gezondheid, spaar- en kredietsystemen, wegeaanleg, vorming in verband met productieverbetering of organisatieversterking, ...
- De contracten met de koper of de invoerder worden zoveel mogelijk afgesloten voor een lange periode.
- Productie en de commercialisering ter plaatse gebeuren op een transparante manier.
- De arbeiders kunnen werken in menswaardige arbeidsomstandigheden. Geen kinder- en dwangarbeid dus.
- Er is een grote zorg voor het leefmilieu.

De controle op de laatste schakels in de keten, hier op onze markt, gebeuren door Max Havelaar België of Max Havelaar Nederland. Wie deze controles niet doorstaat, krijgt geen certificaat of verliest het.

In het gemeentelijk informatieblad wordt regelmatig een artikel rond fair trade of andere projecten rond noord-zuid relatie opgenomen.

De gemeente werkt samen met de beschutte werkplaats Aralea. Deze staat in voor het onderhoud van de begraafplaats in Loenhout en het sportpark daar, zodat daar zonder gebruik van pesticiden het groen onderhouden kan worden. Daarnaast helpen zij ook mee met het opruimen van zwerfvuil, ruimen sluikstorten op, helpen mee met het project van de straatvuilbakjes, ...

c. Visie

De gemeente vindt duurzame ontwikkeling belangrijk. Het blijvend sensibiliseren van de burgers is een voorname taak van de gemeente.

d. Knelpunten

Passieve sensibilisatie heeft niet altijd het gewenste effect.

e. Acties

1. Omtrent duurzame ontwikkeling organiseert de gemeente informatie- en sensibilisatieacties d.m.v. publicaties, infoavonden, ...

B. De gemeente organiseert of stimuleert participatieve en sensibiliserende initiatieven en projecten in verband met educatie voor duurzame ontwikkeling

a. Inleiding

De gemeente besteedt aandacht aan de samenhang en de synergie tussen de ecologische, sociale en economische aspecten van onderstaande beleidsdomeinen en voert in samenwerking met adviesraden een algemene doorlichting van het eigen beleid in minstens 3 daarvan: toerisme, landbouw, mobiliteit, ruimtelijke ordening, openbare werken, economie, onderwijs, sociaal beleid en sociale voorzieningen, jeugd – cultuur - sport en vrije tijdsbeleid, milieu, energie.

Ook voor het organiseren of ondersteunen van vormingen voor adviesraden in verband met een thema gelieerd aan duurzame ontwikkeling kan de gemeente punten verdienen.

b. Visie

De gemeente vindt duurzame ontwikkeling belangrijk. Het steunen van participatieve en sensibiliserende initiatieven en projecten in verband met educatie voor duurzame ontwikkeling is bijgevolg een belangrijk agendapunt van de gemeente.

c. Knelpunten

Het is soms moeilijk om een thema te vinden waarvoor ook interesse is vanuit de inwoners.

d. Acties

2. Aan de adviesraden wordt er jaarlijks gevraagd of er overschrijdende agendapunten kunnen aangeleverd worden. Indien dit zo is, zal er een overleg georganiseerd worden.

C. De gemeente stimuleert of ondersteunt duurzaam bouwen en wonen

a. Inleiding

Bouwen is ongetwijfeld één van de belangrijke pijlers van de economie.

Een goede en veilige huisvesting is een kernvoorwaarde om onze elementaire basisbehoeften te vervullen. Betaalbaar en kwaliteitsvol wonen op maat, gewaarborgd door woonzekerheid in een gezonde omgeving is één van de hefboomen om de sociale uitsluiting te voorkomen en weg te werken. Kwaliteitsvol wonen houdt rekening met gezondheidsaspecten, comfort, ruimte, veiligheid, energieprestatie, waterverbruik en gebruik van duurzame en gezonde bouwmaterialen en installaties.

Maar het bouw- en woonsysteem kampt met verschillende problemen. Een tiende van de wereldeconomie draait om het verkavelen van de ruimte, het bouwen, gebruiken en inrichten van woningen. De gebouwde omgeving gebruikt een zesde tot de helft van de natuurlijke hulpbronnen in de wereld, zoals hout, mineralen en water. De aangroei van het aantal woningen voor steeds kleinere gezinnen en de toename van het aantal huishoudens, de vernieuwing van de bestaande woningen en de steeds hogere eisen inzake wooncomfort zorgen ervoor dat we steeds meer natuurlijke bronnen onder de vorm van grondstoffen, water en energie dienen te gebruiken. Dat is dan weer de oorzaak van emissies in lucht, water en bodem en een verhoogde productie van afvalstoffen.

De bouwcultuur speelt vanuit economische overwegingen hoofdzakelijk in op de kortetermijnvraag op de woonmarkt en houdt minder rekening met de sociale en ecologische implicaties van woningen. Daarbij speelt dat Vlaanderen, door de spreiding van het wonen, als het ware is dichtgeslibd tot één verstedelijkt gebied, wat ook in de hand gewerkt wordt door de beschikbaarheid van vervoersmiddelen. En omgekeerd is de ruimtelijke verspreide woonvoorraad onder meer ook de oorzaak van het dichtslippen van de wegen en de hoge investeringskosten voor wegeninfrastructuur en nutsvoorzieningen.

Volgende acties kan de gemeente o.a. uitvoeren:

- De gemeente organiseert of ondersteunt een campagne die bouwers en verbouwers sensibiliseert duurzaam te bouwen en verbouwen.
- De gemeente neemt criteria met betrekking tot duurzaam bouwen en wonen op in haar vergunningenbeleid of in een stedenbouwkundige verordening.
- De gemeente heeft een informatiepunt op het vlak van Duurzaam Bouwen en wonen waar informatie kan bekomen worden over sociale en ecologische premies of reducties.

b. Stand van zaken

De gemeente stimuleert en ondersteunt duurzaam bouwen en wonen. De duurzaamheidsambtenaar informeert de bewoners over alle mogelijke premies die bekomen kunnen worden in het teken van duurzaam bouwen.

De verschillende subsidies binnen de gemeente worden aangekondigd via de gemeentelijke informatiekkanalen en via een overzichtsfolder die de burger informeert over alle subsidies op de milieu- en groendienst: dakisolatie, muurisolatie, isolatiemateriaal uit nagroeibare materialen, zonnecellen, warmtepompen, ventilatiesysteem, condensatieketels, hemelwater- en infiltratievoorziening, groendak, kleine landschapselementen, zwaluwen, herbruikbare luiers...

In 2009 heeft Eurosense een thermografische kaart gemaakt van de stad Antwerpen en 22 omliggende gemeenten. De resultaten zijn ook in Wuustwezel bekend gemaakt. De inwoners van Wuustwezel kunnen tijdens informatiesessies ook informatie over dakisolatie krijgen. Ook hier zal worden uitgelegd voor welke bouwwerken er subsidies kunnen aangevraagd worden.

c. Visie

De gemeente vindt duurzame ontwikkeling belangrijk en stimuleert daarom duurzaam bouwen en wonen.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

3. De gemeente zal verder duurzame ontwikkeling bij haar inwoners promoten en financieel ondersteunen. De subsidies zullen zowel voor nieuwbouw als verbouwingsprojecten in aanmerking komen, alsook enkel voor nieuwbouw of enkel voor verbouwingsprojecten. Indien nodig zal het subsidiereglement bijgestuurd worden.

D. De gemeente stimuleert of ondersteunt het maatschappelijk verantwoord ondernemen

a. Inleiding

De gemeente Wuustwezel komt met volgende acties in aanmerking voor punten op het onderscheidingsniveau:

- De gemeente organiseert een participatief initiatief waaraan bedrijven en omwonenden deelnemen met betrekking tot de ecologische en sociale rol van de deelnemende bedrijven.
- De gemeente houdt in haar aankoopbeleid naast milieuaspecten ook rekening met sociale aspecten. (vb. Schone Kleren, Fair Trade, ...)

b. Stand van zaken

De gemeente houdt in haar aankoopbeleid naast milieuaspecten ook rekening met sociale aspecten. Cateringproducten van Fair Trade worden aangekocht. In 2005 startte de gemeente de campagne om een Fair Trade gemeente te worden. Sinds 2007 is de gemeente een Fair Trade gemeente.

c. Visie

De gemeente vindt duurzame ontwikkeling belangrijk en stimuleert daarom het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

4. De gemeente zal ook in de toekomst actie ondernemen om bio-producten en Fair Trade-producten beter bekend te maken.
5. De gemeente zal verder een Fair Trade gemeente blijven.

E. De gemeente stimuleert of ondersteunt initiatieven met betrekking tot duurzame ontwikkeling in een Noord-Zuidcontext

a. Inleiding

- De gemeente organiseert of ondersteunt een tentoonstelling waarbij gewezen wordt op verbanden tussen de leefwijze in de geïndustrialiseerde landen en problemen in ontwikkelingslanden, en de verwevenheid van ecologische, sociale en economische problemen op mondiaal vlak.
- De gemeente heeft in haar goedgekeurd convenant ontwikkelingssamenwerking een milieugerelateerde actie opgenomen.

Voor bovenstaande acties kan de gemeente Wuustwezel punten krijgen voor het onderscheidingsniveau van de samenwerkingsovereenkomst.

b. Stand van zaken

De gemeente beschikt over een mondiale raad. De mondiale raad bestaat uit verenigingen die bezig zijn met de noord-zuid problematiek. O.a. Broederlijk Delen, 11 11 11, Amnesty International, ... De mondiale raad wil de Wuustwezelse bevolking sensibiliseren voor de armoede die elders in de wereld bestaat, aandacht vestigen op de oorzaken van die armoede, en ook via inzamelingen en andere acties de armen ondersteunen.

De mondiale raad formuleert adviezen aan het gemeentebestuur inzake ontwikkelingssamenwerking.

c. Visie

De gemeente vindt duurzame ontwikkeling belangrijk en stimuleert en ondersteunt daarom initiatieven m.b.t. duurzame ontwikkeling in een Noord - Zuidcontext.

d. Knelpunten

Er zijn geen knelpunten.

e. Acties

6. De gemeente bouwt een relatie op met een zuster gemeente in het zuiden indien de mogelijkheid zich voordoet.
7. De gemeente informeert de burger over de gevolgen van de klimaatopwarming voor de mensen van het zuiden.
8. De gemeente wenst meer aandacht te besteden aan de Noord-Zuidcontext. Dit kan onder de vorm van ondersteuning van de mondiale week van scholen of binnen de week van de aarde.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overwegingdocument

Bijlage 2: Samenvattende actielijst

Volgende gemeentelijke diensten zijn betrokken bij de uitvoering van het actieplan:

- DA: Duurzaamheidsambtenaar
- GD: Groendienst / Groenambtenaar
- TD: Technische dienst + Dienst magazijnen, bouw, groen, uitleendienst, schoonmaak
- MD: Milieudienst
- BD: Bouwdienst
- DS: Dienst Secretariaat
- DO: Dienst Onthaal
- DI: Informatieambtenaar + Dienst Welzijn
- FD: Dienst financiën
- PD: Personeelsdienst
- JD: Jeugddienst
- PZ: Politie + IGEAN

De planning wordt ingedeeld volgens volgende prioriteit:

- 1 = lopende actie,
- 2 = nieuwe actie in 2013-2014,
- 3 = nieuwe actie 2015-2016.

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
Hoofdstuk 3: Instrumentarium				
A. Gemeentelijke diensten				
A. 1. Milieudienst				
1	Structureel overleg creëren tussen de diensten rond verschillende thema's.	1	DA, MD, TD, DI, GD	Alg. Personeelsbudget
2	Aanwerven van een statutair milieuableider.	3	MD	Alg. Personeelsbudget
A.2. Centraal meldpunt voor milieuklachten				
-		-	-	-
A.3. Systematisch overleg milieuhandhavende en milieuklachten behandelende diensten				
3	Het klachtensysteem van de politie zal op termijn gelinkt worden aan het MKROS-systeem.	3	DA	-
B. Handhaving				
4	De samenwerking met de politie bestendigen.	1	DA, BD, MD	Alg. Personeelsbudget
5	De samenwerking met IGEAN Milieu & Veiligheid verder uitwerken en bestendigen.	1	DA, GD, MD	Alg. Personeelsbudget
6	Op een actieve manier blijven zoeken naar zones waarbinnen bedrijven preventief gecontroleerd kunnen worden.	1	DA, BD, MD	Alg. Personeelsbudget
C. Milieu Management Informatie Systeem				
7	De gemeente blijft de gegevens verder invoeren in de databanken die online zijn.	1	DA, BD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
D. Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur				
8	De gemeente blijft streven naar een optimale werking van de MiNa-raad.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
9	Het gemeentebestuur zal de haar opgelegde termijnen blijven respecteren i.v.m. het bezorgen van dossiers.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
10	Om zo min mogelijk zaken te agenderen uit persoonlijke sfeer op de MiNa-raad wordt er aan de leden gevraagd om de aangegeven agendapunten beter te omkaderen.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
11	De gemeente Wuustwezel organiseert minstens één keer per jaar een open milieuraad.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
E. Gemeentelijk milieubeleid				
12	De gemeente zorgt voor de opmaak van een milieubeleidsplan.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
13	De gemeente zal verder jaarlijks een milieujaarprogramma opstellen.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
14	Bij het opstellen van de strategische meerjarenplanning en de beleidsnota zal het milieu- en natuurbeleid een aandachtspunt zijn.	1	DA, DS	Alg. Personeelsbudget
F. Duurzaamheidsambtenaar				
15	Andere diensten en het college aanzetten om de principes van duurzame ontwikkeling mee te nemen in de gemeentelijke besluitvorming.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
G. Milieubarometer				
16	De gemeente zal jaarlijks de milieubarometer opmaken en de trends opvolgen. De resultaten kunnen dienen om het beleid te ondersteunen en eventueel aan te passen.	1	DA	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
H. Interne Milieuzorg				
17	Bij elke beleidsmaatregel oog hebben voor het aspect milieuzorg.	1	DA, GD, TD, MD	Alg. Personeelsbudget
18	Alternatieve vervoersmiddelen promoten bij het eigen gemeentelijk personeel als alternatief voor het gebruik van de auto.	1	DA, TD, PD	18.500 €
19	Het fietsbeleid verder zetten.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
20	Milieuverantwoord productgebruik verder implementeren.	1	DA, TD	8.360 €
21	Energiegebruik en watergebruik verder rationaliseren.	1	DA, BD	5.100 €
22	Afval binnen de eigen diensten verder terugdringen.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
I. Integratie op gemeentelijk vlak				
23	De integratie op gemeentelijk vlak verder uitbouwen.	1	DA, GD, TD, BD	Alg. Personeelsbudget
J. Samenwerkingsverbanden				
24	Het voortzetten en evalueren van de samenwerkingsverbanden met: <ul style="list-style-type: none"> a. IGEAN Milieu & Veiligheid; b. Provinciaal Instituut voor Hygiëne; c. TANDEM; d. SLA 21; e. LOGO Antwerpen; f. Natuurpunt Antwerpen Noord; g. Regionaal Landschap de Voorkempen; h. Kempens Landschap; i. Leader MarkAante Kempen. 	1	DA, GD, TD, BD, MD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
K. Participatie				
25	Herbekijken/optimaliseren van het subsidiereglement voor infosessies milieu en duurzame ontwikkeling.	2	DA	Alg. Personeelsbudget
26	Burgers en verenigingen op regelmatige tijdstippen informeren over gemeentelijke beslissingen.	1	DA, GD, DO, DI	Alg. Personeelsbudget
27	Infomomenten organiseren voor eigen diensten, inwoners, verenigingen en specifieke doelgroepen (bvb. senioren, tuiniers, ...) rond verschillende thema's i.v.m. milieu.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
28	Informatie verspreiden rond de bestaande subsidiereglementen via artikels, folders.	1	DA, GD, DI, DO	Alg. Personeelsbudget
29	Contact met scholen en verenigingen onderhouden en intensifiëren, hen op de hoogte houden van acties en hen proberen hierin te betrekken.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
30	Inwoners aanzetten om milieuvriendelijk te handelen (minder - of geen - pesticiden gebruiken, restafval beperken, ...). De gemeente geeft hierbij het goede voorbeeld en communiceert regelmatig haar werking.	1	DA, GD, TD, DI	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 4: Afval				
A. Afvalpreventie en hergebruik				
1	Het hergebruik en composteren van tuinafval verder stimuleren door: a. Het aanbieden van compostvaten en –bakken aan een verminderde, gesubsidieerde, prijs; b. Het verkopen van kippes; c. Het ondersteunen van de compostmeesters; d. Het verspreiden van informatie: brochures, artikels, infosessies organiseren, ...	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
2	Antireclamestickers verder blijven uitdelen;	1	DO	€ 2.500
3	Samenwerken met de middenstand rond afvalarm winkelen;	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
4	De bevoegde overheid ondersteunen en aanmoedigen in het opzetten en uitwerken van acties m.b.t. afvalpreventie;	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
5	De compostmeesterwerking bestendigen, en waar mogelijk, intensifiëren;	1	GD	Alg. Personeelsbudget
6	In verband met de hoeveelheid restafval haar ambitie verhogen en nagaan welke maatregelen zij dient te treffen om haar ambitie te kunnen vervullen.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
7	Verderzetten en uitbreiden van de compostmeesterwerking door het volgen van bijscholingscursussen, demonstraties door de compostmeesters, promotie van compostvaten via het gemeentelijk infoblad, uitbouwen van de demoplaats, ...	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
8	Het verspreiden van informatie: brochures, artikels, infosessies organiseren.	1	DA, GD	2.500 €
9	Verenigingen en scholen ondersteunen en aanmoedigen bij het opzetten en uitwerken van acties m.b.t. afvalpreventie, antireclamestickers verder blijven uitdelen, het gebruik van herbruikbare bekertjes stimuleren.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
10	Aan leerlingen van de lagere scholen in Wuustwezel de mogelijkheid blijven aanbieden om drinkbussen te kopen aan een verlaagd tarief.	1	DA	5.300 €
11	Aan leerlingen van de eerste leerjaren van de lagere scholen in Wuustwezel een koekendoos blijven aanbieden.	1	DA	5.300 €
12	Trachten om met de bedrijven het bedrijfsafval terug te dringen. Er zullen onderhandelingen plaatsvinden met de plaatselijke zelfstandigen met het oog op afvalvermindering en de KMO's zullen ondersteund en gemotiveerd worden om interne milieuzorg toe te passen.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
B. Selectieve inzameling en restafval				
13	De sorteerregels van de diverse fracties op regelmatige tijdstippen aan de burgers meedelen en dit op een voor iedereen verstaanbare wijze. Na de sensibilisatie volgt de controle.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
14	Steeds voldoende vuilbakjes voorzien in de straten.	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
15	Onderzoeken nieuwe mogelijkheden m.b.t. selectieve inzameling.	1	GD	Alg. Personeelsbudget
16	Verdere uitwerking van een DIFTAR-systeem, zowel voor restafval als voor GFT met aanrekening van de kosten op basis van gewicht, frequentie van aanbieden en gebruiksrecht. Dit alles met als uitgangspunt "de vervuiler betaalt".	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
17	Evolueren van afval- naar materialenbeheer.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
C. Illegaal ontwijkgedrag				
18	Creatief zoeken naar een systeem waarbij de bevolking actief wordt betrokken bij het oplossen van de problematiek van zwerfvuil;	1	DA, GD, TD, DI	Alg. Personeelsbudget
19	De bevolking sensibiliseren i.v.m. de nadelige effecten op het leefmilieu en de mens van het verbranden van afval;	1	GD, DA	Alg. Personeelsbudget
20	Het probleem van sluikstorten verder prioritair blijven aanpakken;	1	GD, DA, TD	Alg. Personeelsbudget
21	De opruiming van zwerfvuil door het inzetten van straatvegers, eventueel via MiNa-werkers. (ARALEA).	1	TD	74.460 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
Hoofdstuk 5: Milieuverantwoord productgebruik				
A. Implementatie binnen de eigen diensten				
1	Bij de aankoop van nieuwe producten zal de aankoopwijzer van de BBL (Bond Beter Leefmilieu) worden geraadpleegd (www.milieukoopwijzer.be) of de producttest van OVAM (www.ovam.be/producttest).	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
2	De sensibilisering van de bevolking wordt voortgezet. De gemeente communiceert haar milieuvriendelijke toepassingen naar de bevolking.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
3	De gemeente zal het gebruik van FSC-hout trachten standaard te gebruiken in gemeentelijke werken en op te leggen aan aannemers. Ook wordt het gebruik van chemische houtverduurzamingsmiddelen vermeden.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
4	De gemeente zal het gebruik van COPRO gekeurd breekpuin bestendigen.	1	DA, GD, TD	5.100 €
5	De gemeente gaat ervoor zorgen dat de ecologische criteria die zijn opgenomen in het bestek ook daadwerkelijk nageleefd worden.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
6	Met betrekking tot cateringproducten zal verder gegaan worden op de ingeslagen weg, d.w.z. bestaande criteria behouden en waar mogelijk nog verbeteren.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
7	De gemeente zal het gebruik van milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen bestendigen.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
8	De gemeente zal, indien er zich problemen voordoen bij het gebruik van milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen deze problemen oplossen.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
9	De gemeente zal het personeel goed informeren en opleiden. De gemeente tracht het papierverbruik te beperken.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
10	De gemeente wil het gebruik van bestrijdingsmiddelen gefaseerd afbouwen volgens het reductieprogramma.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
11	De gemeente zal het gebruik van VLACO-compost voortzetten.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
12	De gemeente zal hakselhout blijven aanbieden aan de bevolking.	1	TD	Alg. Personeelsbudget
13	Met betrekking tot kantoormaterialen zal verder gegaan worden op de ingeslagen weg, d.w.z. bestaande ecologische criteria behouden en waar mogelijk nog verbeteren.	1	DA, FD	Alg. Personeelsbudget
14	De gemeente zal voor verven en vernissen informatiesessies houden voor het personeel en hen aanzetten om meer verantwoorde producten te gebruiken.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
15	De sensibilisering van de bevolking wordt voorgezet. De gemeente communiceert haar milieuvriendelijke toepassingen naar de bevolking.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
16	De risico-evaluatie van alle chemische onkruidbestrijdingsmiddelen wordt opgevolgd en waar nodig geactualiseerd.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
17	De inventaris van alle bestrijdingsmiddelen m.b.t. de oppervlakte en reeds toegepaste alternatieve bestrijdingsmethoden wordt verfijnd. Waar mogelijk wordt overgeschakeld op alternatieve bestrijdingsmiddelen.	1	DA, TD	5.000 €
B. Sensibilisatie				
18	Zelf het goede voorbeeld gevend, door o.a. het aankopen van FSC-gelabeld hout, sensibiliseert de gemeente de bevolking omtrent milieuverantwoord productgebruik.	1	TD	Alg. Personeelsbudget
19	Kringlooptuinen: mensen blijvend informeren en sensibiliseren over de mogelijkheid tot afvalarm tuinieren.	1	DA, GD, DI	2.500 €
20	De gemeente wenst de inwoners van Wuustwezel beter kennis te laten maken met milieuverantwoorde cateringproducten. Vaak weten burgers niet wat de term "fair trade" of "bio" dekt.	1	DA, DI	36.000 €
21	De gemeente wenst alle brochures te laten drukken op milieuvriendelijk papier.	1	DI	55.800 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
Hoofdstuk 6: Water				
A. Pesticidenreductie en rationeel watergebruik				
1	Door motivatie en informeren van de medewerkers kan het gebruik van onkruidverdelgers nog drastisch worden verminderd.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
2	De gemeente gaat verder met 1,5 VTE MiNa-werker die als doel heeft om het onkruid pesticidenvrij te verwijderen in Loenhout.	1	TD	74.600 €
3	De pesticidentoets blijft opgenomen in de bestekken van openbare werken.	1	TD	Alg. Personeelsbudget
4	De gemeente zal de bevolking sensibiliseren voor het gebruik van regenwater als volwaardig alternatief van een grondwaterwinning.	1	DA, DI, BD	Alg. Personeelsbudget
5	De gemeente gaat de aanleg van infiltratievoorzieningen en doorlatende verharding promoten/opleggen.	1	DA, DI, TD, BD	Alg. Personeelsbudget
6	De gemeente blijft sensibiliseren m.b.t. integraal waterbeleid, met name het belang van sterfgrachten, waterlopen, beken, gebruik milieubesparende schoonmaakproducten, biodiversiteit, rationeel watergebruik, infiltratievoorzieningen, gescheiden afvoer, ...	1	DA, DI, BD	Alg. Personeelsbudget
B. Deelbekkenbeheerplan				
B.1. Integraal waterbeheer				
7	Uitvoering van prioritaire projecten binnen elk deelbekkenbeheerplan.	2+3	DA, TD	
8	De gemeente zal actief deelnemen aan initiatieven op het niveau van deelbekken/waterschappen.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
9	De gemeente zal actief deelnemen aan de opmaak van actieplannen.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
10	Uitvoeren van de watertoets.	1	BD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
11	De gemeente zal bijzondere aandacht besteden aan de initiatieven van de provincie en deze voorleggen aan de milieuraad.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
C. Grondwater en oppervlaktewater				
C.1. Oppervlaktewater				
12	De controles op illegale lozingen optimaliseren.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
13	Erover waken dat bij het nemen van maatregelen voor waterbeheersing ook aandacht wordt besteed aan de oppervlaktewaterkwaliteit.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
14	Het reglement op het inbuizen van grachten strikt toepassen.	1	DA, BD	Alg. Personeelsbudget
15	De ingebuisde grachten daar waar mogelijk terug vrij maken en de oorspronkelijke bedding van een aantal waterlopen herstellen. Het hemelwaterstelsel wordt waar mogelijk als open grachtenstelsel aangelegd. Het rioleringsnetwerk wordt verder geoptimaliseerd.	2+3	TD	30.000 €
16	Het gevoerde beleid in verband met onderhoudswerken aan waterlopen bestendigen, dat wil zeggen een jaarlijkse kruidruiming uitvoeren. Slibruiming enkel daar uitvoeren (gefaseerd) waar de hoeveelheid slib in de waterloop het noodzakelijk maakt. In deze gevallen moet er rekening gehouden worden met de regels voor ecologisch onderhoud van waterlopen.	1	DA, TD	40.000 €
17	Bij ruiming van waterlopen en grachten dient waar mogelijk maximaal rekening te worden gehouden met KLE's en een maximaal behoud van spontane houtopslag.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
18	Het hemelwater, daar waar mogelijk, terug infiltreren in de bodem of minstens afleiden naar een waterloop via het subsidiëren van infiltratievoorzieningen.	1	DA, TD	2.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
19	Verharde oppervlakken verminderen. Zo kan via de bouwvergunning in woongebieden worden opgelegd van de opritten verplicht doorlatend te maken.	1+2	DA, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
20	Natuurlijke overstromingsgebieden realiseren langs waterlopen na voorafgaandelijk overleg met de betrokken waterloopbeheerders en passend binnen het kader van het (deel)bekkenbeheerplan. Overstorten worden beperkt via de aanleg van retentiebekkens.	1+2+3	DA, TD	13.000 €
21	Het waterbergend vermogen van de grachten herstellen door een herwaardering van het grachtenstelsel.	1	DA, TD	13.000 €
22	Bij aanleg van rioleringen zal zo veel mogelijk voor volledig gescheiden (2DWA) stelsels gekozen worden.	1	TD	Valt onder projectbudgetten
23	In rode clusters volgens het zoneringsplan zullen, voor nieuwe woningen en grondige verbouwingen, IBA's opgelegd worden. HydroRio zal instaan voor het plaatsen van deze IBA's.	1	DA, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
24	De gemeente zal meewerken aan de opmaak en de uitvoering van het GUP.	1	DA, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
C.2. Grondwater				
25	De bevolking sensibiliseren voor het gebruik van regenwater als volwaardig alternatief van een grondwaterwinning.	1	DA, BD, DI	5.300 €
26	Burgers en landbouwers sensibiliseren over het gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen langs waterlopen.	2	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
27	Overleg plegen met de hogere overheid i.v.m. de grondwaterproblematiek.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
28	Bij eigen werken daar waar mogelijk werken met waterdoorlatende materialen.	1	DA, BP, TD	Valt onder projectbudgetten

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
29	Het aantal grondwaterwinningen trachten te beperken via sensibilisering enerzijds en het toepassen van de reglementering anderzijds.	1	DA, BD	Alg. Personeelsbudget
30	De bevolking sensibiliseren m.b.t. rationeel watergebruik, infiltratievoorzieningen, gescheiden afvoer, ...	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
31	Het bestendigen van het waterconserveringsproject.	1	DA, TD	3.100 €
32	Een vervolg uitwerken voor het waterconserveringsproject.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
C.3. Waterbodems				
33	Waar nodig analyses uitvoeren m.b.t. de kwaliteit van het slib, en de herkomst van de vervuiling inventariseren.	1	DA	5.990 €
34	Door een adequaat grondwater- en oppervlaktewaterbeleid de kwaliteit van de onderwaterbodem trachten te verbeteren; de kwaliteit van de onderwaterbodem is in elk geval afhankelijk van de oppervlaktewaterkwaliteit (zie actiepunten oppervlaktewater).	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
35	De herkomst van mogelijke vervuiling van de onderwaterbodem trachten te achterhalen, zodat de problematiek gericht kan worden aangepakt.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
36	Burgers en landbouwers sensibiliseren over het onderhoud van bermen en waterkanten om het dichtslibben van grachten en onnodige slibafzettingen te voorkomen.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
C.4. Duurzaam watergebruik				
37	Subsidiereglementen in verband met duurzaam watergebruik verder promoten.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
38	Het goede voorbeeld geven in duurzaam watergebruik.	1	DA, TD, DI	Alg. Personeelsbudget
39	De bevolking blijven wijzen op het belang van duurzaam watergebruik.	1	DA, DI, BD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
40	Uitvoeren van een wateraudit bij nieuwbouw -en verbouwingsprojecten.	2	DA, MD, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 7: Hinder				
A. Digitaal opvolgen van milieuklachten				
1	Ervoor zorgen dat de mensen weten waar ze terecht kunnen met hun milieuklachten, namelijk de duurzaamheidsambtenaar.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
2	Optimalisatie van het meldpunt omtrent milieuklachten.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
B. Sensibilisatie				
3	De burgers (en specifieke wijken) sensibiliseren i.v.m. lawaaihinder van verbouwingwerken en van tuin- en grasmaaiers in het weekend.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
4	De inwoners van de gemeente en het gemeentepersoneel over de uitstoot van auto's informeren.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
5	De lagere scholen stimuleren om een actie rond sterren en lichthinder te organiseren die aansluit bij de Nacht van de Duisternis.	2	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
C. Doorlichten van de hinderklachten				
Geluidshinder				
6	Alternatieve geluidsvriendelijke vervoersmogelijkheden promoten (zie ook mobiliteitsplan).	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
7	De geluidshinder veroorzaakt door het verkeer zoveel mogelijk te trachten beperken.	1	DA	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
8	Het gemotoriseerd verkeer in woongebieden minimaliseren d.m.v. verkeerstechnische maatregelen. Het sportief en agressief rijgedrag dient hierbij voornamelijk ontmoedigd te worden en andere vervoersmogelijkheden (de fiets, openbaar vervoer) gepromoot.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
9	Streng toezien op het wildcrossen en het rijden met terreinwagens in natuurlijke en ecologisch waardevolle gebieden. Daar waar nodig zal opgetreden worden.	1	GD, DA	Alg. Personeelsbudget
10	De occasionele geluidshinder in de omgeving van dancings, cafés en fuiven trachten op te lossen door het afsluiten van een gentlemen's agreement met de betrokken inrichtingen. Er wordt onderzocht of het opleggen van geluidsbegrenzers een oplossing kan bieden. De jeugdraad koopt alvast geluidsmeters aan om zo uitbaters en organisatoren te sensibiliseren.	1	GD, DA, DI	Alg. Personeelsbudget
11	Het voortzetten van het huidige beleid in samenwerking met de jeugdraad omtrent geluidsoverlast.	1	DA, JD, DI	2.000 €
Geurhinder				
12	Geurhinder brongericht aanpakken.	1	MD, BD, DA	Alg. Personeelsbudget
Lichthinder				
13	Als er lampen en armaturen dienen vervangen te worden, wordt de verlichtingssterkte van de nieuwe lampen en armaturen aangepast aan de gestelde norm.	2+3	DA, TD	250.000 €
14	De verlichting in de woonwijken worden gecontroleerd op verstrooiing, verblinding en het binnenschijnen.	2	DA	250.000 €
15	Aangepaste straatverlichting voorzien in de buurt van waardevol natuurgebied.	2+3	DA, TD	250.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
16	Daar waar wenselijk, en rekening houdend met de verkeers- en algemene veiligheid, de verlichting doven tussen 23 uur en 6 uur, ook bij het aanschijnen van gebouwen.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
17	Ook in de toekomst blijven deelnemen aan de Nacht van de Duisternis.	1	DA, DI, TD	Alg. Personeelsbudget
18	De bevolking sensibiliseren om overdadig licht in tuinen en op opritten te vermijden.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
19	Bedrijven en de middenstand stimuleren om lichthinder zoveel mogelijk te vermijden door: a. Goede reclameverlichting; b. Doven van verlichting voor bedrijventerreinen of werken met bewegingsmelders op bepaalde plaatsen; c. Doven etalageverlichting en lichtreclame na een bepaald uur; d. Verlichten van opritten e.d. zonder hinder; e. Goede verlichting van sportterreinen, serres, enz.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
20	Scholen sensibiliseren rond het thema lichthinder.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
21	Op gemeentelijke gebouwen wordt enkel klemtoonverlichting geplaatst als ze functioneel of noodzakelijk is. Ze wordt neerwaarts geplaatst en gedoofd wanneer mogelijk.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
22	Sensibilisatie rond ozonafbrekende stoffen en hun milieuvriendelijke alternatieven.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
Hinderlijke inrichtingen				
23	Overleggen met diverse bevoegde instanties.	1	DA, MD, DI, GD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
24	Een goede controle uitoefenen op vergunningen, en bij overtredingen adequaat optreden.	1	DA, MD, BD	Alg. Personeelsbudget
25	De vlotte samenwerking met de politie bestendigen.	1	DA, MD, BD	6.500 €
26	Extra personeel aanstellen i.k.v. handhavingsbeleid (cfr. Samenwerking met politiezone Grens en IGEAN).	1	DA, MD, BD, GD	Alg. Personeelsbudget
27	Correcte en duidelijke informatieverstrekking i.v.m. milieurisico's.	1	DA, MD, DI	Alg. Personeelsbudget
28	Een goed preventiebeleid voeren.	1	DA, MD, DI	Alg. Personeelsbudget
29	Het in de schijnwerper plaatsen van de positieve kanten van het bedrijfsleven zoals milieu-inspanningen geleverd door bedrijven binnen de gemeente.	1	DA, MD, DI	Alg. Personeelsbudget
Luchtverontreiniging				
30	In samenwerking met LNE, Afdeling Milieu- Inspectie, controles uitvoeren bij meldingen van luchtverontreiniging	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
31	In het mobiliteitsplan voldoende aandacht schenken aan het voorkomen van luchtverontreiniging door onder meer het fietsbeleid sterk te promoten.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
32	De bevolking sensibiliseren: a. Het fietsbeleid promoten; b. Mensen aanmoedigen om de motor stil te leggen bij gesloten overweg; c. I.v.m. de schadelijke effecten van de verbranding van (afval)stoffen in de tuin of in afvalbranders; d. Het informeren en sensibiliseren over het belang en de verplichting van de jaarlijkse inspectie en het onderhoud van verwarmingsinstallaties alsook sensibiliseren rond de vervanging van oude, slechtwerkende en/of energieverblindende ketels. Ook voor toestellen waarvoor momenteel nog geen onderhoudsverplichting bestaat (gasketels, gasgeisers), is het nuttig periodiek een controle (van de verbranding en van de verluchting van het stooklokaal) te laten uitvoeren door een erkende technicus of door een vakman en dit voornamelijk in het kader van de preventie van CO-vergiftiging.”	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
33	Overleggen met hogere overheden over: a. Het verbeteren van het meetnet; b. Een betere informatiedoorstroming; c. Wat aan luchtverontreiniging kan worden gedaan.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
34	Overleggen met naburige gemeenten i.v.m. het voorkomen van luchtverontreiniging.	2	DA, GD, MD, DI, TD	Alg. Personeelsbudget
35	De eigen gemeentelijke emissies zoveel mogelijk beperken door o.m.: a. Het gebruik van milieuvriendelijke brandstoffen en biobrandstoffen; b. Rationeel energiegebruik; c. Het voeren van een duurzaam aankoopbeleid.	3 1 1	DA, TD DA DA, TD	63.000 € 5.100 € Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
Hoofdstuk 8: Energie				
A. Implementatie binnen de eigen diensten				
-	-	-	-	-
B. Uitvoeren van een energieboekhouding en het opstellen van energieprestatiecertificaten				
1	De huidige energieboekhouding blijven bijhouden.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget
2	Het verder blijven zetten van de eigen energieboekhouding van de andere gemeentelijke gebouwen.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget
3	De energieboekhouding zal nauwlettend worden gevolgd door de duurzaamheidsambtenaar en de gebouwenbeheerder.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget
4	Uit de energieboekhouding de nodige conclusies trekken en op basis daarvan acties ondernemen.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget
C. Sensibilisatie en de stimulatie van kleine energiebesparende maatregelen				
5	De gemeente Wuustwezel zal een sensibiliseringsactie voeren rond buitenverlichting.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
6	De bestaande subsidies voor het duurzaam bouwen bestendigen en eventueel uitbreiden met bijkomende subsidies voor rationeel energiegebruik.	1	DA	Alg. Personeelsbudget + 3.060 €
7	Promoten van de premies voor rationeel energiegebruik, aangeboden door Eandis en de hogere overheid.	1	DA, DI	3.060 €
8	De bevolking blijven informeren en sensibiliseren rond rationeel energiegebruik.	1	DA, DI	3.060 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
9	De gemeente zal het loket duurzaam bouwen verder uitbouwen.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
10	Aangezien er maar een beperkte groep mensen bereikt wordt door de klassieke communicatiemiddelen zoekt de milieu- en groendienst in samenwerking met de communicatiedienst naar alternatieve communicatiekanalen.	1	DA, GD, Di	Alg. Personeelsbudget
11	Het promoten van energiezuinig en duurzaam bouwen en wonen en het creëren van een draagvlak voor duurzame energiebronnen zijn prioriteiten. De gemeente heeft hierbij een belangrijke voorbeeldfunctie.	1	DA, DI, TD, BD	Alg. Personeelsbudget
D. Aankoop van een minimum percentage aan groene stroom				
12	De gemeente Wuustwezel kiest ervoor om bij de nieuwe contractonderhandelingen voor 100% groene stroom in te tekenen. Het nieuwe energiecontract start in 2012 en heeft een looptijd van 3 jaar.	1	DA	109.250 €
13	De gemeente zal ijveren voor een evenwichtige inplanting bij aanvragen voor het plaatsen van windturbines.	1	MD, BD	Alg. Personeelsbudget
E. Opleiding energie				
14	De duurzaamheidsambtenaar of de gebouwenbeheerder zullen een opleiding rond energie volgen.	2	DA, GB	15.000 €
F. Duurzame energiescan (DE-scan)				
15	De investeringen aan de gebouwen spreiden in de tijd.	2	DA, TD, GB	48.000 €
16	Bij nieuwbouw en verbouwingen van gemeentelijke gebouwen systematisch aandacht besteden aan het efficiënt en spaarzaam gebruik van energie en het gebruik van alternatieve energiebronnen.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
17	Een "Plan Hernieuwbare Energie" opmaken met om. volgende thema's: a. Toepassen hernieuwbare energie in bestaande gebouwen; b. Toepassen hernieuwbare energie in nieuwe (ver)bouwprojecten; c. Aanmoedigen zongericht bouwen bij nieuwe verkavelingen; d. Haalbaarheidstudie naar de mogelijkheid voor de inplanting van e. Aankoop groene stroom.	2	DA, GB	5.300 €
G. Energie-efficiëntie bij overheidsopdrachten				
18	Verder opnemen van criteria i.v.m. duurzaam energiegebruik in de bestekken bij nieuwbouw of verbouwing.	1	DA, TD, GB	Alg. Personeelsbudget
H. Lager energieverbruik				
19	De gemeente heeft sinds oktober 2009 een gebouwenbeheerder in dienst. Deze staat in voor het beheren van de gebouwen, waaronder ook het verbruik. Samen met de duurzaamheidsambtenaar en de technische dienst wordt getracht het verbruik zo correct mogelijk op te volgen. Indien er zich problemen voordoen kan er ook korter op de bal worden gespeeld.	1	DA, GB	Alg. Personeelsbudget
I. REG in bestaande gebouwen				
20	Het personeel van het gebouw zal, aangemoedigd door de investering van de gemeente, zich meer bewust worden van hun energieverbruik. Ook krijgen ze tips van de duurzaamheidsambtenaar.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 9: Mobiliteit				
A. Sensibilisatie				
1	De gemeente wenst de nationale campagnes zoals 'Ik Kyoto' en 'Met belgerinkel naar de winkel' te blijven ondersteunen.	1	DA, DI	5.300 €
2	Jaarlijks blijft de gemeente via het gemeentelijk Infoblad sensibiliseren voor milieuvriendelijke vervoerswijzen.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
3	Blijven sensibiliseren over de plaatsing van een roetfilter.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
B. Gemeentelijke Begeleidingscommissie				
4	De gemeente zal verder blijven samenwerken met IGEAN. IGEAN beschikt over een mobiliteitsambtenaar op wie we aanspraak mogen doen als gemeente.	1	DA, TD, BD	65.000 €
5	Een regelmatige milieutoetsing van het mobiliteitsplan uitvoeren.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
6	Het mobiliteitsplan uitvoeren.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
7	Het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen binnen de gemeente promoten en stimuleren d.m.v. sensibilisatieacties, artikels, tentoonstellingen, ...	1	DA, TD, DI	5.300 €
8	Zelf het goede voorbeeld geven (o.a. fietsvergoeding, gebruik van dienstfietsen, ...).	1	DA, TD, DI	Alg. Personeelsbudget
9	Een aantal ecologische criteria opleggen bij de aankoop van dienstvoertuigen.	1+2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
10	Inventaris opmaken van het gemeentelijk wagenpark en het verbruik registreren.	2	DA	Alg. Personeelsbudget
11	Onderzoeken waar er fietsstallingen kunnen bijgeplaatst worden.	2	TD	Alg. Personeelsbudget
12	Deelnemen aan (boven)gemeentelijke sensibiliseringsacties -en campagnes.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget + 5.300 €
13	Aanpak van sluipverkeer door verkeersremmende maatregelen en controle.	1	TD	23.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
C. Stimuleren milieuvriendelijk rijgedrag				
14	De gemeente Wuustwezel zal op regelmatige basis een cursus ecodriving voor haar personeelsleden organiseren en het resultaat evalueren.	1	DA, DI, TD	5.300 €
D. Luchtverontreiniging door verkeer				
15	Blijvend aandacht besteden aan de fietsvriendelijkheid van het centrum.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
16	Degelijk uitgeruste voetpaden voorzien in het centrum.	1	TD	42.000 €
17	Uitvoerig promotie voeren voor een duurzame mobiliteit.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
18	Overleg plegen met De Lijn en de NMBS om de respectievelijke stations aantrekkelijker in te richten en uit te bouwen.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
19	Overleggen met bevoegde instanties en omliggende gemeenten om verbindingen van en naar de haven te verbeteren voor alle types vervoer.	2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
20	Onderzoeken of er in de gemeenten carpooling parkings kunnen worden voorzien op de perifere parkings.	2	TD	Alg. Personeelsbudget
E. Milieuhinderlijke voertuigen				
21	De voertuigen zullen beter worden opgevolgd naar: onderhoud, verzekering, aantal kilometer, tankbeurten, ...	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
22	Bij de aankoop van nieuwe voertuigen wordt gekozen voor milieuvriendelijke voertuigen.	1	DA, TD	20.000 €
23	Er wordt alles aan gedaan om het gemakkelijker te maken voor het personeel om te kiezen voor de fiets i.p.v. voor de wagen.	1	DA, PD, TD	18.500 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
F. Bedrijfsvervoersplannen van de gemeente				
24	Het gebruik van alternatieve vervoersmiddelen binnen de gemeente promoten en stimuleren.	1	DA, PD, TD	18.500 €
25	Zelf het goede voorbeeld geven (o.a. gebruik van dienstfietsen).	1	DA	Alg. Personeelsbudget
26	De dienstfietsen op een gemakkelijkere plaats stallen.	1	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 10: Natuur				
A. Bermbeheer				
1	Om duidelijke uitspraken te kunnen doen over de eventuele aanpassing van het maaischema voor alle bermen van de gemeente, is het nodig om alle bermen opnieuw te inventariseren. Hiervoor zal, indien nodig, een nieuw bermbeheersplan opgemaakt worden waarbij niet alleen de permanente proefvlakken worden bekeken, maar alle bermen van de gemeente.	2	GD, TD	1.700 €
2	Het personeelslid, dat nu het meeste maaiwerk voor zijn rekening neemt, tijdens het veldwerk van de biologen mee te laten gaan zodat hij uit eerste hand ervaring kan opdoen.	2	TD	Alg. Personeelsbudget
3	Te bekijken of de oude maai/zuigcombinatie in de toekomst niet kan vervangen worden door de nieuwe generatie klepelmaaikoppen.	2	TD	10.000 €
4	De gemeente sensibiliseert de bevolking via allerlei communicatiekanalen rond de richtlijnen van het bermbeheersplan. Het bermbeheer en het streefdoel worden toegelicht. Het belang van het afvalvrij houden van bermen kan eveneens aangehaald worden. Het is belangrijk dat de bevolking weet waarom er gewacht wordt met maaien.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
5	Evaluatie bermbeheersplan.	1	GD, TD	1.700 € + Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
B. Streekeigen soorten				
6	Het gebruik van streekeigen soorten en autochtoon plantmateriaal zal gepromoot worden naar burgers. Hiervoor gebruikt de gemeente de brochure van de provincie: Plant-wijzer en de gemeentelijke informatiekanalen (infoblad, website, ...Zo zal ook de nodige aandacht uitgaan naar het gebruik van autochtoon materiaal bij de jaarlijkse actie 'Behaag...natuurlijk' in samenwerking met Natuurpunt en de jaarlijkse Bebloemingswedstrijd (ecologische siertuin).	1	GD, TD	11.000 € + Alg. Personeelsbudget
7	Om de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in de dorpskernen te doen toenemen, kan nagegaan worden waar groenelementen kunnen toegevoegd worden. Hierbij wordt zoveel mogelijk inheems materiaal gebruikt en wordt een variatie in zowel stuifmeel- als nectarplanten gebruikt.	1	GD, TD	11.000 €
C. Code goede natuurpraktijk				
8	De gemeente zal de code van goede natuurpraktijk blijven toepassen.	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
D. Subsidiereglement				
9	De gemeente zal de huidige subsidiereglementen voor bepaalde bestaande beheerovereenkomsten met de VLM, de KLE's, zwaluwnesten en groendaken verder blijven toepassen en aanpassen waar nodig.	1	GD, DA	4.000 €
E. Vorming				
10	De gemeente zal de personeelsleden van de groen- en milieudienst op regelmatige basis bij laten scholen via allerlei cursussen (bijvoorbeeld: planten determineren, snoeien, ...).	1+2	GD, TD	15.000 €
F. Deelname Dag van het Park				
11	De gemeente zal, wanneer zij het opportuun vindt, deelnemen aan Dag van het Park.	2	GD, TD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
G. Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP)				
Acties per landschapseenheid				
Landschapseenheid Sterbos en Wuustwezelheide				
12	De burger zal bewust worden gemaakt van de aanwezigheid van het vogelrichtlijngebied 'De Maatjes, Wuustwezelheide en Groot Schietveld'. Het is belangrijk dat de burger weet wat een vogelrichtlijngebied inhoudt. Het internationaal belang van dit gebied (o.a. door de regenwulpen) kan worden toegelicht. Dit kan aan de hand van een publicatie in het gemeentelijk infoblad en geleide wandelingen.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
Landschapseenheid Wolfsheuvel				
-	-	-	-	-
Landschapseenheid omgeving van Bosduin, Ertboringen en Bleken				
13	De gemeente zal de eigenaars van het Goed van Koch aanschrijven en stimuleren om het gebied op een natuurvriendelijke manier te beheren. De oude parkbomen moeten onderhouden worden en exoten (Amerikaanse vogelkers, robinia en pontische rododendron) moeten verwijderd worden. Dit kan worden uitgevoerd in samenwerking met de bosgroep.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
Landschapseenheid woonkernen				
14	De gemeente zal de bevolking sensibiliseren rond natuurvriendelijk tuinbeheer. Thema's die hierbij aan bod kunnen komen zijn natuurvriendelijke, afvalarme tuinen en plantenperkjes, alternatieven voor het gebruiken van bestrijdingsmiddelen in de tuin, informatie over verticale begroeiing en hagen, het gebruik van inheemse planten, enz. Er zal informatie verspreid worden en er kunnen opentuinwandelingen georganiseerd worden rond deze thema's om praktijkvoorbeelden toe te lichten. De uitwerking kan onder andere i.s.m. VELT en Natuurpunt besproken worden.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
15	Begraafplaatsen worden natuurvriendelijk beheerd. Er wordt nagegaan waar het mogelijk is om maatregelen te nemen die het gebruik van pesticiden verder verminderen (zoals het aanleggen van graszoden op de kleinere weggetjes, ...). Er kan bekeken worden of er een groene hoek mogelijk is met respect voor de begraafplaats. Dit vormt cultureel-maatschappelijk eveneens een meerwaarde.	1	TD, GD	5.000 €
Landschapseenheid Groot Schietveld en aanpalende gebieden				
16	De gemeente houdt bij de opmaak van RUP's in de buurt van het Groot Schietveld rekening met de voorziene buffering van het gebied. De buffer zorgt ervoor dat de landschappelijke overgang van het Groot Schietveld gevrijwaard blijft. (GRSP).	1	DA, GD, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
Algemene acties				
Algemeen				
17	Actualisatie GNOP	1	DA, GD	5.000 €
18	Door middel van een RUP kan de huidige bestemming omgevormd worden naar een andere bestemming. Dit kan aangewend worden voor onbeschermd te behouden waardevolle gebieden. Er zal een RUP worden opgemaakt voor de in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geselecteerde natuurgebieden en ecologische verbindingen op gemeentelijk niveau. (GRSP). Een voorbeeld hiervan is het RUP Domein Franciscanessen. Dit domein van 40ha is op vraag van de gemeente aangekocht door de stichting Kempens Landschap met de bedoeling dit park open te stellen voor het publiek en aan de bestaande gebouwen een andere bestemming te kunnen geven.	1	BD	40.000 €
19	Het ruimen van de grachten wordt best gefaseerd uitgevoerd. Door ervoor te zorgen dat niet alle vegetatie in één keer verdwijnt, kunnen vogels (zoals de roodborsttapuit, ...) een veilig onderkomen zoeken in een nabijgelegen nog niet geruimde gracht.	1	TD	40.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
20	De gemeente zorgt ervoor dat de bestaande reglementering en subsidies m.b.t. milieu en natuur verder overzichtelijk en gemakkelijk kunnen geraadpleegd worden (bv. op de gemeentelijke website).	1	GD, DI	Alg. Personeelsbudget
21	De gemeente zorgt voor het behoud van veld- en zandwegen (buurtwegen). De 'trage wegen' blijven behouden en worden waar aangewezen opengesteld. Bij de openstelling van trage wegen wordt er voldoende ruimte voor bermten voorzien. Dit gaat gecombineerd met sensibilisatie. Vooral daar waar het niet nodig is, dient verharding vermeden te worden en worden er alternatieven voorgesteld. De gemeente zal hiervoor samenwerken met het Regionaal Landschap de Voorkempen.	1	GD, DA, TD	6.300 €
22	De gemeente blijft actief deelnemen aan de uitwerking van het Regionaal Landschap de Voorkempen.	1	DA, GD	6.300 €
23	De gemeente zal aangesloten blijven bij de Stichting Kempens Landschap.	1	GD	Alg. Personeelsbudget + 2.000 €
24	De gemeente zal actief meewerken aan de uitvoering van het Leader-project 'De MARKAaNTE Kempen'.	1	DA, GD	10.000 €
25	De gemeente maakt een globaal landschapskwaliteitsplan op voor de open ruimte. (GRSP).	2	DA, GD, TD, BD	Alg. Personeelsbudget
26	Natuur- en milieu-informatie (ook rond wetgeving van natuurtechnische ingrepen, natuurdecreet, ...) wordt verder op verschillende wijze snel en efficiënt aan de bewoners doorgegeven. Dit kan gebeuren aan de hand van een infopunt, de gemeentelijke website, bestaande infoblaadjes en nieuwe mediakanalen, ...	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
27	De gemeente zorgt voor een aankoopbeleid in functie van natuurbehoud en bosuitbreiding. Er wordt vooral uitgekeken naar (natuur)gebieden die nog geen wettelijke bescherming hebben. Speciale aandacht gaat uit naar de gebieden met een (potentiële) verbindings- en/of bufferfunctie en naar gebieden met een hoge natuurwaarde. Verder is het wenselijk om bestaande natuurgebieden en groene gemeentelijke eigendommen te behouden en uit te breiden. Deze actie wordt uitgevoerd in samenwerking met de Stichting Kempens Landschap.	1+2	DA, TD	Alg. Personeelsbudget
28	Erkende natuurverenigingen die gebieden willen aankopen met het oog op herstel en behoud van de natuurwaarden en die deze gebieden ecologisch beheren, krijgen financiële steun van de gemeente.	2	GD, DA	
KLE's				
29	Er dient te worden gestreefd naar de uitbreiding van het net van lijnvormige KLE's in de gemeente, vooral in hun functie als verbindingselementen. Het verder aanplanten van deze KLE's moet derhalve gestimuleerd worden.	1	GD	Alg. Personeelsbudget
30	De gemeente werkt aan het herstel, onderhoud en aanplanting van KLE's. Aan de hand van kleine landschapselementen werkt de gemeente een langetermijnvisie rond KLE's uit, net als een actieplan voor het herstel, onderhoud en aanplanting van KLE's.	2	GD	Alg. Personeelsbudget
31	De gemeente gaat na welke KLE's er op gronden van openbare besturen liggen en welk beheer deze nodig hebben. Voor de KLE's op privé-eigendom zal de gemeente nagaan of er projectpartners zijn (regionaal landschap, landbouworganisatie, wildbeheereenheid, bosgroep, provincie, natuurvereniging, ...) die willen meewerken. De gemeente zal de eigenaars van de KLE's informeren en sensibiliseren. Er zullen eveneens cursussen rond het beheer van KLE's worden georganiseerd in samenwerking met landbouworganisaties, de landbouwcel van provincie, natuurbeheerders, ...	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
32	Het aanplanten van de bomenrij in de Gasthuisdreef.	2	DA, TD, GD	5.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
33	Het ecologisch inrichten en beheren van de Kleine Beek.	3	DA, TD, GD	5.000 €
Bos				
34	Er wordt rekening gehouden met de principes van duurzaam bosbeheer bij het beheer van openbare bossen (verplicht) en privébossen in de gemeente.	1	GD, TD, DA	Alg. Personeelsbudget
35	De gemeente zal onderzoeken waar nieuwe bossen kunnen worden geplant en waar bestaande bossen kunnen worden verworven. Hiervoor wordt overleg gepleegd met de Stichting Kempens Landschap en de Vlaamse overheid.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
36	Er wordt momenteel een bosbeheerplan voor een aantal gemeentelijke bossen, namelijk De Kuyck, Molenheide, Hofakker, Molenbos en Huisheuvel, opgesteld. Dit plan zal worden uitgevoerd zodra het is afgewerkt.	1	GD	1.700 €
37	De gemeente werkt verder aan de bestrijding van Amerikaanse vogelkers en andere woekerende exoten in bospercelen (Japanse duizendknoop, robinia, ...).	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
38	De gemeente zal activiteiten ondersteunen in het kader van de Week van het bos, een initiatief van het ANB en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
39	De gemeente stimuleert de toetreding van boseigenaars tot de bosgroepen. Eigenaars van aan elkaar grenzende bossen kunnen samen een bosbeheerplan opmaken volgens de principes van duurzaam bosbeheer. Hiervoor worden subsidies verkregen. De gemeente zal in samenwerking met de bosgroepen de verschillende boseigenaars sensibiliseren over de omvorming van naaldhout naar loofhout, duurzaam bosbeheer, bestrijding van exoten, ...	1	GD	Alg. Personeelsbudget
40	Boomplantacties organiseren (i.s.m. scholen, verenigingen, ...).	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
41	De gemeente participeert verder in de bosgroep Antwerpen Noord.	1	GD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
Groen				
42	De gemeente zal een uitgebreide groeninventaris laten opmaken. Zo krijgt ze een beter overzicht van het aanwezige groen in de gemeente en waar er nog groen in straten, parken en plantsoenen aangeplant kan worden.	2	GD, TD	1700
43	Bij aanvang van groenprojecten in de gemeente wordt de opname van ecologische criteria in bestekken gevraagd. Zo wordt bij de inrichting van parken, pleinen, straten, ... rekening gehouden met de voordelen van inheemse of diervriendelijke plantensoorten (bv. nectardragende planten voor vlinders, ...), de hoeveelheid groenafval die bepaalde soorten op langere termijn genereren, het gebruik van waterdoorlatende (half)verhardingen waar mogelijk, het gebruik van compost als secundaire grondstof bij groenwerken, het gebruik van FSC-gelabeld hout bij natuurtechnische werken, ...	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
44	Er wordt onderzocht of er gemeentelijke gebouwen (bv. scholen, bibliotheek, ...) in aanmerking komen voor de aanleg van een groendak. Er wordt de nodige aandacht geschonken aan het subsidiereglement voor groendaken.	2	DA, GD, TD, GB	Alg. Personeelsbudget + 10.000 €
45	Ook het aanplanten van streekeigen struik- en boomsoorten, speciaal dan rond boerderijen, moet gestimuleerd worden.	1	GD, DI	Alg. Personeelsbudget
46	Bij de jaarlijkse haagplantactie kunnen speciale pakketten voor erfbeplanting voor landbouwterreinen aangeboden worden. Speciale typevoorbeelden van erfbeplantingen worden hiervoor ontworpen. Dit om de landbouwers te stimuleren erfbeplanting te kopen en te plaatsen. Bovendien wordt er informatie, advies en technische bijstand bij het aanleggen van goedgekeurde erfbeplantingen gegeven.	1	GD, DI	Alg. Personeelsbudget
47	Ook op andere locaties kan een schermfunctie voorzien worden: zoals bv. rondom open (sport)terreinen zoals voetbalvelden, ... In samenwerking met de lokale natuurverenigingen kan hier een plantactie georganiseerd worden.	1	GD, BD, TD	Alg. Personeelsbudget
48	Het opleggen van aanplantingvoorwaarden en groen bij het afleveren van een verkavelingvergunning.	1	GD, BD	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
49	Het uitvoeren van een strikte controle van de voorwaarden i.v.m. aanleg van een groenscherm opgelegd in een afgeleverde bouwvergunning.	1	GD, PZ	Alg. Personeelsbudget
50	Het maximale behoud en de uitbreiding van de Trage Wegen nastreven, onder meer door middel van het herwaarderen en opnieuw inrichten van buurtwegen.	1+2	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
51	Het onderhouden van het educatief project in het sportpark 'De Dorens'.	1	GD, TD	60.000 €
52	Bij het onderhoud van parken en andere gemeentelijke eigendommen zal ecologisch parkbeheer worden toegepast. De gemeente zal de mogelijkheid onderzoeken om voor haar drie openbare parken een ecologisch parkbeheersplan laten opmaken. Hierbij wordt er rekening gehouden met de principes van harmonisch parkbeheer.	1	GD, TD	31.000 €
53	Om de kwantiteit en de kwaliteit van het groen in de dorpskernen te doen toenemen, kan nagegaan worden waar groenelementen kunnen toegevoegd worden. Hierbij wordt zoveel mogelijk inheems materiaal gebruikt en wordt een variatie in zowel stuifmeel- als nectarplanten gebruikt. Het is belangrijk dat de groenambtenaar bij elke aanbesteding voor groen wordt betrokken.	2	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
54	Boomplantacties rond ecoduct organiseren	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
Soortenbescherming				
55	Er worden jaarlijks borden geplaatst voor de paddentrek.	1	GD, DA	Alg. Personeelsbudget
56	Het omzetten van naaldhout naar inheems loofhout dient te worden gestimuleerd. Er bestaan ook subsidiemogelijkheden voor het aanplanten van bomen, waarvan de grootte afhankelijk is van de soorten. Sensibilisatie is hiervoor gewenst.	1	GD, TD	Alg. Personeelsbudget
57	Het waterlopenbeheer zal worden aangepast d.m.v. het herstel en de bouw van stuwen, vistrappen en bekkentrappen.	2	DA, GD, TD	18.500 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
58	De gemeente zal verder de landbouwers in het afgebakende weidevogelgebied blijven stimuleren en sensibiliseren om weidevogels te beschermen. Dit kan door ofwel nestbescherming, ofwel perceelsbescherming bij het beheer van weiden. Dit heeft consequenties vooral voor het grootschalig landbouwgebied ter hoogte van Wolfsheuvel (noordwesten van de gemeente) en ten noorden van Sterbos. De beheerovereenkomsten die de landbouwers met de VLM kunnen afsluiten worden geregeld in het daglicht gezet (via gemeentelijk infoblad, website, persoonlijk schrijven, ...).	1	DA, GD	1.000 €
59	De gemeente streeft ernaar om het weidevogelgebied zo open mogelijk te houden en laanbeplantingen en dergelijke tegen te gaan.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
60	Instandhoudingdoelstellingen opstellen.	1	DA, GD	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 11: Bodem				
A. Bodemsaneringdeskundige en TOP's				
1	De bevolking verder sensibiliseren i.v.m. de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden bij het gebruik van oude en nieuwe stookolietanks.	1	DA, TD	2.000 €
2	De overschakeling op milieuvriendelijke energie promoten.	1	DA	Alg. Personeelsbudget
3	Een oriënterend bodemonderzoek opleggen bij nieuwe verkavelingen.	1+2+3	BD, MD	Alg. Personeelsbudget
4	Een bodemonderzoek laten uitvoeren bij de aankoop en verkoop van gronden door de gemeente, ook wanneer dit niet wettelijk verplicht is.	1	BD, TD	8.700 €
5	Stalen nemen bij meldingen van bodemverontreiniging, OVAM inlichten en een erkend bodemsaneringdeskundige inschakelen.	1	BD, DA, TD	8.700 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
6	De gronden in eigendom van de gemeente screenen op bodemverontreiniging bij ernstige aanwijzingen voor bodemverontreiniging of in geval van twijfel.	1	BD, DA, TD	8.700 €
7	Sensibiliseren van de bevolking i.v.m. de toepassing van het Bodemdecreet.	1	DA, MD, DI	Alg. Personeelsbudget
8	Ernaar streven om eventuele bestaande bodemverontreiniging te saneren.	2+3	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
B. Vlaamse bodembeleid				
9	Het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de eigen diensten beperken.	1	DA, GD, TD	Alg. Personeelsbudget
10	De diverse doelgroepen (landbouwers, burgers, gemeente) sensibiliseren i.v.m. het gebruik (dosissen, tijdstip, alternatieven) van meststoffen, pesticiden, fungiciden en herbiciden en andere N-en P-bevattende substraten bij gebruik op grasvelden en aanplantingen.	1	DA, MD, DI	Alg. Personeelsbudget
11	Biologisch afbreekbare bestrijdingsmiddelen gebruiken (toepassing reductieprogramma).	1	DA, GD, TD	5.000 €
12	De gemeente streeft ernaar om alle waterbodems onder beheer van de gemeente gezond te maken.	2+3	DA, GD, MD, TD	5.990 €
13	Grondverzet bij gemeentelijke werken zal gebeuren overeenkomstig de regelgeving.	1	TD	Alg. Personeelsbudget
14	Het subsidiereglement grondontleding blijven verderzetten.	1	DA, GD	500 €
15	Het stimuleren van de afbouw van de opslag van gevaarlijke stoffen door o.a. de subsidie voor de verwijdering van stookolietanks, zelf het goede voorbeeld geven op gemeentelijke terreinen, ...	1	DA, TD	2.000 €

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
16	Als IGEAN milieu & veiligheid een tankslag organiseert, biedt de gemeente haar inwoners steeds de kans om hieraan deel te nemen.	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget
17	Opvolgen van de controleplicht op particuliere opslagtanks.	1	DA, PZ	Alg. Personeelsbudget
Hoofdstuk 12: Duurzame ontwikkeling				
A. Sensibilisatie				
1	Omtrent duurzame ontwikkeling organiseert de gemeente informatie- en sensibilisatieacties d.m.v. publicaties, infoavonden, ...	1	DA, GD, DI	Alg. Personeelsbudget + 5.700 €
B. De gemeente organiseert of stimuleert participatieve en sensibiliserende initiatieven en projecten in verband met educatie voor duurzame ontwikkeling				
2	Aan de adviesraden wordt er jaarlijks gevraagd of er overschrijdende agendapunten kunnen aangeleverd worden. Indien dit zo is, zal er een overleg georganiseerd worden.	1	DA, GD	510
C. De gemeente stimuleert of ondersteunt duurzaam bouwen en wonen				
3	De gemeente zal verder duurzame ontwikkeling bij haar inwoners promoten en financieel ondersteunen. De subsidies zullen zowel voor nieuwbouw als verbouwingsprojecten in aanmerking komen, alsook enkel voor nieuwbouw of enkel voor verbouwingsprojecten. Indien nodig zal het subsidiereglement bijgesteld worden.	1	DA, DI	90000
D. De gemeente stimuleert of ondersteunt het maatschappelijk verantwoord ondernemen				
4	De gemeente zal ook in de toekomst actie ondernemen om bio-producten en Fair Trade-producten beter bekend te maken.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget

Actienummer	Omschrijving	Planning	Betrokkenen	Budget
5	De gemeente zal verder een Fair Trade gemeente blijven.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
E. De gemeente stimuleert of ondersteunt initiatieven met betrekking tot duurzame ontwikkeling in een Noord-Zuidcontext				
6	De gemeente bouwt een relatie op met een zuster gemeente in het zuiden indien de mogelijkheid zich voordoet.	3	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
7	De gemeente informeert de burger over de gevolgen van de klimaatopwarming voor de mensen van het zuiden.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget
8	De gemeente wenst meer aandacht te besteden aan de Noord-Zuidcontext. Dit kan onder de vorm van ondersteuning van de mondiale week van scholen of binnen de week van de aarde.	1	DA, DI	Alg. Personeelsbudget

Bijlage 3: Gebruikte afkortingen

AEEA	Afgedankte elektrische en elektronische apparaten
AMINAL	Administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Ambtelijk Overleg
B. VL. R.	Besluit van de Vlaamse Regering
B.S.	Belgisch Staatsblad
BBI	Belgische Biotische Index
BBL	Bond Beter Leefmilieu
BPA	Bijzondere Plannen van Aanleg
CAPLO	Centraal Aanspreekpunt Lokale Overheden
CAR	Calculation of Air pollution from Road traffic
COPRO	Onpartijdige instelling voor de controle van bouwproducten
d.w.z.	Dat wil zeggen
DABM	Decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
DE –scan	Duurzame energiescan
Diftar	Gedifferentieerd tarief
DOV	Databank Ondergrond Vlaanderen
DuLo	Duurzaam Lokaal Waterplan
Eandis	Netbeheerder elektriciteit
Ecolife	Maatschappelijke milieuorganisatie die streeft naar een duurzame wereld d.m.v. ecologische gedragsverandering bij diverse doelgroepen
EPC	Energie Prestatie Certificaat
FOST Plus	Erkend organisme voor de uitvoering van de terugnameplicht voor huishoudelijk verpakkingsafval
FSC-hout	Hout uit goed beheerde bossen (volgens de maatstaven van de internationale onafhankelijke organisatie Forest Stewardship Council)
GBC	Gemeentelijke BegeleidingsCommissie
GC	Gemeenschapscentrum
GECORO	Gemeentelijke Commissie Ruimtelijke Ordening
GeDIS	Gemeentelijk Samenwerkingsverband voor Distributienetbeheer
GFT ⁺	Groente- Fruit -en Tuinafval en niet recycleerbaar papier
GIS	Geografisch informatie systeem
GMBP	Gemeentelijk milieubeleidsplan
GNOP	Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan
GR	Gemeenteraad
GRSP	Gemeentelijk Ruimtelijk StructuurPlan
GUP	Gebiedsdekkend UitvoeringsPlan
Ha	Hectare
HST	Hoge Snelheidstrein
HVAC	Heating Ventilation and Airconditioning -installatie
i.k.v.	in het kader van
i.v.m.	In verband met
IBA	Individuele Behandeling van Afvalwater
IBW	Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

IE	Inwonersequivalent
IGEAN	Intergemeentelijke vereniging die werkzaam is in het arrondissement Antwerpen
IMZ	Interne Milieuzorg
K.B.	Koninklijk Besluit
KGA	Klein Gevaarlijk Afval
KLE	Klein landschapselement
km	kilometer
KMO	Kleine en Middelgrote Onderneming
KWZI	Kleinschalige waterzuiveringsinstallaties
LNE	Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid
LOGO	Lokaal Gezondheidsoverleg
LPG	Liquified Petroleum Gas
m.b.t.	met betrekking tot
MAP	Mest Actieplan
MAP-meetnet	Het MAP-meetnet oppervlaktewater moet toelaten de landbouworganisaties feedback te geven over de gevolgen van de (gewijzigde) bemestingspraktijken op de kwaliteit van het oppervlaktewater.
MB	Ministerieel Besluit
MBP	Milieubeleidsplan
MER	Milieu-effectrapportage
MINA – plan 3	Vlaams Milieubeleidsplan 2003 – 2007
MINA – plan 4	Vlaams Milieubeleidsplan 2011 – 2015
MiNa-Raad	Milieu en Natuur Raad
MJP	Milieujaarprogramma
MKROS	Milieuklachten, -registratie, en -opvolgingssysteem
MMIS	Milieu Management Informatiesysteem
MOG	GeModelleerde OverstromingsGebieden
MOS	Milieuzorg Op School
MTV	Milieutoetsing voertuigenpark
MW	Megawatt
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
NOG	van Nature Overstroombare Gebieden
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OVAM	Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest
OXFAM	Oxford Committee for Famine Relief
P&K	Papier en karton
PEFC	Programme for the Endorsement of Forest Certification
PIDPA	Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen
PIH	Provinciaal Instituut voor Hygiëne
PIME	Provinciaal Instituut voor Milieu Educatie
PIO	Prati-index voor zuurstofverzadiging
PMD	Plastiek flessen en flacons, Metalen verpakkingen en Drankkartons
PRUP	Provinciaal Ruimtelijk UitvoeringsPlan
PV	Proces Verbaal

PZ	Politiezone
Rd-waarde	Warmteweerstand van het isolatiemateriaal. Het geeft het isolerend vermogen van het isolatiemateriaal aan
REG	Rationeel energiegebruik: energiediensten leveren met een minimum aan energieverbruik en met de energievorm van de laagste kwaliteit die nog volstaat.
ROG	Recent overstroomde gebieden
RSP	Ruimtelijk structuurplan
RSPA	Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen
RSV	Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen
RUP	Ruimtelijk Uitvoeringsplan
RWO	Agentschap Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SLA21	Steunpunt Lokale Agenda 21 (SLA21)
STIP	Steunpunt en Informatiecentrum voor Preventie van afval
TCF	Totaal chloor vrij
TPA	Toerisme Provincie Antwerpen
TRP	Totaal Rioleringsplan
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
U-waarde	Drukt de hoeveelheid warmte uit die per seconde, per 1 m ² en per graad temperatuursverschil tussen de ene en de andere zijde van een constructie doorgelaten wordt
VEA	Vlaams Energie Agentschap
Velt	Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze
VHA	Vlaamse Hydrografische Atlas, inventaris van alle waterlopen
VIBE	Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen
VILT	Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw
VITO	Vlaams Instituut voor technologisch onderzoek
VLACO	Vlaamse CompostOrganisatie
VLAREA	Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming en –beheer
VLAREBO	Vlaams Reglement betreffende de Bodemsanering
VLAREM	Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VODO	Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling
VOS	Vluchtige Organische Stoffen
VTE	Voltijds equivalent
VVOG	Vlaamse Vereniging voor Openbaar Groen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
WBE	WildBeheerEenheid
WWF	Wereld Natuurfonds / World Wide Fund for Nature
ZAPPA	Zwerfvuil Actie voor een Propere Provincie Antwerpen
LOOP	Lokaal Onderwijs Platform

Scheikundige stoffen

K	Kalium
N	Stikstof
P	Fosfor
O ₃	Ozon
CFK	ChloorFluorKoolwaterstof
CaCO ₃	Calciumcarbonaat
NO ₂	Nitriet
CO ₂	Koolstofdioxide
SO ₂	Zwavedioxide
CO	Koolstofmonoxide
CO _x	Som van koolstofmonoxide en koolstofdioxide
N ₂ O	Stikstofoxide
NO _x	Som van stikstofoxide en koolstofdioxide
O ₂	Zuurstof
pH	Zuurtegraad
CZV	Chemisch zuurstofverbruik
NH ₄₊ – N	Ammoniakale stikstof
NO ₃	Nitraat
0-P0 ₄ - -P	Orthofosfaat
Cl	Chloor
EC	Geleidingsvermogen
BZV	Biochemisch zuurstofverbruik
Ki-N	Kieldahl-stikstof
SO ₄	Sulfaat
ZS	Zwevende stoffen
As	Arseen
Ba	Barium
Cd	Cadmium
Cr	Chroom
Cu	Koper
Fe	IJzer
Hg	Kwik
Mn	Mangaan
Pb	Lood
Ni	Nikkel
Zn	Zink